Colecţiile Cotidanui.
LITERATURA 105
ANNE B. RAGDE Plopii din Berlin
EDITURA UNIVERS
Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA (Norwegian Literature Abroad) Oslo
NORLA

Anne Birkefeldt Ragde (n. 1957) este o scriitoare norvegiană cu mare succes şi printre critici şi printre cititori. Înainte să se apuce de scris, a fost lector la catedra de comunicare mass-media la Trondheim University şi a lucrat în publicitate. A debutat în 1986, cu o carte pentru copii. Hello! Her ei Jo!, iar succesul cu care a fost receptată a încurajat-o să alterneze cărţile pentru copii şi adolescenţi cu romane şi povestiri, primite entuziast de cititori. Printre cele mai sonore titluri din portofoliul său de prozatoare sunt incluse înainte de a mă întoarce (1994), roman care a iscat dezbateri din cauza abordării fruste a raportului dintre sexe, Zona Frigida (1995) sau Biografia lui Sigrid Undset (2001). De un mare succes s-au bucurai şi romanele ei poliţiste, gen în care şi-a şlefuit strategiile transfoiniate apoi în mărci de autor: suspansul, gestionarea iiiliărilor surpriză şi tehnica amânării.

Plopii din livriii (2004) a fost romanul care a făcut o adevărată senzaţie în Norvegia şi în ţările scandinave, fenomen care a stârnit imediat interesul editorilor străini, astfel încât cartea a intrat în circuitul de traduceri în 13 ţări. E o alertă poveste de familie, refăcută prin salturi temporale, în care iicaşleptatul are rol principal. Un deces aduce la un loc membrii clanului Neshov, iar întâlnirea devine o adevărată competiţie între bizarerii şi excentricităţi. O femeie specializată în psihologia animalelor, un cioclu şi un trândav protejat al unui redactor danez ajung să dea faţă cu adevăratul pedigree al

familiei, într-o poveste cu răsturnări de final şi artificii pe potriva psihologiilor pe care le scoate la paradă.

Alina Purcaru

B.

Plopii din Berlin

Traducere din limba norvegiană de

AURORA KANB AR şi

ERLING SCHOLLER

Colecţiile CoticfanU. LITERATURA

EDITURA UNIVERS Bucureşti 2009

Coperta colecţiei: Octavian Cociş Coperta: Marius Matieş Redactor: Diana Crupenschi Tehnoredactare: Constantin Niţă

ADrccifvicniit; –: ca, Fi;< \ Aifiae un pait Finer pe

ANNE B. RAGDE Berlinerpoplene

e Forlaget Oktober as, Oslo 2007

e Univers Publishing House, Inc, 2009

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparţin Universe Publishing House, Inc

ISBN 978-l-60257-149 – 5

— Vino, spuse ea în şoaptă. Vino odată, hai, vino…

Sta în uşa barăcii pentru bărci şi-şi frământa mâinile sub şorţul pe care îl avea dinainte. Ce-ar fi să nu vină singur? S-a mai întâmplat şi altă dată. Pentru că cine putea să-şi închipuie că o plimbare pe malul apei ar putea însemna altceva decât o plimbare pe malul apei? Şi se putea prea bine să se găsească cineva care să-i ţină tovărăşie. Şi atunci, dacă el nu venea singur şi o găseau pe ea aici… Ei, da, atunci ea o să le spună că venise acolo să ia nişte apă rece din fiord ca să arunce peste heringii proaspăt pescuiţi. Ea adusese şi o găleată în cazul că va recurge la o astfel de explicaţie.

Zăpuşeala din baracă era apăsătoare, razele de soare pătrundeau printre scândurile de lemn. Acolo unde

zăboviseră mai mult, făcuseră să crească iarbă scurtă şi deasă printre pietre. Avea poftă să se dezbrace de haine, să rămână goală şi să se arunce în apa încă destul de rece a fiordului, să simtă nisipul amestecat cu scoici sfărâmate sub tălpi şi tulpini de alge cum îi alunecă peste pulpe şi coapse, să-l uite pentru o clipă şi să se bucure cu atât mai mult când şi-l va reaminti iarăşi.

— Vino odată… Hai, te rog…

Lăsase uşa barăcii întredeschisă ca să poată vedea ce se întâmplă afară. Barca era trasă pe uscat şi aplecată într-o parte. Prora dată cu catran era în apă, valuri mici se loveau de ea. Cufundacii se goneau unii pe alţii pe suprafaţa apei. Păreau nişte smocuri alburii cu dungi roşu-aprins în jurul lor, ameţiţi de soare şi căldură. Toţi vorbeau despre canicula neobişnuită, cum că primăverile cele calde veniseră odată cu pacea. Războiul se terminase cu doi ani în urmă şi odată cu pacea venise şi căldura. Câmpurile erau înverzite de grâu încolţit şi cartofii răsăriseră, tufele erau pline de fructe de pădure şi pomii începeau să rodească. Chiar şi copacii aceia pe care îi plantaseră nemţii creşteau nebuneşte. În primăvara aceea în care veniseră nemţii a fost atât de frig că gheaţa nu s-a topit complet deasupra fiordului până prin luna mai.

Ea încă se mai bucura că se făcuse pace şi se întreba cât timp va lua oare până se va obişnui cu realitatea, aşa cum de fapt era. Dar poate că bucuria aceea venea şi din altă parte. De la el. El, pe care-l întâlnise în vara în care se făcuse pace. Adică, l-a întâlnit… Ştia prea bine cine era şi vorbise cu el de mai multe ori înainta Erau vecini şi mulţi îl cunoşteau. Şi deodată, în seara aceea de vară de la Snarli când se odihneau pe pajişte după o zi întreagă de muncă la cărat de turbă, stăteau acolo năduşiţi şi toropiţi de osteneală şi căldură, el se arătase venind prin iarbă dinspre ferma Neshov şi ea înţelesese dintr-o privire că

venea la ea. Ea îi simţise privirea cu tot trupul. Fiecare părticică din ea, gâtul, buclele asudate pe frunte, mâinile cu care se sprijinea în iarbă pe spate, picioarele pe care şi le ştia arse de soare şi goale în pantofii îndreptaţi în direcţia dinspre care se arăta el, toate se oglindeau în privirea lui. Cineva îi adusese o cană de bere. Berea o făcuse să râdă, el răsese la rândul lui, încercase să râdă şi spre ceilalţi, dar privirea lui se întorcea mereu şi mereu şi cădea asupra ei. Sub privirea lui, se simţise frumoasă şi atunci când poalele fustei îi alunecaseră peste genunchi, acolo unde începeau coapsele, le lăsase să alunece şi mai mult şi îşi desfăcuse puţin genunchii pe când încă mai râdea. De-a lungul spinării o străbătuse un fior şi abia se stăpânise să nu izbucnească în lacrimi.

Ea plecase spre casă şi el o aşteptase în pădurea de foioase, ea îşi întinsese mâinile spre el şi îl privise drept în ochi. Atunci înţelesese că din momentul acela totul se va schimba, totul va fi altfel, ceva nou apăruse în viaţa ei.

Nu numai că războiul se terminase şi că ea se maturizase în timpul lui, dar lumea de atunci înainte va fi cu totul nouă. Ei doi, împreună, acolo, creaseră o lume nouă. Copacii şi pământul, fiordul din vale, cerul de vară cu lăstunii ce treceau în zbor, toate deveniseră altfel decât înainte atunci când el se aplecase şi aşteptase sigur pe el ca ea să-i întâlnească buzele. 6

Cât de înspăimântător avea să devină totul nu-i trecuse atunci nicio clipită prin minte.

Uite-l că vine! Singur! Ah, Dumnezeule din ceruri, îţi mulţumesc!

Ea simţi aproape că se sufocă, simţi cum îi tremură corpul, pielea buzelor se cojea în căldura aceea, gura i se uscase. El îşi mişca braţele pe lângă corp, fruntea îi lucea senină şi arsă de soare când urmărea cu privirea

încălţările din lemn cu care încerca pământul pe poteca cu pietre colţuroase. Sub hainele acelea grosolane şi murdare de muncă, el era al ei, mirosul de năduşeală se amesteca cu mirosul corpului ei, ea nu se mai sătura să-l soarbă din ochi. Dorea să fie al ei cu totul. Şi ştia că aşa era. El era al ei şi numai al ei. Ea locuia la ferma Neshov acum, va fi mereu acolo, el aranjase în aşa fel ca ea să fie acolo mereu. Şi din când în când veneau aici la baracă sau mergeau în hambar sau se întâlneau în pădure, departe de dormitoarele cu pereţi subţiri dincolo de care se aflau urechi ce puteau să-i audă.

Se auziră încălţările lui care sfărâmau algele uscate de soare. El se opri în faţa barăcii.

— Anna? întrebă el încetişor spre deschizătura întunecată a uşii.

— Sunt aici, şopti ea şi deschise uşa dintr-o mişcare.

e

Când sună telefonul la ora zece şi jumătate într-o duminică seara, el ştiu bineînţeles despre ce era vorba. Luă telecomanda şi reduse sonorul televizorului al cărui ecran prezenta un reportaj despre Al-Qaida.

— Alo, da, Margido Neshov…

Şi se gândi: Sper să fie vorba despre vreun bătrân care a murit de moarte bună în patul lui şi nu despre vreun accident de circulaţie.

Se dovedi însă că nu era vorba nici despre una, nici despre alta, ci despre \m tânăr care se spânzurase. La telefon era tatăl lui, Lars Kotum, şi Margido ştia prea bine locul de pe Byneset unde se afla ferma mare a familiei Kotum. În fijndal se auzeau ţipete puternice, animalice, sfâşietoare. Ţipete cu care el, într-un fel sau altul, era obişnuit: ţipetele mamei. El întrebă dacă au anunţat poliţia şi medicul legist. Nu, tatăl sunase imediat la Margido pentru că îl cunoştea şi ştia cu ce se ocupă.

— Dar trebuie să suni poliţia şi doctorul, sau vrei să-i sun eu?

— Ştii, nu s-a spânzurat… cum se face de obicei. Într-un fel… s-a strangulat singur. E absolut îngrozitor. Sună tu. Şi vino aici. Vino, te rog!

Nu luă maşina neagră mortuară, ci Citroënul. Poliţistul ceruse o salvare de la spitalul Sfântul Olav. Sunase de pe mobil, cu ventilaţia de aer cald a maşinii îndreptată spre parbriz, trebuise să ridice vocea ca să acopere zgomotul ventilatorului, afară era ger, multe grade minus, a treia duminică de Advent. îi găsise repede pe poliţist şi pe doctoriţă, duminicile seara erau întotdeauna liniştite. În această seară tăcută şi geroasă vor zumzăi în curând o mulţime de maşini într-o ogradă, oamenii de la fermele vecine se vor apleca pe ferestre şi se vor întreba ce s-a întâmplat. Vor vedea ambulanţa, maşina poliţiei, maşina doctoriţei şi un Citroën alb, pe care poate unii îl vor recunoaşte. Vor vedea lumină la ferestre târziu în noapte, mult mai târziu decât obişnuia să fie la fermă, dar nu vor îndrăzni să sune aşa de târziu. Mai degrabă vor sta treji toată noaptea şi vor vorbi în şoaptă pe întuneric despre ce s-o fi întâmplat în ograda vecină şi despre care dintre membrii familiei era vorba, şi în sinea lor vor simţi o secretă, ruşinoasă mulţumire că nenorocirea nu li s-a întâmplat lor.

Tatăl îl aştepta în uşă. Poliţistul şi doctoriţa erau deja acolo, avuseseră drum mai scurt de parcurs. Stăteau în bucătărie cu ceşti de cafea în faţă. Mama băiatului avea privirea fixă şi neagră ca de cărbune şi ochii uscaţi. Margido se prezentă, deşi ştia că ea îl cunoaşte. Dar nu dăduseră totuşi niciodată mâna unul cu altul.

— Gândeşte-te că a trebuit să vii aici. Tu. Pentru el, spuse ea. Vocea ei suna monotonă şi răguşită.

Nişte luminiţe electrice atârnau la fereastra dinspre

ogradă. Poliţistul se ridică şi pomi spre dormitor urmat de Margido. Doctoriţa ieşi pe pragul de la intrare să vorbească la mobil.

Într-o ferestruică din hol atârna o steluţă de hârtie cu un beculeţ aprins înăuntru. Lumina electrică străbătea găurile din hârtie şi era galbenă deschis în mijloc, devenind apoi treptat portocalie spre vârfurile steluţei. Tatăl rămase în bucătărie. Privea pe fereastră, nu dădea semne că ar vrea să se ocupe de mama băiatului care stătea acolo brusc indiferentă, cu mâinile în poală, cu picioarele sprijinite pe podea, ascultându-şi propria răsuflare. Ceştile pe masa din faţa ei, ceasul, chitanţele din raft, animalele în grajd, bărbatul ei de la fereastră, vremea şi gemi de afară, prăjiturile de Crăciun, zilele ce vor veni, imaginile se învălmăşeau în mintea ei. Părea cu totul şi cu totul pierdută. Stătea acolo şi era doar surprinsă că încă mai respiră, că plămânii ei funcţionează de la sine. Încă nu ştia ce înseamnă durerea, stătea acolo sincer uimită că ceasul din perete nu se oprise, ci încă mai mergea.

Margido observa totul. Dar cum putea el să ştie ce înseamnă să pierzi un fiu, el care nu ştiuse vreodată ce înseamnă să ai un fiu? Şi pe deasupra nu-şi putea permite să se lase copieşit de sentimente, menirea lui era să înregistreze sentimentele celor îndoliaţi şi apoi să-i determine să se ocupe de treburile 12

practice. Simpatia şi compasiunea pe care le ascundea în spatele profesionalismului său încerca să le arate îndeplinindu-le cu exactitate dorinţele şi aşteptările.

Priveliştea îl luă pe nepregătite, cu toate că tatăl îl avertizase că modul în care se spânzurase băiatul fusese unul neobişnuit. Tatăl se gândise poate la o funie atârnată de grindă, dedesubt un scaun răsturnat pe podea, un corp ce se legăna uşor în jurul propriei axe, sau doar atârna liniştit. Clasicul scenariu, acela pe care cu toţii l-au văzut

în filme, cu toate detaliile, cu excepţia urinei ce se scurgea pe crăcii pantalonilor şi forma o pată pe jos. Nu era astfel acum, băiatul nu atârna sus şi nu se mişca. Era în pat, în genunchi, înclinat în faţă şi avea pe el o pereche de boxeri. Funia era răsucită de stâlpul patului şi trecea de-a curmezişul peste ceafa lui. Faţa îi era de un albastru palid, ochii căscaţi, limba uscată şi umflată între buze. Poliţistul închise uşa în spatele lor şi spuse:

— Ar fi putut să se răzgândească oricând.

Margido aprobă din cap, fără să-şi ia ochii de la cadavru.

— De câţi ani faci meseria ăsta? întrebă poliţistul.

— De aproape treizeci de ani.

— Ai mai văzut ceva asemănător?

— Da.

— Ai văzut ceva şi mai rău?

— Poate o fată spânzurată de o uşă. Nu era prea departe de duşumea şi atunci şi-a ţinut picioarele strânse la piept.

— La dracu'! înseamnă că a fost foarte hotărâtă.

— Da, toţi sunt foarte hotărâţi. Nu văd altă soluţie. Sunt mult prea tineri pentru a vedea o altă soluţie, sărmanii de ei.

Minţise. Nu văzuse exact acea variantă de sinucidere mai înainte, dar era necesar să arate o linişte blazată, lucra cel mai bine atunci, era lăsat în pace şi părerea lui era un fel de expertiză profesională şi nimic mai mult. Da, se aştepta adesea o detaşare profesională mai mare din partea lui decât, să zicem, din partea unui poliţist. Se gândeau că de vreme ce el avea de-a face cu moartea în fiecare zi, nu mai putea fi impresionat de ea. El adunase de multe ori rămăşiţe umane de pe asfalt în urma accidentelor de circulaţie împreună cu personalul de la salvare şi cu poliţia. Celorlalţi li se oferea apoi terapie, lui niciodată.

Îl studie pe băiat. Deşi priveliştea îl şoca, constata în acelaşi timp într-un mod macabru că era impresionat de faptul că un băiat tânăr se aplecase înainte în pat, îşi lăsase greutatea pe genunchi şi coapse, lăsase funia să apese pe artere şi nervii centrali şi aşteptase să vină bezna. Şi când întunericul s-a arătat, mai întâi în ochi ca nişte pete roşiatice, n-a întins mâinile în faţa lui să se rezeme de saltea şi să se ridice. Nu, n-a făcut asta. A avut tăria să n-o facă. Era mult prea hotărât.

— Am citit despre un fel de joc sexual, şopti poliţistul şi se legănă greoi înainte şi înapoi pe călcâie.

Margido îi aruncă o privire bruscă, apoi se uită la cadavru din nou.

— Nu înţeleg ce vrei să spui, zise el.

— Ceva în care aproape te sugrumi, înainte să…

— Vezi bine că are chiloţii pe el.

— Da. Ai dreptate. Mi-a trecut prin minte, doar aşa. Toată chestia e clară. Nicio suspiciune de ceva… de crimă. A lăsat şi o scrisoare. Numai câteva cuvinte, nişte scuze. Părinţii erau la petrecerea de nuntă a unor proaspăt căsătoriţi. Băiatul şi-a făcut socoteala că are la dispoziţie mai multe ore. Şi el trebuia să meargă la petrecere. Este copilul lor cel mai mic. Mai au două fete, una studiază ceva inutil, o aiureală ştiinţifică, la Trondheim, cea mare studiază, din fericire, la Facultatea de Agricultură din As. Dar el… Yngve, el locuia cu părinţii, încă nu se hotărâse ce are de gând să facă. îl vedeam adesea pe bicicletă, se ducea la Gaulosen cu binoclul atârnat pe umăr, mergea să se uite la păsări, ştii, la Gaulosen e o zonă prin care trec al naibii de multe păsări migratoare. Dar pentru taică-său, să aibă un fiu care se tot uită la păsărele probabil că nu era uşor, cu toată treaba care e de făcut la o fermă. Deşi nu Yngve urma să fie moştenitorul. Dar să se spânzure, aşa pe genunchi! Ce dracu’, niciun om normal nu face asta…

Margido aduse din maşină recipientul pentru reziduuri speciale. Ambulanţa nu sosise încă. Doctoriţa era în bucătărie cu părinţii. Le auzi vocile la întoarcere când trecea pe lângă uşa deschisă. Propoziţii scurte urmate de pauze îndelungi. Doctoriţa veni în dormitor iriiediat după el şi închise uşa.

— Trebuie să tăiem funia, spuse poliţistul. Doctoriţa făcuse rost de o foarfecă cu mânere tari din plastic portocaliu, pe care 14

I-o întinse. El tăie fiinia. Capul căzu pe plapumă. Margido deznodă bucata de sfoară care era legată de stâlpul patului.

— Salvarea apare dintr-o clipă în alta, spuse poliţistul. Aranjezi tu totul mâine? La spital?

— Bineînţeles, răspunse Margido.

— Aşa, bine. Pentru acest pacient nu mai pot face nimic, spuse doctoriţa.

Margido se miră de răceala din vocea ei. Era femeie, la urma urmei, deşi era medic. Şi totuşi vorbea de parcă zilnic ar fi găsit băieţi în genunchi, morţi în propriul lor pat. Se simţi uşurat când ea se întoarse în bucătărie.

Auzi ambulanţa afară în curte. Ieşi în coridor, dădu cu ochii de şofer chiar la intrare şi încuviinţă cu capul înspre el. Margido dorea ca mortul să fie pe targa salvării înainte ca părinţii să intre în dormitor. Era mai bine aşa. Atunci ar arăta mai mult ca un accident de care nimeni nu ar trebui să se simtă vinovat.

— Ar fi trebuit să-l aranjez puţin. E oribil să-l trimit mai departe aşa cu funia în jurul gâtului, spuse Margido încet.

— Aşa e cu sinuciderile, spuse poliţistul. Şi încă ăsta e un caz clar.

Cei din ambulanţă puseră targa jos şi o acoperiră cu plasticul negra în care se împachetează morţii. Erau doi

bărbaţi tineri. Să fi avut doar câţiva ani mai mult decât băiatul îngenuncheat din pat. îşi puseră mănuşi de unică folosinţă şi îl apucară pe băiat de subsuori şi de glezne, numărară în şoaptă până la trei şi hop, cu o mişcare rapidă îl săltară pe băiat pe folia neagră, apoi o înfăşurară strâns în jurul lui. Salteaua, descoperită acum, nu era deloc o privelişte plăcută.

— Am adus recipientul, spuse Margido. Pot să strâng măcar cearşafixl ăsta? Măcar pe ăsta să nu-l mai vadă părinţii?

— Da, ia-l, spuse poliţistul.

Apucă şi să despăturească plapuma cu care acoperi pata mare şi umedă de pe saltea, înainte ca mama să apară în uşă. Salteaua o vor arunca oricum, întotdeauna era aşa, dar pentru el era încă şi mai greu de lucrat când părinţii îndoliaţi erau de faţă. Adesea tocmai aceste detalii însemnau adevărata tragedie pentru cei în viaţă. Nimicurile astea îi aruncau în realitate şi isterie, putea fi orice, o cană de ceai băută de jumătate pe o noptieră, un ursuleţ de pâslă vechi şi uzat pe podea, un termos sau o cutie de ţinut pachetul cu mândare pe care le primeau înapoi de la locul de muncă al celui dispărut în accident.

— Dar ce-aţi făcut cu el! ţipă mama. L-aţi înfăşurat în plastic? Cum să mai respire acum… nu poate să respire! Vreau să-l văd!

— Nu se poate, spuse poliţistul. Dar mâine după ce Margido îl va…

— Nu! Eu vreau să-l văd acum!

— Trebuie să mă ocup de el mai întâi, spuse Margido.

Mama se aruncă peste targa şi începu să tragă de folia neagră. Acum ar fi trebuit ca bărbatul ei să intre în încăpere. Dar el încă nu venise. A trebuit ca şoferul ambulanţei să o prindă de umeri şi s-o ţină cu forţa.

— Hai, stai uşor, linişteşte-te, acuma vom…

— DAR NU POATE SĂ RESPIRE! YNGVE! Băiatul mamei… în sfârşit sosi şi bărbatul. O apucă de umeri pe femeia ce plângea în hohote şi privi el însuşi fix plasticul lucios de pe targa în care era învelit unicul său fiu. Era ca şi cum toată energia din cameră era absorbită de această imagine, de monstruozitatea faptului că cel care locuise în camera aceea de adolescent zăcea acolo împachetat în felul acesta şi părea acum cu mult mai mare şi mai impunător decât fusese vreodată în viaţă.

— Dar de ce… spuse el. Credeam că putem să-l vedem înainte să-l luaţi. N-am ştiut că… Am crezut că Margido trebuia…

— Trebuie să-i facem autopsia, spuse poliţistul şi privi în pământ. E procedura obişnuită la sinucideri.

— Dar de ce? Doar nu este niciun dubiu că s-a spânzurat!

Vocea tatălui suna răguşit şi se vedea că abia se putea stăpâni, în timp ce mama atârna fără vlagă de braţele lui şi plângea cu ochii închişi.

— Nu din cauză că eu aş crede altceva, spuse poliţistul dregându-şi glasul şi mutându-şi iar greutatea corpului de pe un picior pe altul.

— Am dreptul să mă opun? Să nu fiu de acord să ne spintece băiatul?

Mama se cutremură, dar nu deschise ochii, lacrimile i se prelingeau domol de-a lungul obrajilor.

Poliţistul îl privi drept în ochi pe tatăl băiatului şi spuse:

— Bine, e în regulă. Nu voi cere autopsie. E în regulă, Lars. Dar oricum nu se poate să-l vedeţi în seara asta. O să dăm drul6

mul la ambulanţă să plece cu el acum. Dar după ce Margido se va ocupa de el…

Tatăl plecă capul încet:

— Mulţumesc. Mulţumesc foarte mult. Turid, trebuie să plece cu el acum. Hai, vino…

Pe când ceilalţi scoteau afară targa cu corpul neînsufleţit, Margido duse sacul cu gunoi în maşină şi luă hârtiile. Salvarea pomi pe drum încet, fără grabă, tară sirenă, fără lumina albastră, toţi vecinii înţeleseră acum că cineva murise. În spatele ei mergea maşina poliţiei.

Uşa de la intrare era încă deschisă la perete, o lumină galbenă se aşternea pe zăpada de pe prag şi din curte, o lumină caldă şi gălbuie care s-ar fi putut confiuida uşor cu o plăcută atmosferă înăuntra, cu căldura unei sobe, cu un ibric de cafea, cu o stare de normalitate. Margido nu contenea să se mire de aceste contraste, moartea nu se potrivea niciodată în vreun loc, decât poate pe un câmp de bătălie, se gândi el. Luna atârna sus deasupra dealului, era aproape plină, o ceaţă îngheţată o înconjura, umbrele copacilor păreau nişte crăpături în zăpada gera-ită, observa toate astea în vreme ce organiza în gând treburile pentru a doua zi. Trebuia să vină din nou aici mâine dimineaţă, apoi avea o înmormântare la ora două la biserica din Strinda. Trebuia să aranjeze cadavral băiatului mort astfel încât părinţii şi surorile să-l poată vedea.

Va trebui să aranjeze totul cu femeile. El nu putea să le facă pe toate de unul singur. Se simţea întotdeauna bine când se gândea că doamna Gabrielsen şi doamna Marstad aveau controlul asupra a ceea ce era de făcut. Dar deşi erau trei, întotdeauna el era cel care mergea la domiciliul radelor. Dacă nu avea timp să facă asta, atunci le recomanda oamenilor să apeleze la alt birou de pompe fiinebre. Femeile nu voiau să meargă acasă la radele celor decedaţi, ştiau prea bine că acolo era vorba de altceva decât să arunci cearşafuri murdare la gunoi.

Doctoriţa îi dăduse mamei un calmant, tatăl refuzase.

Clasica poveste: bărbaţii vor să se descurce fără ajutor, să aibă mintea clară, să nu se prăbuşească, să nu piardă controlul. Se plimba acum de colo până colo prin bucătărie, cu mâinile la spate. Margido nu-l invidia deloc pentru noaptea ce avea să vină.

I’ol să (1 ilmi un Noiiinucr. spuse doctoriţa, care mai mult UN NldiM gâând INO la fel cu Margido. Nu.

I în lotuşi aici câteva, pentru orice eventualitate. Nu sunt piile itiice ca somniferele de altă dată… Te ajută doar să tidorini.

Margido o privi brusc, ea nu-şi dădu seama dacă el înţelesese sensul vorbelor ei, probabil că nici ceilalţi doi, ea se gândise că doza de somnifere nu e periculoasă, nu te poţi sinucide cu ele…

— Nu va fi incinerat, spuse tatăl şi-şi îndreptă ceafa spre propria-i imagine reflectată în fereastră.

— Sigiir că nu, dacă nu doriţi asta, spuse Margido.

— Ba da! ţipă mama. Nu vreau să-l ştiu acolo jos în pământ, să putrezească şi să-l mănânce viermii! El va… el va…

— El nu va arde în flăcările iadului, atâta vreme cât pot să împiedic asta, spuse tatăl încet.

Mama tăcu şi ridică o mână spre ochi.

— Nu înţeleg, spuse ea cu voce slabă. De ce… Ştia că vom fi plecaţi doar câteva ore. De ce n-a aşteptat să stea de vorbă cu mine, să-l ajut, să-l ajut pe băiatul meu. Cât trebuie să-l fi durut…

— Cred că trebuie să mergi la culcare acum, spuse tatăl. Ea se ridică imediat, nedumerită şi clătinându-se. Bărbatul o conduse în hol. Doctoriţa şi Margido ascultau tăcuţi paşii şovăitori în susul scării. Se priviră unul pe altul. Şi privirea femeii se umplu deodată de o mare durere, dar de spus, nu spuse nimic.

După plecarea doctoriţei, Margido rămase singur la

bucătărie cu tatăl care, în sfârşit, se aşează pe un scaun, cu capul plecat şi mâinile în poală. Mâini de fermier, negre în jurul unghiilor şi negre în fiecare crăpătură a pielii. Fata lui cea mare studia agricultura la facultate, la As. Băiatul mort care era acum în drum spre morgă într-o duminică seara, puţin înaintea Crăciunului, nu era moştenitorul principal. Nu el trebuia să preia ferma. De parcă asta ar putea ajuta la ceva. Dar poliţistul crezuse în mod evident că asta ar putea avea importanţă.

— Eu vreau să vă ajut cu tot ce îmi stă în putere, începu Margido. Voi trebuie să hotărâţi cum vreţi să…

— Ocupă-te tu de toate. Eu nu mă simt în stare să… O înmormântare. Să-l înmormântăm pe Yngve e ceva de neimaginat. Este absolut fără nicio noimă.

— Le-aţi anunţat pe surorile lui? Tatăl ridică faţa.

— Nu.

— Trebuie anunţate. Şi restul familiei.

— Mâine dimineaţă.

— Bine. Încearcă să faci lucrurile pe rând acum, spuse Margido şi puse în voce întreaga lui compasiune. Ştia cum se face. Mai întâi anunţul. Poate să apară marţi.

— Nu mă simt în stare…

— Sigur că nu, te înţeleg. De aceea vă dau o broşură pe care să vă uitaţi şi mă întorc mâine dimineaţă. Pe la ora zece, e bine?

— Nu contează când…

— Atunci, vin la ora zece.

Tatăl trase spre el broşura şi o deschise la întâmplare.

— Simboluri funerare, citi el. Un simbol funerar. Simbol funerar? Ce cuvânt ciudat!

— Este un mic desen care se pune deasupra anunţului.

— Înţeleg. Nu ştiam însă că se… numeşte aşa. Când a

murit tata, mama s-a ocupat de toate şi când a murit mama, s-a ocupat de toate soră-mea. Trebuie… s-o sun şi pe ea. Am fost împreună la petrecere în seara asta. Am cumpărat şi darul împreună. O faţă de masă de in cred că era. Făcută la ROros. Sau… ţesută… la Rjaros. De cineva.

— În mod sigur, frumoasă.

— Da. Chiar era frumoasă. Se clătina pe scaunul pe care şedea cu broşura în mână. Margido ştia că tatăl încerca să găsească nişte explicaţii. Explicaţii pe care Margido renunţase de multă vreme să le mai caute, cu toate că toţi credeau că el le ştie. De multe ori oamenii îl întrebau. În moarte zăcea un fel de neputinţă, care n-a încetat niciodată să-l fascineze, dar să o explice nu putea. Nu găsea nicăieri un adevăr, poate doar în ritualuri.

— Nu poţi să alegi tu un… simbol filmerar? întrebă tatăl.

— Sigur că pot. Dar poate să vă facă bine. Să alegeţi singuri. Vă veţi aminti apoi înmormântarea. Mai târziu. Atunci va fi important pentru voi să fi fost aşa cum trebuie.

Obişnuia să facă mici pauze între cuvinte, de parcă le-ar fi căutat. Nu simţea nici urmă de cinism când făcea asta, ştia că pentru cei cu care vorbea, situaţia era unică pe pământ, unică în viaţă. De aceea se străduia să nu vorbească mecanic, nu-i lăsa să înţeleagă cât de des spunea lucrurile astea, nu trebuia să pară o maşinărie cu un robot pe dinăuntru care spunea exact ce trebuie şi întotdeauna la fel. În orice caz, aproape întotdeauna.

— Poliţistul a spus că lui Yngve îi plăceau foarte tare păsările, spuse el.

— Da.

— Poate o rândunică, spuse Margido. Deasupra anunţului.

— E îrmebunit după rândunicile care îşi fac cuiburi în ograda noastră. Scrie… scria într-un carnet data când

veneau din ţările calde, ele sunt ultimele păsări călătoare care sosesc. Abia pe la începutul lui iunie. Ştii, e cam târziu pentru alte păsări călătoare. Putea să privească ore în şir la puii care învăţau să zboare pe deasupra grajdului.

— Da, poate e bine să punem o rândunică atunci. În anunţ.

— Iubea grozav de mult natura. Grozav de mult. îţi vine să crezi că un fiu de fermier iubeşte natura de la sine, dar el o iubea într-un alt fel. Eu nu mă gândesc prea mult la natură, dacă înţelegi ce vreau să spun, asta e munca mea, e în jurul meu pretutindeni, se înţelege de la sine. Dar Yngve era preocupat de lucrurile ce ar fi putut fi altfel, ne cicălea mereu cu chestia asta cu sortarea gunoaielor, cu recultivarea terenurilor, cu faptul că dispar fermele. Sigur, şi eu mă gândesc la treburile astea… dar pentru el erau importante! Doar n-am timp să… Nu înţeleg de ce el… avea doar şaptesprezece ani. Lua lecţii de condus maşina. Avea deja o maşină în şopron, o Toyota veche. Dar nu-i prea plăcea s-o meşterească, nu era genul lui, credea că va porni când o să aibă permisul în buzunar şi o să-i bage cheile în contact. Şi noi care ne îndopam cu prăjituri şi cafele, căscam gura la poze la afiirisita aia de petrecere, în timp ce el…

— Cred că ar fi cazul să te odihneşti un pic acum. E târziu şi mâine va fi o zi lungă.

Tatăl tăcu, plecă capul, îşi privi mâinile şi spuse încet:

— O rândunică. Să fie o rândunică, în orice caz. Mulţumesc.

— N-ai pentru ce. Sigur că nu. Nu uita, ai tabletele alea acolo.

— Nu-mi trebuie. În zori dau mâncare la animale. Trebuie să mă scol devreme.

Nu era circulaţie aproape deloc. Malul fiordului Kors

era acoperit de un fum îngheţat, dar deasupra apei lima desena franjuri de lumină. Maşina se răcise ca gheaţa. Când puţin mai târziu coti pe dramul ce urca spre ferma Neshov, cu lunga lui alee 20

de foioase, privi fix în faţă. Oricum ştia că la ora asta, nu era lumină la ferestre şi că doar becul de afară stătea aprins, văzuse asta altă dată.

Deschise radioul, drumul pe care ocolise rămase undeva în urmă, se auzi muzica săltăreaţă a unui acordeon. Se simţi în mod brusc şi surprinzător uşurat şi chiar un pic vesel, dar nu ştia precis din ce cauză. Avea rar sentimentul acesta. Să fi fost oare din cauză că descoperise scânteierea aceea de durere în ochii doctoriţei?

Când a doua zi dimineaţa se reîntoarse la ferma familiei Kotum, casa era plină de lume. Preotul bisericii Byneset şedea la masa din bucătărie. Părintele Fosse, cum îl numeau cu toţii, era un om ceva mai în vârstă decât Margido. Era slab şi puţin încovoiat sub haine, dar avea o strângere de mână caldă şi apropiată. Era întotdeauna ordonat, punctual şi plin de profesionalism, nu toţi preoţii erau aşa; unii îi pisau şi îi îrmebuneau pe cei de la pompe fimebre de parcă treaba acestora din urmă era să-l ajute pe preot, şi nu pe rudele mortului.

Bucătăria devenise arena femeilor. Bărbaţii erau trimişi într-una din camerele de zi ale casei stil vagon, lungă şi bine întreţinută. Mama băiatului şedea în bucătărie pe un scaun şi privea cu mirare la tot ce se întâmpla în jurul ei. Cinci femei cu ochii înroşiţi de plâns, între ele probabil o soră şi mătuşa băiatului, se ocupau de mâncare, cafele, ceşti, farfiarii, şerveţele, zaharniţe. Femeile aveau noroc, pentru că puteau să-şi facă întotdeauna de lucru cu gătitul şi servitul mesei, pe când bărbaţii trebuiau să-şi poarte durerea în tăcută nemişcare.

Nu s-ar fi cuvenit ca tatăl să-şi facă de lucru pe afară chiar astăzi, dar dacă mama s-ar fi apucat să facă zece litri de compoziţie pentru clătite, nimeni n-ar fi găsit chestia asta nepotrivită. Dacă zăpada s-ar fi aşternut peste noapte groasă de un metru, poate atunci bărbatul ar fi putut să iasă şi să facă o pârtie, dar nimic altceva, şi nici atunci nu e sigur că vecinul n-ar fi venit să dea zăpada la o parte pentru a-l ajuta într-un fel.

Tatăl închise uşa dinspre bucătărie, agitaţia de acolo nu se mai auzea acum, şi spuse îndreptându-se spre Margido, înainte să-şi ia mâna de pe clanţă:

— O fată, o fată l-a părăsit. Sâmbătă seara. Nici n-am avut habar că ar fi putut să aibă o prietenă.

Se lăsă să cadă pe canapea, corpul i se prăbuşi parcă, umerii împungeau cămaşa groasă.

— Suferinţă din dragoste, şopti el. Când te gândeşti că şi-a luat viaţa pentru o suferinţă din dragoste. Că şi-a luat... întreaga lui viaţă. Pentru o fată care nu l-a vrut. O fată.

Nimeni nu se uitase la broşura pe care Margido o lăsase acolo, el îşi dădu seama prea bine acum. În plus, avea cu el acum încă o broşură cu diferite modele de sicrie. Încă o barieră ce trebuia depăşită. Dar trebuia să aibă sicriul astăzi pentru aranjarea cadavrului şi seara trebuia să-l ducă la capelă.

— Când vine sora cea mare a lui Yngve? întrebă el.

— Ingebjerg? Peste câteva ore, cred. Margido încuviinţă din cap. Deci trebuia să stabilească acum ce fel de sicriu vor să aleagă.

— Vreţi să-l vedeţi astă-seară? Cu toţii? întrebă Margido.

— Da, sigur că da.

— Da, e bine să faceţi asta, spuse preotul şi îşi puse coatele pe genunchi. Fetele trebuie să-l vadă. Sau măcar

să li se ofere posibilitatea asta, în orice caz. Dacă nu vor, nu va fi cu supărare. Dar Margido se pricepe aşa de bine să aranjeze lucrurile frumos. Va fi frumos, un pas mai departe ca să depăşiţi durerea asta şi şocul în care vă aflaţi cu toţii, Lars.

A urmat un lung moment de tăcere.

— Trebuie să hotărâm ce scriem în anunţ, spuse Margido.

— O rândunică, spuse tatăl.

Margido scoase un carnet din servietă. îi părea bine că preotul era de faţă şi că preotul îl convinse pe tată că era bine să scrie „nepreţuitul nostru" deasupra numelui Yngve Kotum şi „ne-a părăsit pe neaşteptate" dedesubt. Preotul era de părere că tatăl trebuia să o cheme şi pe mama băiatului, care încremenise pe un scaun la bucătărie, să vadă dacă şi ea este de acord, dar bărbatul nu o chemă. Şi tot preotul îl ajută pe Margido să pună în ordine şi numele celor din familie, un fel de arbore genealogic cu josul în sus, sub nxmiele băiatului, data naşterii şi data morţii.

— Câteva versuri. Vrei să scriem şi câteva versuri în anunţ? întrebă Margido.

— Versuri? Tatăl îl privi cu o uimire sinceră.

„/...l-a;!

3

— Da, mulţi obişnuiesc aşa, Lars, spuse preotul. Margido are sigur mai multe din care poţi alege.

Margido scoase broşura. În ea erau mai multe versuri şi poezii pe care clienţii lui le puteau vedea. O deschise la pagina care trebuia şi o întinse tatălui care o luă cu o privire plină de nedumerire şi împotrivire. Se apucă să studieze textul, întârziind destul de mult asupra fiecărui vers.

— Multe pentru oameni bătrâni, sau oameni care au

zăcut mult, spuse tatăl şi-şi drese glasul. Dar uite că sunt şi unele care… Asta de exemplu. îi arătă pagina preotului şi acesta luă broşura şi citi tare: „În inimile noastre te avem, în faţa noastră te vom vedea mereu. Şi în al nostru suflet pace vei găsi, a noastră dragă, nepreţuită aducere aminte tu vei fi”.

Tatăl îşi cuprinse deodată capul cu mâinile şi se prăbuşi, se chirci aproape ca un fetus, călcâiele i se ridicară de pe podea; scoase nişte sunete ciudate, guturale. În aceeaşi clipă uşa se deschise şi două femei intrară cu o tavă cu cafele, sandviciuri şi felii de prăjitură. Rămaseră în picioare, nemişcate. Tatăl îşi reveni oarecum, reuşi să se stăpânească, înghiţi în sec tare de se auzi în încăpere.

— Oh, ce bine că putem să bem o cafea, spuse preotul care făcu semn cu capul spre femei şi zâmbi, după care se ridică, ocoli masa şi merse lângă tatăl căruia îi puse o mână pe umăr. Femeile înţeleseră ce trebuia făcut şi aşternură faţa de masă cu mişcări rapide fără să le pese de aerul de disperare ce domnea în încăpere, fără să se simtă vinovate. Întâi strânseră milieul împletit şi îl înlocuiră cu o faţă de masă pătrată din bumbac cu marginea brodată, apoi aşezară ceştile cu grijă, şerveţelele împăturite triunghiular şi la sfârşit tava cu sandvişurile şi prăjiturile în mijloc, împreună cu zaharniţa şi o ceaşcă cu smântână.

La un moment dat tatăl se scuză că îi lasă un pic singuri, trebuia să meargă la toaletă. Şi chiar în secunda când uşa se închise în spatele lui, Margido şi preotul începură să vorbească grăbit şi în şoaptă.

— Joi, la ora unu, spuse preotul. Vor să-l îngroape.

— Mamă-sa nu vrea, spuse Margido care îşi notă data şi ora. Aseară a spus că…

— Azi s-a răzgândit, spuse preotul. Am vorbit cu ea.

Yngve va fi îngropat lângă bunicii lui. La gândul ăsta s-a împăcat cu ideea. Şi se înţelege că băiatul va fi îngropat în pământ. Doar este fiu de fermier.

— Mă ajuţi să alegem muzica şi nişte psalmi? Sună-mă când termini.

— Nicio grijă.

Îi dădu preotului o foaie:

— Aici sunt psalmii pe care îi avem deja tipăriţi. Preotul încuviinţă din cap şi spuse:

— Eşti gata în seara asta, nu? Poate că vor dori şi să facem o rugăciune în faţa sicriului, nu numai să-l vadă.

— Trebuie să sun la Sfântul Olav şi să rezervăm capela. Şi trebuie să-l conving acum să aleagă sicriul. Rămâi aici?

Preotul îşi privi ceasul şi aprobă din cap.

Margido era obişnuit cu faptul că fiecare etapă spre mai departe aducea cu ea noi dureri. Un anunţ mortuar transforma imposibilul într-un posibil vag, pozele Colorate de sicrie sfredeleau ca un burghiu şi mai adânc în durere. Tatăl ţinea broşura cu modele de sicrie în mână şi privea pozele ca pe ceva total de neconceput.

— Toate sunt frumoase, spuse preotul.

Cei mai mulţi îl alegeau, în disperarea lor, pe cel alb. Model Nordica. Aveau mai multe bucăţi. În depozitul din Fossegrenda. Dar bărbatul de pe canapea îl surprinse.

— Ăsta, spuse el, şi ciocăni uşor poza cu degetul. Era un sicriu de lemn, model Natur, pe care îl aveau în trei variante, lăcuit, nelăcuit şi lemn tratat.

— Nelăcuit, spuse tatăl. Şi se numeşte Natur. Asta se potriveşte foarte bine.

Margido se aplecă în faţă:

— Am câteva în depozit, dar toate sunt din lemn tratat. Un sicriu nelăcuit trebuie comandat şi va lua vreo două zile până-l primim.

— Atunci îl luăm pe cel din lemn tratat. Poate că şi ăsta e frumos. Dar ăsta alb merge la oameni bătrâni. La fel ca şi versurile alea.

Tatăl aruncă broşura pe masă şi Margido o puse cu o mişcare rapidă în servietă.

— Atunci ne-am înţeles, spuse el.

Era mulţumit că a mers repede şi destul de bine şi tatăl nu i-a adus acolo pe toţi cei din casă să hotărască împreună. Unii făceau asta şi voiau să vadă preţurile, să le compare, îi era lehamite să fie martor la aşa ceva, deşi logic putea înţelege situaţia destul de bine. O înmormântare era o mare cheltuială acum când nu se mai dădea ajutor pentru ea de la stat. Unii considerau sicriul lipsit de importanţă, în timp ce alţii vedeau în el ultima locuinţă a mortului, sau o ambarcaţiune, sau un pat. El îşi amintea de o mamă care îşi pierduse copilul, o fetiţă ce murise la trei luni, care mângâia sicriul mititel de patruzeci de centimetri lungime şi spunea: „Ăsta e de-acum leagănul tău, copila mea, aici vei dormi pe veci, iar eu mă voi gândi la tine că eşti acolo jos, în leagănul tău mic”.

— După înmormântare nu dorim ceremonie, spuse tatăl. Să nu trimită flori.

— Uneori se fac nişte donaţii în bani… spuse Margido.

— Hai, terminaţi odată! Şi cine să aibă nevoie de banii ăia? spuse tatăl cu vocea deodată ridicată şi răstită. Organizaţia sinucigaşilor din Norvegia? Organizaţia ornitologilor? Consiliul fermierilor?

— Lars, nu te supăra, nu asta a fost intenţia, spuse preotul împăciuitor. Ne putem gândi la… ce să zic, de pildă la Clubul tineretului, sau… altceva care ar putea primii banii, în numele lui Yngve. Oamenii dau câte ceva, dacă nu vreţi să trimită flori.

Tatăl se lăsă puţin pe spate, respiră ca după o goană lungă şi ridică ochii spre grinzile din tavan.

— Bine. Hai să zicem. Clubul tineretului nu-i o idee rea. Deşi el nu prea călca pe-acolo şi nici prea mulţi prieteni nu avea. De fapt, mie puţin îmi pasă de asta, lasă-i să dea câteva coroane la Clubul tineretului. Scrie asta acolo. Suntem gata acum? Să bem câte o cafea, nu mai am putere de altceva.

Sicriul care se odihnea pe catafalcul verde din mijlocul bisericii Strinda la ora douăsprezece jumătate, cu o jumătate de oră înainte ca slujba să înceapă, era unul alb model Nordica şi fusese adus la biserică de doamna Marstad. Cele două doamne, doamna Marstad şi doamna Gabrielsen, erau femei cu braţe puternice, altfel ar fi fost nevoie ca Margido să angajeze un bărbat. Era o treabă grea să cari sicriele. Câteodată trebuiau să fie toţi trei ca să reuşească să le urnească. Alteori cereau ajutor de la slujbaşii bisericii.

În sicriu era o femeie de cincizeci şi patru de ani. Murise de un atac de astm. În urmă rămăsese o fată de douăzeci şi doi de ani şi doi foşti soţi care se implicaseră amândoi în pregătirile de înmormântare.

Slujbaşul de la biserică se ocupa de lumânări şi alte chestii, intra şi ieşea din sacristie în timp ce Margido şi doamna Marstad cărau stativele, lădiţele cu suporturi de lumânări şi vazele pentru flori. Bisericile nu aveau obiectele trebuincioase la înmormântări, unele biserici nu aveau nici măcar o lopăţică cu care să arunci simbolic puţin pământ peste sicriu.

Omul de la florărie aducea buchete, coroane şi alte aranjamente florale pe care Margido le cântărea din ochi şi apoi le aranja. Era important să le aranjezi simetric de ambele părţi ale sicriului. Florile trebuiau să se armonizeze perfect şi îi plăcea să pună o coroană sau două

jos lateral în faţa sicriului. Puse florile în vazele înalte şi aranja frumos panglicile de mătase pentru ca oamenii care aveau să stea pe băncile din biserică să poată citi cuvintele de adio.

Masa de la intrare era pregătită, mai trebuia doar aprinsă lumânarea. Era o lumânare albastră, ceea ce nu era prea obişnuit, dar ñica dorise aşa. Aceasta fusese culoarea preferată a celei decedate. Un jurnal de condoleanţe era deschis şi pregătit, un stilou aşezat de-a curmezişul pe prima pagină liniată. Într-o ramă fotograña femeii o arăta într-o jachetă de vânt pe un ţărm plin de pietre. În mână ţinea o rădăcină cenuşie de copac ce semăna izbitor de mult cu o lebădă.

Femeia din fotografie râdea şi briza mării îi sufla în păr. Rădăcina cenuşie din mâna ei era acum în centrul celei mai mari dintre decoraţiunile florale de pe sicriul ei, înconjurată de crenguţe şi conuri de brad, crenguţe de iarba-renului şi flori de Erica, ce înlocuiau imortelele. Era imposibil de găsit imortele fiaimoase acum în decembrie. Decoraţiunea era deosebit de frumoasă şi Margido nu se putu abţine să n-o admire când o aranja acolo cu toată grija.

Lângă fotografie se afla un teanc de broşuri cu cântece pe care Margido avea să le împartă la oamenii care aveau să vină în curând. Fotografia de pe coperta broşurii era aceeaşi cu cca. 26

din tabloul alăturat. La celălalt capăt al mesei se găsea o cutie de colectă în care se puteau pline banii donaţi. Doamna Marstad scrisese pe o carte poştală pusă în faţă următorul text: „Familia mulţumeşte pentru donaţia făcută Organizaţiei astmaticilor”.

— Doamne, Tu ai fost locul nostru de adăpost din neam în neam. Înainte ca să se fi născut munţii şi înainte ca să se fi făcut pământul şi lumea din vecinicie în

vecinicie, Tu eşti Dumnezeu! Tu întorci pe oameni în ţărână şi zici: „Întoarceţi-vă, fii ai oamenilor! Căci înaintea ta o mie de ani sunt ca ziua de ieri care a trecut şi ca o strajă de noapte. Învaţă-ne să ne numărăm bine zilele ca să căpătăm o inimă înţeleaptă!”

Cuvintele ajungeau la urechile lui Margido ca nişte unde bine cunoscute, dar nu-l mai atingeau. Singurul lucru care îl mai impresiona când asculta predica era emoţia ce exista sau nu exista în vocea preotului. Acum se gândea la tot ceea ce avea de făcut când se va întoarce la birou. Doamna Marstad plecase deja şi îi lăsase lui lista cu numele celor care au depus flori, asta în eventualitatea că printre cei sosiţi în ultima clipă mai erau unii care veneau cu flori. Era extrem de important ca toţi cei care au trimis sau au adus fiori să fie trecuţi pe o Hstă. Scrisorile de condoleanţe care erau prinse de buchetele de flori vor fi toate puse într-o mapă ce va fi înmânată familiei. În aceeaşi mapă vor fi puse scrisorile de mulţumire cu textul deja tipărit pe care tot el le va preda familiei. El ştia că întotdeauna familia va cerceta apoi foarte atent lista cu numele şi scrisorile de condoleanţe, ca şi jurnalul de protocol.

Acestea două vor deveni simboluri pentru cât de iubit şi de respectat a fost cel dispărut şi asta îi va ajuta să treacă mai uşor prin calvarul doliului. Şi de asemenea, vorbele: „A fost o înmormântare foarte frumoasă, într-adevăr foarte fiiimoasă”.

Şi rolul lui tocmai în asta consta, să facă înmormântarea frumoasă. Rolul lui şi al preotului. Dar mai ales al lui.

Când înmormântarea se termină, deschise din nou telefonul mobil şi descoperi un mesaj de la Selma Vanvik în care scria: Te rog, sună-mă.

Puse telefonul pe scaimul alăturat, deschise geamul

maşinii şi lăsă aerul îngheţat al iernii să năvălească înăuntru; simţea cum brusc mirosul de flori care încă mai persista în maşină îl îneca, îi venea aproape să vomite. Nu lăsa nicio floare să ajungă în apartamentul lui cu două camere de pe Flatâsen. Pe mica verandă avea un singur chiparos într-un vas de ceramică. îi făcea plăcere să-l privească cum stătea acolo iama, acoperit de zăpadă. Un crâmpei de privelişte care era doar al lui şi care îi era suficient. Nu simţea deloc nevoia să vadă fiordul de la fereastra lui. Drept în faţă se înălţa un bloc de locuinţe construit din plăci de beton cu ferestre strâns îmbinate. Ferestre cu perdelele şi plantele lor, cu zorzoane omamentale, unele cu feţe umane şi mişcări dincolo de ele, aproape toate cu lumânări electrice de Advent în această perioadă a anului. Lumini pe lung şi pe lat, cu mici variaţii, unele nişte piramide micuţe formate din şapte lumânărele cu una în mijloc ceva mai înaltă. Simetrie. Viaţă urbană. Dorea să se afle cât mai departe de un posibil adevăr.

Ar fi putut şi el să-şi cumpere o casă. Avea destii bani, dar ce să fi făcut cu o casă? O casă l-ar fi făcut doar să înceapă să-şi imagineze lucruri. În ultima vreme începuse să se gândească din ce în ce mai des că ar vrea să aibă o saună. Să stea acolo în ea în dogoarea umedă şi să năduşească, să scoată din el oboseala zilei de muncă, toate mirosurile zilei, toate lacrimile pe care era obligat să le vadă curgând, toată tulburarea şi nedumerirea. Şi în micuţul lui apartament nu era loc să instaleze o saună. Dar poate că ar putea să-şi cumpere un apartament nou-nouţ în care să fie loc pentru o saună, sau unul care deja avea o saună. Un apartament în care să stea toată viaţa, cu uşi mai largi şi cu un singur etaj, fără praguri la uşi de care să se împiedice la bătrâneţe, nu se ştie niciodată când o să se întâmple ceea ce de fapt ai aşteptat. Şi cu lift. Cu o baie bună. Să aibă o cadă suficient de lungă şi o cabină de duş

suficient de încăpătoare, cu gresie bună şi puţin poroasă pe jos. Eventual ardezie deschisă la culoare.

Se pare că Selma Vanvik încă nu pricepuse că Margido ieşise din joc o dată ce înmormântarea soţului ei se sfârşise. Omul murise de cancer la prostată.

Conduse spre Fossegrenda să ia un model Natur tratat pentru Yngve Kotum. Ar fi trebuit să o sune, măcar din politeţe, dar n-o făcu. Trecuse mai mult de o săptămână de când fusese acolo ultima dată, trebuia să-şi dea seama că ea îl va căuta din nou.

Prăjiturelele pe farflirie, ceştile zornăitoare de cafea, canapeaua verzuie de pluş, ridurile în falduri din jurul ochilor, ridurile 28

pe gât ce intrau sub bluză, un parfum greu de damă ce s-ar fi potrivit poate mult mai bine într-o altă ocazie.

Femei văduve cam de vârsta lui; nu era ceva neobişnuit. În durerea lor i se confesau lui. Roşeau sub lacrimi. Erau pregătite, şi se agitau când li se acorda atenţie şi compasiune. Trăiseră într-un fel doliul în prealabil, deşi mulţi erau de părere că nu este cu putinţă, dar pentru femei era absolut posibil. Pentru bărbaţi moartea venea întotdeauna ca o bombă. Chiar şi atunci când femeile lor mureau sub ochii lor, îşi ascundeau capul în nisip şi erau şocaţi când se trezeau singuri. Dar femeile ştiau. Selma ştiuse. Şi îi arătase lui Margido asta deja la prima vizită cu un bun venit din inimă, cu un zâmbet pe buzele roşii şi cu parfumul acela. I se confesase total sub acoperirea durerii. îi povestise lucruri pe care nu le mai povestise vreodată cuiva, cum spunea ea, nici măcar fiicelor ei. Despre mariajul searbăd, despre banii pe care el îi ţinuse ascunşi, despre problemele lui cu băutura, despre alte femei, în timp ce el stătea acolo şi nu dorea decât să compună un anunţ mortuar şi să aleagă un sicriu.

— Eşti sprijinul meu sufletesc, spusese ea. Nu vreau

să stau de vorbă cu un preot despre asta. De fapt, eu sunt atee. Crezi în Dumnezeu?

Ea pronunţase cuvântul atee de parcă ar fi fost vorba de un partid politic pe care îl vota, sau un magazin pe care îl prefera celorlalte.

— Eu nu sunt un sprijin sufletesc în adevăratul înţeles al cuvântului, spuse el. Dar doresc să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru ca înmormântarea soţului tău să fie cât mai…

— Trebuie să mă ajuţi. Arve nu m-a lăsat niciodată să mă amestec, habar n-am nici ce este aceea o declaraţie de impozit, crezi că vor veni aici note de piată în numele lui? Cum să împiedic toate astea? Sunt neputincioasă, Margido, trebuie să-ţi mărturisesc!

— Totul se va aranja. Avem un certificat de deces şi anunţăm decesul la primărie. De acolo se trimite la evidenţa populaţiei şi la serviciul social, iar tu va trebui să vorbeşti cu banca. Şi aveţi copii împreună. Ei te pot ajuta.

— Împreună? Ah, da desigur, împreună. Dar n-aş vrea să vorbesc cu ei despre toate astea. Ei sunt obişnuiţi ca noi ne ocupăm de totul. Adică el…

— Atunci poate că îţi trebuie un avocat?

Ea nu răspunse. îşi puse un picior peste celălalt, se aplecă peste masă, privi drept în ceaşca lui de cafea, o umbră de dezamăgire îi apăru pe faţă când descoperi că era aproape plină.

De trei ori după înmormântare l-a rugat stăruitor să vină în vizită şi el spusese da. Nu ştia ce altceva ar fi putut să spună, ea tocmai devenise văduvă, o femeie în doliu, cineva care ţinea de profesia lui, o femeie pe care trebuia s-o trateze cu compasiune.

Nu, n-avea chef să sune. Las-o să sune din nou sau să sperăm că va renunţa. Nu ştia ce mai voia de la el, deşi bănuia. El nu se pricepea la astfel de lucruri. Nu avusese

niciodată o legătură intimă cu o femeie, nu avusese niciodată o femeie, nu se ivise ocazia asta niciodată şi era caraghios să înceapă acum la vârsta asta. El, care avea im mic chiparos pe verandă şi visa să aibă o saună. Dar în acelaşi timp se simţea măgulit de atenţia pe care i-o acorda ea, de faptul că avea acea încredere oarbă în el; că toate problemele ei vor dispărea dacă el se va implica cu totul, dacă îşi va bea cafeaua, dacă se va întinde pe sofa şi va aţipi niţel, aşa cum îi propusese ultima dată când o vizitase pentru că i se păruse că arăta cam obosit. Şi când el îi spusese la revedere, ea îl îmbrăţişase într-un fel cam necuvenit, în orice caz după părerea lui. Ea se lipise exagerat de mult de el şi în plus îl mângâiase pe smocul de păr de la ceafă. Firele acelea de păr de la ceafa creşteau mai repede decât ar fi vrut el şi mult mai repede decât părul de pe cap. La două săptămâni după ce fusese la frizer se şi pomenea cu şuviţele ondulate de o parte şi de alta a cefei. Uneori uita să le bărbierească, cum făcea de altfel şi cu părul din nas şi din urechi. Da, tocmai în şuviţele acelea îşi rătăcise ea degetele când îi dăduse o îmbrăţişare. Şi propriul lui instinct îi spusese că trebuia să plece repede de acolo şi să o respingăîntrun mod cât mai politicos.

Luă din depozit un sicriu model Natur tratat, pătură, pernă, linţoliu. Le înghesui în portbagajul maşinii şi acoperi totul cu o pătură. Cu Citroënul se descurca mai repede. Maşina mortuară cu cruce deasupra nu putea trece pe galben la semafor şi nici vorbă să depăşească alte maşini. O sună pe doamna Marstad să-i amintească să ia tot ce trebuia de la Strinda când se termina ceremonia şi ea răspunse cu o uşoară iritare în voce că bineînţeles că ştia ce are de făcut. Mai spuse şi că doamna Gabrielsen 30

se afla pe drum înspre capelă ca să aranjeze corpul lui Yngve Kotum. Ce gafa din partea lui, se gândi el, să-i

aducă aminte doamnei Marstad ce are de făcut, doar ea ştia întotdeauna ce trebuie făcut. Ce se întâmpla cu el, de unde îi venea neliniştea asta? Sigur treaba asta cu Selma Vanvik îi tulbura puţin echilibrul. Oare cât de mult timp trebuia să treacă până va putea să nu o mai compătimească din politeţe? Se strădui să-şi îndrepte gândurile într-o direcţie mai practică. A doua zi trebuiau tipărite nişte broşuri cu psalmi după ce îl vor fi spălat şi aranjat cum trebuie pe fiul lui Kotum. Broşurile trebuiau să fie gata înainte de ceremonia cu preot în faţa sicriului.

Doamna Gabrielsen sosi în acelaşi timp cu el.

În camera frigorifică verificară o dată şi încă o dată numele, data naşterii şi data morţii. Apoi împinseră afară targa pe rotile în care se afla cadavrul împachetat în plastic negru. Cu toate că pentru Margido era mai mult decât clar cine era mortul, el respecta neclintit rutina. Felul lui minuţios de a o urma în cele mai mici detalii îi dădea o mare libertate. îl elibera de alte gânduri.

— Tatăl s-a opus autopsiei, spuse Margido, ca să explice într-un fel din ce cauză cadavrul nu fusese spălat. Medicul legist constatase doar decesul.

Îşi puseră mănuşi de cauciuc şi halate transparente de plastic care se legau la spate. Trebuia să fii atent cum legai benzile de plastic; de cele mai multe ori se rupeau destul de uşor.

Desfăcură plasticul în care era împachetat corpul. Mirosul năvăli spre ei şi începură automat să respire pe gură.

— Bieţii părinţi, spuse doamna Gabrielsen. Ei l-au găsit?

— Da.

Doamna Gabrielsen îi scoase băiatului chiloţii, deschise cutia de reziduuri speciale pe care o aduseseră cu ei şi îi aruncă acolo. Margido îi îndepărtă flinia de la gât.

Răsuciră plasticul care se mânjise şi-l înlocuiră cu hârtie. Apoi întoarseră cadavrul pe o parte, îl fixară să stea cât mai stabil, înainte ca Margido să înmoaie un prosop în apă şi să înceapă să-l spele de la brâu în jos. Doamna Gabrielsen îl spălă pe băiat pe restul corpului.

El spăla trupul atent şi cu un deplin simţ al datoriei. Toţi morţii trebuiau înmormântaţi sau duşi la crematoriu cât mai ciu aţi cu putinţă. Cei rămaşi în viaţă nu trebuiau să mai sufere şi la gândul că trupul mort scoate mizerie din el după ce în mod automat muşchii încetează să mai funcţioneze.

Când termină de spălat corpul băiatului, răsuci nişte tifon în formă de dop şi i-l înfipse în anus ca să împiedice scurgerile pe mai departe. Apoi se ocupă de limbă. îi vârî degetele în gât şi încercă să-i împingă înapoi rădăcina limbii. Reuşi numai pe jirniătate. Apoi îi legă o faşă în jurul bărbiei. Încercă să-i închidă ochii, dar globii oculari erau atât de ieşiţi în afară că pleoapele abia îi acopereau pe trei sferturi. îi unse faţa cu nişte alifie care acoperea pielea vineţie, în special buzele. îi pieptănă părul cu cărare într-o parte, în mod sigur nu aşa se pieptăna el când trăia, dar nu puteai şti niciodată cum aveau tinerii frizura.

— Lăsăm faşa sub bărbie până deseară, spuse Margido. Părinţii vin să-l vadă la ora şase.

Băiatul trebuia pus în sicriu. Margido îl apucă de subsuori. Din gât ieşi un miros cumplit, dar Margido era pregătit de aşa ceva şi deja întorsese capul într-o parte. Trebuia să urmeze obligatoriu toate regulile împotriva contaminării. Deşi sărmanul băiat nu mai avea acum nicio boală. Totuşi, un cadavru putea fi contagios. După Câte ştia Margido, stafilococii galbeni încă mai trăiau în gâtul unui mort. Mai ales că era un cadavru de numai douăzeci şi patru de ore.

Îl înveliră în linţoliu. Mâinile reci i le încrucişară pe

piept. Pe mâna dreaptă purta un inel gravat, desigur un dar de la ceremonia de confirmare. îl pieptănă din nou şi puse bucata de mătase albă împăturită pe pernă, lângă cap. Doamna Gabrielsen puse punga cu şuruburile pentru capacul sicriului la picioarele mortului şi puseră provizoriu capacul pe sicriu, înainte de a împinge targa la loc în camera frigorifică.

Acolo era aproape plin. Yngve Kotum era cel de-al nouălea şi camera avea loc doar pentru zece. Margido promisese că îl va lua de acolo cel mai târziu în seara aceea şi-l va duce la capela bisericii Byneset unde sicriul va sta până la înmormântare.

La ora cinci şi jumătate era înapoi. Parcase şi rămăsese în maşină fără să oprească motorul. Se aplecă în faţă şi dădu pentru câteva minute căldura la radiator la maxim. Aerul cald şi uscat îi încălzi mâinile. Cina gata preparată, încălzită în micuţa bucătărie de la birou în timp ce corecta broşurile cu psalmi, nu-i umpluse stomacul ca lumea, simţea că-i este foame. Sau… nu foame simţea, ci un fel de gol. Seara era liniştită şi neagră ca păcura dincolo de ferestrele maşinii, se simţea bine stând acolo, ca pe o insulă fierbinte, maşina îi părea o capsulă ce-l învelea strâns. Selma Vanvik nu sunase din nou şi asta îi dădea un fel de pace. Ninsese toată după amiaza, în mod sigur zăpada se aşternuse de vreo treizeci de centimetri. În curând va fi acasă tolănit pe spate în fotoliul lui şi va privi zăpada de pe verandă, crenguţele dese de chiparos împodobite în alb.

Mâinile i se încălziseră pe dinafară, dar le simţea reci pe dinăuntru. Le frecă puţin una de alta, inspiră adânc şi expiră cu încetinitorul, apoi închise brusc motorul.

— Să ne rugăm! Tatăl nostru carele eşti în ceruri, primeş-te-ne în mâinile Tale cele puternice şi lasă-ne să-ţi mulţumim pentru tot ce ne-ai dat prin Yngve pe care acum

l-ai chemat la Tine. Întăreşte-i şi alină durerea celor care l-au pierdut. Ajută-ne să trăim după povaţa Ta şi să venim la Tine în pace prin Iisus Hristos, Fiul Tău, Doamne-Dumnezeule. Amin. Să ascultăm cuvintele Domnului.

El îşi ridică privirea spre micul grup de oameni adunaţi la capătul sicriului. Înainte de venirea lor împinsese targa cu sicriul în capelă, aprinsese lumânările albe de ceară, ridicase capacul şi înlăturase faşa de sub bărbie. Un trandafir roşu cu coada lungă era acum pus cu grijă sub mâinile încrucişate pe piept ale băiatului şi isteria mamei dispăruse la întâlnirea cu fiul ei mort, învelit acum în linţoliu. Când a intrat în capelă, s-a îndreptat spre sicriu neîncrezătoare, cu o privire absentă fixată pe capul băiatului ce se odihnea pe mătasea albă. îi atinse apoi pleoapele cu degetele crispate; trebuia să simtă nemişcarea morţii de parcă numai aşa putea să creadă în ea.

Margido aştepta liniştit reacţia. Aceste momente le ura intens, nu avea niciodată control asupra lor, oamenii reacţionau atât de diferit. Unii nu reacţionau deloc, alţii reacţionau violent şi poate iraţional cu hohote de râs sau comentarii de neînţeles şi furie, adesea furie când era vorba de decese neaşteptate.

Dar ea doar pusese mâna peste fruntea băiatului de parcă ar fi vrut să o încălzească. Mulţi nu puteau suporta răceala cadavrului în camera frigorifică, dar ea doar îşi lăsase mâna să se odihnească acolo o clipă ceva mai lungă, fără să spună nimic, fără să plângă, doar tremurând uşor. Surorile băiatului erau acolo, strâns lipite una de alta, roşii la faţă şi înlăcrimate. Tatăl şi sora tatălui stăteau înţepeniţi ca nişte pari, cu feţe fără expresie, probabil că aşa fuseseră educaţi, se gândi Margido şi înainte ca rugăciunea să înceapă, mama băiatului se aşezase deja pe un scaun, lângă perete. Stătea acolo singură, cu capul

plecat.

— Domnul este mângâierea mea, nu am trebuinţă de nimic. El mă poartă pe pajişti verzi, îmi alină setea, îmi dă odihnă şi puteri noi. Mă călăuzeşte pe cărările cele drepte în numele lui. Şi chiar de merg prin valea morţilor, nu simt teama. Pentru că Tu, Doamne eşti cu mine. Toiagul Tău Doamne mă călăuzeşte, mă apără şi mă întăreşte… >

Înainte ca preotul să înceapă rugăciunea de binecuvântare, în încăpere se făcuse o tăcere totală, se aşternuse un fel de pace. Nimeni nu mai plângea, se adânciseră în ei înşişi, cu propriii lor ochi văzuseră că el era acolo mort, el care trăise şi existase cu doar două zile în urmă când încă mai era abordabil, cu voce şi mişcări, cu viaţă în trup. Era ca şi cum moartea pusese pe ei un fel de pecete, nu se mai puteau preface că nu văd realitatea.

— Domnul nostru Iisus Hristos, Dragostea lui Dumnezeu şi împărăţia Sfântului Duh să fie cu voi.

Margido acoperi faţa băiatului cu batista de mătase şi cu ajutorul tatălui puse capacul peste sicriu. Capacul se potrivi perfect, ca de obicei.

— Vreţi să mă ajutaţi să înşurubăm capacul?

Îşi plimbă privirea de la unul la altul. Mama stătea în continuare prăbuşită pe scaunul de lângă perete şi parcă nu auzise întrebarea. Tatăl îşi plecă ochii în pământ, poate că stătea acolo şi se gândea la zăpada care se aşternuse şi spera că vecinul nu o curăţase aşa că putea să se apuce el s-o dea la o parte şi să scape în felul ăsta să intre înăuntru, în casă. Dar surorile încuviinţară din cap şi luară fiecare câte două şuruburi în mână, el le arătă cum să le fixeze şi să le înşurubeze adânc. Era linişte deplină în încăpere când fetele se ocupară de treaba asta. Lumânările ardeau ca nişte beţe indiferente şi lipsa lor de simţire îi stârnea uneori furia lui Margido. 34

Când împinse apoi targa cu sicriul înăuntru în

camera frigorifică, descoperi că mai sosise încă o targă cu un mort, al zecelea, şi acum camera era plină.

Suflă în lumânări, scuipă pe degete şi strânse cu grijă mucurile. Nu ştia ceva mai neplăcut decât mirosul lumânărilor stinse, era chiar mai rău decât mirosul buchetelor de flori. Dar gustul amar pe care îl simţea în gură devenea din ce în ce mai slab cu fiecare slujbă la căpătâiul mortului.

Toţi credeau că el întotdeauna spunea ceea ce simţea, de ce oare să-l fi suspectat de altceva? Şi încă o dată el se mustră în sinea lui că efectul cuvintelor lui era de fiecare dată acelaşi. Şi atunci când el credea în ele, şi când nu credea. La urma urmei, nici el nu se lăfăia pe cine ştie ce pajişti verzi. Şi nu i se mai părea o minciună, se obişnuise cu faptul că el nu mai credea demult în toate aceste mărturii. De obicei, raţionamentul îl liniştea. Nu erau decât nişte cuvinte.

Şi totuşi, nişte cuvinte al cărui gust amar el încă îl mai simţea.

Era acum aşezat pe acelaşi loc ca şi în seara dinainte, când pe la unsprezece sună telefonul. Şi se gândi la fel ca atunci, spera că este vorba de un bătrân mort în patul lui de moarte bună şi nu de un accident de circulaţie. Oricum nu mai avea puterea să se ocupe de încă o îrmiormântare astăzi, sau în următoarele două zile, aşa că o să-i trimită la unul dintre birourile mai mari. Mâncase pâine cu caşcaval prăjită la capac, făcuse un duş, îşi bărbierise tuleiele de la ceafă şi cu o mică maşină de bărbierit cu baterii îşi scosese firele de păr din nas şi urechi, îşi pusese halatul de casă, se uitase la televizor la un documentar despre jderii din munţii norvegieni, frunzărise la întâmplare prin ziarul din ziua aceea.

Avea deja în minte numărul de telefon al unui alt birou când la al treilea apel apăsă pe butonul telefonului

pe care era desenat un micuţ receptor verde.

Era fratele lui cel mare. Tor. Fermierul. Margido strânse cu mâna braţul fotoliului. Nu i-ar fi trecut prin cap că fratele l-ar fi putut suna acasă, şi totuşi auzea vocea lui în ureche. Venea Crăciunul în curând, oare mama punea ceva la cale, apucă să gândească înainte ca Tor să spună:

— Mama. Am internat-o la spital.

— De ce?

— Congestie cerebrală.

— E grav?

— Aşa se pare. Dar nu moare în noaptea asta decât dacă mai face un atac.

— Suni de la Sfântul Olav?

— Da.

— Atunci… da, pomesc într-acolo.

— Bine, te aşteptăm atunci.

— Cine mai e cu tine?

— Tata.

— De ce?

— M-a ajutat s-o duc în maşină. N-am avut timp să aştept salvarea. Aşa că a venit şi el.

— O să stea acolo toată noaptea?

— N-avem decât o maşină. Dar eu am treabă acasă. Am o scroafă care…

— Aveţi purcei acum?

— Da.

— Ia-l cu tine acasă. Şi vin eu la mama.

— Da. Bine…

— Puteţi să plecaţi.

— Bine, am zis că da.

— Poţi să mă suni? Când aţi ajuns acasă? Atunci plec la spital.

— Da, bine.

— Ai vorbit cu… Erlend?

— Nu încă. N-am numărul lui.

— La informaţii pentru străinătate trebuie să-l aibă.

— Dar nu ştim unde…

— Am primit o carte poştală de la el acum câţiva ani, cu ştampila poştei din Copenhaga.

— Da? întrebă Tor.

— Da. Sună la informaţii pentru străinătate.

— Tu te pricepi mai bine la treburile astea, Margido. Nu poţi să suni tu?

— Bine, bine. Dar sună-mă când aţi ajuns acasă. Chiar dacă trece de miezul nopţii.

Rămase aşezat cu telefonul în poală. Gândurile îi zburau aiurea şi picioarele îi amorţiseră când telefonul sună din nou şi l el se uită la ceas. Era douăsprezece şi zece minute.

— Va fi foarte drăguţ! La dracu', pe cinstea mea!

— Nu e frumos să vorbeşti aşa. Se poate întâmpla ca oamenii să mai zică vreo sudalmă, dar… voi, maimuţele de la munte, habarnu aveţi de…

— Foarte bine, atunci să zicem: la naiba. Doar dragul tău, aşa ca să ştii. Ţinând seama de sufletul tău sensibil. Ia ţine de chestia asta, amice.

De fapt era o binecuvântare că biroul îi trimisese prostănacul ăsta ca să-l ajute să termine expoziţia din vitrină. Un tânăr lipsit de viziune creativă care nu-i putea stimula ideile şi nu-l determina la schimbări. Dar era totuşi un tip nostim, cu nişte tu-leie întunecate pe buza de sus, foarte arcuită, ce-i dădea un aer feminin. Avea tuleiele alea ce semănau cu un fel de puf maroniu şi pe lobii urechilor în plus, îşi scosese şi puloverul şi lucra într-un tricou de culoarea mierii bine mulat pe corp, cu pantalonii coborâţi pe şolduri ce lăsau să se vadă destul de bine marginea peticului de păr pubian, ca vârful triunghiular al unei săgeţi ce indica neruşinat în jos înspre părţile sale

ascunse. Spinarea îi era udă de transpiraţie, pielea aurie semăna cu o cremă caramel. Toate astea erau nişte puncte în plus pe scala de calitate, dar în special faptul că asculta orice comandă şi nu se agăţa de nimic altceva decât de repetatele lui înjurături conta foarte mult, pentru că în fond nu era decât un practicant care normal trebuia să pună întrebări cu duiumul.

Vitrina asta o alcătuise singur în minte pe întuneric, în dormitor, cu Krumme sforăind lângă el, şi ştia că va ieşi perfect. Din păcate a trebuit să facă nişte schiţe pentru proprietar şi asta i-a luat puţin din plăcerea de a duce treaba la bun sfârşit de unul singur, dar nu existase altă cale pentru că proprietarul era cel care trebuia să aleagă bijuteriile ce vor fi expuse. Şi-ar fi dorit să le facă pe toate singur şi să acopere vitrina cu o pânză, fără nimeni altcineva din firmă de faţă, pentru ca apoi să dezvelească vitrina în toată splendoarea ei cu oamenii nerăbdători aşteptând în zăpadă, pe trotuar. Toţi ar fi rămas cu gura căscată când el ar fi dat pânza la o parte şi ar fi ridicat paharele de şampanie în cinstea lui ca un semn de apreciere. Era un vis în care se adâncea ore întregi în propria lui fantezie, întotdeauna înainte de inaugurarea decorului la o vitrină.

Acum erau de faţă doi paznici care păzeau bijuteriile acolo înăuntru. Beau cafele slabe şi se furişau să fumeze pe uşa din spate în timp ce trăgeau cu ochiul la tot ce se întâmpla în vitrina din străduţa ce dădea în Stroget. Niciodată nu se întâmpla aşa cum visa el. Adică să facă toată treaba de unul singur. Pentru că era doar un biet om care avea doar două mâini, şi de aceea era dependent de un asistent.

— Mai e o săptămână şi ceva până la Crăciun. Ciudat că lumea mai are energie, spuse tânărul şi ridică sulul cu folie de aluminiu aşa cum i se spusese. Un val de lumini

reflectate curse din mâinile lui, stătea acolo ca un Atlas bosumflat sprijinind pe cap întregul pământ.

— Astea sunt zilele cele mai bune! La un bijutier vin bărbaţii în ultima clipă să cumpere cadouri pentru neveste. Bărbaţi cu conştiinţele încărcate de orele peste program lucrate tot anul, de adulterele nenumărate, îşi scot cârdurile şi cheltuiesc sume atât de mari încât plasticul se îndoaie de atâta stres! Da, dar nu numai pentru neveste cumpără, ci şi pentru iubite, în specia/pentru iubite! Şi pe deasupra vitrina decorată poate să dureze şi după Crăciun, tocmai asta le place lor cel mai mult. În orice caz o perioadă mai lungă, poate tot ianuarie. Nu decorăm cu roşu aici. Niciun înger, niciun Moş Crăciun. Nici urmă de zăpadă artificială sau de panglici de Crăciun. Ascultă şi ţine minte! în curând vine Anul Nou, nu-i aşa? Asta este mai degrabă o vitrină de Anul nou! Şi o vitrină a unui nou an\ De fapt ar fi trebuit să-i fie recunoscător fabricii de bere Calsberg pentru că i-a dat ocazia să-şi promoveze propriul gust!

Un camion cu bere de la Carlsberg dăduse înapoi cu spatele în urmă cu două zile şi transformase în ruină vitrina aranjată de Crăciun, Mai multe inele cu diamante şi o brăţară cu smaralde 38

dispăruseră în haosul creat. Primise oferta să decoreze vitrina din nou, era o lucrare urgentă. Nu mai voiau vechile decoraţii, de vreme ce mai era atât de puţin până la Crăciun. Şi pentru că era atât de urgent, îl plătiseră foarte bine, asta îi pica minunat, decembrie era o perioadă moartă în branşa lui pentru că toţi voiau să aibă vitrinele împodobite de Crăciun încă de la mijlocul lui noiembrie.

Decorase totul cu argintiu, auriu şi sticlă. Făcuse rost de diverse figurine din cristal şlefiiit. Steluţe, săbiuţe, lăcrimioare, inimioare. Acestea atârnau acum de tavan de

fire subţiri ce abia se zăreau, iar becurile spot îndreptate spre ele le făceau să explodeze în culori când se mişcau doar cu o zecime de milimetra. Erau şlefuite ca nişte prisme, dar într-un fel mult mai sofisticat decât prismele de sticlă obişnuită, ceea ce le dădea un aer de clasă. Părţile laterale ale vitrinei erau acoperite cu o stofa argintie, jos la fel, peste ea o machetă cu nişte trepte micuţe de sticlă şi pe rafturile în terasă erau oglinzi. În spatele geamului erau nişte busturi de manechine, înfăşurate în folie de aluminiu peste tot în afară de locurile strategice. Aveau capete fără pernei, însă le lipseau braţele. Un manechin avea folia de aluminiu înfăşurată în jurul capului, dar urechile erau la vedere. Aşa că puteai să-ţi încânţi ochii privind cerceii. Alt manechin avea gâtul liber şi acolo puteai admira un colier lat de argint tivit cu perle. În partea din dreapta a vitrinei se află un fel de evantai compus din braţe metalice, douăsprezece la număr, cu brăţări şi cu inele agăţate pe toate degetele. Era ceva simplu, dar crea un efect total şi aţâţător de parcă o turmă de femei şi-ar fi scos mâinile dintr-o gaură în duşumea şi le-ar fi fluturat lacome după aur şi diamante. Ideea o luase de la o expoziţie de sculptură de la Galeria Metal. În spate vor fi panglici de folie atârnând care trebuie să reflecteze lumina. Dorea să obţină efectul unei bombe de liraiină, cu un nucleu de strălucire intensă ca într-un castel de gheaţă. Înăuntra, lângă marginea vitrinei, în faţa mâinilor de argint întinse va pune două pahare de şampanie umplute pe jumătate, o sticlă de şampanie Bollinger, nişte bucăţelerante de hârtie decorativă şi fire de serpentine de parcă cineva tocmai ar fi despachetat un cadou, o cutiuţă deschisă discret cu un inel solid cu diamante înăuntra şi o pereche de chiloţi fini de mătase naturală, aruncaţi neglijent în faţa sticlei de şampanie.

Vinul roşu n-ar fi fost potrivit, s-ar fi evaporat în

câteva zile şi ar fi desenat cercuri uscate pe pahar, şi oricum şampania se potrivea întotdeauna cu bijuteriile scumpe. Nu-i povestise patronului despre perechea aia de chiloţi, dar aceasta era Copenhaga, bărbaţilor trebuia să le placă la nebunie acea implicită asociere cu favorurile unei femei recunoscătoare.

Muncea cu un fel de căldură şi pătruns de o mare bucurie lăuntrică. O bucurie care îi tăia câteodată respiraţia şi făcea adrenalina să-i pulseze puternic în diafragmă. Deschise sticla de şampanie şi o duse la gură.

— Şi eu?

Of, dialectul ăsta gâtuit din Jutlanda. Care îi amintea de cel din Trondheim. ew?

Râgâi şi acidul băuturii ieşi din stomac:

— Tu eşti practicant. Şi sticla asta va face parte din decor. De aceea va purta saliva mea, ADN-ul meu, marca mea.

Din partea băiatului nici măcar un zâmbet. Degeaba are pielea de pe burtă aurie ca mierea dacă n-are un dram de umor, se gândi el.

Simţea plăcuta ameţeală a celor câteva înghiţituri de şampanie în corp şi cântărea cu privirea vitrina din stradă. Nu tremura de frig, în ciuda temperaturii de minus cinci grade, ba, dimpotrivă, era transpirat, deşi nu avea haine groase pe el, sau poate că tremura totuşi, dar exact acum chestia asta nu avea importanţă. Vitrina se remarca din şirul celorlalte vitrine ca o pulsaţie, un arc electric de lumină în întunericul serii, un magnet vizual, o poftă fizică şi solidă de a cumpăra. Şi fericirea îl invada deodată, gândul la cadoul pe care îl primise de dimineaţă de la Krumme, un fel de precadou de Crăciun, pe care poate că îl va deschide în seara asta.

Se repezi înăuntru.

— Merge la fix! Să fiu al naibii!

— Prea bine. Atunci eu m-am cărat!

— Stai să-ţi spun ceva: „Odată fost-a un jutlandez isteţ ce şi-a încercat norocul la vânat. Dar mititelul, se pare, n-a aflat că un tronder nu se lasă cu alice împuşcat. Un tronder, puiule, e ca un taur şi să-l împuşti îţi treb'e un glonţ adevărat, din aur…”

— Tronder? Ce-i ăsta?

— Poate că aş fi ştiut mai bine să-ţi spun dacă nu aş fi un bărbat monogam cu alergie la prezervative. Crăciun fericit, iubitule! Sper că vei primi într-adevăr ceea ce-ţi doreşti. Pe la spate şi-n fiind date!

Băiatul îşi trase puloverul pe el. Când scoase capul prin guler, cu părul lipit de ţeastă din cauza electricităţii statice, spuse:

— Nu las baston bătrân să intre-n mine, cum faci tu. N-am chef să putrezesc.

Erlend râse zgomotos.

— Aha, aici se vede! Aici se vede că eşti unul de-al nostru! Oricum ai în tine sământa, zău! Trebuie s-o cultivi! înainte să putrezeşti. Prematur!

— Ce dracu' vrei să spui?

— Ce drac vreau să spun? Crăciun fericit! Şi un An nou ţeapăn, amice!

Vara fusese plăcută. Vara avea o uşurinţă în ea, cu pielea corpului la vedere, rouă pe pahare, hohote de râs în nopţi albastre, subsuori transpirate, picioare goale în sandale, miros de alge care îi aminteau întotdeauna de o eliberare fluidă. Şi primăvara a fost fioimoasă. Primăvara care vrea să scape de tot ce e vechi şi să dezvăluie lucruri noi, să înceapă iar, cu ceva diferit de fiecare dată. Poate pentru prima dată sau pentru ultima dată, ce puteai să ştii, erai doar un om care nu va înceta niciodată să spere. Şi toamna. Aproape că era cea mai bună. Aerul răcoros, frunzele pe alei care erau aşa de frumoase că nici nu-ţi

venea să crezi că nu sunt făcute de mâini omeneşti, ciocolată fierbinte cu frişca, cer înalt, aşteptări. Dar dintre toate cea mai frumoasă era iama. Şi drept în mijlocul ei Crăciunul, strălucitor, ca un dar minunat ce se odihnea pe raftul cel mai de sus.

Mergea spre casă în direcţia pieţei Grăbr Odre, cu mâinile adâncite în buzunarele jachetei din piele de oaie. Străzile împodobite de Crăciun, copacii cu luminiţe electrice peste care ningea ca într-un film de Disney, cerul negru ca smoala cu propriul lui decor de stele adevărate ce păleau parcă în faţa celor artificiale. Era forfotă de oameni de-a limgul străzii StrOget. Crăciunul părea impregnat pe feţele lor la şi oboseala şi stresul, dar şi frumuseţea şi toate bucuriile secrete pe care le purtau cu ei. Surprizele ascunse în dulapuri, cât mai în adâncul dulapului cu putinţă, meniurile planificate cu grijă sub forma unor ritualuri.

3

decorurile şi buna dispoziţie şi somptuozitatea. Pentru el Crăciunul era momentul cel mai important al anului, un fel de nucleu central de la care radiau simetric razele ce se îndreptau spre solstiţiul de vară.

Era ud la picioare, dar nu se sinchisea de asta. Dorea să stea în jacuzzi cu un pahar de şampanie pe margine, se bucura să intre în apartament şi să închidă uşa după el, aveau acasă patra, cinci sticle de şampanie, dacă ţinea bine minte. O sanie trasă de cai pe post de taxi trecu alunecând foarte aproape de el. Era încărcată cu copii îmbrăcaţi în Moş Crăciun ce stăteau în spate cu un aer solemn şi cu făclii în mâini. Se întâmpla ceva cine ştie unde, ceva se întâmpla permanent la Copenhaga, peste tot, în acelaşi timp, fără să ai habar, fără să ai măcar posibilitatea de a afla, acest oraş cuprindea de o mie de ori mai mult decât îl putea duce mintea pe un om. El nu se va

muta niciodată de aici, niciodată. Copenhaga a devenit casa lui, era un oraş regesc, im oraş de regi, al lui şi al lui Kramme. Trase adânc aerai în piept, gustă gemi din el, deschise ochii spre toate luminile şi spre toate mişcările şi se simţi deodată foarte surescitat. Mâine va frământa pâinea pentru petrecerea de dinaintea Crăciunului pe care o aveau peste trei zile. Pâine neagră de secară înfăşurată bine în plastic pe care o va ţine la frigider, pentru ca apoi să o taie felii subţiri şi moi în cazul în care cineva ar fi vrat să servească heringi după cină, mai târziu spre miezul nopţii. Şi va pregăti aluatul pentru prăjitura cu mere, îl va pune în forme, astfel încât nu va trebui decât să le umple şi să le coacă înainte să sosească oaspeţii. Kramme şi-a adus în mod sigur aminte să aducă bradul, pe care îl vor prime pe terasa de pe acoperiş decorat cu sute de luminiţe şi coşuleţe galbene şi roşii, acoperit de zăpadă artificială, asta dacă va ploua şi nu va ninge. Şi în vârf cu o stea Georg Jensen, nici mai mult, nici mai puţin. Bradul din casă va avea lumânările de ceară. În total cincisprezece bucăţi, doar atât era de ajuns, dacă te gândeai că trebuia să le păzeşti ca să nu cumva să picure sau să aprindă crenguţele bradului şi să transforme întregul Crăciun în cenuşă.

Un trenuleţ, cum erau cele din oraşul copiilor, era plin de oameni şi trecu zgomotos pe lângă el. Eh, ceva inutil, se gândi. Un convoi gălăgios de oameni şi Crăciunul, nu vedea ce legătură aveau unul cu altul. Era \m element deranjant şi discordant în tot întregul, ca o placardă inestetică cu reclama unei oferte 42

oarecare într-o fereastră de altminteri foarte frumoasă. În vagoane erau familii cu copii mici îmbrăcaţi în haine călduroase şi turişti. La viraje amuţeau cu toţii şi trenul îi purta în acest mod ridicol de la piaţa Köngens Nytorv spre pomul împodobit de Crăciun din faţa

primăriei.

Intră în prăvălia Madam Celle să cumpere cafea cu aromă de ciocolată. Inspiră aroma dinăuntru în timp ce fata aştepta în faţa râşniţei cu punga din hârtie galbenă gata pregătită sub pâlnie. Zgomotul leneş de măcinat îi aduse brusc aminte de râşniţa de cafea de la cooperativa din Spongdal când mama lui îi dădea voie să ţină el punga în care cădea cafeaua. Imaginile din trecut, cu punga de cafea proaspăt măcinată şi lama de metal cu care prindea punga după ce îi îndoia marginile de două ori ca să o închidă bine şi să păstreze aroma cafelei, i se perindară prin minte. Mama îl lăuda pentru pricepere, îl mângâia pe păr, apoi punea punga cu cafea în coş.

El începu să vorbească cu fata ca să-şi alunge amintirea şi ea pălăvrăgi un pic despre un nou sortiment de cafea pe care tocmai îl primiseră, ceva cu aromă de caramele, desigur ca să-l convingă să cumpere, dar el nu mai suporta să mai audă încă o dată zgomotul râşniţei. Fata îi dădu restul şi-l servi cu un pahar de gfegg fierbinte.

— Crăciun fericit! spuse ea şi zâmbi.

Cu aroma de cafea din prăvălie se amesteca un miros de ţigară de foi. Probabil cineva fiima în camera din spate, poate iubitul ei care aştepta ora închiderii.

El porni mai departe sorbind din pahar cu înghiţituri mici. Termină de băut, culese cu degetele bucăţelele de migdale şi stafidele de pe fundul paharului şi se gândi la daral de la Krumme. Nu, de fapt nu dorea să-l deschidă în seara asta, dorea să fie singur când îl va deschide. Dorea să se bucure de el, fără să fie nevoit să vorbească sau să aibă pe cineva în preajmă. În piaţa Amăgertorv rămase pe loc o clipă să admire lumânarea uriaşă a calendaralui de Advent. Pe ea erau trasate linii cu numere de la 1 la 24. Era cea mai mare lumânare-calendar din lume. Ardea încetişor în ordinea cifrelor şi când va ajunge la 24 va fi

Ajunul Crăciunului şi atunci va fi ars de tot. Nu mai era aşa înaltă acum. Gând Moş Crăciun o aprinsese la întâi decembrie, avea şase metri înălţime şi peste o jumătate de metru grosime, el şi Kramme fuseseră de faţă. Se ţinuseră de mâini ca doi copii, cu

stomacurile pline de friptură de miel şi vin roşu după cina de la restaiu-antul Bagatelle.

Pe Krumme îl întâlni la lift, ieşea să cumpere ţigări de foi.

— Ai fi putut să mă suni! spuse Eriend, se aplecă rapid, îi prinse cu buzele lobul urechii şi-l supse uşurel. Krumme avea nişte urechi grăsuţe şi bune, moi ca de catifea şi întotdeauna calde.

— N-am vrut să deranjez artistul. A ieşit extraordinar de frumos, nu-i aşa? Aşa cum te-ai aşteptat? întrebă Krumme.

— Chiar mai bine. Trebuie să mergi s-o vezi mâine neapărat. Hai, grăbeşte-te! Am poftă de o baie.

— Vrei să-ţi aduc ceva, şoricelule?

— Nu. Am cumpărat cafea.

Când intra în apartament după o zi lungă în lumea cea mare, se simţea de parcă îşi schimba pielea, ca şi cum o blană moale îi acoperea pe neaşteptate şi trupul şi gândurile. Cina pe care Krumme începuse să o pregătească decora plăcut masa din bucătărie, carnea de oaie lucea pe placa de marmură, legumele erau deja tocate, orezul măsurat, ardeii iuţi curăţaţi de seminţe, coriandrul tocat pentru un sos verde păstra urmele cuţitului, laptele de cocos pus într-o cană. Două sticle de vin erau deschise şi păreau că se simt bine pe băncuţa de lângă cuptor. Găsi o sticlă de Bollinger în frigider, desfăcu sârma cu grijă şi scoase dopul cu o mişcare înceată de alunecare ca să evite ţâşnitul şi pierderea gazului. Un fir

subţire ca un fum alb ieşi din gâtul sticlei. Merse în camera de zi să-şi aducă un pahar. Focul ardea în şemineul cu gaz şi o muzică se unduia în aer atât de încet că nici nu reuşea s-o recunoască, dar era probabil Brahms. Lui Krumme îi plăcea să asculte muzică atunci când pregătea mâncarea, spunea că asta îi amintea de cinele de duminică din vila aristocratică de la Klampenborg.

În cadă, cu paharul în mână, se gândi la darul de Crăciun pentru Krumme şi râse tare. Dacă ar fi fost acolo Krumme şi l-ar fi întrebat de ce râde, i-ar fi povestit despre prinţişorul ăla fandosit din Jutlanda care se temea să nu putrezească. Krumme îşi dorea drept cadou de Crăciun un pardesiu marca Matrix. Un pardesiu negru, din piele, lung până la pământ, cambrat pe talie. Eriend era întotdeauna în mod egal surprins şi invidios pe 44

Krumme care nu era conştient de felul în care arăta. Krumme în pardesiul Matrix va fi ca o minge de plajă vârâtă într-un manşon de piele. Aerul din minge va face tot posibilul să se scurgă afară în toate direcţiile. Omul avea un metru şi şaizeci şi doi în înălţime şi era gras. Gol puşcă semăna cu un guguloi pe două beţe, cu capul ca o minge ce se balansa în vârf Dacă înfigeai două beţe de chibrit într-un con de brad şi cu o alună pe vârf, îl aveai pe Krumme. Totuşi el se mândrea că avea aceeaşi statură ca Robert Redford şi Tom Craise.

Închise ochii şi bău paharul până la fund. Susurul din ţevi şi apa ce bulbucea îi provocau somnolenţă. Se forţă să ţină ochii deschişi şi privi peştii ce înotau în acvariul cu apă sărată ce se întindea pe un întreg perete de baie. Doi dintre ei, de culoare turcoaz, erau cei mai frumoşi, îi botezaseră Tristan şi Isolda. îi urmări cu privirea, umplu apoi paharul şi toasta spre ei. Se înţelege că îi va oferi lui Krumme pardesiul dorit, îl va ridica poimâine de la croitorul care în mod sigur a produs capodopera vieţii lui

când l-a cusut, totul a fost făcut după nişte măsurători luate pe furiş de la alte haine ale lui Krumme. Dar cum va arăta în el… Numai gândul la chestia asta era suficient ca să-l facă să aştepte nebun de plăcere Ajunul Crăciunului.

— Ne jucăm un pic?

— Ah, iubitule, ai sosit! Nu, sunt prea obosit…

— Atunci mă aşez un pic aici.

Krumme se cufundă într-un fotoliu mare şi alb aşezat în baie în colţul cu palmieri de apartament. îşi scoase ciorapii, apoi îşi întinse picioarele pe gresia încălzită.

— Adu-ţi un pahar, mai e puţină, spuse Erland. Şi cine ştie, dacă mai aduci o sticlă, poate că îmi vine chef şi să ne jucăm un pic. Oh! Am uitat să privesc bradul. L-ai adus?

— Bineînţeles. E afară, pe terasă.

— Nu l-ai împodobit, sper? Eu vreau să-l aranjez.

— Dar, sigur, tu îl vei împodobi. Dar închide odată drăcia aia de apă, parcă e uragan în oceanul Atlantic, ce dracu', nu se poate auzi nimic aici. Mă duc să aduc şampania!

El se întoarse în pielea goală, legănându-şi trupul rotund ca o minge, cu un pahar şi o sticlă. Intră în cadă la capătul opus şi apa se revărsă pe margini. Pe faţă îi apărură aproape instantaneu broboane de sudoare.

3

— Vezi, asta e fericirea. Umple-mi paharul, spuse el şi-l întinse spre Erlend.

Amândoi chicotiră de plăcere şi degustară şampania cu ochii închişi. Krumme voia să ştie totul despre vitrină, dar în loc de asta află totul despre jutlandezul acela ursuz. Vitrina trebuia s-o vadă cu propriii lui ochi.

— E imposibil de descris, spuse Erlend. Cum lucrezi mâine?

— După cinci. Şi de parcă n-aveam destule de făcut, a

trebuit să oprim reportajul de Crăciun la palatul Amalienborg, spuse Krumme.

— De ce naibii?

— Regina trebuia să-şi dea avizul şi nu şi cum dracu' i s-a năzărit că vrea să scoată o secvenţă, că era prea intimă, după părerea ei. Şi atunci a trebuit refăcut totul, layoutul şi schimbări în text.

— Şi ce era, mă rog, rău cu secvenţa aia?

— O uşă care era deschisă spre bucătărie în fundal şi o chestie aruncată acolo pe un scaun. Ei bine, uşa aia trebuia să fie închisă şi toată vina e a idiotului de fotograf

Sorbi din pahar cu multă poftă. Erlend se holbă la el şi strigă:

— Ce chestie pe scaim? Hai spune-mi, ce dracu'! Doamne, cât de mult poţi să mă enervezi câteodată, Krumme!

— O jachetă. O jachetă maronie.

— Ei şi…

— Habar n-am. Într-adevăr habar nu am. Poate vreun iubit şi-a uitat haina acolo.

— Mai mult ca sigur! Cu acritura aia de bărbat, maimuţăritul ăla de conte. Vinul. E tot ce-l interesează. Vinul şi strugurii şi castelele franţuzeşti.

— Eh, nu e chiar aşa de rău să-ţi placă chestiile astea. Hai noroc!

— Să vorbim despre petrecere! Vai ce mă bucur, Krumme! Masa. Începem pregătirile poimâine, nu-i aşa? Aşa avem o zi întreagă la dispoziţie, exact înainte să sosească florile. Şi apropo de masă! încă nu am văzut mesele din ciocolată!

— Eu le-am văzut. Doar am avut un reportaj lung de la Royal Copenhagen, două sâmbete de Advent la rând, nu-ţi aminteşti?

— Oh, da, în poze. Dar n-ai fost acolo. Ai trimis doar

un fotograf Vreau să-i simt mirosul, Krumme! Tăblia mesei e făcută, din o sută de kilograme de ciocolată pură şi e acoperită cu farfurii din ciocolată ce seamănă cu porţelanul pictat.

— Ştiu.

— Ştiu că ştii! Nu face pe prostul! Dar mâine mergem s-o vedem. Întâi vitrina mea, apoi Royal Copenhagen. Un program mai bun nici că se poate…

— Ia vino încoace!

— De ce? Te excită corpul meu, cumva?

— Exact.

— Aoleu. Se revarsă apa!

Făcură amor până ce pardoseala din baie înota în apă. Ieşiră din baie, aprinseră trei lumânări pe candelabrul de Advent, terminară de pregătit cina. Se aşezară la masă şi mâncară cu poftă. Şi la scurt timp Erlend descoperi lada lângă dulapul din hol. O recunoscu imediat. Anul trecut îşi jurase că o va găsi din timp şi că o va arunca la gunoi, iar pe Krumme îl va minţi, îi va spune că a dispărut flirată de un neruşinat din boxa de la subsol. Cu toate că boxa avea un lacăt cât toate zilele. Sau… eh, nu prea se gândise detaliat la ceea ce îi va spune lui Krumme, dar uite că acum afiirisita aia de ladă era aici. Şi era prea târziu.

— Nu vreau chestia asta aici, să nu cumva să te gândeşti s-o punem aici, îi spuse lui Krumme care se lăfăia pe canapea cu halatul desfăcut pe mijlocul burţii. Prin deschizătură se vedea buricul care semăna cu un ochi întredeschis.

Krumme oftă.

— În fiecare an aud chestia asta.

— Urăsc rahatul ăsta! îl arunc pe geam! Acum, chiar acum!

— Nu, să nu faci asta. Ieslea cu figurinele de Crăciun va sta aici, timp de unsprezece ani a stat aici. Dacă e

posibil să fii în halul ăsta de nerecunoscător! A fost cadoul meu pentru tine. Un cadou făcut cu dragoste!

— Îmi spui asta în fiecare an, spuse Erlend şi se îndreptă spre bar cu paşi apăsaţi, îşi turnă un coniac dublu pe care îl dădu rapid pe gât înainte de a-i turna unul şi lui Krumme şi încă unul lui. Nu ajută la nimic să-mi spui că mi-ai făcut acest cadou cu toată dragostea, când eu îţi spun că îl urăsc din tot sufletul. Adânc şi definitiv!

— Zău că nu pricep de ce.

— Pentru că e urâtă. Ieslea asta împuţită, îmbrăcămintea decolorată, mizeria. Şi cretinul ăla de prunc pus în postava din care mănâncă un măgar, cu o stea atârnând deasupra capului, e culmea caraghioslâcului. Minciună şi prefăcătorie! Puah, de-a dreptul scârbos!

— De fapt, să nu crezi că l-au făcut aşa numai ca să te scoată pe tine din sărite. Iosif şi Maria erau săraci lipiţi pământului şi poţi să-ţi închipui că ieslea nu a fost decorată cu un bun gust desăvârşit de dinainte, nimeni nu ştia că Mântuitorul avea să se nască acolo.

— Eh, asta ar mai îi lipsit. Şi hainele alea îngrozitoare pe tată…

— Un dulgher sărman din Nazaret, şoricelule. Ai un strop de înţelegere pentru istorie şi tradiţie, înainte să…

— Mi-e lehamite de istorie şi de tradiţie. Şi cei trei crai! Cred că… erau regi, dacă nu mă înşel. Am citit undeva că ar fi fost bogaţi!

— Poate că ai citit chiar în Biblie. Acolo, se înţelege, scrie despre toate astea.

— Deci, erau bogaţi, spui. În mod sigur se îmbrăcau în purpură, mătase şi hermelină! Şi uite aici au nişte amărâte de haine din bumbac! Culorile nu se asortează şi pe deasupra au pe capete nişte coroane învechite şi grosolane pe care nu e cu putinţă să le lustruieşti un pic măcar Din an în an se fac şi mai urâte. Nu! Nu vreau

absolut deloc s-o avem aici! Strică tot fasonul! îmi strică şi buna dispoziţie!

— Am cumpărat-o la Oslo, dacă-ţi mai aduci aminte. E făcută în Norvegia. Din cauza asta o urăşti.

— Da, ştiu că norvegienilor le plac rahaturile astea. Stau şi se holbează la sărăcia altora şi se bucură de înflimurata lor cumpătare, sunt stânjeniţi dacă cineva râde în hohote, se simt ruşinaţi dacă mănâncă bine sau dacă îşi permit puţin belşug şi fericire.

— Eu cred că sunt o grămadă de norvegieni care nu gândesc aşa. Tu, de exemplu.

— Eu sunt danez. Consider că am devenit danez, adică.

— Nu-mi povesteşti niciodată nimic despre tine.

— Nu e nimic de povestit. Eu sunt eu. Sunt aici. împreună cu tine. Simplu. Şi, repet, chestia asta nu va sta aici.

— Oh, ba da. îmi place nespus. Este aşa de simplă şi frumoasă. La fel ca mesajul Crăciunului.

Erlend izbucni în râs.

— Spui aşa numai să mă enervezi! Eşti cumva credincios? Trebuie să-ţi aduc aminte că aici, în casa asta, sărbătorim Crăciunul, nu ţinem slujbă bisericească. Crăciunul este un obicei păgân care ţinea mai mult de sângele proaspăt al animalelor sacrificate şi era legat de solstiţiul de iarnă şi nu de părinţii prost îmbrăcaţi ai unui nou-născut din Orientul Mijlociu.

— Şi totuşi, totuşi…

— Prea bine, atunci poţi s-o pui în toaleta de serviciu. Musafirii se vor aşeza pe closet şi se vor uita drept în ochii lui Iosif. Se vor simţi uşuraţi la stomac şi în acelaşi timp uşuraţi că au scăpat să fie tatăl Mântuitorului planetei.

— Nu cred că al întregii planete. În alte părţi ale lumii oamenii cred în băieţi mai arătoşi. Mohammed şi

Buddha şi…

— Nu schimba vorba! Chestia asta o punem la toaletă!

— Va sta acolo unde a stat în fiecare an. Ia vino aici lângă mine, şoricelule!

— Nu. Acum vreau să pun bradul pe terasă. Să-l fixez şi să pun beculeţele. Şi coşuleţele.

— Acum? Chiar acum vrei? El bătu din picior

— Acum! în secunda asta!

Krumme se rostogoli din sofa, îşi strânse halatul pe el, aduse două perechi de pantofi, una pentru el, alta pentru Eriend, şi ieşi ascultător pe terasă ca să recâştige acel status quo de care aveau amândoi nevoie.

Şi când bradul, după o vreme în care se consumară destule pahare cu coniac, se înălţa falnic în mijlocul celor şaizeci de metri pătraţi de terasă, cu toate beculeţele aprinse şi cu o grămadă de coşuleţe aurii pline de zăpadă artificială, se lăsară amândoi să cadă epuizaţi pe canapea şi îl admirară plini de încântare prin uşile de sticlă ale camerei.

— Te iubesc, îi şopti Krumme la ureche. Ai darul să creezi magie înjurai tău, de parcă te goleşti de framuseţe spre bucuria celor din jur.

— Framos spus. Dar, de fapt, nu e decât egoism. Nu fac asta de dragul altora, ci doar pentru propria mea plăcere. Şi un pic şi de dragul tău.

— Treciiur de frig, spuse Krumme, şi puse capul pe umărul lui. Afară sunt aproape zero grade şi am muncit ca un salahor îmbrăcat în halat de mătase.

— Este totuşi un halat Armâni. Ţine ceva de cald. Mă duc să fac cafea. Dacă bem aproape o sticlă întreagă de coniac fără cafea înseamnă că suntem alcoolici. Pune pătura asta pe tine, uite aşa.

— Aşa, bine, în regulă, spuse Krumme. Putem s-o

punem în toaleta de serviciu să stea acolo. Vreau puţină frişca în cafea.

Proprietarul buticului nu s-a legat de chiloţii din vitrină, ba, dimpotrivă, l-a ridicat în slăvi pe Erlend cu mii de laude şi chiar l-a numit un geniu. Krumme aştepta afară, fuma şi se holba la evantaiul format de mâinile de femei care ţâşneau nu se ştie parcă de unde.

— Am chef să cumpăr şi eu ceva, spuse el când Erlend ieşi.

— Nu-mi doresc nimic de aici, poate doar decorul. Prismele astea de sticlă. Dar nu sunt de vânzare.

— Swarovski?

— Bineînţeles!

— Atunci cred că îţi voi face o bucurie deseară. Ţie şi numai ţie.

— Chiar că mă voi bucura. E un cadou minunat, Krumme. De-abia aştept să-l deschid.

— Aşteaptă! mai vine şi altceva. Moş Crăciun s-a îngrijit de toate.

— Hai să mergem să vedem mesele. Avem timp să trecem şi pe la bazarul Tivoli înainte să te duci la ziar?

De cinci ori merseseră la Tivoli, unde se deschisese târgul de Crăciun. Ştia cât de copilăreşte părea totul, dar n-avea ce face. Va rămâne un copil până va intra în pământ şi va lăsa prin testament Consiliului de Securitate al Naţiunilor Unite toate filmele pe care le avea din colecţia Disney. Lumea ar deveni un loc mai paşnic cu mai mult Disney, după părerea lui. Şi cum să nu te simţi fericit când intri în orăşelul piticilor, unde o sută cincizeci de pitici mecanici împachetează daruri, îţi fac cu mâna, merg pe schiuri şi fac giumbuşlucuri. Se aflau în împărăţia unei poveşti de Crăciun şi Erlend a citit că anul ăsta au fost folosite patru sute cincizeci de mii de beculeţe şi două sute douăzeci şi patru de mici reflectoare pe Tumul Auriu care

îşi schimbau regulat culorile ce simbolizau cele patru anotimpuri. Şi să nu mai vorbim de satele micuţe, splendid decorate! îl trase pe Krumme după el, deşi ştia că le va rămâne prea puţin timp ca să mă nânce după aceea.

— Orientul! Hai să-l vedem! Nu l-am văzut încă! spuse el.

S-au oprit la un loc cu figurine ce simbolizau Naşterea Domnului şi Erlend sări în sus de încântare:

— Uite, vezi, aşa trebuie să arate! Nu chestiile alea nesuferite în haine jerpelite! Uite, vezi regii?

Magii cu darurile erau aşezaţi pe nişte cămile din metal, înalte de patru metri; Erlend bătea din palme şi ţopăia în sus şi în jos în jurul lor. Şi prancul Iisus era neînchipuit de frumos şi în mărime naturală.

— Dar ai spus că nu crezi în astfel de obiceiuri de Crăciun, spuse Kxumme şi-l ciupi de fiind sub haina din blană de oaie.

— Ba cred puţin. În momentul ăsta cred puţin. Dar când sunt acasă nu cred.

N-au mai avut timp să mănânce decât o saiată de heringi, să bea nişte rachiu ROD Aalborg după obiceiul locului, din nişte pahare aproape îngheţate, în timp ce discutau despre mesele de ciocolată de la Royal Copenhagen şi despre cine se va înfmpta din ele după Crăciun.

— Copiii săraci din Africa, spuse Erlend. Gândeşte-te cât de surprinşi vor fi când se vor trezi cu chestiile alea în faţa lor.

— Sau poate că le vor primi copiii săraci din Danemarca.

— Aceştia nu vor fi atunci chiar aşa surprinşi. Au văzut cu siguranţă pozele în ziarul tău. Vezi mai bine dacă nu cumva afli mai multe despre jacheta aia de pe scaun. Poate că a fost a unui iubit de-al prinţului Henrik, ce

scandal ar ieşi! Ar fi al dracului de comic! Trebuie să descoperi despre ce era vorba! Când vii acasă?

— După ce îţi vei fi terminat tu de curăţat comorile.

— Asta am uitat, zău, spuse Erlend.

— Minţi. N-ai uitat deloc. E singurul lucru la care te gândeşti acum.

— Nici pomeneală. Tocmai mă gândeam dacă n-am putea dichisi niţel lada aia a noastră infectă cu niscaiva cămile de metal.

Dar Kriimme avusese dreptate. Să stea singur în faţa dulapului de sticlă era singurul lucru la care se gândea acum.

Intră în apartament şi se încuie pe dinăuntru. Să fiământe oare mai întâi pâinea aşa cum plănuise ieri? Nu, n-avea chef acum să se umple de cocă pe mâini, avea destul timp să fiământe mâine şi pâinea şi aluatul pentru tarte. Închise mobilul şi închise sonorul telefonului de casă. Deschise la maxim flacăra şemineului cu gaz şi admiră flăcările albastre ce dansau pe pereţii din cărămidă care se transformau la culoare încetul cu încetul într-un auriu ca gălbenuşul de ou, un foc de lemne iluzoriu. Când venise la Copenhaga pentru prima oară, nu avea nici sobă, nici şemineu şi le ducea dorul enorm.

L-a rugat pe un prieten să-i filmeze şemineul lui pe o casetă video şi seara privea filmul care dura trei ore. Avea un efect de necrezut. Trosnetul lemnelor ce ardeau, parcă le şi simţea căldura dogorindu-l în obraji. Singurul dezavantaj era că nu mai putea urmări programele la televizor când punea caseta cu şemineul.

În ceea ce-l privea ar fi vrut să aibă un şemineu adevărat, nu unul cu flacără de gaze, acum când nu mai locuia atât de mizerabil ca la început, singur într-o prăpădită de cămăruţă. Dar regulile imobilului pentru paza incendiilor interziceau şemineul cu foc de lemne. Asta însă

nu l-a împiedicat să cumpere câteva lemne de foc pe care le-a pus într-un vas de metal lustruit la stânga şemineului. Iluzia a fost perfectă, atât de perfectă că unii musafiri încercaseră să arunce scrumul şi mucurile de ţigară în şemineu, dar acestea s-au izbit de geamul de sticlă şi cenuşa ţigărilor s-a răspândit în încăpere.

La vederea flăcărilor se simţea calm şi liniştit, lucrurile se aranjau de la sine. În jurul lui era un apartament gol, o zi minunată abia se sfârşise, în curând venea Crăciunul. Era oare cu putinţă să fii mai fericit de atât? Sau trebuia de fapt să se subînţeleagă că ar fi cazul să se ruşineze de fericirea lui? Copiii cei sărmani din Africa care nu aveau mese făcute din ciocolată, războaiele despre care Krumme ştia totul şi despre care voia din când în când să stea de vorbă cu el. Mizeria.

Nu reuşea să se gândească la asta, nu voia să ştie de asta! Era întotdeauna uimit la culme când oamenii se băgau de bunăvoie în tot felul de grozăvii şi devenea menirea vieţii lor de a le povesti celorlalţi cât de strâmbe erau toate cele pe pământ. Şi ce era cu asta? Se îndrepta ceva în felul ăsta? Oamenii care mărşăluiau pe străzi cu placarde pe care scria una sau alta urmate de multe semne de întrebare… credeau ei într-adevăr că vor rezolva ceva? N-ar fi fost mai bine să stea la ei acasă, să aprindă lumânările, să frământe pâine de casă pentru copiii lor şi să cânte împreună, să se bucure împreună? Şi să-i scutească pe copii de mutrele lor indignate şi supărate când stau cu nasul în 152

cărţi groase ce transmit un mesaj politic corect? Ei pretind că iau atitudine dacă se amestecă peste tot şi vor ca şi copiii lor să facă la fel. Dar de fapt doar îi determină să se apuce de droguri, drept refugiu dintr-o casă plină de agitaţie politică.

Nu ai însuşirea de a te solidariza cu cei sărmani,

obişnuia Krumme să spună şi chiar se supăra pe el din cauza asta. O dată l-a numit superficial, dar a trebuit apoi să-l asigure că-şi retrage cuvintele. Pentru că cinci zile la rând nu i-a vorbit şi a refuzat să facă amor cu el. Şi în plus Krumme nu pricepea la astfel de lucruri. Nu era în stare să înţeleagă, şi nici nu era vina lui. Ah, ce dracu', cum de nu şi-a adus aminte să arunce porcăria aia de ladă cu ieslea de Crăciun mai înainte?

Nu. Nu mergea aşa. Gândurile îl iritau. Trebuia să nu se gândească la nimic. Voia să fie curat pe dinăuntru când va desface pachetul. Alcoolul era probabil soluţia cea mai bună. O vodcă cu lime, de exemplu, putea să-i dezinfecteze gândurile. Puse un CD cu formaţia U2 şi intră încetişor în bucătărie. Intot-deaima când era singur în apartament avea impresia că vede bucătăria pentru prima dată şi avea chef să bea ceva şi să se bucure. Iubea această bucătărie nemţească, uluitor de scumpă, cu uşi grele la dulapuri, care se închideau cu o precizie ireproşabilă, de parcă ai fi deschis şi închis uşile unui Mercedes. Iubea dulăpiorul de teracotă cu jungla lui de borcănaşe cu condimente şi paharele de mărimi diferite care străluceau ca un neon verzui şi păreau aburite pe dinăuntru, raftul de vinuri cu umbre rotunde şi roşii ca sângele, băncuţele lungi, aparatul de cafea zidit în perete, scaunele design în jurul măsuţei de servit micul dejun pe care aveau loc două ziare despăturite, două ceşti de cafea, croisante cu unt şi brânză franţuzească brie. O bucătărie de mărimea unei camere de zi într-un apartament danez obişnuit. Lux! De ce aşa de mulţi oameni erau de părere că e cazul să se ruşineze de bunăstarea lor? Şi căcatul ăla blestemat de iesle cu Pruncul? Ce-ar fi să iasă pe terasă acum şi s-o azvârle în stradă? Şi mai târziu să se ia la ceartă cu Krumme?

Neliniştea care îl cuprinse îl enerva, doar se bucurase atâta să vină acasă. Neliniştea nu era un

sentiment care i se potrivea. Se grăbi să amestece vodca cu lime într-un pahar mare şi ascultă cum pocneau cuburile de gheaţă exact ca Polul Sud supus efectului de seră. Citise despre chestia asta, dar nu voia să recunoască faţă de Krumme că subiectul îl interesa. Copenhaga se

I

Întindea pe malul oceanului, era ca şi Veneţia, în fond, ce-ar fi fost ca valurile să se ridice peste splaiul Langelinje şi peste tot oraşul şi toate vitrinele magazinelor să fie deodată acoperite de apă? Asta îl proocupa direct şi personal. Era înfiorător să se gândească la asta, se vedea dintr-odată târându-se prin apă cu cizme grosolane care nu-i stăteau bine, cu braţele pline de lucruri frumoase care nu trebuiau să se ude; de aceea şi încetase să mai folosească spray de decorat cu gaz de fi-eon.

Aduse cutia în care se afla cadoul. Cu mâna stângă ţinea paharul din care sorbea câte puţin, în timp ce cu dreapta deschidea capacul cutiei închise la culoare. Vocea lui Bono, solist în formaţia U2, se auzi puternic în cameră. El scoase din cutie o periuţă din păr de jder cu coadă de sticlă, înfăşurată ca un prunc într-o bucată de piele de lustruit, o pereche de mănuşi albe din bumbac, cărticica de instrucţiuni pentru folosire şi curăţat şi săculeţul de catifea în care se aflau cristale şlefuite menite să stea drept postament pentru figurine. Nu credea că le va folosi în acest scop. Nu, nu le va folosi la decorat. Le va păstra în săculeţ şi le va ţine în mâini când va dori să privească cum trece prin ele lumina, cum se răspândeşte în puncte strălucitoare, ca nişte steluţe scăpate din bagheta magică a unei zâne, menite să-l bucure pe el şi numai pe el.

Paharul se aburise. Nu putea şi să bea şi să aibă mâinile înmănuşate în acelaşi timp. îşi aduse un pai de băut limonada, îl puse în pahar, îşi trase mănuşile pe mâini şi deschise uşile micuţului dulap cu comori. O sută trei

figurine de cristal marca Swarovski. Trase adânc aer în piept şi scoase nişte sunete de plăcere pe care nici el însuşi nu le înţelese pe deplin, înainte să înceapă să înşire figurinele pe masa de lângă el. Micuţe, perfecte, minunate, înalte de numai câţiva centimetri. Miniaturi din cristal de la lebede până la pantofi de balerină. Dacă le studia cu o lupă, aşa cum făcuse de nenumărate ori mai înainte, nu găsea niciodată nici cel mai mic cusur. Erau fermecate, pline de vise şi năzuinţe, te fascinau cu splendoarea lor. Pentru că în stăpânirea lor nu-ţi mai era frică de moarte, aveai sub putere ceva ales, o trăire aleasă, te simţeai unul dintre cei a ieşi.

Mai demult folosise mănuşi grosolane de cauciuc cumpăratei de la farmacie când atinsese figurinele. Acum însă Swarovski 54

fabricase un întreg set de obiecte cu care puteai să mânuieşti şi să cureţi figurinele, se gândise la colecţionarii săi, astfel că ei puteau evita improvizaţii de moment şi de prost gust. Şi gândeşte-te, Krumme îi cumpărase în dar toate astea!

Îi veni brusc poftă de o ţigară, deşi el nici nu era de fapt filmător, dar înţelese că pofta îi venise pentru că avea mănuşile pe mâini şi din cauza lor nu putea să fumeze. Pentru că le-ar fi pătat, cenuşa putea lăsa pete uleioase. Aşa era el întotdeauna, mereu avea poftă să facă lucruri atunci când nu era posibil, restricţiile îl frustrau şi aproape că îi făceau rău. Puse pe masă toate figurinele, îşi scoase mănuşile şi luă o ţigară din tabachera din bar. Trase fumul în piept de simţi că-l apucă ameţeala şi dădu pe gât băutura. Era cazul să cureţe puţin dulapul pe dinăuntru şi nu putea s-o facă cu mănuşile albe.

Nu-şi putea explica de unde se aduna tot acest praf pe rafturile de sticlă, de vreme ce uşile se închideau, practic, ermetic. Era un praf cenuşiu deschis, fin ca o

pudră. Becurile instalate sus şi jos în vitrină dădeau la iveală orice firicel de praf şi chiar urmele lăsate de cârpa de şters. Lustrui cele cinci rafturi de sticlă pe ambele părţi, îşi mai puse un pahar de băutură şi schimbă muzica formaţiei U2 cu Chopin. La faza decorativă îl copleşea întotdeauna un fel de solemnitate. Vitrina dulapului trebuia redecorată în fiecare an. Şi venea Crăciunul în curând, aşa că omamentele de Crăciun trebuiau plasate pe raftul de sus, raftul de onoare. Pentru orice eventualitate mai fuma o ţigară, apoi îşi puse mănuşile şi-şi plimbă privirea peste comorile lui aşezate pe masă. Oglinda aceea cu ape albastre o va pune la dreapta, tot pe raftul de sus. Da. Cu o figurină de trei centimetri ce reprezenta un cadou împachetat cu fundiţă şi tot ce trebuie. Lângă ea se asorta foarte bine un zar din cristal masiv cu faţete şlefuite, care absorbea lumina în centrul lui. Fundiţa de cristal de deasupra reflecta lumină peste tot în jurul ei şi mai ales jos, în oglindă. El ţinu figurina între degetul mare şi cel arătător şi o perie cu grijă cu periuţa din păr de jder, apoi o aşeză la loc. După aceea perie un pic şi steluţele şi le împrăştie în jurul lor.

I se tăiase respiraţia. Se dădu câţiva paşi înapoi ca să vadă mai bine cum arată noul decor. Simţi cum i se umezesc ochii. Iubea colecţia lui de figurine Swarovski la fel de mult cum alţii îşi iubeau copiii sau animalele de casă şi probabil că iubirea lui era mult mai puternică, mai curată, mai firească. Şi încă era la început! încă mai erau multe rafturi de decorat. Se simţea acum ca un artist, deşi nu el făcuse figurinele. Dar cum le aranjai era totul! însuşi Brahms sau Chopin ar fi fost doar nişte caraghioşi dacă n-ar fi existat muzicienii, cei care să le interpreteze muzica şi să o pună în scenă în mod creativ şi plin de pietate. Şi imaginaţi-vă tablourile lui Munch atârnate pe pereţii prost luminaţi într-un apartament dintr-un imobil oarecare,

bineînţeles că asta ar fi distrus definitiv puterea picturii. Şi ce mulţi credeau că un aranjament bun aproape că se face de la sine! Nu înţelegeau că în spatele lui trebuia să fie dragoste adâncă şi pricepere. Hai să luăm, de exemplu, pictorii de azi, pentru care aranjamentul este un display inclus deja în pachet, care vine pe o tavă de argint fără ca cineva să-l fi gândit în prealabil. Pretindeau fără multă discuţie câteva sute de metri pătraţi de perete şi strâmbau pe loc din nas dacă nu era suficient de mare. Fandosiţii dracului! Şi i se rupea inima când se gândea la alte figurine Swarovski care fuseseră cumpărate sub impuls din cine ştie ce butic dintr-un aeroport şi dăruite unor oameni care nu ştiau să le aprecieze. Şi figurinele se puteau găsi peste tot în lume, pe rafturi urâte din lemn, singure în întuneric, alături de un obiect fără valoare, sau lângă fotografia unei scene plicticoase de familie, pusă într-o ramă dizgraţioasă. Existau cine ştie pe unde, mici şi aproape invizibile şi se acopereau complet de praf, nefiind înconjurate de dragoste. Nu erau văzute, de fapt nici nu se aflau la locul potrivit. Krumme vorbise o dată mai demult despre perioada iluminismului, el nu-şi mai aducea aminte o iotă din ce spusese Krumme, pentru că se gândise în tot timpul discuţiei la toate figurinele Swarowski pe care le aveau în stăpânire oameni neiluminaţi. Oameni care habar n-aveau că micile figurine aveau nevoie de lumina care venea de jos printr-un raft străveziu din sticlă.

Animăluţele şi păsărelele le va aşeza pe un raft special, iar flaconaşele şi cutiuţele vor fi puse pe raftul cel mai de sus. Şi tot acolo sticla de şampanie înaltă de patru centimetri cu două păhăruţe un pic mai înalte de un centimetru. Şi tirbuşonul: un miracol din cristal nu mai mare decât jumătate din unghia degetului mic! Trebuia să mai bea un pahar. Pomi înspre toaletă, dar pe drum prin camera de zi observă cum ledul telefonului clipea de zor.

Ah, sigur prieteni care simau să întrebe despre 56

petrecere, dacă trebuie să aducă ceva cu ei, prăjituri, băutură sau muzică şi bineînţeles să spună că de-abia aşteptau să vină.

Vor fi şaisprezece persoane la masă, atmosfera va fi ca de obicei plină de zarvă, din fericire cumpăraseră deja băutura, era pusă în lăzi în dormitor, dar mai erau o groază de lucruri de făcut. Munca brută o făcea de obicei Krumme, pregătea meniul, în timp ce lui îi revenea sarcina să se ocupe de lucrurile mai de fineţe. Decoratul, desertul, ceea ce lua mult timp, ceea ce ridica servitul mesei de la o simplă înfruptare mult mai sus, într-o sferă mai înaltă. Pregătise deja în congelator cuburile de gheaţă, în fiecare cubuleţ pusese la mijloc o frunzuliţă de mentă. Folosea apă fiartă şi răcită pentru ca gheaţa să fie cât mai limpede, şi cuburile de gheaţă le va servi cu Martini sec. Şi pentru că Martini de obicei nu se serveşte cu gheaţă, improvizase o combinaţie de cuburi de gheaţă cu câteva picături albastre de Curaçao. Albastru ca gheaţa şi verdele mentei. Poate că s-ar potrivi şi puţin argintiu, se gândi el, ce-ar fi să răsucesc puţin staniol în jurul picioarelor de la pahare? Răsucit puţin neglijent, ca un fel de pop-art? Merse la bucătărie, rupse o foiţă de staniol şi o răsuci la întâmplare pe piciorul unui pahar şi deşi paharul era gol, observă că efectul era perfect. Un pas înainte spre o petrecere încă şi mai reuşită. Inspiră profund aerul în stomac, merse în camera de zi, luă paharul în mână şi se opri să privească bradul de pe terasă. Ningea încetişor, pe sus undeva departe zburau avioanele înspre şi dinspre aeroportul Kastrup, luminiţe roşii şi albastre clipeau în văzduh. Se anunţase ger, nici nu îndrăznea să se gândească, pentru că nu se ştia dacă va ninge. Zăpada şi Crăciunul erau două lucruri care se potriveau perfect împreună, altfel era de părere că în afară de asta, erau prea multe pretenţii în

oraşul ăsta, în ţara asta. Şi în restul anului nu-i ducea de fapt deloc dorul. Dar de zăpada de Crăciun avea nevoie. Era un ingredient optim. Care putea să acopere şi să ascundă şi să facă lipsa de atmosferă de Crăciun neimportantă, ceva simbolic şi cum trebuie, o calitate în sine însuşi, cu toate că nu era decât apă îngheţată, cum obişnuia să spună Krumme. Steluţe îngheţate, îl corecta Erlend. Nu era, de fapt, întâmplător că apa îngheţa în cristale simetrice, era opera naturii care voia să-i încânte pe oameni. Chiar şi apa dorea să fie mai frumoasă decât o simplă sferă, de aceea căuta să ia forma unei picături. Ah, Krumme în pardesiul Matrix, de-abia aştepta să-l vadă, aproape nu avea răbdare să aştepte atâtea zile, va fi ceva nemaipomenit de haios!

Opri muzică lui Chopin exact la mijlocul valsului numărul 7 şi puse un concert de pian de Mozart. Avea nevoie de o atmosferă mai dramatică pentru a se concentra. Aşa, acum va completa rafturile. Totul va fi şters de praf şi va străluci de curăţenie. Vitrina va fi ca o fântână arteziană de lumini creată de un bărbat cu mănuşi albe şi cu venele pulsând de fericire. Era aproape gata cu aranjatul raftului pentru animale şi păsări şi se pregătea să pună unicomul printre ele, când îi scăpă deodată pe pardoseală. Scoase un ţipăt, se lăsă pe vine să-l caute. îl găsi şi-l ridică. Cornul din frunte dispăruse, dar corpul era întreg. Era întreg, dar acum era doar un cal. Magia lui dispăruse şi zăcea undeva, jos, pe parchet. Pipăi pe jos şi găsi cornul micuţ răsucit în spiralăă. Alungă rapid gândul de a se folosi de puţin lipici să-l pună la loc. Ar fi fost fals. Simţea cum îi dau lacrimile. Şi dintre toate figurinele, să se spargă tocmai unicomul! Fusese printre primele daruri pe care le primise de la Krumme şi îşi amintea tot ce-i povestise despre unicom, animal mistic ce simboliza virginitatea şi care putea fi prins numai dacă se odihnea la

sânul unei fecioare. Şi acum a devenit un cal, un simplu cal care nu era decât simbolul unei virilităţi ordinare. În dormitor aveau o pictură mare, pe jumătate suprarealistă, a unui unicom. Krumme îl numea animalul miracol.

Puse figurina spartă în spatele celorlalte. Puse şi cornul micuţ lângă ea, nu avea inima să-l arunce, cum să arunci aşa ceva? Să-l arunce jos de pe terasă sau în coşul de gunoi era de neînchipuit.

Toate erau puse la locul lor în vitrină când veni Krumme şi îl găsi pe Erlend dormind dus pe canapea, cu mănuşile pe mâini. Kmmme i le scoase uşurel, trăgând de vârful fiecărui deget. Le împături, puse cârpa de praf, mănuşile şi periuţa în cutia lor, admiră vitrina o clipită, nu descoperi nimic deosebit în ea, poate cu excepţia ultimului raft unde erau mai multe steluţe adunate pe o oglinjoară albastră, clar că el le cumpărase pe toate acestea, drept daruri pentru Erlend. Merse şi luă o sticlă cu apă din frigider, închise uşile de la camera de zi şi ascultă mesajele înregistrate pe telefon, toate erau de la oaspeţii care vor veni, dacă trebuiau să aducă prăjituri sau băutură, de-abia aşteptau să vină la petrecere. Le lăsă acolo înregistrate, astfel ca Erlend să 58

I

le asculte a doua zi, doar el era cel care se ocupa de detalii, el era cel care controla infrastructura cercului de prieteni. În ceea ce îl privea, s-ar fi mulţumit să trăiască fericit doar el singur împreună cu acest bărbat cu suflet de copil, acest talisman de fericire vie, fără să mai aibă nevoie de niciun alt om, cu excepţia, desigur, a celor de la lucru, unde el era de fapt un altul. Acolo se numea Carl Thomsen şi era şef şi când Erlend, cu toată dragostea, îl botezase krumme, care însemna în daneză fărâmiţă de pâine, începuse iubirea lor, o iubire care nu se va sfârşi niciodată; pentru că dacă era să se sfârşească, s-ar fi întâmplat cu

mult timp în imnă. Nu, de-acum el era în siguranţă, se simţea la adăpost, acum erau numai ei doi. Nu se mai temea de nimic de acum înainte.

Se făcuse târziu şi se simţea obosit. Nu aflase nimic în plus despre jacheta aia afiirisita, eh, n-avea decât să inventeze o istorioară. Se schimbă la baie, stinse toate luminile şi trase după el un Erlend somnoros care mormăia ceva despre o tablă de şah cu figurine de cristal Swarovski pe care şi-o dorea fanatic şi pe care Krumme o cumpărase deja, costase al naibii de mult, aproape douăsprezece mii de coroane, dar făcea banii ăştia dacă se gândea la faţa extaziată a lui Erlend când va deschide cutia. îl dezbrăcă cum se pricepu şi-l vârî sub plapumă, apoi se băgă şi el în pat, îşi lipi nasul de umărul lui Erlend care era neted, cald şi îi aparţinea.

Erlend se trezi a doua zi la cinci dimineaţa. îşi simţea corpul greu, de parcă ar fi cărat în somn o greutate de care nu-şi amintea. Lumina ce intra prin despărţitura perdelelor era cenuşie şi ni4 amintea de zăpadă. Ştia precis cum trebuia să fie lumina prin perdele dacă ar fi nins afară. Apoi îşi aminti cum s-a prefăcut că doarme aseară când a venit Krumme şi cum a bombănit ca prin somn ceva despre tabla de şah, asta numai ca să scape să-i povestească despre unicom.

Se strecură din pat, se mişcă greoi pe podeaua rece ca gheaţa, Krumme se acomodase cu obiceiul norvegian de a dormi cu fereastra deschisă. Merse în sufragerie, acolo era cald.

Vitrina nu avea becurile aprinse şi el le lăsă aşa. Dar bradul pe terasă era plin de beculeţe.

Ploaia cădea drept şi liniştit din nori cenuşii de plumb. Zăpada artificială din coşuleţe avea un aer nefiresc. Străbătu camerele în pielea goală, trecu prin bucătărie, intră în baie. îşi simţi tălpile picioarelor lipăind ritmic şi

egal pe podele. Parchet. Plăci de teracotă. Plăci de ardezie. În baie se opri în faţa oglinzii şi se privi. În curând va fi un om bătrân. Patruzeci de ani peste trei luni. Ce s-ar fi făcut, oare, dacă nu l-ar fi întâlnit pe Krumme? Dacă erai un homosexual singur şi treceai de treizeci, deveneai cu uşurinţă un poponar patetic, aşa că ce să mai vorbim, timpul acela era de mult lăsat în urmă, depăşit pentru totdeauna. Să-i mulţumească Cerului că l-a întâlnit pe Krumme când se apropiase de treizeci de ani. Şi totuşi, gândul că îl avea pe Krumme nu ajuta destul când se gândea că va împlini patruzeci de ani în curând. Era timpul să înceapă să ascundă adevărul când venea vorba despre vârstă. Ceea ce ar fi însemnat în acelaşi timp că trebuia să dea cu piciorul la o aniversare superbă, cu mare pompă şi nu-l lăsa inima să facă asta, ba dimpotrivă, chiar începuse s-o planifice. Şi apoi, avea tot timpul să-şi ascundă vârsta după ce va fi trecut de patruzeci.

Uite, şi începuse să facă puţină burtă, îşi trecu mâna peste pântece. Era moale ca un aluat de pâine. Pielea de pe braţe atârna un pic. Era cazul să mai creadă ceea ce auzea mereu, cum că avea un corp frumos? De ce dragostea era mereu dependentă de minciuni?

Merse iar la uşile de sticlă dinspre terasă şi privi afară bradul; această privelişte trebuia reţinută şi nu toate celelalte gânduri nesuferite care i se fiarişau tiptil în minte. Dumnezeu ştie de unde. Dar nu avea puterea să le oprească, era imposibil să le poţi opri la această oră incertă dintre zi şi noapte, ar fi trebuit să vorbească cu Krumme despre asta, să-l trezească numai ca să obţină puţină mângâiere sufletească, fără să-i explice de ce avea nevoie de asta. Dar în loc de asta deschise uşa glisantă şi ieşi afară pe terasă; plăcile de gresie erau umede şi reci. Frigul pe care-l simţea la tălpi şi picăturile de ploaie ce-i căzeau pe umeri îl treziră, se simţi pe un teren mai sigur,

înapoi la normalitate şi la bucurie. Krumme îi va cumpăra un alt unicorn, dacă îi va spune că l-a spart, dar e mai bine să nu-i spună. Nu ştia de ce nu voia să-i spună, decât că i se părea nepotrivit. îşi va cumpăra el unul, îl va pune la loc şi cu asta, basta, va uita cât de mult însemnase pentru el, deşi tabloul acela din dormitor îi va aduce mereu aminte de asta. 60

Nu se auzea nici măcar o sirenă. Un oraş adormit. Ar fi trebuit să se audă vreo sirenă, oamenii mureau în zori ca muştele. Idiotul ăla nostim de jutlandez care se temea să nu putrezească, eh, nu-l mai amuza gândul la el. Homosexualii erau fără încetare dependenţi de operaţii estetice, trebuiau să-şi înlăture pungile de grăsime de pe corp, să-şi întindă pielea, să stea la solarium. îl apuca ameţeala numai când se gândea la tâmpeniile astea. Înfăţişarea însemna totul pentru poponarii din oraşul ăsta, dar el şi Krumme erau preocupaţi numai să fie fericiţi împreună. Nu aveau de gând să se dedice principiilor de homo feng shui şi să trăiască într-o închisoare a modei; ei cumpărau şi trăiau după principiul plăcerii şi un neintenţionat, plăcut efect făcea ca toate lucrurile să se potrivească de minune.

Dar de ce naiba atunci era aşa de neliniştit, doar nu putea chestia aia cu unicomul, care-l făcuse acum proprietarul încă unui cal de cristal, să-i strice cheful în halul ăsta. Dorea înapoi bucuria lui de Crăciun! Era de neînchipuit, zău aşa! El era obişnuit cu fericirea! Pur şi simplu, era al dracului de răsfăţat de atâta fericire!

Sări înăuntru pe parchet şi închise uşa terasei, aprinse toate luminile în camere şi la bucătărie, îşi puse halatul şi papucii, dădu un şut lăzii cu pruncul când trecu prin hol, închise uşile dinspre dormitor să nu-l deranjeze pe Krumme, puse un CD cu cântece de Crăciun, scoase drojdia, faina şi vasul în care va frământa pâinea. Dean

Martin cânta vesel despre Rudolf The Red-Nosed Reindeer în vreme ce el umplea vasul cu făină de secară şi de grâu, sare vegetală, praf de cuişoare, seminţe decorticate de floarea-soarelui şi câteva boabe de linte. Drojdia o amestecă în apă călduţă cu puţin zahăr ars, îi va da pâinii o culoare arămie şi delicioasă. Cu mănuşile de plastic pe mâini, frământă aluatul până ce curse apa pe el; halatul i se deschisese de atâta efort şi sexul i se mişca în ritm voios cu mişcările braţelor

— Oh, Crăciun cu bucuria ta! strigă el din toate puterile în încăpere. Era cinci şi jumătate. Într-un loc sau altul de pe pământ era seară şi s-ar fi potrivit o băutură spumoasă. Acoperi vasul cu folie de plastic, îşi smulse mănuşile şi deschise o sticlă de Bollinger, rece ca gheaţa. Pe CD, Jim Reeves începuse Jingle Bells. Nu se mai deranja să-şi găsească un pahar, duse sticla la gură şi sorbi lung şi adânc, până ce acidul răbufni în cerul gurii

I

şi în gât şi îi dădură lacrimile. Aha, acuma începea să fie mai bine, era al dracului de bine să începi dimineaţa cu ceva de preţ în gură! Căută apoi formele de tarte în trei dulapuri până le găsi, amestecă unt topit cu făină şi puţină apă rece şi frământă un aluat moale, aşa cum scria întotdeauna în reţete. Apoi aluatul trebuia să se odihnească puţin în fugider, mai scria de obicei. Chicoti. Să se odihnească înainte să fie tăiat în bucăţi şi înghesuit în forme. Unse apoi cu grijă formele în toate încreţiturile şi pe margini. Eartha Kitt începuse Santa Baby, fredona şi el melodia şi mai trăgea câte o duşcă. Santa Baby, ăla sunt eu, se gândi el. O ţigară, ce spuneţi? Ah, nu, nu trebuia să exagereze. Şi nici nu era cazul să meargă în camera de zi şi să se mai uite la cornul ăla de cristal numai ca să aibă un motiv să bea şi mai multă şampanie de tristeţe. Aici se frământă şi se coace pâine pentru petrecerea de Crăciun,

nimic altceva! Ah, şi ideea aia să pună fâşii de folie pe picioarele paharelor, zău dacă nu era genială!

Ceasul arăta şapte şi pâinile erau aproape coapte, se simţi brusc teribil de obosit şi se gândea serios să-l trezească pe Krumme ca să se ocupe el de rest. Dar înlătură gândul imediat, Krumme trebuia lăsat să doarmă, el mergea la serviciu, el avea o slujbă permanentă, câştiga enorm, nu era artist, era doar el însuşi, un om ce muncea din greu de un ziar. Iar tartele nu trebuiau coapte acum, din fericire, nu le va pune la cuptor înainte de a le umple cu felii de mere şi pastă de migdale, le va coace chiar înainte de a fi servite. Acum se vor odihni pe o tavă în frigider, aranjate frumos, imse şi gata de copt. Sticla era goală, oraşul se trezise, ziarul era probabil la uşă, numai să aibă chef să meargă să-l ia. Era de parcă ar fi furat de undeva încă o zi micuţă între ieri şi azi, un buzunar de timp pe care îl umpluse cu bucurie de Crăciun şi pâine frământată în casă. Şi în ciuda oboselii ca de plumb ce-l cuprinsese, se simţea mulţumit. Krumme va avea pâine proaspătă la micul dejun; Erlend se gândi că nu ar fi posibil să fie părăsit cineva care jongla cu tot felul de specialităţi gastronomice chiar în zorii zilei!

Scoase pâinile şi sorbi ultima picătură din sticlă, se flirişă în dormitor şi de cum puse capul pe pernă adormi buştean.

Se trezi la auzul vocii lui Krumme care sta aplecat peste el cu telefonul în mână. În cameră era lumină. 62

— Erlend, trebuie să te scoli. Eşti treaz?

— Nu ştiu.

Krumme îi puse receptorul în mâna stângă, îi strânse degetele în jurul lui şi îi şopti:

— La telefon e un norvegian. Spune că e fratele tău. Habar n-aveam că ai im frate.

I-a trebuit o zi şi jumătate ca să se împace cu gândul

că ea nu va trăi veşnic. Acum era silit să-l accepte, îşi spunea trecând cu paşi mari prin curtea fermei, simţind cum îi ghiorăiau maţele. Aiizi clopotele de la biserica Byneset care chemau la slujba de duminică. Pentru el bătaia lor însemna că e vremea micului dejun şi n-aveau prea mult de-a face cu cuvântul Domnului. Lumina albastră a lui decembrie cădea peste câmpurile acoperite de zăpadă şi peste fiordul negru, era cer senin, unele stele încă se mai vedeau. Dar şi dacă ar fi nins n-ar fi fost cine ştie ce grozăvie; îi plăcea să meargă cu tractorul şi să lase pârtii albe în spate, cu nămeţi ascuţiţi de-o parte şi de alta a aleii străjuite de paltini. Crengile lor semănau iama cu nişte braţe negre întinse spre cer. Erau plantaţi cu grijă la distanţe egale unul de altul. Cu multă vreme în urmă te-ai fi putut gândi că drumul spre ferma Neshov avea o oarecare eleganţă, semnaliza un fel de bunăstare şi de ospitalitate. Lui i se părea că aleea era ridicol de pompoasă şi crea o imagine falsă; el ar fi tăiat toţi pomii ăia caraghioşi, dar nu era el cel care hotăra ce trebuia făcut acolo.

Stătuse ore întregi în cocina porcilor şi acum îi era foame. Voia să mănânce ceva înainte de a se întoarce. Avea o scroafă care trebuia să fete din clipă în clipă. Şi atunci observase că draperiile de la fereastra dormitorului mamei erau încă trase.

Ea se trezea de obicei la ora şapte când el mergea în grajd, la animale, îi pregătea micul dejun şi îl aştepta să vină. Acum nu mirosea a cafea în holul de la intrare. Bucătăria era goală şi rece când deschise uşa. O închise cu grijă la loc, de parcă ar fi vrut să împiedice un frig şi mai mare să năvălească înăuntru.

În plita veche de gătit nu era aprins focul, niciun sunet nu venea de la radioul pus pe masa din bucătărie, sub un calendar cu marca magazinului „Coop”. Masa nu

avea faţa de masă, 64

păhăruţele pentru ouă fierte cu linguriţele lângă ele nu erau acolo, aşa cum erau în fiecare duminică, nici bucata de hârtie igienică împăturită lângă farfiaria tatălui său, pentru că el mereu se murdărea de ou fiert pe barba ce-i atârna pe piept. Bucătăria devenise dintr-odată o cameră oarecare, pe care el n-o mai văzuse până atunci, becul de sub hota plitei era singurul care lumina, arunca lumina în trei direcţii diferite, peste plita cu lemne, peste cratiţe, peste ibricul de cafea. El încercă în zadar să priceapă ce se întâmplase. Observă că îi tremurau mâinile când turnă apă în oala cu zaţ stătut şi îşi tăie o felie de pâine, o unse cu margarina peste care puse o feliuţă de caşcaval cu chimen. Caşcavalul îl împacheta apoi cu grijă la loc în ambalajul de plastic pe care îl răsuci de mai multe ori. Luă un elastic din cuiul de deasupra calendarului, îl prinse strâns şi puse pachetul în frigider. Aşteptă să se fiarbă cafeaua şi încercă să-şi alunge orice fel de gând neplăcut din minte în timp ce asculta cum apa începea să clocotească. îşi puse cafea într-o ceaşcă pe care o luă din dulap la întâmplare, nu era a lui, era o ceaşcă pe care n-o foloseau aproape niciodată, avea un desen cu o floare roz înconjurată de nişte pătrăţele. Zaţul nu se depusese, plutea în cafea. El sorbi o înghiţitură gândind că zaţul va cădea pe fimdul ceştii destul de repede. Simţi căldura ceştii în podul palmei. Mâncă felia de pâine în picioare lângă bancă, în timp ce prin fereastră privea cum un piţigoi ciugulea voios agăţat de un săculeţ cu seminţe atârnat pe creanga de jos a unui pin. Săculeţul atârnase acolo o groază de vreme. Se învârtea cu piţigoiul care ciugulea din el într-un ritm rapid, aşa cum au obiceiul păsărelele. O plăcuţă de lemn era fixată pe tulpina pomului, deasupra săculeţului. Acolo se opriră din zbor trei vrăbii şi ciocăniră cu cioculeţele în lemn. De multă vreme

nu mai pusese nimeni acolo mânca: re pentru ele. Ascultă acum în direcţia camerei de la etaj, dar nu auzi niciun sunet. Absolut niciun sunet. Termometrul de afară de la fereastra bucătăriei arăta minus nouă grade. Cu o zi înainte fijseseră plus două grade. Bunicul Tallak notase regulat într-un carnet, timp de peste şaizeci de ani, cum era vremea; obişnuia să stea serile la masa din bucătărie şi să noteze şi apoi să se joace de-a ghicitul vremii la date din alţi ani sau să declame zgomotos despre, vremea din timpul războiului, despre primăverile şi verile fierbinţi când nemţii fuseseră izgoniţi din ţară ca nişte potăi.

De fapt, el avusese planul să continue cu notiţele acelea de acolo de unde se oprise bunicul Tallak. Dar când Tallak a murit, au dispărut odată cu el bucuria şi elanul tineresc de care era nevoie ca să poţi ţine această evidenţă, la urma urmei deloc necesară. Şi acum era prea târziu ca să se mai apuce să noteze informaţii despre vreme.

Da, gândul acesta îi stăruise în minte timp îndelungat, că era prea târziu. Gândul la carnetul cu notiţe despre vreme nu-i dădea pace şi se amesteca cu gândul la mama lui care nu ştia cum e vremea astăzi. Dar cum să ştie dacă draperiile erau încă trase?

Pâinea armecă pe gât împinsă de înghiţitura de cafea; era uscată şi cu miros înţepător, avea un gust de catran fiert. Asta nu se putea numi duminică! Să mănânci în picioare nişte mâncare luată din frigider la întâmplare şi să auzi în depărtare cum bat clopotele bisericii. Înghiţi fără chef cafeaua şi merse cu picioare înţepenite spre sfeşnicul electric de Advent pus în geam, îi răsuci beculeţele din centru şi din dreapta care se aprinseră, în timpul nopţii nu-l lăsau niciodată aprins, putea să ia foc porcăria aia, era caraghios pus acolo pe pervazul ferestrei, dar se înţelege că era mai mult ca să îl vadă vecinii şi să-şi

închipuie că, eh, da, este şi la ferma Neshov Advent în toată regula.

Când aprinse beculeţele, i se păru că mai capătă ceva încredere. Ea se simţise bine ieri. Se văietase un pic de durere de cap şi de veşnicul ei reumatism la genunchi, pentru care nu se dusese niciodată la doctor Ieşi afară în curtea fermei, se opri şi privi lung draperiile trase.

Atârnau ca şi mai înainte, nemişcate şi albastre. Nici la fereastra din camera unde dormea tatăl lui nu erau trase, dar de chestia asta nu se sinchisea nimeni. Cu ce se ocupa dumnealui nu era deloc interesant, totuşi Tor prefera să ştie unde e ca să evite să-l întâlnească. Ajungea că trebuia să stea împreună cu el la masă. Dar omul trebuie să mănânce şi el, nu? obişnuia mama lui să spună. Chiar trebuia? Dacă încetau să-l mai cheme la masă poate că dispărea de tot şi scăpau de el.

Şi fereastra de la camera ei era închisă, ea nu avea obiceiul s-o închidă, îi plăcea să aibă aer Oare o închisese fiindcă îi era frig? Nu o auzise vreodată că i-ar fi frig, spunea adesea că 66

tronderii nu ştiau ce-i ăla frig, dacă îi era frig cuiva atunci era vorba de vreo corcitură din satele din sud. Ar fi trebuit poate să meargă sus la ea? Să deschidă uşa şi să vadă despre ce e vorba. Mai întâi trebuia să se uite la purcea. Făta pentru prima oară.

Un elicopter de la Salvare zbura zgomotos şi jos deasupra fiordului. Brusc deveni recunoscător pentru zarva asta, era mai bună decât clopotele bisericii. Totuşi se simţi un pic neliniştit când elicopteral trecu chiar pe deasupra fermei lor. Să fi fost un semn? Nu, ce prostie, ce dracu', trebuia să-şi vină în fire. Şi ce dacă draperiile erau trase şi în bucătărie nu mirosea a cafea şi nu mergea radioul şi nici păhărelele de ouă nu erau la locul lor? N-avea rost să se învârtească de colo până colo cu gândurile

astea în cap. Pentru că ea, deşi avea optzeci de ani, era sănătoasă şi sprintenă ca de obicei, poate că avea o mică răceală. Se întoarse brase şi decis cu spatele spre fereastră, unul dintre ciorapii de lână i se răsuci în saboţi, se împiedică şi fii gata-gata să cadă. Adrenalina ţâşni imediat cu putere în pereţii stomacului.

— La dracu', spuse el şi-şi auzi propria voce neclară şi gâfâită.

Elicopteral se apropie cu un zgomot bubuitor, zbura jos pe deasupra coteţelor şi a grajdurilor spre spitalul Sfântul Olav dincolo de munţi. Dintr-odată, brase, era prea mult zgomot. Corpul elicopteralui era ca o minge strălucitoare de metal, sub o farfurie neclară din elemente rotitoare. În interioral burţii de metal, în tot zgomotul acela teribil, cineva era bolnav. Probabil cineva plângea şi se văieta, îşi imagina furtunuri de cauciuc şi măşti de oxigen, mişcări rapide de mâini, cum văzuse la televizor. Toate astea le vedea foarte clar când închise uşa grajdului în urma lui şi inspiră mirosul binecunoscut şi greu din cociha de porci. Acum nu mai trebuia decât să uite tot ce se întâmpla dincolo de uşă, se decise să uite totul, deşi el în mod automat uita oricum totul fără să depună nici cel mai mic efort. Dădu din cap în repetate rânduri mai mult ca pentru sine că ea nu era decât puţin răcită, doar e clar că trebuia să se odihnească puţin ca să-şi vină în fire, nu avea rost să se tot gândească la asta, acum erau alte lucruri care trebuiau să-l preocupe.

Intră în anexa de serviciu, îşi scoase saboţii şi îşi puse salopeta în care lucra, apoi îşi trase cizmele de cauciuc. Gândurile îl încercuiau şi încercau să i se vâre în cap de parcă intraseră înăuntra pe uşă odată cu el, se ţineau prin apropiere acolo, unde mirosurile şi sunetele erau ale lui şi numai ale lui. Aici unde se întâmplau

I

m lucrurile cele mai importante, unde el împreună cu animalele avea grijă ca timpul să meargă netulburat înainte. Tocmai citise în Naţiunea că unui fermier din Hardanger nu i-au dat voie să crească porci din cauză că vecinii nu suportau mirosul. Vecinii aveau livadă de fructe şi se temeau ca fructele să nu prindă miros urât. Şi se mai temea şi că fermierul va folosi bălegarul ca îngrăşământ şi atunci se ducea pe apa sâmbetei toată idila merelor.

Îi înţelegea pe cei cu livada. Aroma unui măr era cu totul altceva decât mirosul bălegarului de porc. Dar el se bucura să simtă mirosul şi căldura cocinii în fiecare dimineaţă de cum se trezea. Lui îi plăceau de bună seamă mirosurile, gândi el şi ştia că mirosurile însemnau întotdeauna mult mai mult decât senzaţia pe care ţi-o dădeau în nas şi în gură. Inhala mirosul cocinii, era acolo şi era important, el însemna totul pentru aceste animale. Şi avea un deosebit respect pentru ele.

Nu uitase totuşi vacile pe care le avusese. Şi era de necrezut cât de repede se transformase dintr-un văcar într-un porcar acum cinci ani când se hotărâseră să vândă cireada de vaci de la ferma Neshov. Mama citise în Naţiunea şi în Foaia Fermierului tot ce scria acolo despre asta, cum că se căutau porci şi după multe discuţii îl convinsese că era de fapt şi muncă mai puţină cu porcii decât cu vacile. A trebuit să-i aducă aminte că era de-acum singur la treabă, ea nu mai avea putere să-l ajute şi porcii se creşteau mai uşor decât vacile. Iar pe deasupra mai era şi enervarea şi frustrarea unui simplu producător de lapte când cei de la fabrica de produse lactate Tine se comportau după bunul lor plac şi îşi băteau joc de pâinea omului când hotărau de la sine câţi litri de lapte trebuia să dea o vacă. Aici, el şi mama lui erau de acord. Şi era aiurea şi total fără rost să-ţi taie banii dacă vacile dădeau mai mult lapte decât era de aşteptat, de parcă vaca făcea lapte

de-a dracului!

Dar astăzi era chiar el însuşi impresionat de dexteritatea cu care făcuse schimbarea şi devenise un prăpădit de cocinar ca în vechiul cântec al lui PrOysen, care îi dăduse deja un sentiment de bună dispoziţie chiar înainte de fi început de-a binelea cu noua muncă. Şi cu banii pe care i-au primit pe cireada de vaci, au amenajat grajdul, au cumpărat o presă veche şi animalele. Dacă ducea dorul vacilor, după ce le vânduse? Da, le ducea dorul într-o oarecare măsură, dar nu-şi dorea să se reîntoarcă la vremurile acelea. De exemplu, nici nu voia să-şi amintească de 68

nutreţ. De două ori pe zi, dimineaţa şi seara, trebuia să le dea nutreţ. Să urce în siloz, să pună furcile în funcţiune, să le înfigă în masa compactă de iarbă fermentată, să ridice cuva şi să o dirijeze pe şine, deasupra deschiderii din podea prin care nutreţul aluneca două caturi mai jos. Dimineaţa şi seara, vara şi iama. E drept că vara era ceva mai uşor pentru că vacile păşteau afară şi atunci le dădea nutreţ doar seara înainte să le mulgă.

Pe un ger de crăpau pietrele sau pe zăpuşeală de moarte. În întuneric beznă sau în lumina chioară a unor raze de soare pătrunzând prin ferestraici. Dimineaţa şi seara, zi de zi, la nesfârşit, în fiecare zi, fie că era sărbătoare, ziua naţională sau Ajunul Crăciunului, animalele erau acolo. Şi indiferent ce s-ar fi întâmplat pe globul pământesc care se învârtea în permanenţă nepăsător în jurul soarelui, indiferent dacă omul pe care căzuse beleaua să le îngrijească nu mai era în stare să vină la ele, nu le păsa. Ele erau acolo şi aşteptau. Da, vacile aşteptau cu încredere neclintită ca hrana să coboare dintr-o gaură din tavan drept în jgheabul spre care cele ce se aflau în preajmă puteau să-şi întindă gramazul şi să înceapă să mănânce. Apoi trebuia să cureţe şinele. Şi iar

înapoi în grajd, să împartă nutreţul în jgheaburi, trecând printre căpăţânile care întindeau boturile înfometate spre mâncare. Da, instalaţia asta cu cuvă şi scripete era o găselniţă binevenită la început, după ce ani de zile cărase totul cu roaba, dar să tot umbli zilnic în silozul ăla să dai animalelor hrană… Ce să mai vorbim, după ce animalele fviseseră trimise la abatorul Eidsmo, într-un singur şi dureros transport, simţea lipsa acestei munci pe care o făcuse regulat în atâţia ani ca pe o mare uşurare. Porcii aveau nevoie dimineaţa şi seara de tărâţe, grăunţe, iarbă, de paie şi două-trei mâini de pământ amestecat cu turbă prin care să se tăvălească. Silozul era gol acum. Dacă ar fi fost după el l-ar fi închiriat vreunui vecin, era încăpător şi ar fi câştigat nişte coroane pe el, dar mama lui spunea că va fi un du-te-vino necontenit şi o bătaie de cap de care nu aveau nevoie.

Iar mulsul vacilor nu-i lipsea chiar deloc. De fapt nu mulsul în sine îl enerva, pentru că era plăcut să vezi cum ţâşnea laptele proaspăt în furtunurile de cauciuc agăţate în tavan. Nu asta îl supăra, ci veşnica pisălogeală cu spălatul şi curăţenia. O pisălogeală de-a dreptul blestemată. Fabrica de produse lactate Tine se pare că stătea acolo şi număra bacteriile una câte una, aşa cel puţin vedea el lucrările. Aha, fermierul Neshov a tras chiulul

I

la spălatul ugerului azi. Aha, fermierul Neshov a avut o vacă cu mastită şi-şi închipuie că ne păcăleşte şi nu ne dăm seama că vaca n-a terminat cura de penicilină…

Sigur că înţelegea că lumea trebuia să primească lapte curat şi sănătos. El însuşi dorea asta când deschidea o cutie de lapte. Dar nesfârşita bătaie de cap şi stresul erau prea de tot. Nu-i plăcea să spele ugerele vacilor Niciodată nu i-a plăcut să le spele. Era ceva în el care îi repugna, gândea că e o muncă de femeie, deşi spălase

ugerele vacilor încă de pe când era copil şi o ajutase pe mama la gospodărie. Ea îi spusese că acea mică ţâţă în plus pe care unele vaci o aveau şi care nu dădea lapte se numea ţâţa lui Mari. El se întrebase adesea de unde venea denumirea asta, dar mama lui nu ştiuse să-i spună când o întrebase. La şcoală el avusese o colegă de clasă pe care o chema Mari şi de multe ori o privise gândindu-se că ar fi trebuit s-o întrebe pe ea, poate ştia ceva.

Erau şi lucruri care îi lipseau acum când nu mai avea vacile. Simplul fapt de a intra dimineaţa în grajd la ele aşa cum intra acum la porci. Să simtă mirosul şi mişcările lor, să audă mugetele nerăbdătoare şi puternice ieşind din gâtlejul taurilor tineri. Să simtă boturile calde ale viţeilor care se cuibăreau în mâna lui, flămânde şi pline de încredere. Îi plăceau deosebit de mult ochii vacilor mai bătrâne, felul lor de a privi, ochi negri şi miraţi sub un ciuf de păr pe frunte. Maxilarele erau calde şi moi la pipăit, întotdeauna dădea o tură pe la toate după muls şi le mângâia pe capete. Apoi pleca să facă curăţenie în spălător. Se simţea aproape dator să dea şi el înapoi ceva, ele îi dădeau lui atât de mult. Ele nu ştiau poate prea multe lucruri, dar revărsau un belşug oarecum stupid peste ei şi el era convins că animalele nu erau proaste deloc. Se întâmpla câteodată ca o vacă la păşune să-şi caute viţelul. Deşi avea o frică de moarte de gardul electric, totuşi se arunca înainte peste stâlpi, rupând firele pline de curent ca să-şi găsească odrasla. îl impresionase acest sacrificiu al animalului cu instincte materne atât de puternice, dispus să treacă prin foc şi pară la nevoie. Oare propria lui mamă ar fi făcut la fel dacă cineva ar fi încercat să-l ia pe el când era copil? Da, el credea că ea ar fi făcut la fel, dar, din fericire, n-a fost niciodată cazul. Când se gândea că o vacă… Mulţi vor spune poate că instinctele nu sunt acelaşi lucru cu sentimentele. Şi totuşi… Toate

lucrurile astea pe care le vedea îl mişcau într-un mod ciudat, 70

deşi era o bătaie de cap în plus să aducă vaca înapoi şi să repare gardul. Un astfel de curaj pentru un astfel de scop îl impresionau fără voie şi mai ales îl convingeau definitiv că animalele nu erau proaste deloc.

Şi le mai ducea lipsa atunci când se gândea că pe timpul verii putea să fie cu ele afară în aer liber. Să privească corpurile enorme ce aveau parcă o pace înăuntrul lor. Viţeii cu picioarele lungi şi părul zburlit, júnentele lătăreţe, dosurile pe care cozile ñuturau neîncetat într-un nesfârşit efort să alunge muştele, înaintarea lentă a cirezii spre iarbă mai verde şi păşune mai grasă.

Nu mai intrase de atunci niciodată într-un grajd cu vaci. Nu se ducea la vecinii care aveau vaci, nu-i cunoştea aşa de bine ca să îndrăznească să intre în vorbă cu ei. I-ar fi plăcut să treacă printre jgheaburi să se uite la vacile ce se aflau în grajd, să le vadă capetele întinse spre el, să le dea nutreţ, să se uite la ele cum mâncau şi rumegau, cum beau apă cu multă plăcere, apoi îşi treceau limba dintr-o parte în alta a botului. Să vadă cum se împungeau cu capetele una pe alta, să se necăjească sau poate doar să simtă apropierea unei alte fiinţe. Le-ar fi scărpinat uşor cu mâna şi ar fi vorbit cu ele. Asta ar fi făcut.

Dar nu mai voia să muncească atâta cu ele.

Porcii erau cu totul altceva decât vacile. Porcii aveau o inteligenţă cu totul diferită de a vacilor, ce mai, trebuia să recunoască. Unii porci erau chiar mai deştepţi decât alţii. Dar niciunul nu era prost. Absolut niciunul. Începuse să ţină tare mult la animalele astea care erau în orice caz atât de diferite de bovine. Şi nu se simţea contrariat că ţinea la ele atât de mult şi totuşi ştia că trebuie să le trimită la tăiere. Mai demult toţi aveau în curte un porc pe

care urmau să-l taie de Crăciun. Mama îi povestise cum unii oameni ţineau atât de mult la porcul lor că nu se puteau îndura să-l taie. Şi la gândul că vor trebui să mănânce un animal la care ţinuseră atât de mult, vecinii se hotărau să schimbe porcii între ei. Făceau chiar un fel de concurs, cine va îngraşă porcul mai bine ca nu cumva vecinul să zică: uite ce slăbănog de porc mi-a dat nepricopsitul ălai în ultimele săptămâni înainte de tăiere, îndopau porcii cu chifle de secară şi alte bunătăţi.

Pe vremea aia porcii trebuiau să aibă grăsime pe ei. Acum, în timpurile noastre, oamenii voiau să vadă doar carne roşie la vânzare şi aveau pretenţia ca porcii să fie ca nişte adevăraţi

3

culturişti, plini numai de muşchi. Procentul de came era măsurat cu mare atenţie la abator. Şi dacă cumva procentul era prea mic, scădea preţul cărnii cum scade apa la reflux în braţul Gaulosen al fiordului.

Intră acum în cocină şi merse la ţarcul unde Sara sta să fete. Şi o fracţiune de secundă rămase încremenit cu braţele înţepenite pe lângă corp, în vreme ce simţea cum îl îneacă plânsul. Paiele din ţarc erau pline de sânge. Trei purcei vii se undeau din răsputeri în spatele ei ca să ajungă la ţâţe, patru purcei zăceau morţi în faţa ei, trei sfârtecaţi pe burtă, al patralea cu ceafa fi-antă. Sânge peste tot. Un alt purcel tocmai aluneca afară din ea.

El sări înapoi rapid pe acelaşi dram pe care venise, aprinse lumina şi aduse o lopată. Purceaua era foarte periculoasă acum. Spaima o transformase într-o fiară sălbatică, putea fi rapidă ca fulgerai, o fiară care nu va accepta ajutorai lui. Nu era cazul să intre la ea acum, nici nu era sigur că ea ar fi în stare să-l recunoască, în lumina slabă trase cu lopata purceii vii spre el şi îi puse într-o ladă cu paie. Trebuia să acţioneze foarte rapid, dar şi foarte

atent ca să nu-i rănească. îl puse în ladă şi pe ultimul născut şi aprinse apoi lampa electrică de încălzit de deasupra lăzii. Ştia că nu trebuie să aprindă lampa mare din tavan ca să nu sperie şi mai tare purceaua care trebuia să simtă cât mai puţină mişcare, să nu se simtă ameninţată în vreun fel.

Purceii omorâţi îi trase spre el şi îi împinse spre culoaral grajdului. Purceaua se mişcă şi grohăi.

— Aşa, aşa, Sara, ştiu cât eşti de deşteaptă. Linişteşte-te acum. Aşa, aşa… Eşti aşa de deşteaptă, ştiu…

Încă un purcel alunecă afară, picioarele subţiri ieşiră din placenta cu care era acoperit, puiul căscă gura şi o închise la loc, clipi spre lumina roşie a lămpii de încălzit. îl luă şi pe acesta şi îl puse lângă ceilalţi. Mai aşteptă un timp, dar fătatul se terminase. Cinci purceluşi erau în viaţă. Dar ar fi putut fi nouă, ceea ce era foarte bine pentru o purcea la prima fatare. Da, ar fi fost nouă dacă el ar fi venit puţin mai devreme, dacă n-ar fi stat ca un nătărău să se holbeze la draperiile de la camera mamei sale. Şi de n-ar fi trecut blestematul ăla de elicopter, care era gata-gata să radă acoperişurile caselor.

Sara răsufla greu şi ochii ei rotunzi şi albaştri luceau într-un fel care ar fi putut fi numit disperare, dacă ar fi fost cumva pe 72

faţa unui om. El o numea în orice caz disperare. Şi poate neputinţă. De parcă ceva neştiut şi străin pusese stăpânire pe ea şi se vedea că ea simţea asta. Era prima dată când fata. El ar fi trebuit să asculte de primul impuls când se gândise să n-o dea la vier, pentru că purcica asta fusese întotdeauna puţin sfioasă de felul ei şi poate nu era bună de prăsilă. Dar era o purcică fiu-moasă, bine dezvoltată. Păstrând o distanţă precaută de capul enorm, el se aplecă peste gardul ţarcului şi începu să o maseze puternic pe uger, în sus şi în jos, aşa cum adesea făcuse în

ultimele zile ca să stimuleze laptele şi să-i aducă aminte corpului şi instinctelor ei că era cazul să-şi înceapă treaba. El nu-şi luă ochii de la capul ei şi ascultă atent sunetele scoase de ea, simţurile lui erau încordate în timp ce o masa. După un timp se îndreptă de spate şi întâlni privirea purceluşei din ţarcul vecin care se odihnea întinsă. În semiîntuneric, ochii ei luciră. O chema Siri şi el îi vorbi în şoaptă:

— Siri… Of, Siri. Stai acolo liniştită. Se aranjează, totul va fi bine…

Siri era cea mai inteligentă dintre cele trei purcele de prăsilă care trebuiau să fete în curând. Făta pentru a treia oară. El o învăţase o grămadă de lucruri folosind vorba blândă şi câte o mică răsplată gustoasă. Ea îşi ridică în aer capul, îl îndreptă spre el.

— Da, ai văzut. Patru purceluşi morţi. Tu n-ai fi făcut asta, Siri, sunt sigur. Chiar dacă elicopterul ăla ar fi aterizat aici pe acoperiş. Tu eşti aşa deşteaptă. Şi drăguţă. Da, aşa eşti. Frumoasă şi deşteaptă. Mă duc cu ei afară. Nu se poate să lăsăm aici purceii ăştia morţi.

Aduse un sac gol de nutreţ şi puse în el micile cadavre. Nişte purceluşi minunaţi, rozalii şi curaţi, cu botişoare umede. La dracu’, poate că era mai bine să se fi ocupat în continuare de vaci, să le spele ugerele şi să tragă de fimia scripeţilor la siloz! Atunci ar fi scăpat să vadă nenorocirile astea. În orice caz, nu mai era nimic de făcut acum.

Purceluşii cei însângeraţi şi slăbuţi nu cântăreau mai nimic în mâinile lui.

Se îndreptă de şale şi se uită iar la Sara. Stătea acum mai liniştită în ţarcul gol, cu capul atârnându-i şi cu ochii pierduţi, cu râtul mânjit de sângele ce i se scursese şi pe gât. Gândeşte-te că ai putea să fii atât de plin de dragoste încât gândul că cineva ţi-ar omorî puii te-ar îngrozi atât de

tare încât ai prefera să-i omori chiar tu.

— Te-ai speriat, ştiu. Şi cum-am speriat. Parcă începuse războiul cu afirrisitul ăla de elicopter pe deasupra capetelor noastre!

Se grăbi să iasă afară cu cadavrele şi să aducă o mătură, apoi, aplecat deasupra ţarcului, să măture cât de cât paiele pline de sânge. Aduse paie curate şi o găleată de rumeguş pe care îl răspândi pe jos, în ţarc. Va absorbi umezeala şi mirosul. Băgă mâna în lada cu purcei, ladă pe care chiar el o făcuse din lemnul unei vechi lăzi de dinamită. Da. Era călduţ acolo, deşi căldura venea numai de deasupra. Nu avusese bani să instaleze cabluri de încălzire electrică sub duşumea. Renovarea grajdului constase în linii mari în înlăturarea boxelor în care stăteau vacile şi în instalarea în locul lor a unor ţarcuri cu zăbrele metalice.

Purceii nou-născuţi se înghesuiau unii în alţii, căutau sfârcurile ţâţelor şi scoteau grohăieli subţiri. Le era foame. Şi el încerca să o facă pe purcea să înţeleagă asta. Dar nu putea în niciun caz să-l sune pe veterinar, cum să vină cineva aici, acum când lucrurile nu prea erau în regulă în casă? Nu putea fi vorba să-l invite înăuntru la o cafea. Merse cu sacul în micul spălător şi-l azvârli într-un colţ. Fusese umezeală în ţarc şi apa trecuse prin fundul de hârtie al sacului. îşi clăti cizmele sub robinetul din care curgea apă rece şi îşi puse în picioare saboţii, dar nu-şi mai schimbă salopeta de lucru. Dacă mama era acum în bucătărie şi-l va mustra că a intrat în casă cu haina din grajd, ori nu-i va răspunde, ori îi va spune că vreo purceluşă s-a zrgâriat şi-i trebuia ceva de dezinfectat.

Cerul se lumina dinspre miazăzi. Draperiile trase, nemişcate, ca mai înainte. Intră în casă şi-l auzi imediat pe tatăl său care tuşea pe holul de la etaj. Se îndreptă spre scară. Tuşea suna ca de obicei, uşor provocată şi nesigură,

de parcă şi-ar fi anunţat prin ea venirea.

Tor intră în bucătărie, mama lui tot nu era acolo, dar de data asta nu mai era surprins. Se aplecă spre raftul de jos al dulapului cu mâncare unde credea că se mai află ceva în vreo sticlă şi dibui cu mâna în spatele ceştilor şi al vazelor de flori, pipăi cu degetele diverse sticle, le ridică pe altele să vadă dacă era ceva în ele. Mama nu arunca niciodată sticlele goale, le păstra să pună în ele sucurile pe care le făcea în casă. Ea nu arunca niciodată vreun ambalaj care ar mai fi putut fi folosit, dulapurile erau pline de cutii goale de smântână şi alte cutii de plastic. Cutiile

de conserve, spălate şi cu eticheta îndepărtată, le învelea în staniol peste care înfăşură nişte fire de lână şi sădea în ele lăstari de la plantele din ghivece.

Aha, aici era ceva. Scoase o sticlă în care era puţin sherry. Pe fundul sticlei băutura îşi lăsase drojdiile. Dopul era înţepenit şi pe gâtul sticlei erau dungi de zahăr uscat. O mirosi să vadă dacă era într-adevăr vorba de sherry; o dată găsise în dulap o sticlă de lichior plină cu motorină. Puse gâtul sticlei sub apă caldă şi-l răsuci din nou, deschise şi simţi în nări aroma puternică de sherry care îl făcu să-şi dea rapid capul într-o parte. Închise ochii şi simţi pentru o clipită gustul de sherry în cerul gurii. Puse dopul la loc şi se îndreptă spre uşă. Prin zdravănul miros de grajd din jurul lui simţi duhoarea ce venea dinspre taică-său, de corp nespălat, păr năclăit şi proteză împuţită. Nici nu se mai sinchişi să ascundă sticla la spate.

— Maică-ta, spuse tatăl său şi se trase într-o parte.

— Da?

Tor se opri brusc, dar nu se uită la bătrân.

— Zace în camera ei, spuse tatăl.

— Ai… ai auzit-o cumva?

— Da. Am auzit că tuşea.

Sara stătea pe picioarele din spate, sânge şi resturi de placentă se lipiseră de şuncile ei. Iar de umezeala lor se lipiseră paie. Urechile atârnau moi, iar privirea era aceeaşi, albastră şi neputincioasă. Arăta obosită şi dezorientată. El simţi deodată o compătimire imensă faţă de ea, faţă de neputinţă, faţă de înfrângere.

— Purceii tăi au nevoie de hrană, trebuie să te linişteşti acum, hai, odihneşte-te, şopti el.

Aduse într-un castron nişte tărâţe, turnă sherry peste ele, amestecă totul cu degetele şi puse vasul în ţarc. Ea adulmecă puţin apoi începu să mănânce, la început mai încet, apoi din ce în ce mai repede.

— Aşa, a fost bun. Da, a fost bun, te cred. Stai liniştită acum, nu trebuie să-ţi mai fie frică, totul a trecut, să vezi ce purceluşi frumoşi ai, hai, linişteşte-te acum. Gata, nu mai se întâmplă nimic acum, nu mai feţi alţii…

El se grăbi să aducă purceii, în timp ce ea, cu privirea grea, îşi trase răsuflarea puternic şi tremurat. El avea cleştele gata pregătit în buzunarul de la piept.

Apucă primul purcel, îl prinse bine între genunchi, îi deschise gura cu forţa şi rapid îi reteză cei opt dinţişori negri. Erau ascuţiţi ca nişte ace şi nu era cazul ca Sara să suporte un astfel de aparat de tortură pe ugerul ei, chiar de i-ar fi dat să bea o întreagă sticlă de sherry. Toţi purceii, unul după altul, au fost supuşi drasticului tratament. Nu era decât un purcel şi restul purceluşe printre cei cinci nou-născuţi şi asta era bine, mai scutea ceva bani cu castratul.

El se aplecă şi începu s-o scarpine din nou pe uger, ea se lăsă jos, se răsturnă pe o parte, arăta confuză ca într-un delir, dar instinctele începeau să se trezească mai ales acum când băutura îşi făcea efectul, acoperind ca o ceaţă frica prin care trecuse.

El puse purceii la supt. Sara rămase întinsă şi privea

fix drept în faţă, fără să ridice capul. Ţâţe erau destule, nouă erau libere. Purceluşii se agitau din când în când, întotdeauna era puţină vraişte în primele zile până se stabilea o ordine şi fiecare căpăta un loc la sfârcul lui pe care nimeni nu avea voie să-l atingă.

Toţi erau acum la ţâţele pline de lapte şi timp de mai multe febrile secunde purceii supseră de parcă era vorba de viaţă şi de moarte. Dar foarte curând laptele se opri. El răsuflă uşurat, un nod în gât aproape îi oprise respiraţia când ea se întinsese pe o parte. Puse purceii la loc în lada lor înainte ca ei să înceapă să dea târcoale pe la capul ei. Va vedea cum merge data viitoare. Instinctele trebuiau să-şi facă datoria normal.

Când sunt mici trebuiau să sugă din oră în oră, va fi distracţia dracului dacă va trebui s-o ţină tot aşa de fiecare dată şi nici nu ştia dacă va mai găsi ceva sherry în dulapul din bucătărie. Să sperăm că elicopterul nu va mai zbura pe acolo în următoarele zile, în orice caz nu erau zilnic bolnavi ce trebuiau transportaţi peste ferma Neshov. Dacă în câteva ore purceaua se va linişti şi nu va ataca purceluşii, atunci vor avea şansa să trăiască. La întâi ianuarie se predau porcii la tăiere, dar nici nu se punea problema să trimită la abator o purcea care abia fătase.

Simţi o mare uşurare văzând purceii cum dormeau sub lumina roşiatică a lămpii de încălzit. Se îndreptă spre locul unde ţinea hrana animalelor, ridică sticla goală, linse cu vârful limbii dopul pe care îl puse în buzunarul de la piept. Era linişte în grajd acum, zgomotele, mirosurile şi mişcările erau într-un fel de consens previzibil. Secunde de linişte cumpărate ieftin cu câteva înghiţituri de sherry. 76

Merse la Siri. Sta culcată şi grohăia într-un fel întrebător şi răguşit cum făcea de obicei când el se lăsa pe vine în faţa ei. Începu să-i scarpine părul ţepos, la început a fost ciudat să se obişnuiască să pună mâna pe animalele

astea. De la părul moale şi mătăsos al vacilor la pielea asta golaşă cu păr aspru şi albicios a porcilor!

— N-am nimic bun pentru tine. N-am apucat să găsesc ceva, am alte belele pe cap.

Ea împinse râtul spre buzunarele salopetei lui. El avea încă sticla goală în mână, scoase dopul şi o lăsă să adulmece.

— Sherry. Ţie nu-ţi trebuie aşa ceva.

Râtul ei plat şi umed era de mărimea unei farfuriuţe de ceai. Mişcă din el, adulmecă şi era gata să înghită dopul. El zâmbi şi-l trase spre el.

— Nu. Nu poţi să bagi în burtă aşa ceva. Data viitoare am să-ţi aduc ceva bun. Acum trebuie să mă duc înăuntru. Da. Trebuie. Să aflu ce se întâmplă.

Corpul ei se înălţa ca un munte în faţa lui, cu creste şi văi abrupte. Ar fi putut să se aşeze pe ele şi să stea acolo; îl speria gândul că trebuia să meargă din nou în casă. O atinse cu mâna. Simţi viaţă sub pielea burţii. Peste câteva zile îi va veni şi ei rândul să fete. Deja începuse să adune paie şi să facă culcuş. Când erau lăsate libere în cocină, purcelele se pregăteau singure să fete, instinctele li se deşteptau instantaneu. El punea întotdeauna paie multe în cocină înainte de fătat şi ele se trudeau să facă un culcuş pentru purcei cât mai confortabil. Asta îl fascina şi îl impresiona în aceeaşi măsură. Construiau culcuşul cu o parte mai înaltă acolo unde purceii stăteau cu dosurile, el se gândea că în felul ăsta balega şi urina se scurgeau mai uşor Totul era o luptă pentru supravieţuire, o ocazie ce-ţi dădea dreptul la viaţă. Siri fătase a doua oară cincisprezece purcei şi toţi trăiseră. Era purceaua lui cea mai bună, ştia el prea bine. îi împinse într-o parte râtul cu care ea îi adulmeca buzunarele, culese câteva resturi de paie dintr-una din nările ei. Nu părea prea neliniştită, nu va făta azi, era sigur, nu erau semne de aşa ceva. Înainte

de a făta, purcelele obişnuiau să-şi golească violent vezica. Se făcea atunci mare băltăraie în ţarc şi el era nevoit să spele şi să aducă paie curate înainte ca purceii să fie fătaţi. Meseria de porcar nu era o chestie de care te ocupai din când în când, între emisiunea de dimineaţă şi actualităţile de seară la televizor El

I

preda la abator două sute de porci pe an şi toată munca o făcea singur. Preocuparea lui zilnică era munca în grajd şi avea în permanenţă gândul la animale. Pe deasupra animalele trebuiau bine îngrijite, mai mult decât bine chiar, se revolta când citea câteodată în ziare despre fermieri care neglijau munca în grajd. Nu-l interesa că ei aruncau vina pe boli nervoase sau alte prostii şi ura expresia tragedie personală. După părerea lui, obligaţia lor era să fie în grajd cu animalele şi aibă grijă de ele. N-aveau decât să-şi consume crizele nervoase între miezul nopţii şi ora şapte dimineaţa!

El însuşi însă trebuia să meargă în casă acum şi să uite animalele pentru o clipă, da, asta. trebuia să facă. îşi apropie capul de grilajul de metal, ascultă respiraţia purcelei, totul era în regulă. Simţi că îi este foame şi un fel de greaţă, avea poftă să mănânce un ou fiert, să-i cureţe coaja şi să-l mănânce. Să asculte la radio slujba de duminică pe canalul 1, va da sonorul la maxim ca să acopere lipsa de conversaţie cu tatăl care stătea la masă, mânca şi se ştergea neîndemânatic cu hârtie igienică pe barba ţepoasă. Orice era mai bun decât fereastra cu draperiile alea nemişcate. Când fusese oare ultima oară în camera ei? Trebuia să fi fost când încă mai aveau vacile şi o lampă de perete făcuse un scurtcircuit. Atunci au chemat un electrician să se uite la cabluri. Patul foarte mare, plapuma ei cu un cearşaf închis la culoare, perna care se

ivea într-un colţ, răvăşită după ce sprijinise capul ei atâtea nopţi. Mica noptieră cu un şerveţel croşetat pe ea şi un etui de ochelari gol, un pahar cu apă unde probabil punea proteza. Comoda acoperită de un milieu, pe el un suport de lumânări, deasupra lor agăţată o oglindă. Electricianul meşterea cu uneltele şi cu un fel de aparat de măsurat, în timp ce schimba vorbe goale cu el. Dar el înregistra în acelaşi timp toate detaliile din acea cameră în care nu mai fusese de mulţi ani, da, de pe vremea când era copil. Dulapul de haine, cu o cheiţă de alamă. Plin de rochii şi de şorţuri care se puneau peste rochii, le ştia culorile şi modelul la toate. Dar sertarele, ce-o fi avut în sertare? Lenjerie de corp, probabil. Văzuse chiloţii ei pe sfoară la uscat, largi şi albi. O văzuse şi când le schimba elasticul, când şedea şi cosea seara la bucătărie, o auzise când se văieta că în timpurile de azi elasticul nu mai era bun de nimic, se slăbea doar după câteva spălări. Obişnuia să prindă elasticul cu un ac de siguranţă şi să-l tragă prin tiv.
78

Resturi de aţe şi petece de material pe jos, eh, era obişnuit şi cu asta. Unele cu dungi, gri şi roşii, îşi amintea. Nimic nu-l va surprinde când va merge sus la ea. Oare zăcuse ea vreodată la pat mai înainte? El deschise ochii şi se gândi bine.

Siri îl împingea şi tot îl împingea.

— N-am nimic, ţi-am mai spus. Linişteşte-te odată!

Nu. Doar puţină răceală, chestii de-astea. Nu era bolnavă. El citise o dată în ziar că mamele cu mulţi copii erau mai puţin bolnave decât femeile fără copii. Dacă trebuia să stea în pat, trebuia şi gata, nu mai încăpea discuţie. Şi deşi mama nu avea copii mici acum, îşi păstrase aceeaşi atitudine faţă de muncă şi de obligaţii. Era vorba să-ţi aduni puterile şi să nu te laşi doborât. Şi mama nu se lăsa niciodată. Ea şi-ar fi pus o batistă la nas

şi s-ar fi apucat să facă ce era de făcut. Ar fi prăjit budinca de măruntaie şi ar fi fiert cartofi, ar fi curăţat peştele, ar fi fiert dulceaţa, ar fi călcat rufele, ar fi spălat podelele, ar fi dereticat pe masă, ar fi clătit cana de cafea, s-ar fi mişcat prin casă chiar dacă şi ochii şi nasul i-ar fi curs fără oprire. O singură dată avusese o diaree puternică, dar şi atunci stătuse mai mult în baie, nici gând să stea la pat. Ca să nu ia şi ei microbii, el şi tatăl au trebuit să-şi facă nevoile la latrina din curte. Veneau apoi în casă şi se spălau pe mâini la bucătărie. Singurul lucru pe care şi-l amintea era că atunci când bunicul Tallak murise, ea se închisese în dormitor şi nu ieşise de acolo două zile. Dar asta fusese demult, acum douăzeci de ani.

Se ridică în picioare. Siri îl urmări cu privirea. El se aplecă din nou spre ea şi o trase uşor de una dintre urechi. Sara grohăi puternic în ţarcul ei. Purceluşii nou-născuţi trebuiau să mănânce iar în curând, el trebuia neapărat să meargă în casă şi să se întoarcă la ei.

Tatăl stătea la masa din bucătărie. Privea pe fereastră când intră Tor. Avea o ceaşcă de cafea în faţă, dar nimic de mâncare. Omul ăsta nu era în stare să-şi taie o felie de pâine, murea de foame în faţa pâinii dacă nu-i puneai mâncarea în faţă. Nici focul nu l-ar aprinde, ar fi stat doar privind prostit soba şi ar fi aşteptat la nesfârşit. Tor se lăsă pe vine în faţa plitei şi deschise uşiţa. Lemnele erau deja puse acolo. Mama pusese de cu seară lemnele gata pregătite de foc, câteva beţe şi coajă de copac, un sul gol de hârtie igienică şi hârtie de ziar mototolită sub ele.

Deasupra pusese doi buşteni de-a curmezişul. La vederea lemnelor pregătite cu grijă de foc cu hârtie şi surceluşe sub ele, se umplu de furie, dar se abţinu să se ridice, nici măcar nu întoarse faţa spre masă, nu scoase niciun cuvânt. îi veni în minte cum se gândise de multe ori înainte că avea chef să se repeadă la gâtul acela bătrân şi

murdar şi să-l sugrume. Doar dacă mai întâi s-ar fi convins singur că după aceea îl aşteaptă o eliberare, ar fi fost în stare să atingă pielea aceea îngrozitor de murdară. Sau să-l sufoce cu o pernă noaptea. Atunci ar fi scăpat fără să-l mai atingă. Tată-său dormea cu capul băgat în perete, parcă lipit de el, aşa că dacă i s-ar fi zbătut mâinile, n-ar fi reuşit să-l ajungă. Aprinse focul cu un chibrit şi închise uşiţa. Auzi cum ard lemnele. Turnă apoi cafea într-o ceaşcă curată, avea prea mult zaţ, ibricul era aproape gol, dar nu-i păsa. De parcă i-ar fi făcut bine să se sprijine pe ceaşca aceea.

În cameră era un miros greu, dar binecunoscut, ce venea dinspre corpul şi respiraţia ei. Era rece ca gheaţa înăuntru.

— Am să dau draperiile la o parte, spuse el, şi puse ceaşca de cafea pe comodă. Ţi-am adus cafea.

Lumina de afară era prea slabă şi nu folosea la nimic. Se prelinse în cameră ca o fiertură stătută ce i se aşează parcă în gât.

— Mamă… Se apropie de pat. Vrei puţină cafea?

— Mă simt cam ciudat azi.

— Săsim un doctor?

— Aiurea. Ce rost are?

— Sunt minus nouă grade afară. Cer senin.

Ea nu răspunse. El răsuci veioza de citit de deasupra patului într-o parte ca lumina să nu cadă prea puternic pe faţa ei când o aprinse.

Avea capul pe pernă, mâinile ascunse sub plapumă. Ochii închişi. Nu-şi amintea s-o fi văzut vreodată aşa, zăcând. I se părea foarte ciudat. Brusc ea părea foarte mică. Şi capul îi era descoperit. Ea purta întotdeauna o băsmăluţă legată la ceafă. Părul cărunt, atât de rar că i se vedea pielea capului, era lipsit de strălucire şi avea nuanţe gălbui.

— Ai… febră?

Nu putea să-i pună mamei lui o astfel de întrebare. Ea îl întreba când era mic şi făcuse pojar sau vărsat de vânt dacă avea 80

febră. El nu ştiuse niciodată ce să-i răspundă, dar ea îi punea termometrul în fiind, după ce mai întâi îl ungea cu vaselină la vârf. Apoi îl citea. Dacă ea zicea că arăta peste treizeci şi şapte şi jumătate, el răspundea: „Da, am temperatură”. Dar era imposibil să ştii dinainte dacă aveai febră. Când aveai febră realitatea devenea alta şi o acceptai imediat. Şi uitai cum era când nu aveai febră. Când era copil chiar îi plăcuse să aibă febră, dar ca adult nu-şi amintea să mai fi avut febră vreodată. Când aveai febră te simţeai liber şi indiferent şi visurile veneau de la sine chiar dacă ţineai ochii deschişi.

Ea deschise ochii. îi întâlni pe ai lui. Simţi o uşurare aproape violentă pentru că nu descoperi în ei nici urmă de boală, frică sau durere. Nici febră, pentru că atunci ar fi fost strălucitori, asta observase el în orice caz la animale. Ochii ei erau ca de obicei, doar poate că totuşi arătau o oarecare nedumerire. îi închise la loc. Nu se mişcă altminteri. Pleoapele îmbătrânite cu vinişoare albăstrui erau singurele care se mişcau zbătându-se uşor; el simţi un impuls să o zgâlţâie un pic. Dar nu putea să o atingă. Dorea să o mângâie pe obraz, dar ştia că nu îndrăzneşte.

— Te doare ceva?

— Nu, răspunse ea, exact aşa cum el se aşteptase. Dar vocea ei nu-i plăcu, în mod sigur nu-i plăcu deloc, era ceva plat şi găunps în vocea ei.

— Nu vrei… Nu vrei să te scoli, mamă?

— Nu. Poate mai încolo. Sunt obosită.

— Poate ai gripă.

Ea nu răspunse, nu deschise ochii, el mută ceaşca de cafea pe noptieră. Poate că ea deja adormise din nou.

— A fătat Sara. Nouă purcei, şopti el, stinse veioza şi ieşi din cameră în tăcere.

De cealaltă parte a uşii rămase o clipă locului şi ascultă. Se auzeau nişte vagi, uşoare plesnituri în pereţi, era gerul care învăluia casa pe dinafară şi se înghesuia să pătrundă în lemnul care era mai cald cu câteva grade, altminteri era linişte completă. A treia duminică din Advent, se gândi el şi se agăţă uluitor de repede de acest gând ciudat, de parcă faptul că venea Crăciunul ar fi însemnat ceva. Obişnuiau să mănânce friptură de porc în seara de Ajun, somon fiert în prima zi de Crăciun, resturile a doua zi. O lumânare roşie aprinsă pe masă, şerveţele roşii de pânză, el şi tatăl cu câte un pahar de bere în faţă, asta era totul. Jucau teatrul ăsta în fiecare an. Anul trecut îl rugase pe Ame de la Tronderkom să-i cumpere o sticlă de rachiu. O luase cu el în grajd şi o băuse toată. Amestecase tăria cu apă rece de la conducta din spălător. Le spusese după ce terminaseră de mâncat că se duce în grajd să se uite la o purcea care nu se simţea prea bine. Mama mersese la culcare când s-a întors el şi nu observase nimic. Iar el rămăsese în grajd cu animalele. Beat, îngrozitor de beat, şi plânsese şi plânsese. Nu ştia cum de îi venise în minte asta aşa deodată, stând acolo în picioare. Astăzi era a treia duminică din Advent. Şi plânsese îngrozitor anul trecut, fără să ştie de ce, dar mâine îl va suna din nou pe Ame şi-l va ruga să-i cumpere o sticlă, îl va suna negreşit, de fapt silozul era aproape gol şi-i trebuia şi hrană pentru animale.

Tatăl nu se mişcase de la masă. Coatele, nişte oase ascuţite care treceau prin flanela tricotată, se sprijineau de tăblia mesei, se vede treaba că se hotărâse să stea acolo până ce un mic dejun îi va ateriza din cer drept în faţă. Nu tăia lemne de foc şi nici nu lucra în şopron duminicile. Duminicile dimineaţa obişnuiau să facă focul în camera de

zi unde era televizoral şi în felul ăsta nu se mai împiedicau de tatăl care se ducea să stea acolo şi citea ziarele şi cărţi despre război. Tor şi mama stăteau de vorbă la bucătărie sau el se ocupa de evidenţa hârtiilor pe care le îndosaria ca să fie la zi cu toate şi de afiirisita aia de mapă Controlul calităţii agricole cu formularele alea date dracului de complicate.

El ştia că taică-său se întreba acum despre ce este vorba, doar auzise că a fost sus la ea. Tor aduse pâine şi margarina, tăie două felii, găsi caşcavalul în frigider, desfăcu elasticul, tăie din el, puse feliile pe o farfurie şi împinse farfuria spre bătrân. Apoi merse în camera de zi şi aprinse focul. Până va veni el din grajd, tatăl se va fi mutat probabil în camera de zi, aşa că putea să stea în linişte la bucătărie.

Sara dormea. Purceii se foiau neliniştiţi în ladă. El îi cercetă pe rând, le ascultă respiraţia şi le verifică reflexele, da, erau normali. Unii aveau încă pieliţe de placentă lipite de piele, de parcă un strat de lipici s-ar fi uscat pe ei; le descoji cu grijă. Era cald şi bine în ladă şi purceii arătau perfect, trebuia să se gândească doar la asta şi la rachiul pe care o să-l cumpere. Mâine mama lui

va fi pe picioare probabil, poate deja chiar din seara asta. Doar nu putea să stea atâta în pat fără să meargă la baie, nu? Şi atunci va vedea că nu e de fapt bolnavă, doar că se simţea un pic slăbită. El se aplecă în ţarcul Sarei şi o frecă tare şi hotărât pe sfârcuri. Ea clipi din ochi. Peste albastrul lor, genele căpeau albe şi aspre.

— Acum trebuie să te pregăteşti şi să-ţi faci datoria. Ştii, pur-celuşilor tăi le e foame. Nu poţi să-i ţii flămânzi toată ziua!

El aduse lada cu purceii. Primul purcel apucă sfârcul şi purceaua răsuflă greu când îl simţi. Rămase totuşi

întinsă. El văzu cum privirea ei se roti în lumina slabă, cercetând locul de parcă s-ar fi simţit în pericol.

El zâmbi.

— Ai uitat că ai fătat purcei. Eh, da, ai fost puţin cam cherchelită. Stai acolo frumos întinsă şi-ţi aduci aminte cu siguranţă!

Purceii se certau între ei, grohăiau şi se înghesuiau să-şi găsească un loc. Ca nişte cârnaţi roz şi netezi erau acum întinşi unul lângă altul pe pântecele cenuşiu al mamei şi se repezeau la sfârcuri. Din ele ţâşni laptele şi toţi cinci supseră ca apucaţi, parcă sugeau cu întreg corpul. Şi el simţi şi de data asta o uşurare, încă o masă, încă o porţie de hrană dătătoare de viaţă, se îndepărtau de catastrofa de a nu supravieţui cu încă un pas. Purceaua ridică capul şi el nu reacţiona. Era clar că ea voia să-i vadă, dar n-avea chef să se ridice. El puse în ladă patru purcei, iar pe al cincilea îl puse în faţa ei. Privea încordat şi ştia că risca viaţa micuţului; ea îl adulmecă vioaie câteva secunde, după care, aproape lipsită de puterilăsă capul să-i cadă la loc.

— Bravo, Sara, spuse el şoptit. Eşti tare deşteaptă, zău. Ai nişte purcei frumoşi. Da, ei sunt foarte frumoşi şi tu eşti foarte deşteaptă.

El ridică în palme purcelul sătul şi moieşit care se vârî imediat printre fraţii săi când îl puse în lada de sub lampa de încălzit cu lumina roşiatică. Purteaua adormise în ţarcul ei.

A mers în casă şi a tăiat o felie de pâine pentru Sara, a găsit şi doi cartofi fierţi în frigidfer Un porc pe care-l ţii numai pe nutreţ trece prin foc şi pară ca să simtă între fălci gust de pâine şi cartofi. El o învăţase să aştepte frumos şi să tropăie puţin din piciorul drept când primea ceva, dar acum nu mai era cazul să-i pretindă aşa ceva, lăuză cum era. Ea prefera să stea culcată, aşa că el îi puse

bunătăţile în faţă imediat de cum intră la

3

ea. Ea grohăi încântată, scoase nenumărate sunete, el ştia că-i arată cât de mulţumită era. O scarpină în spatele urechilor înainte să plece. Intră în spălător, îşi scoase salopeta de lucru şi cizmele şi se întoarse în casă.

Tatăl se mutase în camera de zi, ştia ce aşteptau de la el. Să nu le stea în drum şi atunci era pace în casă. Da, de dragul acestei linişti făcea el tot ce i se spunea. Pace nu însemna neapărat că nu trebuiau să vorbească unii cu alţii. Tor ar fi vrut să vorbească cu mama. Voia ca ea să fi fost acolo. El urcă din nou la ea, de data asta fără să-i ducă nimic. Trebuia să-i dea ceva de mâncare, ceva cald, să o întrebe ce ar fi vrut să mănânce, dacă avea poftă de ceva, poate de o supă, sigur că se găsea o supă la pachet prin casă, se va descurca să o facă citind instrucţiunile de pe spatele ambalajului. Nu mai bătu la uşă. Prima dată bătuse, dar ea nu-i răspunsese. El intră cu mers ţeapăn, se mai luminase afară puţin, nu de-a binelea, dar de ajuns să vadă că ea zăcea ca mai înainte. Ea deschise ochii.

— Ţi-e mai bine? întrebă el.

Ea zâmbi slab, el zâmbi larg spre ea.

— Nu e genul tău toată chestia asta! spuse el şi încercă să glumească.

— Oribil, spuse ea. Dar sunt aşa de obosită.

— Eşti sigură că nu vrei să chem doctorul? Vine acasă la oameni, când nu…

— Nu. O să-mi treacă.

— Nu vrei la… Să te ajut să mergi la…

— Nu.

— Pun caloriferul electric. Să nu îngheţi de frig. Şi merg jos să-ţi fac nişte supă.

Ea nu răspunse, el luă tăcerea drept o consimţire.

Pulberea din pachetul de supă trebuia amestecată

într-un litru de apă. Supă suedeză de mazăre, scria pe pachet. El se miră oarecum, adică ce era suedez în treaba asta? Dădu focul la maxim. Oala era cam mică, trebuia să amestece cu grijă. Închisese uşa dinspre camera de zi. Nu era cazul ca tatăl să-l vadă amestecând într-o oală. Obţinu o fiertură fără miros, galbenă şi subţire. În timp ce aştepta să fiarbă deschise radioul şi o lăsă să mai dea în câteva clocote aşa cum scria pe pachet. Gustă din supă cu o lin-84

gură de lemn, n-avea niciun gust, aha, de-aia îi spunea suedeză, se gândi el. Puse multă sare, tăie câteva felii de pastrama uscată şi le aruncă în ea, gustă din nou. Acum era ceva mai bună.

Ea nu voia să mănânce. El ţinea castronul cu supă aburindă în faţa ei cu lingura ridicată.

— Nu, spuse ea din nou.

— Hai, trebuie să guşti preparatele mele!

— Nu. Vreau să dorm.

În cameră era un miros greu de radiator încălzit, aşa mirosea toamna când deschideau micul radiator din baie după o vară liuigă. Mirosea a praf încălzit de căldură.

Seara merse la cocină conform obiceiului. Sara părea foarte calmă. În primele zile nu trebuia să-i dea prea multă mâncare, doar multă apă. Ea bea cu lăcomie şi de aceea îi mai aduse o găleată plină.

— Eşti mahmură? o întrebă el.

După ce a hrănit animalele şi a curăţat cocinile, i-a adus Sarei purceii din nou. Mai înainte le dăduse la fiecare câteva picături de tinctură de fier, să-i întărească. Era convins că de data asta totul va reintra în normal. Suplimentul de fier le va face bine. Micuţii guiţau şi nu se lăsau ţinuţi cu forţa. Nici lui alt animal nu era în stare să guiţe mai tare ca un porc ce se simţea ameninţat de parcă cea mai mică bagatelă era gata să-i ia viaţa.

Se aşeză la bucătărie astfel încât să zărească ecranul

televizorului prin uşa întredeschisă şi să nu fie nevoit să stea în camera de zi. Taică-său obişnuia să meargă la culcare la ora nouă. Tor apuca să vadă actualităţile de la TV2. În seara asta se întâmplă exact aşa şi el se mută imediat în camera de zi. În urma bătrânului persista un miros îmbâcsit. Simţind duhoarea din aer, îşi dădu brusc seama că ieri seară tatăl său nu făcuse duş şi nici nu îşi schimbase hainele. Inima îi sări în piept cu putere, pentru că asta însemna că mama lui se simţise rău încă de ieri. În fiecare sâmbătă ea îi punea la baie prosop şi haine curate. Probabil o făcea mai mult pentru ea, ca să scape de mirosul acela la masă. Dar acum era clar că ea nu făcuse asta ieri.

El privea acum ecranul fără să fie în stare să urmărească emisiunea. Deci, încă de ieri lucrurile nu erau aşa cum trebuie

şi el nu remarcase nimic, absolut nimic. Doar nu orbise şi surzise dintr-odată, ce naiba?

Merse la bucătărie şi găsi oala de supă golită. Tatăl mâncase toată supa, oala murdară era pe aragaz şi o farfurie adâncă cu lingura în ea era pe masă. Resturile de supă se uscaseră într-un fel de crustă galbenă. El puse oala nespălată în chiuvetă, o umplu cu apă rece, apoi clăti farfliria. Toate astea le făcea de dragul mamei, se gândea el, şi nu pentru taică-său, să fie clar! El nu mâncase nimic, cu excepţia feliilor de pâine la micul dejun, era ciudat că nu-i era foame deloc, lui care îi era mereu foame şi care nu se simţea niciodată sătul. Încălzi nişte lapte şi căută puţină miere în dulap, dar nu găsi. Puse atunci o lingură de sirop în lapte şi amestecă totul.

În holul de la etaj era frig, dar în camera ei era cald. Şi un miros dulceag pe care se hotărî să-l ignore. Aprinse veioza de la capul ei şi puse laptele pe noptieră, trase

draperiile şi reduse căldura la calorifer. Ea zăcea în pat şi-l urmărea cu privirea când se îndreptă spre ea. Preşul de lângă pat avea aceleaşi culori de demuh pe care acum şi le amintea.

— Cum te simţi?

— Mai bine.

— Te cred ce spui dacă bei puţin lapte.

Nu-şi dădea seama cum intrase în rolul ăsta autoritar, nu vorbise niciodată cu ea aşa înainte, nu-i spusese niciodată ce trebuia să facă.

— Bine, spuse ea.

Ea zăcea cu capul pe spate, el uitase să aducă o lingură. Ea nu dădea semn că ar vrea să se ridice sau că va întinde mâinile. Erau ca mai înainte vârâte sub plapumă. În câteva secunde în care el ţinu cana în aer, înţelese buimăcit că trebuia să-i susţină capul cu una dintre mâini.

Ţeasta ei era rotundă ca o mingiuţă, mâna îi alunecă pe părul transpirat. La ceafă părul era drept şi şuviţele îi trecură printre degete. Capul ei era aşa de mic, el îl ţinea uimit în mână în timp ce ea îşi ţuguia buzele ca să soarbă laptele. Muşchii cefei îi tremurau. După două înghiţituri capul i se îngreuna în mâna lui şi el îl puse înapoi pe pernă.

— Aşa, spuse ea slab.

— Nu mai bei?

— Nu.

El rămase multă vreme treaz în pat. Purceii mai supseseră încă o dată. Era mort de oboseală, totuşi privea în întuneric şi rurnega întâmplările zilei. I se părea că ziua aceea durase cât o săptămână. Era cazul să sune doctorul, indiferent ce ar fi spus ea. Şi adormi în sfârşit abia când se hotărî că aşa va face.

Intră la ea înainte de a merge în grajd. Deschise fereastra şi aerisi camera. Afară era înnorat şi nu era ger

Probabil că avea să ningă.

— Tueşti?

El aprinse veioza.

— Da.

— Să nu suni doctorul.

— Ba da.

— Sunt mai bine astăzi.

— Te poţi scula din pat?

— Nu încă. Dar nu-l suna.

— Eşti bolnavă.

— Nu e grav.

— Vrei ceva?

— Da, un pic de cafea. Când vii din grajd.

El închise fereastra şi coborî în bucătărie să aprindă focul. Tatăl lui era în pat încă, nu era de mirare. Nu avea niciun motiv să se trezească devreme.

Era semn bun că mama lui voia puţină cafea, el se simţea mai înviorat. Era cazul să aibă încredere în Sara acum. O masă zdravăn pe sfârcuri şi apoi puse lada cu purceii jos în cocină. Lumina era aprinsă, ea putea să-i vadă bine. Era vorba de o mamă şi de puii săi. Sara se mişcă greoaie spre ei, un corp colosal pe picioare scurte, scoţând grohăitul caracteristic al unei scroafe ce-şi cheamă purceii la alăptat. Se lăsă în jos pe picioarele din faţă. Grămada de purcei începu să freamete şi să guiţe, se urcară unii pe alţii să ajungă la mamă. Ea se lăsă jos şi cu spatele, se aşeză pe-o parte şi sfârcurile ieşiră la iveală. El era acolo cu lopata pregătită şi urmărea fiecare mişcare a ei, asculta orice sunet pe care îl scotea. Purceaua putea oricând să fie în stare de vreo viclenie. Dacă încerca să facă ceva rău, atunci îi va arăta el cine e mai puternic. Ea ridică râtul înspre grămada de corpuri fragede, rozalii şi grohăi nerăbdătoare. Purceii erau întinşi pe burta ei, pufaiau, se îmbrânceau şi se înghesuiau unii în alţii.

3

Când se saturară de supt, începură să dea târcoale în jurul botului mamei. El urmări fiecare mişcare, dar se părea că ea nu avea de gând să le facă vreun rău. Ea îi inspecta foarte amănunţit pe toţi, pe rând, îi împinse de căzură pe spate, îi adulmecă în timp ce ei încercau zvârcolindu-se să se pună pe picioare din nou. Tor consideră că erau în siguranţă de-acum şi părăsi ţarcul. Intră în ţarc la Siri.

— Primejdia a trecut, spuse el. Cum îţi merge ţie? Feţi şi tu în curând? Să am şi eu ceva de făcut în grajd de Crăciun. Altfel mă plictisesc grozav!

Ea grohăi vioaie şi el îi dădu o coajă de pâine din buzunar.

De data asta se grăbi să termine runda mai repede decât de obicei şi le dădu animalelor nutreţ şi târâţe în porţii ceva mai mari. Purcelele de prăsilă primiră câte un scărpinat scurt după ureche, inclusiv Sura, mai bosumfiată de cum o ştia şi care miji spre el nişte ochi plini de suspiciune. Ea fata mulţi purcei, mai fătase de cinci ori înainte, el se uită la picioarele ei, arătau în ordine, nu era timpul s-o trimită la abator. Şi lui îi plăcea întotdeauna să se ocupe de purceii înţărcaţi, să le cureţe cocina. Ei îl apucau şi-l trăgeau grohăind cu boturile de salopetă, erau ca nişte căţeluşi bucuroşi şi fără stare cu toate că se aflau într-o cocină cu bare metalice şi ciment pe jos. Da, va lua şi pentru el o ceaşcă de cafea sus în camera ei, se gândi. Şi câteva felii de pâine, şi vor mânca micul dejun împreună. Apoi trebuia să meargă la Spongdal la complexul de acolo şi să facă unele cumpărături. Miere, lapte şi ceva pentru cină. Va trebui să cumpere ceva, o să vadă el ce, doar e în stare să facă ceva de mâncare. îi va face o surpriză. E clar că putea să stea şi ea bolnavă în pat câteva zile dacă era cazul, nu cădea ceral din cauza asta, el se descurca de

altminteri cu treburile casei. Ea nu mai era tânără şi nu se întâmpla nimic dacă nu se mai îngrijea de toate.

Era numai un colţ de pâine pe masa din bucătărie, dar mai găsi o pâine în congelatoral din hol. Taie cu greutate patra felii subţiri din pâinea îngheţată, mai era şi o felie din cea veche. Tatăl putea să aştepte până se dezgheţa pâinea nouă, îl auzi sus la toaletă. Puse la fiert cafeaua şi deschise radioul. Se vorbea despre preparatele de Crăciun. Ah, ce chestie interesantă! El avea un grajd plin cu aşa ceva! Doar predase treizeci de porci la abator la începutul lui decembrie. Se vorbea la nesfârşit despre cum să faci friptura cu şoriciul ramenit, de parcă nu ştiu ce lucra mare era! Tot secretul consta în faptul că trebuia să crestezi şoriciul peste stratul de slănină, care nu trebuia să fie prea gros, nu rumenitul era greutatea! El nu mâncase niciodată în viaţa lui şotiei neprăjit ca lumea şi mama lui nu se agitase niciodată atâta ca să reuşească o friptură. Oameni de la oraş nepricepuţi! Se vorbea despre căldura cuptorului, dacă-ţi poţi închipui! Mama comentase în fiecare an de Crăciun fandoselile astea de ultimă modă şi susţinea că friptura reuşea dacă ţineai carnea în fugider două zile cu şoriciul în jos, apoi o puneai la cuptor cu folie de aluminiu pe deasupra să se pătrundă. La sfârşit era de ajuns să o laşi să se rumenească frumos. El luă o tavă de ge raflail cu bordură croşetată şi puse pe ea ceştile şi farfuriile. îl întâlni pe taică-său în hol. Acesta aruncă o privire scurtă spre tavă, apoi intră şontâc-şontâc în bucătărie.

— Du-te odată şi te spală, puţi de la un kilometru, spuse Tor şi împinse cu un şut puternic uşa bucătăriei.

— Vrei să stai ridicată?

— Nu.

— Cafeaua e bună, mamă. Gustă să vezi!

— Nu e prea fierbinte?

— Poate. Acum am fiert-o.

— Pune un pic de apă rece în ea.

El merse cu ceaşca la baie şi îşi aminti cu ocazia asta că ea nu pusese sâmbătă la baie haine curate pentru bătrân, aşa cum făcea de obicei. N-o va întreba nimic, nu era cazul să aducă vorba despre taică-său. Nici mirosul ăla greu din camera ei nu trebuia să-l preocupe atâta; totuşi ea nu se dăduse jos din pat de sâmbăta seara şi azi era luni. Băgă degetul în cafea să-i simtă temperatura, dar pielea lui îngroşată nu simţea nici rece, nici cald. Aşa că vârî vârful limbii în cafea şi constată că, da, acum se putea bea.

— Aşa, spuse el.

Ridică ţeasta ei rotundă, ea sorbi o înghiţitură.

— E bună.

— Şi o feliuţă de pâine.

— Nu cred că…

— Ba da, ba da. Dacă nu, sun doctorul, să ştii! spuse el şi râse încetişor

Ar fi avut chef să-i povestească despre Sara, ce bine mersese până la urmă cu ea, dar faptul era consumat deja. Şi apoi

3

trebuia să-i spună şi adevărul, cum că victoria se bazase de fapt pe o pierdere.

Ea mâncă trei bucăţele din felia pe care el i-o ţinea la gură; nu mai hrănise niciodată un om până atunci. Pusese brânză topită pe pâine, ştia cât de mult îi place, şi multă scorţişoară.

— Prea devreme, nu mi-e foame, spuse ea, şi închise ochii.

El îi privise gâtul când mâncase, cum încreţiturile lui se mişcau în sus şi în jos, zâmbi fără ca ea să vadă, niciodată mai înainte nu observase asta, nu avusese ocazia

să se uite la ea pe fliriş ca acum. Ea nu comentase faptul că el pregătise micul dejun.

Mai rămase o felie cu pastrama. O puse în buzunar Mai bine i-o dădea Sarei decât tatălui său.

— Ce vrei să mănânci la cină?

— Of… cină…

— Silozul meu e aproape gol, trec pe la tine peste câteva zile, spuse el în receptor în timp ce îndrepta cu mâna o agrafă de prins hârtii. Nu prea îi venea să-i spună de chestia cu rachiul, nu-i plăcea ca lumea să înceapă să vorbească, dar Ame era un băiat de treabă şi el oricum se ducea la magazinul de vin înainte de Crăciun. Îl întrebă dacă îi ajunge doar o sticlă de o jumătate.

— A, da, ţin mult din ea. Şi am nevoie şi de nişte hrană pentru purcei.

Va yeni şi va lua el hrana animalelor ca să nu mai plătească şi pentru transport, care avea taxă fixă indiferent de distanţa parcursă.

Se urcă în tractor şi pomi la magazin. Folosea tractorul pentru că banii de motorină putea să-i deducă din impozit. La vechiul Volvo pe care îl folosea foarte rar şi-l ţinea parcat în grajd avea întotdeauna rezervorul plin. Asta pentru că nu-şi permitea să arunce banii pe soluţii de îndepărtarea condensului. Se făcea condens cât ai zice peşte în rezervor dacă nu era plin ochi iama când era sau ger mare sau, din senin, se înmuia gerul.

El se învârti printre rafturile magazinului cu paşi apăsaţi, gândindu-se ce va pregăti la cină. Se uită îndelung la rafturile cu came. Habar nu avea ce era în congelatorul de acasă; ba da, pâine pentru că mama îi ceruse câteodată să o aducă de acolo, îşi aminti zilele când ea frământa pâine, câte trei pâini, ce zile bune, ce mirosuri minunate. Alese o budincă de sângerete. Sirop şi cartofi aveau acasă. Cei mai buni erau cartofii la cuptor, mergeau cu budinca,

dar probabil că trebuia să-i fierbi înainte. 90

Nu ştia cât timp trebuiau fierţi cartofii. Când ajungea acasă trebuia neapărat să aprindă focul în camera de zi. Voia să fie singur în bucătărie când va pregăti cina.

În drum spre tejghea, trecu pe lângă lăzile cu bere şi luă două sticle aproape fără să se gândească. Şi când se aşeză la coadă în spatele unui grup de tineri, aruncă în coş o cutie de curmale şi un purcel de marţipan. Se înveseli deodată gândindu-se la propria lui extravaganţă. Scoase portofelul din buzunarul din spate, unde ţinea cârdul magazinului Coop cu reducere pentru clienţii fideli şi o hârtie de două sute pe care i-o dădu lui Britt, casiera. Nu râse ca altă dată, schimbă doar câteva cuvinte cu ea despre vreme, că bate vântul şi va ninge probabil. O cam luase razna, se gândi el, ce le trebuiau lor curmalele alea scumpe şi marţipanul? Mama va fi mai mult ca sigur pe picioare şi se va mişca prin casă înainte de venirea serii.

Opri tractorul pe alee, lângă cutia poştală şi luă din ea ziarul Naţiunea şi un plic mare şi alb. Deschise plicul imediat ce se urcă la loc în cabină. Era o feficitare de Crăciun de la abatorul Gilde, un desen de ihână, semnat, cu toate că semnătura era indescifrabilă. Desenul costa câteva coroane, se vedea clar, trebuia să recunoască, era un cadou de Crăciun drăguţ. El livra însă toată carnea la alt abator, la Eidsmo. Dar pentru orice eventualitate se înscrisese ca membru la Gilde BOndemes, care era asociaţia pentru fermieri a fabricii de came Gilde. De la Eidsmo primise o cutie de bomboane de ciocolată, marca Regele Haakon. Nu era cutia cea mare, marca avea mai multe modele, era un model mai mic, dar nu conta, important era că-i trimiseseră ceva. Iar de la crescătoria de porci Norsvin primise un fiind de lemn. Pe care era pirogravat un purcel. Mama îl folosise deja şi făcuse zgârieturi şi tăieturi destul de adânci pe el, era lemn prost

de brad, obiectul era făcut probabil cu intenţia să-l agăţi pe perete. Dar cine naiba agăţa în perete un fiind de lemn?

Din cabina tractorului privi în oglinda retrovizoare încercând să-l zărească pe taică-său prin fereastra de la bucătărie, dar nu reuşi. Pentru siguranţă ascunse curmalele, marţipanul şi sticlele de bere în hanorac înainte de a deschide uşa spălătoralui din grajd. Înăuntra puse totul pe bancă. În ţarcuri nu se simţea nicio mişcare. Animalele ştiau că a intrat cineva şi aşteptau, el ştia asta. Lasă-le să mai aştepte puţin, se gândi. Liniştea era oricum un semn bun, aşa plină de aşteptări cum era. Deschise uşa încet, voia doar să se uite la Siri. Se odihnea întinsă cu ochii întredeschişi în culcuşul ei de paie. Gândul că povestea s-ar putea repeta îi fulgeră prin minte. Nu era exclus ca Siri să-i facă şi ea vreo figură, da, da, chiar şi Siri. Trebuia să aibă undeva la îndemână nişte sherry, poate că şi mama lui ar fi vrut să bea o gură dacă nu-l vor folosi în grajd. Putea să-l considere un dar, deşi ei nu-şi mai făcuseră de foarte multă vreme daruri de Crăciun, doar erau oameni în toată firea!

El luă din cabină punga cu borcanul de miere şi budinca, ziarul şi felicitarea de Crăciun şi intră în casă. Erau semne că va ninge în curând. Spera că va ninge mult. Avea poftă să dea la o parte zăpada. Tatăl lui şedea la masa din bucătărie, privea pe fereastră. Pâinea pe jumătate dezgheţată era neatinsă, punga de plastic nedesfocuta.

El intră în aşa-zisul lui birou, închise bine uşa după el şi-l sună din nou pe Ame, la Tronderkom.

— Încă ceva, spuse el, am nevoie şi de nişte sherry. Două sticle de o jumătate simt de ajuns, dar cumpără din alea ieftine, nu e cazul să fie ceva scump.

Ame răspunse că era în regulă şi întrebă dacă a auzit vestea.

— Ce să aud?

Fiul lui Lars Kotum s-a spânzurat ieri. Yngve. Tocmai aflaseră şi ei.

— Cum dracu'? Nu se poate! Ce nenorocire!

— Singular lor băiat, spuse Ame, mai au, din fericire, o fată care studia agronomia la As.

— Şi tocmai acum înainte de Crăciun, spuse el, şi vorbele păreau copiate dintr-un clişeu. Dorea să facă nevăzută acea parte întunecată a vieţii, în această mult prea evidentă şi crudă realitate.

— A fost o chestie, ceva cu o fată, spuse Ame, mai multe nu ştie nimeni. Şi mai spuse:

— Am auzit că fratele tău se va ocupa de el.

— De ce se va ocupa?

— De înmormântare. Şi tot ce mai trebuie. Doar fratele cu asta se ocupă.

— Da, aşa e. Deci, aşa. Ce nenorocire!

Aprinse focul în camera de zi şi merse în grajd. Nu avea deschizător de bere în spălător, aşa că folosi un briceag. Făcu o pa92

uză între prima şi a doua sticlă de bere ca să-şi poată trage pe el salopeta. îşi puse cizmele de cauciuc în picioare. Berea era caldă. Luă un sac gol de tărâţe şi purcelul de marţipan şi intră în ţarcul lui Siri. Constatase că Sara şi purceii trăiau o adevărată idilă acum. Întinse sacul jos şi se aşează pe el. Siri grohăi cu râtul spre umărul lui. Un animal uriaş ca ăsta cu botul plin de colţi ascuţiţi ca nişte lame de bărbierit putea să-l facă praf şi să-l omoare dacă voia. De aceea simţea o siguranţă imensă şi copilărească ştiind că putea să aibă deplină încredere în ea.

— Stai puţin, spuse el, şi goli sticla. Ea îl adulmecă, el scoase un râgâit prelung urmat de câteva mai scurte. Apoi deschise cutiuţa roşie de carton, rupse capul purcelului de marţipan şi i-l întinse. Ea îl înhaţă pe loc şi-l

mestecă cu un plescăit zgomotos şi plin de bale. Trebuia să ai un curaj imens să-ţi poţi lua singur viaţa şi pe deasupra să te spânzuri. Să te sugrumi, să ţi se taie respiraţia. Sau poate că era mai uşor aşa, ce ştia el? Dar dacă eşti hotărât şi ai la îndemână o funie zdravănă… După părerea lui cel mai uşor era să fi luat nişte pastile, să ameţească, să doarmă, să moară în somn. îl ştia pe băiat, trecea câteodată pe drumul spre Gaulosen, cu binoclul la gât şi un fel de stativ pliat pe portbagaj. Probabil un suport pentru pus binoclul pe el ca să fie mai stabil. Lumea din sat vorbise despre asta mai înainte, că ştiţi, băiatul lui Kotum nu vrea să muncească pământul, nu te poţi baza pe el, îi place mai degrabă să se chiorască la vrăbii cu binoclul. Şi ciudat că Britt de la băcănie încă nu aflase că băiatul se spânzurase. Dar era chestie de minute, sigur că acum vestea s-a întins şi ea a aflat. La magazin, mai mult ca sigur au fiert cafea şi au deschis o cutie de biscuiţi. Oamenii ce treceau pe acolo vor mânca şi vor bea câte puţin într-o amestecătură de atmosferă de Crăciun, moarte şi compasiune verbală.

— Dar el mai are o fată la As, spuse el tare, şi asta e mare lucru. Pentru că e important, înţelegi, tu, Siri, draga mea, ca cineva să se ocupe de fermă şi să nu se ducă totul de râpă.

Rupse picioarele din faţă ale purcelului de marţipan şi gustă şi el puţin. Berea îl încălzise, degetele îi erau calde şi el le examina atent să se convingă într-un fel că sunt în regulă. O să treacă repede. îi produsese o ameţeală subită, puternică, dar de scurtă durată. Eh, trecuse deja un timp de când o băuse. Data trecută aruncase sticlele goale în latrina de afară, aşa va face şi acum, deşi nimeni nu intra aici la el în grajd. îi dădu

3

restul purcelei, ea îl înşfacă repede pe când el o

scărpina în spatele urechilor.

— Eşti fata mea cea deşteaptă, şopti el. O purceluşă clasa întâi. Mai bună decât tot marţipanul din lume.

El închise uşa dinspre camera de zi numai ca să nu-l mai aibă pe taică-său în faţa ochilor Bătrânul nu se atinsese de mâncare. Da, o să-i dea şi lui nişte cartofi şi budincă, nu de alta, dar dacă s-ar îmbolnăvi, n-ar rezista cu doi bobiavi pe cap. Şi nici nu putea să-l lase să moară de foame, ar fi durat prea mult agonia. El curăţă cartofii şi îi puse în apă, apoi la fiert, ridică de nenumărate ori capacul să-i încerce înţepându-i cu o flirculiţă, asculta în acelaşi timp la radio, pe canalul PI, o emisiune despre legătura dintre Crăciun şi fericire. Ameţeala berii trecuse deja şi se gândi la Kotum. Probabil că făceau mâncare, să pregăteşti mâncare era cel mai nimerit în astfel de situaţii. îţi faci de lucru şi mai alungi gândurile. Gătitul, apoi se aşezau să mănânce. Începuse să ningă, fulgii mari cădeau vertical. Foarte bine, se gândi el, dacă ninge mult pun plugul la tractor să dau la o parte zăpada. Mamei nu-i va sufla o vorbă despre băiat, în orice caz nu înainte ca ea să fie din nou pe picioare. Iar despre Margido nu-i va pomeni niciodată. Nici chiar când se va însănătoşi de-a binelea.

Cartofii erau cruzi la mijloc, dar sub coajă se fărâmiţaseră tulburând apa în care fierbeau. Strecură apa, tăie cartofii înjumătăţi, puse margarina în tigaie. Budinca o tăie felii şi o puse deoparte, aduse siropul. Simţi că îi este foame. Va mânca el mai întâi, apoi va urca în camera mamei să-i ducă şi ei, iar restul putea să mănânce taică-său. Simţise în mod sigur mirosul ce venea de la bucătărie şi auzise zăngănitul oalelor

Budinca de sângerete era cu stafide.

— Să ştii că am ceva bun aici. Budincă de sângerete cu sirop şi cartofi prăjiţi. Şi budinca are şi stafide!

— Tu ai…

— Se înţelege. – … cumpărat?

— Da.

— Dar aveam…

— N-am avut răbdare să cotrobăi prin congelator. Acolo tu eşti şeful. Şi când te pui pe picioare să vezi câte bunătăţi am să cumpăr! Au să coste o avere, zău!

— Of!

— Hai, linişteşte-te, am glumit. Nu vrei să te ridici un pic? Să ţii singură flirculiţa?

— Nu.

Ea era mai palidă decât azi dimineaţă când băuseră cafeaua împreună, înainte ca el să meargă la grajd. Mai palidă şi cu cearcăne negre şi adânci sub ochi. Arăta bătrână. El nu se gândise de fapt niciodată la ea ca la o femeie bătrână. Luă câteva înghiţituri de budincă şi cartofi, siropul i se prelinse pe bărbie, el plecă să aducă puţină hârtie igienică. Când o şterse la gură, ea aţipise deja.

— Dormi puţin după masă, aşa, hai, odihneşte-te, şopti el.

Tatăl lui mâncase tot. În orice, caz ar fi putut să întrebe dacă mâncarea era pusă acolo pentru el. Tor nu văzu nicio fantirie murdară, cuţit sau furculiţă, se pare că mâncase cu degetele şi direct din tigaie. Era în camera de zi cu uşa întredeschisă; Tor auzi un tuşit uşor, scos doar să dea de ştire că se află acolo şi nu ca să-şi dreagă vocea. Trânti uşa cu putere şi se apucă să spele vasele. Dungile veşnic negre din jurul unghiilor deveniră mai deschise la culoare şi pielea aspră se înmuie. Şi ce bine era să ţii mâinile în apă caldă! De cât timp nu mai făcuse o baie? De obicei stăteau în picioare în cadă şi făceau duş. Sigur că putea să facă o baie într-o zi. Chiar dacă se consuma multă apă caldă cu aşa ceva. Şi cu preţurile astea la curentul electric…

Înainte să plece din nou la grajd, luă cu el o felie de pâine şi nişte coji, le fărâmiţă pe scândura unde se adunau păsărele. Scândura pusă în adâncitura unei ramuri se afla la adăpost de zăpadă şi păsărelele vor găsi pâinea chiar dacă va ninge.

Siri era agitată. Tropăia mărunt în ţarc, urina des, prindea cu botul barele de metal ale ţarcului. Nu veni la el ca de obicei.

— Aşa deci, e rândul tău…

Strânse cu mătura paiele ude şi aduse altele uscate. O hrăni pe Sara. Cei cinci purceluşi dormeau sub lumina roşie a lămpii de încălz; it. Le lucea pielea şi semănau cu nişte ghemotoace. El nu se mai sătura privindu-i, dacă s-ar fi putut i-ar fi ţinut în braţe toată ziua. îi înţelegea foarte bine pe cei care ţineau câte un pur-celuş în casă, din acele rase de casă special încrucişate. Animalele erau pitice şi rezistente, nu creşteau mult ca porcii adevăraţi, cărora uneori li se rupeau picioarele sub propria lor greutate.

3

Chiar şi unii fermieri îşi făceau rost de astfel de purceluşi de casă, de obicei vieri necastraţi. Mirosul lor de vier excita purcelele. El folosea un spray cu miros de vier pentru că era mult mai simplu. De cum simţeau mirosul sprayului, purcelele voiau imediat la vier Una după alta. Din pură invidie probabil.

Siri nu va fata imediat, putea să mai treacă un timp. El deretică în boxa în care ţinea nutreţul, făcu loc pentru sacii noi ce vor sosi. Sticlele de sherry vor veni înainte sau poate după ce va fata Siri. Oricum nu avea prea mare importanţă, le va găsi el o întrebuinţare. Putea să le ţină în grajd, n-avea rost să le ducă înăuntru. O sticlă o va face cadou, tot se apropia Crăciunul. O va da mamei după ce tatăl va fi mers la culcare. Vor sta amândoi la masa din bucătărie cu burta plină de friptură, vor da noroc cu

sherry, vor privi cum ninge afară. Mama va povesti despre zilele de altă dată la Byneset, despre viaţa oamenilor de acolo, despre obiceiurile lor de nuntă, despre superstiţiile lor. Ea nu se mai sătura povestind despre anii de război, despre planurile uriaşe ale nemţilor de a construi cel mai mare port de război din lume acolo la ei, la Oysand. Un loc în care vor veni trei sute de mii de oameni să locuiască în case terasate la Gaulosen şi la Byneslandet. Mama pomenea lucrul ăsta întotdeauna şi se întreba cum ar fi arătat locurile astea astăzi dacă nemţii ar fi câştigat războiul. Ar fi construit un aeroport şi o şosea cu patru benzi de la Oysand la Berlin, spunea mama râzând în hohote de planurile nebuneşti ale nemţilor. Şi apoi toţi pomii aceia pe care îi sădiseră nemţii! Plopii încă mai erau acolo, se înălţaseră şi îmbătrâniseră acolo în nord, aproape de cercul polar. Şi ce ciudat era că ei şi-au înfipt rădăcinile adânc şi au crescut exact pe acele locuri pe care nemţii n-au reuşit să rămână.

El curăţă zăpada îndelung şi sârguincios. Ningea fără încetare, în curând trebuia s-o cureţe din nou. Era uşoară şi pufoasă şi stratul creştea văzând cu ochii. Se întrebă: oare cine curăţa acum zăpada la Kotum? Sigur, unul dintre vecinii apropiaţi, se înţelege că Lars Kotum nu era în stare de aşa ceva astăzi. Mâine va cumpăra ziarul Adresseavisa să vadă dacă apăruse anunţul mortuar.

Parcă tractorul, intră în casă şi urcă în camera ei, doar să arunce o privire. Ea dormea. În mod sigur nu dorea să bea cafea. Nu încercă s-o trezească, dormea aşa de adânc. Coborî, sc. 96

aşeză pe scaunul din faţa ferestrei de la bucătărie şi ascultă emisiunea la radio. După aceea plecă la cocini, la Siri. Nu dădea semne că va făta azi. Ea nu fata pentru prima oară, era obişnuită cu fătatul, ştia cum este, nu era dependentă de el, aşa că se întoarse în casă. Nişte vrăbii

descoperiseră firimiturile de pâine pe scândura din pom şi le ciuguleau. Începuse să se întunece şi păsările ar fi trebuit să fie la culcare. Dar poate că becul aprins de afară le deruta puţin. Intră în aşa-zisul lui birou. Se uită prin dosare şi-şi notă ce mai avea de făcut. În ciu-and va trebui să planifice bugetul pentru anul care începea. Trebuia să ţină şi evidenţa veniturilor din anul ce trecuse. Să se decidă pe care dintre purcele le va trimite la abator înainte de recensământul animalelor. Preţul cărnii de purcea era doar cu câteva coroane mai mic decât preţul cărnii de porc şi nu avea rost să le mai ţină dacă nu mai fătau mulţi purcei.

Urmări la televizor actualităţile de seară prin uşa întredeschisă. Apoi la grajd pentru ultima rundă a zilei. Mama încă mai dormea. Nu prea îi plăcu treaba asta. Siri era în culcuşul ei. Se pare că nu va mai dura mult. Se aşează pe vine în faţa ei şi-i vorbi blând.

— Chestia aia cu sherry nu-i mare scofală, să ştii. Cred că tu eşti destul de isteaţă şi vei fata normal. Nu e cazul să te dai la purcei şi să devii camivoră!

Ea privi ţintă în ochii lui. El încercă să citească în ei un răspuns. Ce credea ea despre lucrurile ce i se vor întâmpla în curând? Ce credea ea despre ea însuşi? îşi dădea oare seama că este o pOTeca? Visa când dormea? Şi ce visa? Nu găsea niciodată răspuns în privirea ei, decât un fel de aşteptare, câteodată un fel de profundă uimire. Nu ştia de fapt nimic despre ea, se gândi el, nu ştia nici ce este, nici de ce. Totuşi avea încredere în ea. Era între ei o legătură, un canal. Ceva inexplicabil, el nu ştia de unde venea. Lui nu i se părea un animal urât. Toată lumea ar fi fost poate de părere că porcii erau urâţi. Cei de la oraş ar fi considerat că arată ca un monstm. Ea era însă o purcică perfectă. Exact aşa ca ea trebuia să arate o purcică, exact aşa. Uneori îi trecea prin cap un gând curios, cum că nu

era drept să ţină animalele închise aici în grajdul ăsta. La urma urmei, şi ele erau nişte vietăţi şi meritau să trăiască o altfel de viaţă. Asta se întâmpla mai ales atunci când bea şi se vedea pe el însuşi în locul lor.

— Ai grijă de picioarele tale, poţi să trăieşti mult, spuse el. Mă duc în casă acum, dar am să vin la tine mai târziu. Era cazul s-o trezească.

Dar ea nu se lăsă trezită. El o zgâlţâi zdravăn. Îndreptă lumina veiozei spre faţa ei. îi scoase mâna de sub plapumă. Era murdară de fecale. îi dădu drumul mâinii şi făcu un pas înapoi. Ea se mişcă, deschise ochii, privi spre el.

— Ga… Ga…

— Ce zici? Mamă!!!

— Ga…

Se sufocă, sau ce? Colţul gurii din dreapta se strâmbă brusc, faţa i se schimonosi.

— Spune ceva! Spune ceva, mamă!

Ea deschise gura. Din ea nu ieşi niciun sunet. Gura aceea era o gaură în care el privi şi aşteptă să se umple de sunet, dar nu auzi nimic.

Motorul Volvo-ului pomi de cum răsuci cheia în contact. Trase maşina în faţa pridvoralui, deschise radiatoral de încă U zit la maxim. Trecu în goană prin bucătărie şi în viteză luă două pături din camera de zi de pe canapele.

— Maică-ta? întrebă tatăl ridicând bărbia şi strângând genunchii ascuţiţi în fotoliu. Ce? E bolnavă?

— Da! Ajută-mă s-o cobor pe scară! Trebuie s-o duc la spital! Stai… aşteaptă puţin, să vii când te chem.

Întinse o pătură în maşină pe bancheta din spate.

Merse la baie şi udă un prosop. îi venea greu s-o spele.

Ridică plapuma şi cuvertura croşetată de pe ea.

Mama lui zăcea în propriile ei fecale de la brâu până la călcâie. Va pune benzină pe saltea şi o va arde în spatele grajdului, se gândi el. Mama nu va mai avea şi grija saltelei când va veni de la spital. Nu îndrăznea să-i scoată cămaşa de noapte şi chiloţii. Nu, pur şi simplu nu putea s-o atingă. Nu ştia nici cum s-o spele, nu se pricepea, o şterse cum putu pe deasupra hainelor îi spălă mâinile şi braţele. Erau grele, muşchi moi, fără voinţă. Ochii holbaţi şi fără expresie, gura strâmbă se mişca în continuu. O înfăşură atent în pătură, să nu o mânjească şi mai mult de murdărie.

— Vino sus! mai mult urlă el, deşi se gândi că tatăl lui n-ar fi trebuit s-o vadă sau să ştie ceva, aşa cum arăta acum.

El o apucă de subsuori şi o trase din pat pe duşumea. Tatăl lui înfăşură pătura în jurul ei. Ea atârna ca un animal lipsit de viaţă pe braţele lui, nici capul nu şi-l putea ţine drept, îi atârna într-o parte. Părul îi era lipit de ceafă. Din gură îi curgea salivă. Tatăl o apucă de picioare şi o porni cu spatele în jos pe scară. Bătrânul era complet ţeapăn la încheieturi şi în mod ilormal n-ar fi fost în stare de efortul ăsta. De data asta însă se descurcă şi ajunseră jos cu ea. A fost un chin până au pus-o în maşină. Tor a trebuit să îngenuncheze pe o parte a maşinii şi să o tragă înăuntra. Când îi lăsă capul pe banchetă, ea scoase un vaiet.

— Ce? Te doare? întrebă el.

Îi săltă capul şi ea păru mai liniştită. Tatăl ocoli maşina.

— Pot să stau aici, zise el. Să-i ţin capul ridicat, închise uşa de la intrare şi se urcă la volan.

Privi în oglindă spre taică-său. Aşa ceva nu se mai întâmplase vreodată. Taică-său cu capul mamei în poală părea ceva bizar, ceva nu era în regulă, o imagine complet greşită, aproape că îi venea să vomite. În maşină era un

miros îngrozitor.

Nu era aproape deloc circulaţie pe şosea. Conduse prin Flakk. La spital, schelele de pe faţadă şi săpăturile din curte îl dezorientară, dar desluşi cuvântul Urgenţe pe o plăcuţă. Conduse spre intrarea luminată puternic de un bec. Ieşi în grabă din maşină, urcă pe rampa de acolo şi strigă că au nevoie de ajutor Personalul sanitar sosi repede cu o targă pe roţi. El încercă să le explice că făcuse pe ea, dar se pare că asta nu era un lucru important de care ei să ţină seama. Examinară faţa ei şi încercară să-i vorbească. Înţelegeau, ştiau deja despre ce este vorba. Şi el înţelese că e grav, cum să nu, dar citise că îţi poţi reveni, te poţi face bine după aşa ceva. Trebuia doar să i se acorde rapid ajutor Altminteri ea era sănătoasă tun. Asta le şi spuse:

— Este sănătoasă tun, altfel.

Lumina tuburilor de neon semăna cu cea din grajdul de acasă, dar culorile erau diferite. Aici totul era alb şi verde. Tatăl se aşezase pe un taburet. Pe o măsuţă erau mai multe reviste cu colţurile zdrenţuite, murdare şi întoarse în sus. Lângă ele o plantă de Crăciun cu franze roşii într-un ghiveci şi un sfeşnic de alamă cu o lumânare roşie. O femeie îmbrăcată în alb le aduse cafea în pahare de carton, fără cuburi de zahăr Tatăl întrebă:

— L s-a făcut rău aşa… brusc?

— Da.

Nu mirosea plăcut acolo. Un miros greu, necunoscut. Şi era prea curat, mult prea curat aici. De neînţeles. Şi fără rost. Te puteai îmbolnăvi de atâta curăţenie, să-ţi pierzi minţile de atâta ordine. Nu era normal.

Doctorul apăru după o bucată de vreme, el nu-şi dădea seama cât timp trecuse.

— A avut o congestie cerebrală, spuse doctorul.

— Credeţi că va scăpa?

— Cred că se va descurca în noaptea asta, apoi vom

vedea. Acum au spălat-o, au schimbat-o şi arată bine, puteţi merge la ea, dar este inconştientă. Şi dacă vreţi să-i anunţaţi pe cei din familie, aveţi un telefon aici.

— Trebuie să-i anunţ? Adică e aşa de grav?

— Da, e grav. Şi este o femeie bătrână, aşa că…

Nu ştia, nu voia să ştie, nu, ea nu era bătrână. De fapt nu ştia ce să creadă, dar încuviinţă cu capul drept răspuns şi se simţi uşurat că o spălaseră.

Îi telefona lui Margido. Apoi rămase pe gânduri străduindu-se să ia o hotărâre. Până la urmă formă numărul de la Informaţii. O suna atât de rar, nu reţinuse numărul, era notat pe marginea mapei de scris, acasă în biroul lui. Numărul ei de mobil, nu avea telefon acasă, spunea că nu era acasă prea des aşa că n-avea rost să-şi instaleze un telefon.

— Vă rog, aş dori numărul lui Torunn… Breiseth.

Îl durea faptul că ea se numea aşa. Chiar şi acum după atâta vreme îl durea. Dar înţelegea foarte bine motivul.

Vocea mecanică a robotului îi acordă posibilitatea să fie pus direct în legătură cu ea. El urmă instrucţiunile şi apăsă pe butonul cu numărul 1. Ea răspunse la primul apel, cu voce veselă, îşi spuse numele.

— Sunt eu. Am sunat doar să-ţi spun că mama… nu… bunică ta a făcut o congestie cerebrală. Nu e sigur că scapă, zic ei. M-am gândit că poate… ai vrea să o vezi. Dar, desigur, faci cum vrei. Eu am vrut doar să-ţi spun, să ştii şi tu.

Partea a II-a

Mai avea douăzeci şi cinci de minute până la sfârşitul ultimei conferinţe dinaintea Crăciunului. Punea întotdeauna ceasul de mână pe masă peste teancul de hârtii. Lumina unui spot cădea pe foile pline de notiţe. De fapt, nu avea deloc nevoie de notiţe, ştia deja tot cursul pe

de rost. Simţea totuşi că e sigură pe ea când le avea în faţa ochilor şi în plus calcula mai uşor timpul pe care îl avea la dispoziţie.

— Acest lucru este înţeles greşit de mulţi, continuă ea. Mulţi cred că un câine devine ascultător dacă ţipi la el şi îl cerţi! Acum vorbesc, se înţelege, despre cei care şi-au luat recent im câine sau despre cei care au un câine lup, nu despre dumneavoastră, care sunteţi aici de faţă şi ştiţi mai bine.

Ea zâmbi către cei şaizeci şi cinci de membri ai Clubului de proprietari de câini de companie din Asker şi Bserum care veniseră la curs. Ei hohotiră uitându-se când la ea, când unii la alţii. Proprietarii câinilor lupi aveau cea mai proastă reputaţie. Când se ocupau cu dresura sau cu antrenarea câinilor, zbierau la biata potaie din toţi rărunchii, deşi câinele se afla doar la doi metri de ei.

— Singurul lucru pe care îl urmăreşte un câine este să-şi găsească un loc în haită. De aceea face tot ce trebuie ca să fie acceptat. Atunci capătă încredere, devine sigur pe el. Şi un câine sigur de sine învaţă mult mai repede decât un câine înfricoşat. Frica îl… îl blochează şi atunci îi dispare orice motivaţie. Chiar şi lucrurile pe care le-a învăţat şi putea să le facă mai înainte, nu mai este în stare să le facă dacă e speriat. Mai ales când cineva – i ţipă la el şi-i cere să facă una şi alta. Iar un căţel doreşte de la început să facă tot ceea ce se aşteaptă de la el. În natură şi într-o haită de lupi, atitudinea fiecărui animal este perfect previzibilă.

Acest lucru face ca haita respectivă să fie foarte unită şi puternică. Un animal dintr-o haită nu trebuie niciodată să-i surprindă prin comportament pe ceilalţi membri ai haitei. Fiecare trebuie să ştie cum se comportă celălalt în cadrul grupului. Şi când fiecare individ îşi cunoaşte locul în ierarhie, haita va supravieţui. Dacă nu te supui unui

individ superior în ierarhie este deja o chestiune de viaţă şi de moarte. Să luăm, de exemplu, situaţia unui câine, hai să zicem că are opt săptămâni, care e luat de o familie. Căţelul vrea să se acomodeze la noul loc de convieţuire şi trebuie să ştie ce rang ocupă în ierarhia aceste noi haite. Dar căţelul nostru nu este un clarvăzător! El are pur şi simplu nevoie de informaţii! Şi omul este obligat să-i dea animalului aceste informaţii, câinele nu poate să le obţină singur. Tocmai am lucrat cu o familie care avea un căţeluş ce mârâia şi se repezea la copilul cel mic. Căţelul dormea adesea în poala copilului şi ori de câte ori se mişca băiatul, începea să mârâie nemulţumit. Familia mai avea un câine mai bătrân şi căţelul se obişnuise cu el. Se obişnuise şi cu fratele băiatului, cu femeia şi cu bărbatul. Erau cu toţii destul de dezorientaţi şi nu ştiau ce e de făcut. Era un boxer mascul, sunt câini mari, nu merge să-i accepţi comportamentul acesta.

Ea făcu o mică pauză, bău o înghiţitură din paharul de apă. Apa se încălzise. îşi îndreptă ochii spre cele cinci persoane din sală pe care alesese să le privească în ochi. Erau împrăştiaţi prin încăpere în lung şi-n lat. Era un fel de şmecherie pe care o învăţase, crea apropiere şi îi făcea să creadă că ea era foarte motivată. Că era prima dată când se lăsa implicată atât de puternic. Că ei, cei din sală, erau unici, că ei erau primii cărora ea le povestea lucrurile astea.

Observă cum stăteau cu toţii ca pe ghimpi şi aşteptau continuarea poveştii. Un căţel care mârâia şi se repezea la un copil era o situaţie pe care fiecare dintre ei o putea vedea în faţa ochilor Ea se folosi de prilejul ivit şi reveni la subiect:

— O familie care n-a avut câine niciodată şi care se trezeşte în faţa acestei situaţii… Vă imaginaţi ce s-ar putea întâmpla.

Ei încuviinţară din cap cu toată seriozitatea.

— Mama devine isterică şi se teme pentru copilul ei, tatăl începe să certe câinele, căţelul se sperie şi mârâie din ce în ce mai tare, câteva luni mai târziu îl muşcă pe copil şi totul se termină cu injecţia pe care veterinarul o face să-i ia viaţa câinelui. Şi să se întâmple asta cu un căţel care are probabil un psihic sănătos, 104

un câine de altminteri superb! Doar pentru că nimeni nu i-a explicat pe înţelesul lui de câine unde este locul lui în haită. Să nu înţeleagă niciodată cu ce a greşit. Pentru asta să plătească cu viaţa!

Ca la comandă, pe feţele lor se oglindi deznădejdea şi dezorientarea.

— Deci să revenim la acest căţel boxer… Familia a luat legătura cu noi, cei de la clinică, şi ne-a întrebat cu ce greşiseră. Le-am spus că nu greşiseră cu nimic, dar că un singur lucra, şi acela esenţial, n-a fost înregistrat de căţel, şi acum voi explica ce vreau să spun cu asta. Din moment ce câinele dorea în mod absolut să doarmă în poala copilului, avem un indiciu precis. Câinii nedresaţi, liberi, se relaxează cel mai bine în haita lor împreună cu indivizi care se află sub rangul lor ierarhic. Pentru că atunci scapă să stea de pază şi să se supună celorlalţi. Se întâmplă şi ca indivizi foarte puternici să-l păzească pe conducătorul haitei, dar asta face parte dintre excepţii. Acest căţel despre care vorbim s-a plasat singur într-o poziţie ierarhică medie. El era subordonat câinelui mai bătrân, dar îl domina pe copilul cel mai mic. Conform instinctelor lui, copilul cel mic era subordonat câinelui cel bătrân. Ei, bine, am propus ca familia să încerce ceva foarte simplu, un mic program timp de paisprezece zile. Mama avea biroul acasă şi deci era acolo aproape tot timpul, de aceea tatăl a primit rolul de lupul cel mare.

Câţiva râseră.

— Nimic neobişnuit aici, să ştiţi! Nici atunci când omul nu are câine! În orice caz, în fiecare zi când lupul cel mare venea acasă de la lucra, căţelul se repezea spre el, nebun de bucurie. Şi aşa a făcut şi acum. Dar lupul cel mare îl ignoră complet de data asta. Şi îşi salută membrii haitei în ordinea în care se aflau pe scara ierarhică. Mai întâi o salută pe soţia lui, cu multă bucurie şi afecţiune şi cu gesturi largi. Urmă fiul cel mare care primi aceeaşi atenţie, apoi fiul cel mic, apoi câinele cel bătrân. La momentul acela căţelul era complet dezorientat şi nedumerit şi când în sfârşit i se acordă şi lui atenţie, se bucură atât de tare şi deveni atât de supus, că făcu pipi pe el. Ei continuară astfel în fiecare zi şi nu trecură multe zile până ce căţelul se linişti şi aşteptă cuminte să-i vină rândul să fie luat în seamă şi inclus în comunitate. În paralel i se refuză dorinţa de a dormi în poala copilului. Asta a fost etapa cea mai grea. I-am explicat băiatului

că mai târziu când câinele se va obişnui cu noua situaţie va putea fi ţinut în poală şi nu va mai mârâi. Ei, bine şi chiar aşa s-a întâmplat. Căţelul a înţeles informaţia pe care a primit-o. În haita de lupi ceremonialul de salut decurge în ordinea rangului pe scara ierarhică, fiecare ritual confirmă ordinea după rang şi chiar la o rasă de boxeri, care, fie vorba între noi, nu prea seamănă cu lupii la înfăţişare, comunicarea funcţionează după aceleaşi principii.

Ea terminase. Din sală se puseră mai multe întrebări, în uşă se arătară două femei care o priviră întrebător Una dintre ele flutură un şervet de bucătărie.

— Să ne oprim aici, spuse ea, am impresia că masa e pregătită şi sunteţi aşteptaţi. Vă mulţumesc pentru atenţie şi vă doresc Crăciun fericit!

Aplauzele izbucniră vii şi puternice. Şeful grupului

veni în faţă şi mulţumi în numele celorlalţi, avea cu el nelipsita sticlă de vin roşu împachetată într-o pungă de hârtie roşie cu steluţe.

— Cursul a fost foarte interesant pentru noi toţi! Acum ştim cui să ne adresăm dacă potăile noastre nu se comportă ca lumea!

— Începem un nou curs de dresură în a doua jumătate a lunii ianuarie, spuse ea.

— Şi mai ştim acum că aceste cursuri nu sunt pentru câini, spuse el, şi râse. Ci pentru stăpânii lor!

Ea avea chef să plece acasă imediat, ceasul era aproape nouă şi jumătate. Întotdeauna era foarte obosită după curs, da, chiar epuizată. Dorea să se urce în maşină, să pună sticla de vin pe bancheta din spate, să-şi aprindă o ţigară şi să pornească în întuneric cu muzica dată la maxim. Dar n-a reuşit să scape atât de repede. îi puseseră şi ei tacâm la masă şi şaizeci şi cinci de oameni voiau să-i demonstreze acum cât de bine înţelegeau psihologia câinelui.

Înainte ca ea să-şi fi strâns hârtiile, se adunaseră toţi în jurul ei. Ea ştia din experienţa celorlalte cursuri că aşa se întâmpla de obicei. Erau la fel de previzibili ca indivizii unei haite ce funcţiona după o regulă precisă. Vor vorbi despre lucrurile pe care n-au vrut să le spună în timpul cursului. Vor mărturisi despre eşecurile avute cu primii câini, va auzi anecdote despre înţelepciunea lor şi despre indivizi patrupezi care îi uluiseră pur şi simplu. Destul de rar povesteau lucruri pe care ea le putea 106

folosi ca exemple mai departe, care îi erau de folos şi pe care nu le mai auzise. Da, foarte rar auzea ceva într-adevăr interesant.

— Merg afară să fumez o ţigară înainte să mănânc, spuse ea.

Câţiva îşi puseră jachetele şi o urmară. O lăudară că

le-a dat sfaturi bune, recunoşteau cât de important era să spună lucrurilor pe nume, vedeau în ea o adevărată salvatoare de vieţi.

Au lăsat-o să plece abia după o oră, ea de-abia apucase să ia două guri de friptură şi nişte varză acră. Cissi îi spusese că nu e frumos să vorbeşti cu mâncarea în gură. Dar era mulţumită că avusese ocazia să facă puţină reclamă clinicii, asta era bine, ea devenise acum asociată. Era destul de neobişnuit ca o simplă asistentă veterinară să devină asociată la o clinică de animale. Dar ea muncise mult, ţinuse cursuri despre comportamentul animalelor, dăduse adesea consultaţii pentru câinii cu probleme. Primise oferta ca pe ceva normal. Înţelesese că i se recunoscuseră meritele. Cu toate că pe hârtie nu avea absolut nicio calificare. Dar dintotdeauna avusese în ea un sentiment special, o înţelegere şi o pasiune pentru câini. Niciodată nu îi fusese frică de ei. Când le urmărea comportamentul, indiferent care ar fi fost, era sincer interesată să înţeleagă mai mult nu ce se întâmplă, ci de ce. Poliţia şi serviciul de pază o sunau pe ea dacă aveau de-a face cu un câine care putea fi periculos. Un câine încuiat şi părăsit în vreo locuinţă sau uitat legat de vreun stâlp. De obicei era vorba despre o secătură de stăpân sau un beţiv care uitase de bietul animal. Câinele părea atunci ca turbat dacă cineva încerca să se apropie de el, ceea ce îi speria şi pe cei mai curajoşi. Ea, însă, nu se temea. Ea ştia că animalului îi era şi mai frică decât le era lor. Şi un câine plin de spaimă devenea nervos şi era pregătit să se apere de străini. Comportamentul câinelui nu putea fi luat drept standard, nu era de ajuns, trebuia să înţelegi ce fel de mecanisme îl determinau.

Ea nu credea ce se spunea despre câini, cum că un câine ar mirosi frica. Ei foloseau mai mult privirea, citeau cele mai neînsemnate semnale care veneau de la ochi,

mâini şi corp. Ea le vorbea blând şi se apropia de ei firesc, aproape fără să-i bage în seamă. Şi mai ales nu-i privea niciodată drept în ochi. Câinii uluiţi se dădeau atunci la o parte din calea ei. De multe ori sărise pe fereastră să intre la ei, le pusese apă într-o farfurie, căutase într-un frigider străin ceva să le dea de mâncare. Reuşea întotdeauna să dezlege zgarda la zece centimetri de botul plin

de colţi ascuţiţi care îi speriase de moarte pe cei de faţă, inclusiv pe tipii macho. Imediat ce câinele înţelegea că nu e cazul să-i înspăimânte pe ceilalţi, se liniştea de-a binelea. Se simţea scăpat de povara de a se descurca singur, de a fi stăpân pe situaţie. Un câine singur – şi ameninţat – devenea propriul stăpân în propriul univers.

În maşină deschise radiatorul la maxim. Când intra în maşină simţea că este acasă. Dacă se gândea bine, petrecea mai mult timp în maşină decât în micul ei apartament de două camere în care mergea mai mult ca să doarmă. De la radio se auzea vocea lui Janis Joplin.

Când sună mobilul, ea îi edona tare melodia Me and Bobby McGee pe care o interpreta Janis. Ea dădu muzica mai încet, luă telefonul şi răspunse. Ascultă mai întâi ce spunea el. Conduse spre o benzinărie pe dreapta, opri maşina şi trase frâna de mână.

— Dar eu n-am văzut-o în viaţa mea. El nu răspunse.

— Crezi că ea vrea să mă vadă?

Asta n-avea de unde să ştie el, ea oricum nu era conştientă, nu încă. Dar ea era singura ei nepoată, spuse el. Vocea lui suna schimbată. Nu aşa de tărăgănată cum se auzea de obicei la începutul unei convorbiri. Părea ceva mai vioaie, dar simţea că îi venea să plângă. Era ceva în vocea lui care semăna cu o urgenţă.

— Nepoată! Sunt eu nepoata ei? Da, sigur că sunt. Dar lucrurile nu se schimbă dacă o întâlnesc. Nu acum.

El iar nu răspunse. Se auzi cum oftă în receptor. Şi după câteva secunde repetă ceea ce spusese la început, ea să decidă singură ce va face, el a vrut doar să-i spună şi ei ca să ştie.

— Dar tu? Cum te simţi?

Eh, el. Doar nu era important cum se simţea el. Nu despre el era vorbă acum.

— Bine, am să mă gândesc un pic la ceea ce mi-ai spus. Pot să te sun mâine? Eşti acasă?

Da' unde să fie? Dacă n-o fi cumva la spital. Dar atunci putea să sune acolo.

Ajunsă acasă a bătut la uşa vecinei şi a intrat fără să aştepte răspuns. Margaret şedea pe un scaun şi cosea. Petece de textile 108

pe care le folosea la o cuvertură de pat erau împrăştiate în faţa ei pe masă şi în jurul maşinii de cusut.

— Oh, nu aveam de gând să-ţi arăt asta, spuse ea. Mă gândeam să ţi-o ofer de Crăciun.

— Bunica dinspre partea tatălui e pe moarte. Uite aici nişte vin roşu pentru tine. Eu aş bea o cafea şi nişte coniac.

— Bunica dinspre partea tatălui? Am crezut că ai bunică doar dinspre partea mamei.

— Sunt singura ei nepoată, a spus tata. Ai mai auzit aşa o chestie? Să aud lucrurile astea abia acum. Săracu' de el! Ce şi-o fi închipuind?

— Dar, Torunn, n-ai vrea s-o vezi? Aşa, din curiozitate?

— Nu, cred că nu. Nici n-a vrut să audă de mama, de ce ar vrea acum să ştie de mine?

— Pentru că jumătate din tine este sânge din sângele fiului ei.

— Nu prea îmi face impresia că au cine ştie ce legături strânse în familia aia. Tata nu vrea niciodată să

vorbească despre fraţii lui. Acum cel puţin ştiu că fraţii ăia nu au copii.

Se trezi la ora trei dimineaţa. Trebuia să stea de vorbă cu Cissi, maică-sa, deşi ştia prea bine că risca să aibă o discuţie ce conducea la cine ştie ce interminabile tirade. Dar nu era nimerit să discute asta cu o prietenă, oricât de apropiată i-ar fi fost. Erau lucruri mult prea personale, nu se cuvenea să le povesteşti oricui. Se sculă din pat, fierse apă pentru ceai şi se uită pe fereash-a. Cartierul Stovner era liniştit, zăpadă aproape deloc. Un băiat trecu de-a lungul unei străduţe, era singura mişcare. Observă că era îmbrăcat mult prea subţire. Pantofii îi alunecau pe pantă.

Nepoată! Devenise dintr-odată nepoată, la vârsta de treizeci şi şapte de ani. Printr-un bărbat pe care îl contactase pentru prima dată când avea zece ani. Atunci îi dăduse un telefon. Un bărbat pe care îl întâlnise o singură dată, erau mulţi ani de atunci. Se afla la Trondheim la un seminar, ţinuse un curs la Nidaros la Clubul proprietarilor de câini utilitari. El o aşteptase în faţă la hotelul Gildevangen, într-un Volvo vechi şi murdar care mirosea a grajd. Întârziase, găsise adresa cu greu, a spus el, conducea foarte rar în oraş. Centura de siguranţă pe scaunul de lângă şofer era plesnită de-a curmezişul, roasă probabil de bătrâneţe. Şi-au dat mâinile. El şi-a reti-as-o pe a lui grăbit şi a pus-o pe volan. A condus apoi prin oraş fără o ţintă

3

anume, au oprit la o staţie de benzină şi au cumpărat două ceşti cu cafea şi două pateuri cu cremă de vanilie, unul pentru fiecare. Au stat în maşină şi le-au mâncat. Mirosea a grajd atât de tare că ea n-avea chef să intre cu el într-o cofetărie şi minţise că trebuia să ia avionul spre Oslo mai devreme decât trebuia de fapt. Trebuia să iasă

din maşina aia cât mai repede şi se gândi la Cissi cea pedantă, cum de era posibil ca mama ei, Cissi, şi acest fermier taciturn s-o fi făcut pe ea? Pe vremea când Cissi era o puştoaică de optsprezece ani în spatele unei tejghele dintr-o patiserie care se umplea de băieţi în haine din garnizoana regelui, mari amatori de prăjituri cu cremă şi pateuri şi care se uitau languros după ea. Era la Tromso. Tor Neshov făcea serviciul militar la Bardufoss, avea permisie de duminică şi cameră la hotel.

Cissi ar fi trebuit să-l vadă în ziua aceea în Volvo-ul ăla. Cu o jachetă bleumarin şi ciorapi de lână gri în saboţi de lemn. Ea întrebase dacă era voie să conduci maşina în saboţi de lemn şi el zâmbise puţin jenat. Ea era cea care propusese întâlnirea. îşi închipuise că el era un fermier chipeş, ceva în genul celor din renumita zonă Hedmark, ca fermierul din povestea Gudbrand din Lia, sau un tip îmbrăcat în haine verzi de vânător A fost, de fapt, atât de şocată de întâlnirea cu el că au trecut săptămâni întregi până să-şi dea seama că îi era milă de el, la urma urmei. Ea nu i-a povestit niciodată lui Cissi că l-a întâlnit atunci; scăpa să-i descrie în amănunt totul, scăpa de minciună, simţea ca şi cum el o molipsise de un fel de raşine. Dar de atunci vorbeau la telefon de patra-cinci ori pe an, ea ştia acum o mulţime de lucruri despre ferma lui. Despre porci, ce făceau şi gândeau, sau în orice caz ceea ce credea el că gândeau. Ea înţelesese că el era foarte mândru de animalele lui. Când vorbea despre maică-sa îi povestea mai mult cu ce se îndeletnicea ea. Ce a frământat, ce a pus la murat, la fiert sau ce mai împletea. Niciodată nu spunea asta, sau asta a zis mama. Şi el n-a întrebat-o niciodată despre Cissi, doar despre ce se mai întâmpla la clinică. Era furios şi uluit că existau oameni care cheltuiau bani pe canari şi broaşte ţestoase şi plăteau operaţii costisitoare pentru pisici. Adevărată nebunie, zicea el.

La ora şapte şi jumătate pomi cu maşina spre cartieral Rea. Acolo locuia mama ei împreună cu tatăl vitreg. Pregătise şi \ 110

darurile de Crăciun. Ştia că urmau să plece în vacanţă la Barba-dos în seara aceea. Maică-sa călca bluzele şi cămăşile. Pe masă erau nişte pungi, probabil pentru pantofi. Jos pe nişte ziare erau câteva perechi de pantofi lustruiţi. De la radio se auzea muzică veselă de dimineaţă şi din burta unui aparat de cafea ieşeau pufăind aburi.

— Nu te duci la serviciu azi? întrebă Cissi. Parcă ai spus că vii mai târziu, după amiază, să-ţi iei darurile şi să ne spui la revedere! Crăciun fericit şi aşa mai departe!

— Tata m-a sunat aseară. Pot să beau o ceaşcă de cafea?

— Taică-tău?

Cissi puse fieral pe suportul lateral al scândurii de călcat şi începu să vânture o cămaşă bleu pe care tocmai o călcase. Spuse:

— Da, ştiu că mai vorbiţi la telefon din joi în Paşti, dar nu te-am întrebat niciodată nimic. Treaba ta ce faci, pentru mine el şi toată familia aia sunt un capitol definitiv încheiat.

— Maică-sa, adică bunică-mea, trage să moară.

— Şi ce-i cu asta?

— Nu ştiu. Nu-i nimic, de fapt. Doar că mă întreb ce să fac.

— Ei, asta-i bună, bineînţeles că nu trebuie să faci nimic. Timp de treizeci şi şapte de ani dumnealor n-au făcut absolut nimic! E cam târziu să înceapă acum, nu ţi se pare?

— Mamă, te rog nu te enerva. Ai spus chiar acum că torul este un capitol încheiat.

— Tu ai început… Doamne, cum s-au mai purtat cu

mine! De parcă aş fi fost o… o zdreanţă care s-a culcat cu toţii soldaţii! Cu toate că n-am fost împreună cu Tor decât o singură dată. Şi când l-am întâlnit pe Gunnar, avusesem doar doi iubiţi înaintea lui.

— Nu spune aşa! Cum să fii o zdreanţă, ce tot vorbeşti? Dar unde e Gunnar?

— Nu s-a trezit încă. Avem liber amândoi azi, doar plecăm în vacanţă. Dar eu nu am liber, după cum vezi. Trebuie să fac bagajele pentru amândoi. Dacă ar fi după el, ar pleca numai cu periuţa de dinţi şi cartea de credit în buzunar.

— S-ar descurca şi aşa…

— La ce te gândeşti tu, Torunn? Să te duci la ei acum?

— Poate. Nu ştiu. Tu ce zici să fac? Ea începu să calce din nou.

— Baba e o scorpie. Dar dacă vrei s-o vezi înainte să… Este totuşi bunică-ta, mai ştii, poate că moşteneşti şi tu ceva după ea.

m

I

Ar fi fost altceva dacă te-ai fi dus acolo în vacanţă şi dacă ar fi fost bine, sănătoasă. Atunci puteai să rişti să te fi implicat niţel.

— Cum adică?

— Să le arăţi că îi placi. Să simţi că ai nişte obligaţii. Nişte legături. Dar dacă tot trage să moară, ce să mai vorbim…

— Ce naiba, eşti grozav de cinică!

— Mersi de compliment. Eşti lefteră?

— Aproape. Am luat împrumut de la bancă ca să pun partea mea la clinică. Nu ne iese deocamdată prea mult. N-am decât banii pe care îi aveam şi înainte.

— Ei bine, îţi plătesc eu biletul şi hotelul. Dacă vrei

să te duci, bineînţeles. Pentru că îţi spun sigur şi imediat, la ferma aia nu poţi dormi. Tot ce poţi vedea acolo este o privelişte frumoasă, altceva nimic, dar chiar nimic.

— Dacă mă duc.

— Trebuie să te hotărăşti astăzi. Rezervă biletul cu cartea mea de credit. Pentru hotel plăteşti tu şi îţi dau eu banii mai târziu. Ai grijă că multe hoteluri sunt închise de Crăciun, aşa că rezervă cameră cât mai repede.

— Ţi-am spus, dacă mă duc.

— Eu cred că te vei duce. Altfel n-ai fi vorbit cu mine despre asta. Eşti prea curioasă ca să laşi să-ţi scape o ocazie ca asta. Şi în plus îl vei întâlni şi pe taică-tău. Şi mai sunt şi alţii, să ştii.

— Ei, cum dracu' mai sunt şi alţii?

— Alţii în familia aia. Taică-tău are doi fraţi, trebuie să ştii. Şi un tată. Habar n-am dacă mai trăieşte. Ştii ceva de el?

— N-am idee.

— Un tip ciudat şi tăcut. Nu mi-a spus nici măcar un cuvinţel cât am stat acolo. Dar a fost, la drept vorbind, o vizită fulger Scorpia n-a avut nevoie decât de o oră şi ceva ca să constate că nu aveam stofa de nevastă pentru fiul moştenitor. Şi moştenitorul n-a protestat deloc. A tăcut ca un peşte. Nici că eram gravidă n-a deschis gura să spună. De aia m-am şi răzbunat, am fost deosebit de încântată când le-am cerut să plătească pensie alimentară în perioada de dinainte de a-l întâlni pe Gunnar Parcă îl şi văd cu cuţitul la beregată pe dânsul, frumuşelul de flăcău, când zgripţuroaica de mă-sa l-a privit în albul ochilor, nevenindu-i să creadă că domnişorica Breiseth de la Tromso doreşte piată lunar!

— N-a durat o veşnicie chestia asta. 112

— Destul pentru ea, sunt sigură. Şi m-am rugat de Gunnar să nu se amestece, dar el nu şi nu că vrea să o

întreţină el pe fiica lui vitregă, aşa că am cedat. Dar au trebuit să plătească totuşi patru ani încheiaţi. Până în ziua de azi mă bucur când mă gândesc la treaba asta.

— Spune-mi, îl urăşti aşa de mult?

— Oh, nu. Eşti nebună? Pe nepricopsitul ăla?

— Dăr mi-ai pus numele după el.

— La început am tot sperat că mă caută. Să ne ia cu el pe amândouă. Dar, slavă Domnului, n-a apărut niciodată. Aş fi murit sigur închisă pe viaţă la ferma aia. Iar tu n-ai fi făcut niciodată ceea ce ţi-ai fi dorit. La fel ca şi mine. Pe când aşa mă preocupă doar gândul că nu vrei să te aşezi la casa ta şi să faci copii. Acum începe să fie cam târziu. Nu foarte târziu, dar destul de târziu.

— Nu vorbeam despre asta acum. N-am chef să fac copii. Ce să-i ofer unui copil? Două camere la Stovner şi o dragoste înnăscută pentru câini? în plus, nu am timp de un copil, aşa că uită toată povestea asta. Tu de ce n-ai făcut copii cu Gunnar? Aveam şi eu fraţi, iar tu o grămadă de nepoţi.

— Dragă, pentru aşa ceva este într-adevăr foarte târziu! Să lăsăm asta! Aminteşte-ţi că te-am invitat cu noi în vacanţă. Sunt sigură că ţi-ar fi plăcut la Barbados.

— Poate că mă duc, totuşi.

Cissi se răsuci cu fierul de călcat în mână.

— La Barbados?

— Nu. La Trondheim.

— Prea bine. Cartea de credit este în portofelul meu, sus pe bufet. Dă telefon la agenţie din camera de zi, acolo e şi hârtie şi ceva de scris.

A rezervat bilete la un avion de după-amiază. Retur deschis. Nu aveau reduceri, toate costau la fel. Găsi o cameră la hotelul Royal Garden, singurul deschis de Crăciun. Celelalte închideau de vineri. îi era totuna, doar n-avea de gând să fie acolo de Crăciun. Rezervă camera

pentru două nopţi, până joi.

În camera personalului, la clinică, erau buchete de flori pe mese. Unele decorate cu panglici, îngeri şi globuleţe. Erau trimise de stăpânii câinilor. Se arătau astfel rectmoscători şi arătau că pun preţ pe munca angajaţilor clinicii. Putea să-şi ia câteva zile libere fără probleme. Erau alţi asistenţi acolo care lucrau peste program pentru a câştiga un ban în plus. Va da câteva telefoane şi totul se va aranja. În sala de aşteptare erau la coadă mai mulţi pacienţi. Două pisici în cuşcă care priveau îngrozite la un şoricar tânăr ce sufla cu limba scoasă şi cu ochii aţintiţi la uşa de la intrare, un setter englezesc bătrân care abia se mai putea ţine pe picioare. Ea îi ştia şi pe câine şi pe stăpân. Câinele se numea Bella şi avea dislocare de şold şi calcifieri la coloană, îi făcuseră şase luni tratament cu Rimadyl. Merse la câine şi se aşeză pe vine în faţa lui. Bărbatul care îl ţinea de zgardă avea faţa crispată şi îi tremurau maxilarele.

— Se pâre că nu e bine, spuse ea încet.

— Nu. Suferă prea tare. Cu toate că e Crăciunul, ne-am gândit să…

— Puteaţi să cereţi consultaţie. Nu mai era nevoie să staţi la coadă.

— Nu-i nimic. Lăsaţi, nu-i nimic… Stăpânul clătină puternic din cap, fmntea i se încreţi şi privi fix în podea.

— V-aţi înscris?

— Nu. Nu e încă… eh, n-a deschis încă… – Hai, veniţi cu mine!

Ea îi conduse într-o cameră de tratament, găsi un scaun pentru el. Câinele se prăbuşi după efortul făcut să se deplaseze pe mica distanţă. Privirea îi era rătăcită, acea disperare pe care ţi-o dă durerea, o privire pustie, ştearsă, închisă în sine care nu reuşea să distingă detaliile din împrejurimi.

— Doriţi… Trebuie să ştiu ce vreţi să faceţi cu ea după aceea. Dacă doriţi ca…

— Da. Va fi incinerată. Am avut-o treisprezece ani. O voi duce la cabană. Aşa i-am promis soţiei mele. Ea s-a uitat niţel pe internet şi a găsit ceva care se numeşte incinerare individuală, a spus. Cred că există mai multe variante. Dar una să fie dintre cele ieftine, doar nu o să stăm să ne holbăm la ea. Vom împrăştia cenuşa, da, cenuşa ei o vom împrăştia… la cabană.

Un fel de tuse îl înecă.

Sigurd, veterinaral care tratase căţeaua, intră pe uşă. Mai întâi îi făcu câinelui o injecţie calmantă, care va avea un efect bun înainte de injecţia letală, a sfârşitului. Torunn era de faţă, ţinu câinele, aşteptă ca acesta să se liniştească, să se moleşească. Aduse 114

maşina de bărbierit şi tunse părul pe un loc mic pe piciorul din spate, acolo unde vena era mai pronunţată.

— Bella, şopti bărbatul şi o mângâia neîntrerupt pe cap. Bella, draga mea, acum vei scăpa de toate necazurile… Frumoasa mea…

Omul izbucni în plâns. Ea părăsi camera lăsând câinele pe masa de tratament.

Cele două pisici trebuiau vaccinate, şoricaral avea conjunctivită foliculară. Sigurd trecu pe computer prescripţia Spersadex cu picături de cloramfenicol, Torann scoase la imprimantă reţeta şi o duse la semnat. Apoi parcurse comenzile de hrană pentru animale şi lista de medicamente ce trebuiau cumpărate, comandă nişte lanţuri de dresură, sună la tipografie să le trimită mai multe dosare cu logoul firmei pe ele. O căţea boxer cu nişte tumori la mamele şi o cezariană la un buldog englezesc. Şi în plus cei de la Serviciul de pază veniseră cu o pisică rănită călcată de o maşină. Încă mai trăia. Adevărată nebunie, se gândi ea, tata i-ar fi tras una în cap

cu toporal şi gata, ar fi scurtat cu mult toată dandanaua.

Ea plecă devreme de la clinică, îşi puse cele necesare într-o geantă de voiaj, căută pe internet să vadă cum era vremea la Trondheim. Ningea.

Avionul îşi aştepta pasagerii. Din librăria aeroportului Gardermoen îşi cumpără un roman poliţist. Se întreba în sinea ei ce e cu ea, de ce naiba se ducea acolo? Nu apucase să vorbească cu Margrete, dar îi lăsase un mesaj pe telefon. În după amiaza aia tocmai aveau de gând să cumpere câte ceva de mâncare, şerveţele, nişte mici decoraţiuni, mai era doar o săptămână până la Crăciun. De-abia aştepta Ajunul Crăciunului. Două femei singure acum. Amândouă rapseseră de curând legăturile cu iubiţii. Vor mânca curcan la tavă, vor cânta nişte cântecele naive de Crăciun, vor bârfi oleacă foştii iubiţi, se vor ameţi binişor Vor citi cu voce tare câteva istorioare nostime din revista ilustrată Nemi, sau vor juca Trivial Pursuit. Citise într-un ziar că din ce în ce mai mulţi oameni petreceau Crăciunul cu prietenii în loc de familie. Că preferau aşa, era mai puţină agitaţie şi nu-i agasau pretenţiile celorlalţi. Era pur şi simplu mai plăcut.

Aerul din avion era greu de respirat. Din cauză că nu era aer proaspăt, ci reciclat, se gândi ea. Aşa că boli ca SARS, tuberculoză, gripă se puteau răspândi uşor. Din cauza asta începu să respire numai pe nas. Cilii să-şi facă datoria şi să filtreze totul dacă nu cumva erau deja răpuşi de nicotină. Nu se putea concentra să citească romanul, preferă să se uite la ceilalţi călători. Oare unde se vor fi ducând, ce simţeau ei atunci şi acolo, chiar în momentul acela? îi veni în minte brusc faptul că nu-l sunase pe taică-său să-i spună că vine. Dar ce importanţă avea, la urma urmei? Doar avea cameră la hotel.

Oraşul Trondheim arăta splendid. Lumina albastră, întunecată a după-amiezii, străzile cu ornamente de

Crăciun şi zăpadă pretutindeni. În grădini, copaci cu luminiţe aprinse în ei, unele clipeau ca animate de o pulsaţie ritmică. Ferestrele clădirilor se oglindeau în apele râului Nidelven. Autobuzul trecu peste podul Bakke şi ajunse la hotelul Royal Garden. În holul de la intrare recepţia era împodobită cu mere aurii şi îngeri albi. Va da o fugă până la spital şi după aceea putea de fapt să se simtă şi ea puţin în vacanţă. Să meargă în oraş şi să cumpere poate încă un cadou pentru Margrete şi ceva pentru colegii de serviciu, să meargă la un film, să facă lucruri pe care nu prea avea niciodată timp să le facă. Dar trebuia mai întâi s-o vadă pe bunica aceea şi să se lase văzută de ea, dacă nu era în comă şi dacă mai era încă în viaţă, se-nţelege. Ar fi fost aiurea s-o găsească moartă. Ce prostie că nu sunase să întrebe. Pentru că atunci va trebui poate să meargă la înmormântare. Care va lua câteva zile până va fi pusă la punct.

Ea se înregistra la recepţie, duse bagajul în cameră, închise televizorul care îi ura bun venit lui Torunn Breiseth, îşi aprinse o ţigară şi chemă un taxi s-o ducă la spitalul Sfântul Olav.

Anna Neshov se afla la secţia A9, Congestii cerebrale, urcaţi cu liftul şi urmăriţi indicatoarele. Asta însemna aşadar că nu murise. Trebuia să cumpere ceva, nu putea merge la ea cu mâna goală. Ce puteai să-i duci unei femei bătrâne, poate inconştientă? Cumpără de la chioşcul spitalului un buchet de garoafe roşii ca focul şi cu o crenguţă între ele, dată cu spray auriu. Simţi că respiră sacadat, nu-şi dădea seama de ce o cuprinsese o emoţie ca un fel de teamă. Nu era cazul să se teamă de nimic, se gândi. Era total fără rost ceea ce făcea acum, ar fi putut la fel de bine să meargă în vizită la oricare alt bolnav din spitalul 116

acela mare. Poate la un copil bolnav de cancer care

în mod sigur se bucura să primească o vizită. Destinele omului erau în locul acela nenimiărate şi nebănuite, dacă ar fi vrut ar fi putut chiar să dea iama prin ele.

Uşa dinspre camera bolnavei era închisă. Multe uşi erau deschise. Ea spusese la poartă că e nepoata bolnavei. I s-a comunicat că unul dintre fiii bătrânei era acolo, putea să intre în cameră. Arma Neshov era trează, au spus.

În cameră, pe un scaun aproape de pat, şedea un bărbat. Patul era înalt, îi acoperea bărbatului o parte din corp, doar bustul se vedea. El se uită la ea cu o privire care o ocoli, de parcă ea ar fi intrat acolo din greşeală, de parcă l-ar fi deranjat. Ea îşi drese glasul şi privi spre bolnava din pat. Bunica. Probabil că dormea. În orice caz, avea ochii închişi. Faţa îi era strâmbată, te speria expresia aceea, de parcă ar fi râs şi ar fi plâns în acelaşi timp iară să scoată vreun sunet. Părul ei era alb şi drept, lipit de ţeastă.

Uşa se închisese automat în spatele ei. Curentul de aer se simţi în încăpere. Cizmele ei scârţâiră pe linoleum.

— Bună ziua. Eu am… am adus astea. Cum se simte? şopti ea.

— La cine ai venit?

— La Anna Neshov. Eu sunt… Torunn.

Bărbatul se ridică. Corpul pătrat era îmbrăcat într-un costam gri, cămaşă albă şi cravată neagră, buzele îi erau umede, în colţurile gurii avea puţină spumă albă, părul rar. Zâmbi slab.

— Aşa deci, tu eşti Torunn. Tor ştie că eşti aici?

— Da. Adică… nu, nu ştie că am venit, dar el m-a… Am uitat să-l sun să-i spun că vin. Am adus astea…

Ea ridică buchetial de flori înspre femeia din pat. Femeia deschise ochii brusc, fără să mişte capul, fără să-şi schimbe mimica feţei, fără să reacţioneze de vreun fel. Trebuia, oare, să se prezinte acum, să facă cunoştinţă?…

Se aplecă spre pat.

— Bună ziua, şopti ea. Cum te simţi?

Privirea bătrânei era fixă şi îndreptată ţintă înainte. După câteva secunde, pleoapele îi căzură peste ochi din nou şi din piept se auzi un fel de gâlgâit. De parcă şi-ar fi dat sufletul. Bărbatul nu părea impresionat, ea presupuse că bătrâna adormise pur şi simplu.

— Deci el te-a sunat, zise, de parcă ar fi vorbit pentru sine însuşi.

— Mă duc să caut o vază, spuse ea. Trebuie să fie o vază pe aici, pe undeva.

— Pot să mă duc eu, spuse bărbatul repede şi ocoli patul.

— Să facem cunoştinţă, spuse ea, şi întinse mâna.

— Margido, spuse el. Mă bucur să te cunosc.

— Am vrut să te văd. Am auzit că eşti bolnavă.

Ea luă mâna bătrânei într-a ei. Nu era vlagă în ea, nicidecum putere, un organ mort. Degete erau zbârcite, reci ca gheaţa la vârf, o verighetă subţire adânc înfiptă în piele, unghiile netede, uşor vineţii. Şi ochii, deschişi acum, priveau drept înainte ca adineauri. Torunn se aplecă înainte, să intre în raza privirii ei. Când o privi pe bătrână drept în ochi, înţelese că acolo era pustiu. Un gol care îi amintea de ochii noilor născuţi în primele ore de viaţă, un fel de vid treaz în care poate doar părinţii reuşeau să desluşească ceva. Avusese o congestie cerebrală. Probabil că nu înţelegea nimic din ceea ce se petrecea în jurul ei. Expresia feţei dispăruse, dar era normal să dispară şi expresia din privire? Nu ştia. Dar era un sentiment neplăcut. Odată demult, în metrou, la Oslo, a întâlnit privirea unui bărbat de vreo treizeci de ani. Stătea în faţa ei şi zâmbea. Ea îi susţinuse privirea o vreme apoi s-a uitat în altă parte. Avea pe atunci cincisprezece, şaisprezece ani. Crezuse că bărbatul pusese ochii pe ea şi i se făcuse o

frică de moarte. Se gândea că va aştepta să coboare el mai întâi indiferent la care staţie, apoi ea va coborî la staţia următoare şi va scăpa de el. Dar deodată el se ridicase şi se îndreptase spre uşă mişcând înainte un baston alb.

— Eu sunt Torunn. Nepoata ta. Ce păcat că nu ne-am întâlnit niciodată până acum.

Începu să plângă, lăsă mâna bătrânei, se duse în mica baie laterală, găsi nişte hârtie igienică. La urma urmei, ce căuta ea aici şi ce însemna smiorcăiala asta? Trebuia să-şi vină în fire. Auzi uşa şi zgomotul făcut de o vază ce era pusă pe noptieră. Dacă el a trecut pe lângă chioşc, a văzut că ea cumpărase florile de acolo, a înţeles că o făcuse pentru că era cel mai comod. Ea trase apa la W.C., curgerea apei camufla zgomotul produs de suflatul nasului. Un suport de metal din perete era umplut cu mănuşi de plastic. În coşul de gunoi zări feşe mototolite, pătate pe dinăuntru de fecale.

118.

Margido nu se aşezase, stătea acum în picioare la marginea patului, cu mâna pe bara de fier îşi apleca uşor înainte şi înapoi partea superioară a corpului.

— Te-ai gândit să stai un timp aici? întrebă el.

— Nu ştiu ce să zic. Trebuie să sun şi să spun că am venit. Să-l sun… pe tata.

— Am venit aili azi-noapte. Tor a fiDst azi-dimineaţă şi eu am dormit câteva ore într-o cameră liberă pe care m-au lăsat s-o fijlosesc.

— Bine, acum pot eu să stau aici. Înţelege ce spun? Deşi nu… cum să zic… nu mă vede?

— Nu cred. Dar cine poate şti?

— Ce-au spus doctorii?

— Nu se pot pronunţa încă. Primele zile după un atac cerebral sunt hotărâtoare. Situaţia e stabilă acum, zic ei. Nu e cazul să stea cineva lângă ea în noaptea asta.

— Nu ne-am întâlnit niciodată înainte. Eu şi ea.

— Nu.

— Nici pe tine nu te-am întâlnit niciodată. Doar eşti unchiul meu. E aşa ciudat!

— Da, aşa este… ciudat. – Cu ce te ocupi?

— Nu ţi-a spus Tor?

— Nu. N-am prea vorbit despre lucrările astea.

— Am o firmă de pompe fvmebre.

Ea îl sună pe taică-său. El va veni după ce termină treaba în grajd, va fi acolo înjur de ora nouă. Ce bine că venise şi ea, spuse el. Şi mai spuse că se pot întoarce apoi amândoi acasă cu maşina.

— Mi-am luat cameră la Royal Garden, zise ea. El tăcu.

— E mai simplu, spuse ea. Spitalul e aproape de hotel.

— Avem aşternuturi. Şi multe camere. E o casă mare, spuse el. Cum sefăceau pe timpuri la tronderi, adăugaseră mereu camere noi în lungime, o casă vagon construită în mai multe etape pe parcursul a două sute de ani.

— Vom vedea, spuse ea. Dar nu în noaptea asta. Am camera plătită deja la hotel şi toate bagajele acolo.

Sigur că da, el înţelegea. Ea se gândi deodată cât de calculat şi atent părea el cu banii. Şi era bine dacă o minciună putea

să-l liniştească. Nu va pomeni nimic de faptul că mama ei îi cumpărase biletul.

— Bine, ne vedem atunci peste câteva ore, spuse ea.

Bătrâna adormi imediat. Ea se aşeză pe scaunul pe care stătuse Margido, apucă încet mâna bătrânei, de data asta stânga. Un tub cu o soluţie intravenoasă era fixat pe braţ. Ea îşi lăsă fruntea pe marginea patului şi închise ochii. Bătrâna respira regulat. Din coridor se aiizeau voci

şi zgomotul făcut de un cărucior Rezervorul de la toaletă susura încă, poate că trebuia să mai apese o dată zdravăn pe buton. Ea va trebui să stea acolo cam două ore, să ţină între palmele ei o mână străină, la naiba, în ce se băgase? Firmă de pompe filmebre. Ce macabru! Cel mai bine era să se ridice de acolo şi să plece. Să le dea un te-Jefon şi să le spună că n-are chef să stea acolo. La urma urmei, nu avea nicio obligaţie faţă de ei!

Puse mâna bătrânei pe pătură. Scoase cartea din geantă şi începu să citească.

Când se trezi, el era în cameră. Cartea poliţistă zăcea pe jos. Ceafa îi înţepenise. Simţi mirosul de grajd, deşi el stătea la o oarecare distanţă de ea. Avea altă jachetă acum, nu aceea în care îl văzuse prima oară. Un fel de hanorac, nici ăsta nu era curat.

— Bună, spuse fără să se ridice. Se pare că am adormit. Şi ea doarme.

— Da, aşa e.

El se uită în jur după un scaun, era unul sub fereastră, îl aduse lângă pat şi se aşeză pe el. Zâmbi puţin şi îi aruncă o privire rapidă.

— Ai altă culoare la păr. Şi e mai lung. Altfel eşti neschimbată, spuse el, şi înghesui mâinile în hanorac şi mai tare. În cameră era foarte cald, dar el nu-şi scoase hanoracul. El vorbea dialectul tronderilor, vorba lor tărăgănată, cu înfloriturі.

— Da. Şi tu la fel. Neschimbat.

— Ai călătorit bine cu… avionul şi restul? Sau poate ai venit cu trenul?

— Nu. Am venit cu avionul.

— E bine. Merge repede.

— M-am gândit că puteam veni cu maşina.

— Aoleu, nu. Acu în decembrie e întuneric beznă, nu e bine de condus. Şi gheaţă. Bine că n-ai venit cu maşina.

— N-am ştiut că fratele tău are o firmă de pompe funebre.

— Nu, nu prea am… L-ai întâlnit?

Da. L-am găsit aici când am venit. M-am simţit ca o proastă. Curios că n-am vorbit niciodată despre el. Când mă gândesc la asta… De fiecare dată când am întrebat de astfel de lucruri, ai ocolit vorba. De fapt, de ce?

— Acu n-o să începem… Nu prea ştim unul de altul, el şi eu. El nu stă la ferma Neshov. Vrei să aduc nişte cafea?

— Nu, nu e nevoie. Ce vârstă are?

— El… să vedem… Da, are cincizeci şi doi de ani. E mai mic ca mine cu trei ani.

— Şi celălalt frate al tău. Ce face?

— Nu, eh, ce face… Margido l-a prins la telefon azi dimineaţă. Locuieşte la Copenhaga. S-a mutat acolo de multă vreme, să fie vreo douăzeci de ani.

— Şi el… ce vârstă are?

— El face… patruzeci în curând, dacă ţin bine minte.

— E doar cu câţiva ani mai mare ca mine?

— Da.

— De ce nu am vorbit noi, oare, despre toate lucrurile astea mai înainte?

— Eh… doar am vorbit despre altele.

— Da. Despre animale. În general, despre ele, spuse ea.

— Animalele nu sunt chiar cel mai rău lucra despre care poţi vorbi, spuse el zâmbind im pic stânjenit.

— Cum merge cu purceii?

El se îndreptă de spate, o privi drept în ochi şi zâmbi deschis:

— Siri a fătat treisprezece purcei azi-noapte.

— O! Ce grozav!

Despre Siri auzise multe. Se pare că purcica aia era mai deşteaptă decât Einstein.

— Iar duminică a mai fătat una cinci purcei, mai adăugă el.

— Doar cinci? spuneai că dacă fată mai puţin de zece…

— Patra au murit. Nouă în total. Dar a fost prima dată când fată. Nu sunt niciodată mulţi la primul fătat.

— Cei patra? Au fost bolnavi?

— Nu. Purceaua i-a omorât. S-a speriat şi s-a repezit la ei. Se mai întâmplă.

El aruncă o privire spre faţa bătrânei. Nu se-atinsese de ea.

— Am mai auzit chestia asta. Bieţii purceluşi!

I

f

— Ei, nu simt ei cine ştie ce durere când sunt nounăscuţi. Dar a fost păcat de ei. Mare păcat. Erau aşa Inimoşi. Ailirisită treabă. Şi apoi tot circul cu purceaua ca să-i hrănească pe cei vii.

— N-ai sunat veterinarul? Să-i fi dat purcelei nişte calmante?

— Nu. Am aranjat singur A mers bine. Un pic de circ şi cicăleală şi gata. Totul s-a terminat cu bine!

— Apropo, vine şi… Erlend? Aici, la spital, vreau să spun. El se răsuci pe scaun, începu să învârtească fără rost ceva în buzunar, lumina de pe faţa lui dispăru, lumina aceea care apăruse când el vorbise despre purcei. Ea regretă că pusese întrebarea, regretă din tot sufletul. Fiecare mişcare a corpului trimitea în cameră miros de grajd.

— Nu ştiu. Margido n-a spus prea multe. În orice caz el a aflat acum. Că ea e bolnavă. Că e la pat. Dar se va face bine. Eu aşa cred. Ea este de fapt foarte sănătoasă.

— Nu ştiu dacă ea înţelege ceva. De exemplu că am venit s-o văd.

— Este foarte bine că ai venit. Este bine şi pentru tine.

— Pentru mine? Pentru mine de ce?

— Of, ce le mai suceşti şi le mai învârteşti… Este doar bunică-ta.

— A întrebat vreodată de mine? Ce mai fac?

— Ştie că vorbim la telefon. I-am povestit că te-ai măritat.

— Doamne Dumnezeule. Sunt o mie de ani de atunci. I-ai spus şi că am divorţat?

— Nu chiar Dar cam la un an, a întrebat dacă ai făcut copii. I-am spus că tu nu vrei să faci copii. Că aşa ai spus. Că nu vrei să ai copii. A fost de părere că nu era ceva neobişnuit.

— Cum aşa?

— Habar n-am. Aşa a spus.

Tăcură amândoi. Ea dorea să se întoarcă la hotel şi spuse că este obosită. Ieri seară a avut multe de făcut, a dormit prost azi-noapte, a lucrat peste program, a făcut bagajul, drumul la aeroport.

— Dar mâine, vii mâine la fermă? întrebă el şi învârti iar zdravăn şi fără rost mâinile în buzunare.

— Sigur că da.

Nu spuse că nu avea chef să doarmă acolo.

— Să vezi şi tu purceii, spuse el. 122

— De-abia aştept. Ai o salopetă în plus, nu?

— Da, bineînţeles. Nu poţi să intri în grajd fără aşa ceva. Să nu ia vreo boală. Chestiile astea sunt importante. Şi mirosul nu-ţi intră în haine.

Mai mult ca sigur că el nu-şi mai simţea propriul miros.

— Am să vin aici mâine dimineaţă. Să văd ce face. Putem să ne întâlnim aici. Ai tot maşina aia?

— Volvo-ul? Da, tot aia. E o maşină de aur, zău. De ce

întrebi?

— Aşa. Mi-a trecut prin minte. Bine, atunci eu plec acum.

— Am să vorbesc cu doctorul, zise el.

— Margido a spus că nu este nevoie să stăm aici noaptea.

— A zis el aşa? Bine, bine. Totuşi, am să vorbesc cu ei.

— Ne vedem mâine!

Găsi o masă liberă în barul hotelului, comandă o cafea şi un coniac. Un şemineu electric crea o frumoasă iluzie. Avea poftă de o ţigară. Simţea cum o îneacă plânsul. Să stea acolo aşa, doi oameni, de-o parte şi de alta a unui pat acoperit de un pled sub care zăcea o femeie care era, probabil, pe moarte. Era mama lui şi el o iubea. Locuise cu ea, trăise alătiu-i de ea întreaga lui viaţă. Şi ei ce-i venise? Nu se abţinuse să nu-l înţepe niţel. Era poate din cauză că adormise, se trezise brusc, simţise că nu era locul ei acolo. Dar cine se simţea la locul lui într-un spital, la secţia de congestii cerebrale? Se vedea de la o poştă că el nu se simţea bine acolo. Şi ea care şi-a dat drumul la gură, s-a luat de el cu întrebări nesuferite, ar fi putut să-l întrebe lucrurile alea de o mie de ori cu o altă ocazie. De fapt îl mai întrebase, nu de o mie de ori, e drept, dar de câteva ori, dar el schimbase mereu vorba, întotdeauna o schimbase, într-un final s-a gândit că fraţii ăia ai lui urau probabil şi gândul că ea exista, că nu puteau s-o înghită şi că tatăl voia să o scutească de toate astea şi de aceea nu-i spunea nimic.

Goli paharul de coniac şi mai ceru unul. îşi propuse ca a doua zi să fie bună cu el.

Nişte bărbaţi din bar o priviră cu subînţeles. Sta acolo singură. O femeie singură la o masă într-o joi seara, nu era greu să-şi închipuie ce gândeau. Ea scoase din

buzunar cheile camerei şi le puse pe masă. Ea locuia acolo, putea să stea alolo sân

I

gură exact atât cât dorea, nu-i păsa ce credeau ei. Dumnealor nu-şi vor mai face acum iluzii. Şi habar nu aveau de motivul pentru care ea se afla acolo.

Autobuzul ce venea de la aeroport se goli de oameni ce intrară pe uşile de sticlă, trăgând după ei geamantane pe roţi şi pungi de plastic. Recepţia se umplu de trupuri şi bagaje. Afară ningea des, zăpada li se aşternuse pe umeri în ciuda distanţei mici de la autobuz la uşă. Ea venise de la spital la hotel pe jos, fusese o plimbare minunată. Uitase că venea de la spital. Trecuse podul spre catedrala Nidaros, luminată ca în poveste. Apoi prin oraş şi pe lângă podul Bybroa. Mersese de-a lungul apei, era zăpadă peste tot, avea zăpadă în păr şi pe faţă. O sună pe Margrete şi-i spuse că totul este în regulă, o va vedea pe bunica muribundă încă o dată, îl va vizita pe taică-său la fermă, va vedea purceii ăia ai lui şi gata, de acolo, direct acasă. Totul va merge bine, nu era riici o urmă de îndoială.

Cel mai bine ar fi să nu-i spună nimic lui Krumme. Pentru că atunci Krumme va insista că trebuie să se ducă în Norvegia, la Trondheim. Apoi în mod sigur l-ar bate la cap să meargă şi el şi gândul acesta era de neconceput. Pentru că atunci el va vedea şi va şti totul. Va descoperi cine era el de fapt şi de unde provenea. Totul va ieşi la iveală, iar Krumme va înceta definitiv să-l iubească.

Maică-sa va muri probabil în curând. În gândurile lui muriseră deja cu toţii în urmă cu douăzeci de ani. Toţi patru fuseseră ca şi morţi pentru el, şi uite că acum ea murea de-adevăratelea. I se părea nedrept, nu era deloc un moment potrivit. De altfel, el putea doar să se prefacă că va pleca. Să plece două zik la Londra, să se întoarcă apoi acasă la Krumme şi să-i spună că o înmormântaseră

deja. Să-i spună că la Byneset morţii se îngropau repede, nici nu lăsau să treacă o zi. Ar fi putut să-i spună că asta era o veche tradiţie la ei, de pildă.

Krumme părea nervos. Sau supărat, era greu să-ţi dai seama. Stătea, în orice caz, la bucătărie, cu pâinile calde în faţă, fără să fi pus de cafea, fără să fi atins ziarul, fără să fi gustat pâinea, cu coatele pe masă, privea tăcut undeva înaintea lui.

— Nu ştiu nimic despre tine, spuse el.

— Acum iar începi! Ce poţi şti despre un om, ia zi-mi! Pentru că eu am întâlnit-o pe arţăgoasa aia de soră-ta şi pe părinţii tăi snobi şi plini de prejudecăţi, crezi că ştiu cine eşti?. Cine sunt eu? Ăsta pe care îl vezi! Nici mai mult, nici mai puţin!

— Nu trebuie să faci o melodramă din asta acum. Sau să mă strângi de gât. Nu sunt supărat, dar e trist faptul că nu ştiu nimic despre tine.

— Te rog, nu fi aşa! Ce rost are să fii trist?

— Ai un frate, deci.

— Ei, bine, am doi fraţi.

— Doi?

— Da. Şi o mamă care trage să moară. O mamă de care nu-mi pasă.

— Trage să moară? Doamne Dumnezeule!

— Da, Doamne Dumnezeule. Ce groaznic! Doamne, ce grozăvie, mor de durere!

— Încearcă să te aduni puţin!

— M-am adunat. Uite! Mi-am revenit. Doliul după maică-mea l-am încheiat chiar acum. Hocus-pocus! Ce repede a frecut… Gata, ai văzut?

— Deci nu te duci? Fratele tău a sunat gândind că e cazul să te duci. Altfel ce rost ar fi avut să sune?

— Da, da, poţi să te gândeşti mult şi bine ce l-o fi determinat să sune. Acum vreo cinci ani, când eram beat

mort, i-am trimis o caraghioasă de carte poştală.

— Adevărat? I-ai trimis deci o veste?

— Da. Am găsit o carte poştală cu nişte femei despuiate ce dansau în jurul unui sicriu deschis în care se odihnea ayatolahul Khomeini.

— De ce i-ai trimis aşa ceva? Face politică?

— Aiurea. Are o firmă de pompe funebre.

— Eşti nebun!

— Tot ce se poate.

— Aşadar, te-ai decis să nu te duci. La mama ta care e pe patul de moarte!

— Nu spiuie chiar aşa. Tu ce părere ai, ce să fac?

— Nu pot să mă amestec, Erlend. Este… adică…

— Acolo valoarea omului se măsoară după câte suflete suntl de faţă la înmormântare. Biserica plină înseamnă că disparatul a fost nespus de iubit. Dacă voi lipsi se va observa mult prea bine că eu…

— Doar nu e vorba de înmormântare acum. Sau… ce a spus, e chiar aşa de grav?

— N-am idee. Dar dacă iau avionul dus-întors, nu vor mail avea nimic de zis. Vor fi nevoiţi să spună că şi eu am fost de faţă. Ea e la spital acum. Asta îmi convine, pentru că nu trebuie să mai merg la ei acasă. 126

— Dragule, nu înţeleg nimic din ce-mi spui. Ce legătură are? Ce vrei tu să faci? Sunt o grămadă de lucruri despre care n-am vorbit niciodată.

— Pentru că nu am nimic de spus! Hai, mănâncă odată! Am făcut pâine! Vine Crăciunul! Avem o mare petrecere mâine seară! Şi bineînţeles că nu mă duc. Am să sun să întreb cum se simte. Nu azi. Mâine. Azi mă ocup de masă. Du-te la serviciu, hai, fugi acum!

Ca să vezi, chestia aia cu unicornul n-a fost întâmplătoare. A fost un semn. În mod clar un semn. Şi neliniştea aceea pe care o simţise azi-noapte. Nimic nu

este întâmplător Niciodată. Trebuia să lupte, să nu decadă din poziţia pe care o atinsese. Dar de ce oare l-o fi sunat Margido? Era o răutate din partea lui, el trebuia să-şi închipuie că ştirea despre maică-sa nu-l va face să lase totul baltă şi aşa dintr-odată să zboare de urgenţă, după douăzeci de ani, la Trondheim. Mai mult ca sigur că a sunat doar ca să scape oarecum de propria lui mustrare de conştiinţă. Ce-l putea nelinişti pe el, un prostănac ce-şi dedicase viaţa lui Dumnezeu, lui Iisus şi Sfântului eh, cum îi zicea. Duh şi gândea că acolo îşi va găsi odihna.

Atac cerebral. Un cuvânt bizar A făcut un atac. Nu poate să vorbească, a spus Margido, doar zace. Ojf-line. Avea optzeci de ani. O femeie bătrână, de optzeci de ani, se afla la Spitalul Central din Trondheim şi era mama lui. De fapt nici nu se mai numea aşa, Margido spusese spitalul Sfântul Olav. Tronderii se vede treaba că şi-au pierdut de-a binelea simţul raţiunii în zelul lor de a crea un oraş medieval într-un loc cu doar câţiva locuitori. A întrebat dacă nu vrea să vină şi să o vadă pentru ultima oară. Pentru ultima oară, haida de! Şi cine făcea toată circul ăsta stupid acum? Nu el, în orice caz. Ultimul lucru pe care l-a văzut când a plecat de acasă a fost spatele ei. Stătea în picioare la bucătărie şi turna supă în nişte cutii de lapte din carton pe care le îngheţa apoi în congelator Ce dracu', nici măcar nu s-a întors să-i răspundă când el îi spusese adio. Era supărată că pleacă, tot supărată ar fi fost şi dacă ar fi rămas. Fiul ei cel mic, mezinul familiei Neshov, era poponar, o ruşine mai mare nici că s-a pomenit. Singurul care îl acceptase aşa cum era fusese bunicul. Bunicul Tallak, cel mai bun bunic din lume. îl luase adesea cu el pe fiord şi îl învăţase să prindă somonul cu plasa. Ce s-ar mai bucura Krumme dacă ar şti că el se pricepea la lucruri de-astea! Dar după ce a murit bunicul, nu mai avea niciun rost să rămână acolo. Şi apoi, când a spus că vrea să

meargă la şcoala profesională de la Bmndalen şi să înceapă cursul de Formă & Culoare a început tot necazul. Maică-sa a făcut o criză de isterie şi a spus că dacă el era aşa cum era, altfel decât ceilalţi, nu mai era cazul să mai înveţe şi alte rele şi să afle toată lumea chestiile astea, să-i facă de râs pe toţi. Alegerea a devenit atunci şi mai simplă. Dacă la Trondheim era prea aproape de ei şi numele şi reputaţia familiei vor fi atât de afectate, ei bine, atunci va pleca încă şi mai departe. Dar acum avea de gând să lase toate amintirile astea deoparte şi să se gândească la alte lucruri importante de care trebuia să se ocupe. Făcu un duş, se îmbrăcă şi plecă în oraş. Fredonând, se concentra asupra mesei pe care trebuia s-o aranjeze. Dar mai întâi trebuia să ridice de la croitor pardesiul Matrix pentru Krumme. Astăzi trebuia să fie gata.

Era într-adevăr ceva grozav de reuşit, croitorul se întrecuse pe sine însuşi. Kmmme va fi în extaz de fericire şi va fi convins că astfel de pardesie Matrix se găseau pe piaţă, pentru toate mărimile şi formele. Nu va şti cât de mult lucrase croitorul ca să-l adapteze la măsura lui. Îl cern împachetat în hârtie roz lucioasă şi plăti bucuros colosala sumă cerută pentru producerea lui. După aceea se ocupă de cumpărăturile pentru masă. Şaten roşu aprins şi tafta aurie, şerveţele galbene mari şi mici, lumânări înalte de o jumătate de metra decorate cu auriu. Şatenul era cu sclipiri metalice şi-l va folosi ca faţă de masă, iar taftaua o va pune vălurită ca apele unui râu pe mijlocul mesei. Peste ea va pune globuri aurii şi argintii, steluţe şi praf strălucitor, bucheţele minuscule de vâsc şi laur lângă fiecare tacâm.

Îşi aminti ce spusese maică-sa despre privelişte. Cum ieşeai din oraş şi ocoleai promontoriul, era ca şi cum ai fi intrat într-o altă lume, plină de lumină şi de pace, cu linii deschise spre infinit. Se întrebase mereu ce se întâmpla cu

omul când vedea apă, când era în apropierea ei, de unde venea liniştea aceea interioară când priveai enorme întinderi de apă? Mirosul din maşină nu se mai simţea aşa de puternic; deschise fereastra să poată fuma o ţigară. Pe el nu-lderanja faptul că ea fuma în maşină. Mirosul îşi pierdea importanţa, se pierdea sub impresia creată de privelişte. Byneset părea o carte poştală de Crăciun, cu un peisaj înzăpezit, cu fiordul în fiindal şi case cu coşuri din care ieşea fum. Un văl de ceaţă plutea peste mijlocul apei şi se amesteca cu albas-tml ei, munţii de cealaltă parte păreau o acuarelă desenată cu multă apă şi trăsături groase de pensulă. Fermele se aflau în pantă uşoară spre fiord, pâlcuri de pădure se înghesuiau în peisaj ca nişte smocuri cenuşii. Spuse cu voce tare că era deosebit de frumos acolo şi că uneori îşi dorea să fie fotograf sau pictor.

— Eu m-am obişnuit cu lucrările astea. Nu le mai observ, răspunse el.

Aleea lungă şi impunătoare nu o pregăti deloc pentru ceea ce avea să vadă la fermă. Aleea contrasta puternic cu clădirile de acolo. Când cotiră şi intrară în curte, observă imediat cât de dărăpănat era totul. Timp de câteva minute nu văzu decât asta. O sărăcie ce creştea lent şi-i umplea raza vizuală complet. Mai multe geamuri la etajul întâi erau acoperite cu panouri de placaj. Vopseaua albă de pe peretele dinspre miazăzi dispărase şi lemnul cenuşiu ieşea la iveală. Bucăţi vechi de metal ieşeau de sub partea laterală a grajdului, ruginite şi urâte, încurcate destul de bizar unele cu altele. Ceva ce altă dată fusese o cămară

3

În curte se surpase pe-o parte, se înfundase în teren, o grămadă de roţi fără cauciucuri zăceau la un capăt al grajdului. Şi acum era multă zăpadă, cum o fi arătat curtea aia când zăpada albă se va topi şi vor ieşi la iveală mizeria

şi gunoaiele?

— Gata, am ajuns.

Dar de cum închise motorul se auzi în apropiere urnitul unui alt motor

— Ei, asta-i bună, spuse el, şi ieşi rapid din maşină. Doar i-am spus că mă duc eu să le iau! Ştie că nu am bani să plătesc transportul, doar nu sunt mare moşier!

Un camion intra acum în curtea fermei. El sta şi se uita când la ea, când la camion, de parcă nu ştia prea bine ce trebuie să facă.

— Ce este? întrebă ea. Cine vine?

— Nu, asta-i bună... Este omul cu nutreţul. L-am sunat să-i spun că-mi trebuie nutreţ; Poţi să intri înăuntra, în bucătărie. Pe uşa de acolo.

— Nu vrei să te ajut? Să cărăm înăuntra şi ce mai trebuie?

— Nu, eu şi Ame ne descurcăm. E treabă de bărbaţi. Haide, du-te la bucătărie!

Se aştepta ca înăuntra să fie bunicul. Bătu la ambele uşi înainte de a intra. Nu vedea pe nimeni, dar auzi nişte zgomote venind de la etaj. În bucătărie mirosea a acra. Ea traversă camera şi bătu la o altă uşă ce dădea în altă încăpere. Nu răspunse nimeni. Ea o deschise. O cameră de zi cu un televizor, o canapea, nişte fotolii, o măsuţă din lemn, joasă, lângă şi îngustă. Husele fotoliilor atârnau zdrenţuite peste ramele de lemn. Nişte perne teşite, se vedea că cineva a stat pe ele şi de mult timp nu le-a scuturat nimeni. Canapeaua era cenuşie şi plină de pete, cu trei perne brodate în culori ţipătoare, galben aprins şi portocaliu, verde deschis şi roz. Pe masă se vedea o lupă pusă pe un milieu, câteva ziare, un etui de ochelari deschis. Trei ceşti de cafea fără farfuriuţe la un capăt de masă şi o farflirie cu nişte firimituri. Deasupra televizoralui era o plantă uscată într-un vas care părea făcut din folie de

aluminiu răsucită. Merse şi o încercă cu degetul, înăuntra era o cutie de conserve de tinichea şi planta zăcea complet în apă. Pe pervazul celor două ferestre se mai aflau câteva cutii la fel şi toate plantele din ele, cu excepţia uneia singure, erau uscate. În cameră era frig ca afară şi la fel era şi în bul 30

cătărie. Merse la bucătărie şi se uită pe fereastră pe deasupra unui perdeluţe de nylon albă cu albastru, dar înnegrită pe partea dinspre fereastră unde era termometrul, se înţelege că trebuia să o ridici de fiecare dată ca să vezi temperatura de afară. Tatăl său şi un bărbat cărau sacii prin uşa deschisă a grajdului. Ea oftă şi se uită în jur.

O masă lipită de fereastră, trei scaune din plastic roşu cu schelet de aluminiu, un preş vărgat şi zdrenţuit pe podea, banca de bucătărie nu avea lumină deasupra, o chiuvetă smălţuită nemaipomenit de murdară cu marginea dintr-un fel de cauciuc turcoaz, un boiler agăţat pe perete. Deasupra chiuvetei nişte dulapuri încastrate în perete, vopseaua era cojită pe marginea uşilor glisante, un aragaz străvechi de felul celor care au un capac de metal deasupra plitelor, metal negru emailat cu punctişoare albe, ea puse ibricul de cafea pe masă şi ridică unul dintre capace, sub el erau straturi peste straturi de mâncare arsă şi zaţ uscat de cafea. Frigiderul era şi el tot de pe timpuri, cu un buton pe mâner pe care trebuia să apeşi dacă voiai să-l deschizi. Ea nu-l deschise, în jurul mânerului era plin de pete maronii lăsate de urmele degetelor.

Un fund de lemn pe masă, un cuţit peste firimituri de pâine, pete uscate de dulceaţă şi o pâine într-o pungă de plastic ce fusese folosită de prea multe ori, albită de încreţituri. Pe un stativ lângă chiuvetă erau agăţate de un cârlig două pungi de plastic şi un prosop de bucătărie în carouri albastre. Se uită iar pe fereastră, ei cărau sacii.

Trase cu urechea spre scară, dar nu se auzi nimic.

Ea aruncă zaţul de cafea în chiuvetă şi umplu ibricul cu apă curată, încercă cu mâna plita aragazului care credea că se aprinde cu butonul din stânga. Cifi-ele de pe butoane se şterseseră probabil de multă vreme. Când simţi puţină căldură puse ibricul pe plită. Ibricul era curat pe dinăuntru, dar plin de grăsime uscată şi resturi de prăjeală pe dinafară.

Alături de o sobă cu plită era un lighean mare, de zinc, plin cu lemne pentru foc şi ziare. Uşa sobei era foarte mică, dar o altă uşă mai mare era deschisă spre un cuptor care era plin de forme şi ustensile de frământat prăjituri. Soba era rece ca gheaţa. Ea se aplecă pe vine în faţa cuptorului şi în acelaşi timp căută cu privirea prin cameră după un calorifer. îl descoperi sub masa din bucătărie, merse şi-l încercă cu mâna: era reglat la 130, cea mai

joasă temperatură posibilă. Nu-l deschise mai mult, în schimb se apucă să aprindă focul în sobă, rupse ziarele în bucăţi, le răsuci şi le puse sub lemne. Lemnele erau uscate şi luară foc imediat. Abia după ce văzu flăcările şi simţi căldura focului, începu să se gândească. Bucătăria asta nu se potrivea nicidecum cu ceea ce îi povestise el despre bătrână. El îi spusese că ea spăla, făcea curăţenie şi gătea, o descrisese ca pe o femeie energică, o gospodină adevărată care păstra ordinea şi avea pretenţii de la ceilalţi tot atât de mari cum le avea de la ea însăşi. Pe când aici nu era decât mizerie şi haos, camera îi trezea asociaţii cu reportajele cu familii de ruşi săraci pe care le văzuse la televizor

Ea mai puse câteva lemne pe foc şi lăsă uşiţa deschisă să tragă. Dacă el îi va oferi ceva de mâncare, va refuza categoric, deşi era moartă de foame. îşi spălă mâinile deasupra chiuvetei fără să folosească săpunul

uscat impregnat cu dungi negre de mizerie care era agăţat de un magnet în perete, ci turnând în palme un pic de detergent de vase dintr-o sticlă aflată pe masă. Se pare că făceau economie şi la detergent. Nu se atinse de prosopul care atârna pe perete, îşi flutură mâinile prin aer în faţa sobei până se zvântară. Tor se îndrepta acum cu paşi mari spre casă. Bărbatul care venise cu camionul îl urma. Nu intrară în bucătărie, ea auzi cum se deschise o uşă în hol şi vocea tatălui care spuse la un moment dat:

— Cred că ajunge, inclusiv serviciul pe care mi l-ai făcut. Dar nu trebuia să te deranjezi să-mi aduci nutreţul, eu… Doar pentru că mama e bolnavă. Eh, ce să zic, nu trebuia. Dar mulţumese mult şi Crăciun fericit!

— Deci a trebuit să plăteşti cash pentru nutreţ, spuse ea, când camionul plecase deja şi tatăl veni în bucătărie.

— Ai pus de cafea, bravo. Nu, îi datoram nişte bani pentru; altceva.

— Am făcut şi focul. Era frig aici ca într-o peşteră. Apropo, unde este tatăl tău?

— Eh, e pe-aci pe undeva, cine ştie cu ce se ocupă.

— E bine, sănătos? Se descurcă cu…

— Da, da. Aduce lemne de foc de afară. Le taie şi le aduce înăuntru.

— De ce nu vine şi el la spital? Doar tu şi Margido care… 132

— A fost când am internat-o. Nu-i prea place cine ştie ce la spital.

— Aşa e. Cui îi place? Spune-i că e gata cafeaua.

— Văd că a băut deja cafea. Şi a mâncat şi nişte felii de pâine. Ia uite ce mizerie a lăsat aici.

— Vreau să-l văd. Dacă tot sunt aici.

— Eh, ei, bine, doar nu-i aşa de important. El nu e prea în firea lui. Nu cred că e cazul acum să…

— Vrei să spui că nu mă laşi să-l văd?

— Trebuie să mergem în grajd. Trebuie mai întâi…

— Bine.

El se aşează la masă, dar se ridică repede.

— Avem nişte biscuiţi. Mama a făcut nişte biscuiţi, după câte ştiu.

— Nu te deranja, nu vreau să mănânc, nu-mi plac biscuiţii.

— Poate o felie de pâine atunci?

— Nu, mulţumesc. Am mâncat un mic dejun copios la hotel.

— Dar văd că nu ai bagaje…

— Nu, de fapt m-am gândit să plec acasă mâine. Acum am văzut-o pe ea. Şi, în plus, nu pot să locuiesc aici dacă nu vrei să-l întâlnesc pe tatăl tău.

— Eh, nu, nu asta e problema. Că nu poţi să-l… El nu ştie cine eşti.

— Exact. Acum înţeleg.

— Ce înţelegi?

— Că el habar n-are că eu exist.

— Oh, ba da.

— Nu, el nu ştie. Şi mă simt acum ca o proastă.

— Of, Torurm, şi tu acuma…

— Ştie sau nu ştie, vreau să-mi spui.

— Nu e nevoie ca el să ştie ceva! Ţi-am mai spus că omul nu prea e întreg la minte!

— Bine, hai, las-o baltă! Nu trebuie să vorbim despre asta chiar acum. Fierbe apa, unde e cafeaua?

El arătă spre o cutie roşie cu capac de plastic. Ea puse cafea multă în ibric, o lingură în plus, deşi ştia că a pus suiâcient. El nu comentă. Ea o lăsă să dea în clocote din nou, apoi puse ibricul sub robinet şi turnă în el puţină apă rece.

— Văd că te pricepi, spuse el. Am crezut că voi la oraş folosiţi doar aparate de fiert cafea cu filtm.

El zâmbi, ea îi întoarse zâmbetul, el părea atât de amărât. Păstrase pe el hanoracul ăla ponosit şi sta pe scaun lângă fereastra bucătăriei de parcă se afla acolo în vizită.

— Poţi să aduci nişte ceşti de cafea? întrebă ea.

El nu se obosi să mai caute şi farfuriuţe, dar scoase totuşi un castronel cu zahăr cubic din dulap. Se uită în castronel şi merse spre dulapul cu alimente, scoase dintr-o cutie mai multe cuburi de zahăr şi le puse în castron. Când el se duse să mai pună lemne pe foc, ea trase de mâneca puloverului şi şterse cu ea ceaşca pe dinăuntru. Şi acum că el adusese zahărul direct din cutia de ambalaj putea să-şi pună cât de mult dorea în cafea, putea să spună că e nebună după dulciuri.

El îi dădu o salopetă veche şi nişte cizme de cauciuc. Salopeta nu văzuse interiorul unei maşini de spălat de foarte multă vreme. El îi spuse că se poate schimba în camera în care ţinea nutreţul. Acolo erau mulţi saci goi şi în mijlocul încăperii era un fel de pâlnie din pânză groasă şi grea, care avea o ţeavă de metal sub ea şi o chestie cu care era împinsă. Erau şi nişte baloţi de paie pe podea, se vede treaba că sacii trebuiau umpluţi cu ele. Nu era cine ştie ce automatizare aici. Şi ea care crezuse că fermierii se scăldau în subsidii şi concurau să aibă. maşini moderne, ultimul strigăt în dotare.

Ea păstră pe ea câteva haine înainte de a pune salopeta, suficiente ca să nu tremure de frig. Va trebui să le pună în pungi de plastic mai târziu pentru că mirosul cu care se impregnau acum făcea ca mirosul din maşină să pară doar un biet, chiar plăcut apetitiv. Cu toate astea ea era foarte bucuroasă. De-abia aştepta să vadă animalele acelea care făceau faţa lui să radieze, care îl făceau să vorbească la telefon plin de patos şi fără oprire în dialectul acela al lui de tronder

— Animalele nu sunt obişnuite cu cineva străin în grajd. Purcelele mai bătrâne îl cunosc pe veterinar, altfel ele mă văd doar pe mine. Vor face un pic de gălăgie, să ştii, îi spuse el.

Era în salopetă şi cizme de cauciuc şi, ciudat, se simţea grozav de bine îmbrăcată.

Ea nu mai intrase niciodată într-o cocină cu porci, dar văzuse purcei vii de câteva ori. În mod obişnuit nu te gândeşti la lucrări de felul ăsta, de pildă cât de adesea aveai ocazia să vezi 134

purcei? Vaci şi cai mai vedeai din când în când, erau de multe ori pe pajiştile de pe marginea drumurilor, dar porcii erau întotdeauna înăuntru, nu puteai să-i vezi decât dacă aveai vreo cunoştinţă care avea porci sau dacă aveai treabă la vreo cocină. La clinica din Oslo aveau o înţelegere cu o şcoală de călărie care trimitea caii bolnavi la ei şi acolo s-a aflat pentru prima dată aproape de un cal, cu ham şi hăţuri, prima dată când a fost. aproape de un animal mai mare decât un dog german.

Din cocini se auzea o lanuă nemaipomenită. Dar cum au auzit că a intrat cineva s-a făcut o tăcere totală de parcă toţi porcii ascultau şi stăteau la pândă. Apoi se puseră iar pe guiţat.

— Au auzit că am intrat, spuse el. E în afara programului obişnuit. Se întreabă acum ce se întâmplă. Aşa este întotdeauna. Şi când sunt purcele care trebuie să fete, trebuie să intru şi să ies încontinuu. Ceilalţi încep atunci să ţipe şi vor să treci şi pe la ei. îşi închipuie că e Ajunul Crăciunului de fiecare dată când vin la ei, încercă el să glumească.

Nu văzuse niciodată purcele de prăsilă. Păreau nişte munţi monstmoşi de came pe picioare scurte şi subţiri. Râturile luceau umede, se mişcau parcă independent de restul capului, ochii erau ca nişte găuri mici şi albastre în

craniul uriaş, urechile dansau şi tremurau, pe jumătate ridicate, pe jumătate atârnânde. Urechile erau foarte mari, aproape că împiedicau privirea şi animalul trebuia să mişte capul într-o parte şi alta şi să se uite cu coada ochiului. Privirea lor era ascuţită şi iritată, se uitau de parcă ea făcuse ceva rău, ea nu reuşi să le desluşească expresia, în ochi nu li se zărea nimic altceva decât suspiciune. Musculiţe se învârteau în jurul animalelor şi câteva purcele scoaseră nişte sunete ce semănau aproape cu un lătrat când auziră vocea ei:

— Vai, ce mari sunt! Cum e cu putinţă? Cum pot picioarele alea mici să poarte atâta greutate? Cât de grele sunt, de fapt?

— Staţi încetişor, aşa, nu vă speriaţi! spuse el şi intră în ţarcul de lângă ei. Purceaua şchiopată spre el, grohăi, suflă greu şi-şi puse botul în palma lui. Porcii nu văd poate prea bine, dar aud bine şi au înţeles acum că aici e cineva străin. Da, unii cântăresc în jur de două sute de kilograme, chiar două sute cincizeci, dacă e vorba de scroafe cu purcei în burtă. Astea trei de aici cântăresc cam un sfert de tonă fiecare.

3

— Mi-ai mai spus şi altă dată cât cântăresc, dar nu mi-am putut imagina că sunt aşa enorme. Aproape sunt puţin… macabre.

— Sunt animale falnice. Au picioare zdravene toate trei. Cea care zace culcată se numeşte Sura. Nu prea e de glumit cu ea. Poate să te muşte. Este, de fapt, o fiară, aşa e, să ştii! Dar cu purceii ei se poartă întotdeauna ca o mamă minunată. Sunt animale inteligente.

— Da, am mai auzit. Nu am” vrut să spun că simt urâte. Doar că sunt aşa enorme! Nu mi-ar fi trecut prin minte să…

— După Crăciun le iau purceii şi-i pun în cocină

separată.

— Şi când poţi să vinzi purceii?

— După cinci luni. Atunci e preţul cel mai bun la came.

— Le vor duce dorul purceilor lor…

— Sunt foarte preocupate unele de altele după aceea, purcelele, vreau să spun, după ce le iau purceii. Începe o luptă de haită grozavă între ele. Pentru rang şi aşa mai departe.

— Exact aşa este şi la câini…

— Cred că la porci e mai rău. Când le pun pe toate la un loc este o hărmălaie îngrozitoare, un adevărat iad. Trei purcele dintr-odată în acelaşi ţarc şi bătălia să obţii acolo rangul cel mai înalt. Dracu' să mă ia, dacă nu sunt gata să se sfâşie între ele. Din cauza asta le pun împreună când se face noapte şi ele sunt obosite şi sătule. Sting lumina şi mă rog la Cel de Sus să fie bine!

— Doamne Sfinte, dar nu cumva se pot omorî între ele? Ea încercă să-şi imagineze trei sferturi de tonă de carne vie repezindu-se unele la altele într-un ţarc, nici trei câini rottweiler n-ar fi în stare de performanţa asta.

— Nu. Sunt prea greoaie şi prea mari. Dar încearcă, înţelegi. Al naibii să fiu!

El râse uşor, era senin şi destins, cu mâinile în buzunarele salopetei şi un pic adus de spate.

— Sunt foarte frumoase, spuse ea. Ce vârstă… ce vârstă au purceii când trebuie să-şi ia adio de la mămicile lor?

— Cinci săptămâni. Şi zece, douăsprezece kilograme. Peste patra luni vor avea o sută de kilograme. Dar nu vrei să-i vezi pe nou-născuţi? Purceii lui Siri?

— Ba da!

— Iar Sara, care şi-a omorât patra purcei duminică… N-are rost să-i mai facem morală acum…

3

Ea nu mai simţea mirosul urât. Purcelele nu erau murdare aşa cum crezuse, erau mai degrabă pline de praf, cu fire de paie sau rumeguş lipit de piele, doar se tăvăleau mereu pe jos. Balega era strânsă cu grijă în capătul opus al ţarcului. Ea îşi imaginase că porcii erau murdari de balegă. Îl întrebă pe el dacă era aşa.

— Vacile care sunt lăsate libere se balegă peste tot. Dar porcii sunt nişte animale curate, spuse el. În ţarc se balegă întotdeauna în acelaşi loc. Dacă se tăvălesc prin noroi o fac pentru a se răcori, pentru că porcii, de fapt, nu transpiră. Şi când noroiul se usucă şi cade, ia cu el şi paraziţii. Asta aşa ca să ştii. Dar porcii mei nu au paraziţi, aşa ceva nu există aici! Da, da, ei, de fapt, deşi sunt nişte porci, se comportă cum nu se poate mai bine. Şi şi-au păstrat intacte instinctele.

Ea se gândi la clinica lor. Linoleumul curat, curăţenia, dezinfectantele. O cocină era teoretic un violent contrast faţă de locul unde se tratau animalele de casă bolnave. Şi constata acum că o cocină este totuşi un loc curat. Tot ce se afla acolo părea că se află acolo în mod firesc. Paiele şi rumeguşul şi praful de turbă de care el îi povestise cu alte ocazii. El punea praf de turbă pe jos pentru că ei trebuiau să-şi dezvolte instinctele, ea ştia asta prea bine. Porcii trebuiau să râme în pământ şi să şi mănânce din el din când în când. Cu toate că turba era un fel de înşelătorie şi nu pământ adevărat, de vreme ce sub ea era beton. Pereţii grajdului erau făcuţi din blocuri mari de piatră puse unele peste altele, cu nişte ferestruici sus de tot. Ferestrele alea mici erau de fapt locul cel mai murdar din tot grajdul, erau acoperite cu pânze de păianjen atât de dese că nu lăsau să intre lumina. Tuburile de neon din tavan iluminau încăperea, dar şi ele erau pline de pânze de păianjen.

— Uite, aici simt, spuse el.

Şi tot aşa cum nu fusese pregătită când a dat cu ochii de purcelele uriaşe, tot aşa de neaşteptat o cuprinse uimirea la vederea purceluşilor. Erau sub o lampă de încălzit cu lumină roşie, dormind într-o lădiţă, strânşi într-o grămăjoară lucitoare.

— Vai, ce mici sunt!… în comparaţie cu mama lor, vreau să spun, zise ea încetişor.

Purceaua se odihnea întinsă, nu se sinchişi de prezenţa lor. Pântecele ei era de un roz aprins, mamelele erau ca nişte nasturi închişi la culoare aşezaţi în rânduri.

3

— Ea e Siri, e obosită acum, spuse el, intrând în ţarcul ei şi aşezându-se pe vine. Scoase o felie de pâine din buzunar şi i-o întinse. Ea o înfulecă în timp ce scotea mici grohăituri. El o scarpină în spatele urechilor. Torann îi privi pe gânduri. Se cunoşteau unul cu altul, erau legaţi unul de altul, vedea acum clar legătura puternică dintre om şi animal.

— Pot să intru şi eu în ţarc?

— Nu cred că e prea bine. îţi aduc un purcel să-l vezi. Siri nu va protesta dacă eu sunt aici.

El scoase un purcel din grămadă, îl ridică în palme şi i-l dădu. Ea îl apucă aşa cum apuci un nou-născut. Era moale şi cald ca o catifea şi mirosea a lapte. Râtişoral era roz şi foarte curat, codiţa răsucită. Ea îl ridică spre obraz, puiul de animal clipi somnoros şi îi auzi respiraţia uşor sforăită. Sub genele deschise la culoare se vedeau doi ochişori albaştri.

— N-am văzut niciodată ceva atât de drăguţ, şopti ea. Este mult mai framos decât puii de pisică sau de câine sau de alt animal. E perfect, zău…

— Ţine-l bine. Dacă Siri dă comanda, ei reacţionează imediat. Nu ştiu cât timp a trecut de când au mâncat

ultima oară.

— Dă comanda?

— Da, îi cheamă la masă printr-un grohăit. Eu aşa zic, le dă comanda. Atunci ei se reped spre ea indiferent de unde s-ar afla, ba chiar unii aleargă ca nebunii, deşi sunt pe jumătate adormiţi. Dacă aude chemarea, păi atunci framuşelul ăla din mâna ta se zbate şi o ia la fugă de nici nu apuci să te dumireşti bine.

Dar Siri nu dădu nicio comandă şi purcelul se liniştise în mâinile ei, chiar moţăia niţel. Ea nu i-ar mai fi dat dramul, ar fi fost în stare să stea acolo ore întregi cu acel mic miracol lipit de faţa ei. Urechiuşa lui era fierbinte şi o simţea pe obraz.

— Le place să simtă atingerea altui corp, spuse el.

— Crede că obrazul meu este sora sau fratele lui, şopti ea şi îşi lipi buzele de purcel. Şi când te gândeşti că micuţul ăsta va deveni came, slăninuţă şi şuncă în frigiderele magazinelor

— Eh, da, asta e rostul lor, da, da, spuse el. De aceea preţul la came este foarte bun primăvara.

— Cum aşa?

— Da, primăvara e sezonul porcinelor. Se vinde mai mult ca la Crăciun, zău.

— Nu m-am gândit niciodată la asta. Credeam că de Crăciun e sezonul cărnii de porc. Friptură şi tobă şi chestii de astea. Dar e clar că şi primăvara, când oamenii ies afară şi fac friptură la grătar… Of, gândeşte-te că ei ar putea să ştie asta. Nu ţi se pare ciudat? Că trăiesc aici în grajd toată viaţa şi…

— Ei nu au habar de altceva. Nu au cu ce să se compare. Cred că le e bine aşa. Eu nu am cine ştie ce mare crescătorie. Mă ocup de ei la scară mică, ştii. Am timp pentru toţi. Şi ei se plimbă liberi de colo până dincolo, se mai încaieră, dar şi au grijă unii de alţii din când în când.

Nu ştiu, săracii de ei, să protesteze, decât poate unii împotriva altora. Ce să mai vorbim, porcii mei se simt bine aici.

— Până sunt trimişi la tăiere, da, da…

— Merge repede.

— Nu-ţi pare rău, nu te cuprinde tristeţea când îi trimiţi la abator?

Ea încă mai vorbea şoptit. Purcelul dormea cu capul într-una dintre palmele ei. Codiţa subţire şi relaxată nu era mai mare ca un băţ de spaghetti.

— Ba da. Uneori. Da, trebuie să recunosc. Când este câte unul mai poznaş care se deosebeşte de ceilalţi, are mai multă personalitate. De unii devii destul de… ataşat, sau cum să zic? Dar la urma urmei aşa este treaba, oamenii vor came, dar nu au destulă tărie să taie animalele chiar ei. Cineva trebuie să facă şi munca asta. Întâi îi creşti şi apoi îi tai.

— Şi când purceii lui Siri vor…

— Of, nu-mi mai aminti! Mi-e greu să mănânc came atunci, trec pe dulceaţă…

El zâmbi. Se întoarse spre purcea din nou, o scarpină iarăşi şi spuse cu voce joasă:

— Da, da, trecem pe dulceaţă un timp…

Siri scoase nişte sunete care semănau cu un răspuns la ceea ce spunea el şi la câteva secunde după aceea purcelul se zbătu şi sări din mâinile ei alergând frenetic.

— Ajutor! Prinde-l!

Purcelele şi purceii lor erau în trei ţarcuri despărţite unele de altele şi cei mici începură să alerge când ea se apropie de ei. Ea începu să râdă, ei se comportau acum ca nişte căţeluşi. Unul dintre ei se întinse cu labele din faţă înainte şi fundul în sus, exact cum fac căţeii când vor să te joci cu ei. Cu codiţele răsucite. Purceii păreau iuţi şi uşori în mişcări şi erau roz la culoare, aşa cum credeau de fapt

oamenii de la oraş. Un roz ce dispărea pe măsură ce creşteau. Purcelele erau cenuşii sau de un alb gălbui.

— Sunt grozav de frumoase! spuse ea. Dar mult prea mari ca să le ţii în braţe, din păcate.

— Şi sunt sănătoase.

— Pot să-mi mai dai un purcel de la Siri să-l ţin în braţe după ce termină de supt?

Nu se mai gândea acum la mirosul acela pătrunzător, nici măcar atunci când trebui să se schimbe de haine în camera cu nutreţ. Ea îl invidia, pur şi simplu. Nu se gândea la faptul că el nu câştiga cine ştie ce de pe urma acestei munci, deşi el îi repetase asta de multe ori. Preţul la came era mereu negociabil şi era o muncă afurisită cu hârtiile ca să obţii pe kilogram un pic mai mult dacă respectai interdicţiile şi îndeplineai toate condiţiile alea, începând cu planificarea îngrăşămintelor, apoi dotarea, apoi controlul veterinar.

Ea îl invidia că era stăpânul acelui grajd plin de animale, fiinţe vii pe care le cunoştea şi le îngrijea, se ataşa de ele, vedea în ele un lucru de folos.

El nu avea de gând să intre în casă, ea îl văzu cum se uită doar înspre fereastră.

— Atunci, să mergem înapoi, nu? Sau… poate… ce vrei tu să facem? întrebă el.

— Tu te duci la spital din nou, nu?

— Da. Stau acolo câteva ore.

— Trebuie să fie obositor pentru tine. Să conduci mereu aşa între casă şi spital. Tocmai acum de Crăciim şi aşa mai departe.

— Oh. Crăciunul vine, vrei, nu vrei. Noi nu prea sărbătorim cine ştie ce pe aici. Şi poate că ea o să-şi revină, nu?

— Nu cred că-şi revine aşa repede. Crezi că e posibil? Mai sunt doar cinci zile până la Crăciun.

— Vom vedea.

El o conduse până în faţa hotelului. Ea a spus că vrea i meargă la cumpărături şi să se odihnească puţin. 140

— Mâine vreau să plec acasă, mai adăugă ea.

— Bine, cum vrei.

— Am spus că plec joi. Mâine e joi. Pot să vin la spital, să ne luăm la revedere. Pe la prânz. Când termini cu treaba acasă. Poate că şi ea… se va simţi mai bine mâine.

— Da, nu e exclus.

— Mulţumesc pentru… că m-ai invitat la tine. Eşti un norocos, să ştii!

— Norocos, eu?

— Pentru că ai animalele alea grozave. Aş vrea să fiu în locul tău.

— Atunci n-ai mai fi avut bani de hotel, spuse el, şi zâmbi. Nu poţi trăi din chestiile astea. În orice caz, nu în felul în care muncesc eu.

— Dar totuşi voi trăiţi din asta. Altfel cum?

— Mama şi… tata au pensia lor şi nu folosim bani decât pe lucruri absolut necesare. Aşa că ne descurcăm cât de cât. Cât de cât. Abatoarele şi magazinele câştigă banii. Nu eu, în orice caz, nu eu.

Ea se gândi la cei patru ani în care el trebuise să plătească pensia alimentară. Cât s-o fi chinuit el să muncească pentru banii ăia. Anna Neshov a fost mai mult ca sigur furioasă la culme pe el. Şi poate chiar şi pe ea.

— Bine, ne vedem mâine atunci, spuse ea.

Când intră în recepţia hotelului după ce tocmai părăsise Volvo-ul murdar, se simţi ca într-o altă lume. Holul împodobit cu mere aurii şi îngeri albi, scaunele de la bar, caramel la culoare, oameni îmbrăcaţi elegant, covoarele groase, căldura. Dacă ar fi văzut ei bucătăria fermei Neshov. Şi dacă ar fi simţit purceluşul ăla lipit de obraz, aproape de buzele ei. Toţi ar fi devenit sentimentali şi ar fi

refuzat să mănânce carne de porc. Atunci Tor Neshov nu ar mai avea nici din ce trăi, nici pentru ce.

Va cumpăra un cadou de Crăciun pentru el înainte de a pleca. Din cameră sună la bancă şi cera să-i ridice limita de credit cu încă cinci mii de coroane. Făcu un duş şi-şi schimbă lenjeria şi ciorapii, mâncă alunele şi bomboanele de ciocolată din coşuleţul de pe masa de scris, merse în centra la Burger King şi cumpără un hamburger cu caşcaval şi rondele de ceapă şi un pahar mare de pepsi, răsfoi ziaral VG pe care cineva îl lăsase

r

acolo. Nu găsi nimic interesant în el. Afară se făcuse deja întuneric, era ger şi cer senin. Străzile cu ornamente de brad şi ghirlande de beculeţe erau pline de oameni şi de maşini. La mesele vecine oamenii aveau pungi cu cumpărături sub scaune. Îi trimise un SMS lui Margrete în care îi scria că va veni a doua zi. Apoi sună la agenţia de turism din Oslo. Era coadă mare acolo, o voce mecanică îi cern să-şi înregistreze numărul şi va fi sunată când îi va veni rândul.

Cumpără pentru el o ceaşcă de cafea ce avea forma unui purcel, toarta era de fapt în formă de codiţă, un kilogram de cafea măcinată, zahăr candel maroniu şi un set de lenjerie de corp din lână, bleumarin la culoare. Cămaşa cu mâneci lungi şi pantaloni, setul era foarte scump, din lână fină şi subţire care nu era aspră şi nu te mânca pielea când o îmbrăcai. La magazinul de vinuri de pe Byhaven cumpără o sticlă de whisky Bell’s. Când stătea la coadă să plătească băutura, o sunară de la agenţie. Ea ieşi din rând şi căută biletul în geantă. Nu aveau locuri libere decât cel mai devreme vineri.

— Dar eu vreau să ajung acasă mâine. Plătesc biletul întreg!

Nu a ajutat la nimic. Cel mai devreme vineri după-

amiaza. Se gândi că nu trebuia să-i spună lui că va mai fi acolo o zi în plus. Se va plimba prin oraş, se va odihni, va sta liniştită, va m-mega impresiile, va sta tolănită în pat în camera de hotel, va bea vin roşu şi se va uita la televizor va lua pauză de la tot şi toate.

Când puse biletul la loc în geantă, simţi cu mâna ceva înăuntra. Ridică obiectul. Era o cutie de curmale.

— Binecuvântat fie Domnul, Tatăl nostru din ceruri ne rugăm la Tine astăzi pentru ea care se pregăteşte de ultimul dram. Ne ragăm ca Tu cu puterea Ta să o pregăteşti să părăsească această viaţă şi să o primeşti în faţa Ta. Doamne, ascultă-mi ragăciunea, pleacă-ţi urechea la raga mea, căci niciun om viu nu este fără prihană înaintea Ta. Nu cântări păcatele ei, ci te îndreaptă către Fiul Tău, Domnul Iisus Christos care a murit pentru păcatele noastre, dar care trăieşte acum şi care va fi împreună cu noi la Judecata de Apoi. Doamne Iisuse Christoase, Tu care eşti calea, adevărat şi viaţa: Nu o lăsa să ajungă în împărăţia morţilor, lasă duhul Tău cel bun să o călăuzească pe calea cea dreaptă. Pentru că însuşi Duhul Tău mijloceşte pentru noi cu suspine negrăite. Las-o, Doamne, pe Anna să vadă calea mântuirii şi călăuzeşte-o în pacea Ta.

El închise cartea de ragăciuni şi puse mâinile împreunate în care ţinea cartea peste mâinile ei, îşi plecă fruntea şi închise ochii. Ar fi vrat atât de mult să spună nişte cuvinte de iertare, dar ragăciunea aceea pe care o îngăimase o găsi suficientă şi reuşise s-o ducă la bun sfârşit după ce se asigurase că uşa era bine închisă. îşi făcuse datoria. Poate că ea, cine ştie, îl şi auzise. Şi chiar dacă nu-l auziseera mulţumit că şi-a făcut datoria. Nu ca un fiu, ci ca un bărbat care trata durerea morţii şi despărţirea de cei vii într-un mod profesional şi desăvârşit. Nu putea face nimic altceva pentru ea, nici nu voia, la

urma urmei. Ea era, de fapt, aceea care ar fi trebuit să deschidă ochii şi să-şi ceară iertare pentru că ea îl aruncase în disperare atâţia ani, pierduţi definitiv acum, ani de o falsă credinţă ce-i amorţise simţurile ca un ultim refugiu, ca o ultimă scăpare.

El ştia că ea nu credea în Dumnezeu. Înăuntrul lui spera că faţa aceea strâmbă cu gura din care se prelingea salivă era doar o mască paralizată deasupra unui creier viu ce înregistrase fiecare cuvânt. Şi tocmai atunci uşa se deschise cu un sunet ce semăna cu un căscat. El ridică încet capul şi deschise ochii, se gândea că venise probabil o soră medicală. Dar nu, era Torunn, fiica lui Tor, cea care intrase pe uşă. Într-o jachetă lucioasă de piele, blugi şi cizme negre, ţinând două pungi în mână, una albă de plastic şi una de la magazinul de vin, roşie cu steluţe galbene.

— Doamne, doar nu îi este cumva mai rău! Tu de când…

— Nu, nu s-a schimbat nimic. Dar de obicei, în cazuri de felul ăsta, se merge doar într-o singură direcţie, spuse el. Să sperăm că nu se va chinui prea mult. Că nu va trebui să zacă în spital ani de zile…

— Iartă-mă că… Mi-a scăpat…

— Ce anume?

— Că vorbesc de Dumnezeu în felul ăsta… nu am avut intenţia să… înţeleg că tu eşti…

— Nicio problemă.

— Pun aici lucrurile astea ale mele. Dau o fugă până la chioşc să-mi cumpăr o sticlă de pepsi. Sucul pe care îl au pe masa din hol e prea cald.

El trase cu ochiul în pungile ei. Câteva cadouri de Crăciun împachetate în punga albă şi o sticlă de whisky în cealaltă. Ce va ieşi din chestia asta oare? Tor, care nu era obişnuit cu altcineva decât cu mama, cum se va descurca?

Şi să se trezească dintr-odată şi cu o fiică. Şi atâtea lucruri pe care ea nu le ştia şi nu le înţelegea. Biata fată, el ar trebui s-o trimită acasă la ea, în sudul ţării, s-o scoată din această realitate, care în mod sigur nu-i va fi de niciun folos. Azi-noapte pe la două sunase şi Erlend, complet incoerent, probabil beat, bombănise fără şir despre karma şi nemesis şi semne rele, ceva despre un unicom, imposibil să pui cap la cap ceva din ceea ce spunea, în spatele lui se auzea zarvă de voci străine. A trebuit să-i oprească vorbăria şi i-a spus că Torunn venise şi ea, deşi presupunea că Erlend habar n-avea că Tor are o fiică. În aceeaşi clipă a regretat însă că i-a spus. Pentru că la capătul celălalt al firului s-a făcut deodată tăcere. Şi după ce s-a mai adunat un pic, Erlend a vrut să ştie neapărat când se născuse această fiică şi cu cine se însurase Tor, aşa că el a trebuit să se rezume la faptul concret şi anume să spună că fata se născuse pe vremea 144

când el încă mai locuia la ferma Neshov. Erlend începuse să plângă în hohote, Margido se gândise că era din cauza uimirii pentru că nimeni nu-i povestise niciodată despre asta şi se speriase de responsabilitatea ce va cădea asupra lui acum. Dar când Erlend a reuşit să vorbească din nou, îi spusese că plângea de bucurie că devenise unchi şi că în orice caz va veni şi el, pentru că acum era vorba de o întrunire de familie.

Erlend era probabil ameţit şi de altceva în afară de alcool, altfel nu i-ar fi trecut prin cap să folosească un astfel de cuvânt, auzi, familie. Va suna mai târziu şi-i va spune când vine, spusese, şi Margido se gândi că mai târziu însemna azi dimineaţă. Dar, de neînţeles, el sunase peste o jumătate de oră când Margido adormise şi spusese că a rezervat bilet şi va ateriza la Viemes la cinci fără un sfert, de parcă lui Margido i-ar fi dat prin minte să stea acolo şi să aştepte un frate care plecase să-şi facă

năbădăile acum douăzeci de ani şi care nu dăduse semne de viaţă decât o singură dată în tot acest timp. Şi atunci printr-o carte poştală macabră scrisă şi trimisă când era mai mult ca sigur beat. Şi a găsit şi o cameră la hotelul Royal Garden, un bărbat cu un nume caraghios rezervase pentru el o cameră, dar bărbatul acela nu va veni. Vreun iubit, presupuse Margido. Nu ştia că poţi rezerva bilet de avion şi hotel în puterea nopţii, dar probabil că au folosit internetul, se gândi el. Pe internet se afla şi un site cu titlul „Neshov, Biroul de Pompe Funebre", doamna Marstad aranjase cu un nepot al ei care se pricepea la lucruri dintr-astea să aibă şi ei o reclamă acolo.

Dar uite că ea s-a întors. El se ridică în picioare.

— Te rog, stai jos! Nu vreau să deranjez.

— Nu deranjezi deloc. Trebuie oricum să plec. Am o înmormântare la ora unu. Un băiat care s-a spânzurat.

— Of, sărmanul!

— Suferinţă din dragoste, spuse el.

— A lăsat vreo scrisoare, ceva după el?

— Nicio scrisoare despre suferinţa lui, doar un bilet în care le cerea iertare părinţilor.

— Bieţii părinţi!

— Băieţii nu prea vorbesc între ei despre suferinţele din dragoste, şi când li se întâmplă aşa ceva, cred că e sfârşitul pământului.

— Eu nu ştiu prea multe despre lucrurile astea, spuse ea.

— Apropo, unchiul tău soseşte astăzi. Poţi să-i spui şi lui Tor. Va locui la Royal Garden. Nu tot acolo stai şi tu?

— Ba da! Unchiul meu? De la Copenhaga? Dar eu plec acasă… astăzi.

El începu să-şi pună paltonul cu mişcări dezordonate şi se făcu că nu găseşte mâneca pentru a ascunde cât de uşurat se simţea de fapt la auzul vorbelor ei.

— În orice caz, a fost foarte bine că ai venit, zise el şi speră că ea înţelese ce voia el să spună, şi anume că toate acestea nu erau începutul a ceva, ci mai degrabă sfârşitul.

— Dar poate că aştept şi plec mâine acasă. Dacă vine şi Erlend, mă gândesc. Ar fi nostim să-l cunosc şi pe el.

Nu trebuia să-i fi spus. Din greşeală se gândise că spunându-i ei, va scăpa să-l mai sune pe Tor.

— Aşa deci. Bine, bine. Acum trebuie să plec. Crăciun fericit!

— Am fost la fermă ieri.

— De ce?

— Să văd animalele.

— Îţi plac animalele?

— Tocmai am devenit asociată la o clinică veterinară.

— Eşti veterinar, sau…?

— Nu. Doar asistentă. Dar aranjăm cursuri şi programe speciale pentru câinii cu probleme. Firma s-a mărit şi eu am contribuit la asta, aşa că acum sunt asociată. El este foarte mândru de ferma lui. M-am bucurat să constat asta.

— Nu este ferma lui.

— Ce vrei să spui?

— E de fapt a mamei.

— Dar nu e el cel mai mare dintre voi trei?

— Da, el este cel mai mare. Dar ferma n-a fost niciodată trecută pe numele lui.

— Dar mama voastră…

Amândoi se uitară la ea. Dormea şi scotea nişte sforăieli neregulate.

— Am crezut, continuă ea, că… am crezut că tatăl vostra este proprietarul. Că familia lui e aceea care…

— Da. Dar el nu poate hotărî nimic acolo. Aşa a vraf mama. Tata a făcut întotdeauna doar ceea ce i s-a spus să facă. Şi Tor s-a ocupat de fermă. Dar ferma nu e a lui.

Ea se uită pătrunzător la el. 146

— De fapt, ce vrei să-mi spui? întrebă ea.

— Eh, doar că... sunt foarte multe lucruri neclare aici. Asta nu este o familie în care tu... în care tu te vei simţi foarte bine.

— Eu plec acasă mâine, doar ţi-am mai spus!

— Nu am vrut să spun că... Nu, hai să lăsăm asta. Crăciun fel ricit! Foarte frumos că ai...

— Crăciun fericit şi ţie!

Ningea. El a parcat maşina în faţa bisericii Byneset, alături de breakul doamnei Marstad. îi părea rău de ceea ce îi spusese lui Torunn, dar spera că asta o va ajuta după un timp să înţeleagă că ei nu erau o familie în care să cumperi daruri de Crăciun pentru ceilalţi, iar ferma Neshov nu era nici pe departe un loc în care ţi-ai dori să trăieşti.

Ningea atât de des, părea că un perete cenuşiu se ridica deasupra fiordului, la doar câteva sute de metri de mal. îi plăcea foarte mult biserica asta, una dintre cele mai vechi biserici de piatră din ţară, avea aproape nouă sute de ani. Se afla pe o colină înspre fiord, cu toate că mai sus se afla un loc unde s-ar fi potrivit mai bine o construcţie. Dar se spunea că pe locul acela, odată, cu multă vreme în urmă, s-ar fi ańat centrul unui cult puternic pentru o mare zeitate păgână şi acesta a fost motivul pentru care au construit acolo o biserică. Mai demult s-a numit biserica Sfântul Mihail cel de pe Piatră. Aşa erau rânduite lucrurile în lume, se gândi el. Cuvintele trebuiau să fie pe înţelesul omului şi de multe ori n-avea rost să-ţi pese atâta de istorie şi tradiţii.

Nu se simţea stânjenit când intra în biserica aceea veche pen-Í tru că nu i se părea că intra în casa lui Dumnezeu cu minciuna în suflet, ci intra pe un teritoriu al istoriei ce purta în pereţi durerea şi bucuria a nenumărate

generaţii, nenumărate vieţi amestecate.

Masa era aranjată chiar lângă uşă. El îşi scutură zăpada de pe umeri, scoase pieptenele din buzunar şi îşi aranja părul, îl netezi apoi cu palma. Pe o faţă de masă albă era o fotografie cu rama din lemn, un băiat cu păr blond şi cărare într-o parte, era o poză făcută la şcoală, copilul părea stânjenit şi intimidat probabil de un fotograf insistent care îi cerea să zâmbească. Zâmbetul nu venea din interior, se vedea după ochi. Lângă fotografie era un sfeşnic cu o lumânare albă, neaprinsă, la capătul celălalt al mesei era o cutie de colectă. Lângă ea, doamna Marstad scrisese caligrafic pe o hârtie cartonată: „Mulţumiri pentru donaţia făcută Clubului de Tineret din Spongdal. Familia”. Un caiet pentru condoleanţe era deschis la prima pagină cu un pix în aşteptare. El auzi voci dinăuntru, uşa se deschise şi intră un băiat cu braţele pline de coroane şi trei buchete de flori pe care le agăţase de mână cu nişte sfori.

— Fir-ar a dracului de vreme, spuse el, şi înclină capul spre Margido, o înclinare în care nu se vedea vreo scuză pentru vorbele rostite, deşi Margido putea să fie episcopul în persoană, dacă ne gândim la cât de cuvios părea.

El îl rugă pe băiat să-i ajute la căratul sicriului. În biserică era doar o fată nou angajată, slabă ca un ţâr, şi deşi el şi doamna Marstad erau puternici, era nevoie de patru persoane să aducă sicriul din camera frigorifică şi să-l pună pe catafalc. Doamna Gabrielsen era la birou, ocupată să stea de vorbă cu familia decedatului. Băiatul cu florile se cam codi, dar Margido se făcu a nu-i înţelege reacţia şi pomi în fmntea lor spre mica clădire roşie.

Acela era sicriul model Natur tratat. Nimeni nu scoase o vorbă, îl ridicară şi porniră cu el, erau atenţi unde puneau picio-mi să nu alunece, zăpada proaspăt căzută

acoperea gheaţa. Băiatul nu era greu, dar aşezat în sicriu devenise o sarcină nu prea uşoară. Când în sfârşit sicriul era pus pe catafalc şi doamna Marstad se porni să-l împingă printre rândurile de bănci, băiatul cu florile dispăruse ca prin minune. Fata care ajuta în biserică aduse o cârpă şi şterse zăpada de pe sicriu. Doamna Marstad aduse înăuntru sfeşnicele de lumânări şi vazele de flori.

— Broşurile cu psalmi? întrebă Margido.

— Sunt în geanta mea, tocmai mă gândeam să le pun pe masă când ai intrat, spuse ea.

El constată uşurat că putea fără probleme să lase aproape toată treaba pe seama acestor două femei. În vreme ce el se afla la căpătâiul mamei bolnave, ele se ocupaseră de tot, nimic nu fusese uitat şi în plus mai aveau încă două înmormântări pe care ele singure le puseseră la punct. Pentru ultimele două decese nu trebuiau să facă vizite la domiciliu, doar să se ocupe de spălarea şi îmbrăcarea corpurilor la spital, cei decedaţi erau oameni bătrâni, de aceea el se angajase să se ocupe de îimiormântare când familiile sunaseră. Femeilor nu le prea plăcea să se ocupe de spălatul morţilor la domiciliu, cu toată familia îndohată 148

de faţă, cu toată isteria şi încărcarea nervoasă greu de evitat în asemenea situaţii. Broşura de psalmi pentru Yngve Kotum avea un desen pastel cu un peisaj de iarnă pe copertă, sub el scria numele, data naşterii şi data morţii. Preotul Fosse alesese psalmii împreună cu familia. „Doamne, călăuzeşte-mă şi arată-mi lumina Ta. Mă încred în Tine, Doamne”. N-au dorit solist, dar au fost de acord ca organistul să interpreteze muzica din suita „Air” de Johann Sebastian Bach. Coşmarul trebuia să se termine cât mai repede, el îi înţelegea foarte bine. Surorile vor spune câteva cuvinte şi totul se va sfârşi.

Lumea începuse deja să vină. Micuţa biserică de

piatră nu avea loc pentru prea mulţi, toţi ştiau şi veniseră mai devreme să ocupe loc. O astfel de tragedie nu te putea ţine acasă. El şi doamna Marstad nu terminaseră de aranjat panglicile cu cuvintele de adio când au apărut deja primii oameni cu umerii şi părul plin de zăpadă. În biserică se răspândi miros de haine umede şi flori. El mergea încet printre ei şi împărţea broşuri cu psalmi la cei care nu-şi luaseră de pe masă. La ininormântări totul se mişca cu încetinitorul, zâmbetele, înclinatul din cap, toată atitudinea oamenilor devenea altfel, de parcă ar fi ştiut instinctiv cu toţii că astfel îţi arătai respectul faţă de moarte.

Lumânările erau aprinse acum, biserica se umplea de oameni, cei din familie veniră aproape ultimii, pe mamă o susţineau fiicele, mai bine spus, mai mult o cărau. De fapt, era obiceiul ca familia să vină înaintea celorlalţi. Tatăl băiatului dădu mâna cu Margido şi-i şopti la ureche nişte scuze pentru întârziere, nevastă-sa cedase nervos chiar când trebuiau să plece de acasă, spuse el, acum i-au dat o tabletă din alea de somn pe care doctoriţa le lăsase pe masă când l-au găsit pe Yngve mort, nu aveau alte medicamente în casă decât nişte paracetamol şi nu credea că era de folos. Margido îi conduse la primul rând de bănci pe partea stângă unde ei aproape că se prăbuşiră şi se uitară la sicriu de parcă atunci l-ar fi văzut pentru întâia oară, cum stătea acolo în mod ciudat înconjurat de maldăre de flori şi coroane, în lumina lumânărilor aprinse în ziua aceea de decembrie care abia pătrundea prin ferestrele înalte şi adâncite un metru în perete. Clopotele începură să bată, trimiteau vestea cât se putea de departe prin perdeaua de nea, organistul începuse im preludiu. Nu era loc pentru toţi pe bănci. Unii stăteau în picioare pe lângă pereţi.

Mulţi începură acum să plângă. Margido era

mulţumit că în biserică nu era împodobit un brad de Crăciun cum era obiceiul prin alte biserici. Un astfel de lucru ar fi făcut şi mai mare durerea familiei, nici nu credea că ei ar fi suportat să vadă un brad acolo, el ar fi trebuit să-l înlăture. În biserica Byneset aveau doar o mică iesle cu naşterea Mântuitorului, era mult mai potrivită după părerea lui, o iesle frumoasă şi veche cu acoperişul din paie.

Preotul Fosse începu slujba, iar Margido se cufundă în propriile sale gânduri, în timp ce aştepta să-i vină rândul să citească pentru cei din sală tot ce scria pe panglicile coroanelor şi ale buchetelor de flori. Cât timp va trece până ce el însuşi va sta acolo pe primul rând de bănci? Şi cu ce o vor îmbrăca pe bătrână? Oare avea el ceva ce se potrivea pentru ea? Şi cine va veni să stea pe băncile din spatele lor, de vreme ce ani de zile aproape că nu avuseseră vreo legătură cu lumea?

Surorile lui Yngve se ţineau acum de mână lângă sicriu. Cântau un cântecel pe care îl compuseseră chiar ele pentru el, melodia era foarte cunoscută, dar el nu-şi aminti cum se numea, ele cântau ceva despre păsări şi că fratele mai mic fixsese el însuşi o pasăre, o pasăre călătoare ce i-a părăsit brusc când s-a făcut prea frig. Lumea plângea fără reţinere, îşi trăgeau nasul şi se ştergeau la ochi cu mişcări ţepene, neajutorate, oamenii stăteau înghesuiţi în locul strâmt de la intrarea în biserică, trei tineri se ţineau strâns îmbrăţişaţi, pe jos era o broşură de psalmi călcată în picioare, plină de noroi. El dorea din tot sufletul să fi fost singur acolo. Poate că ar fi bine să ceară cheile de la oamenii bisericii într-o zi, să se închidă înăuntru, să stea în linişte şi să asculte vocile ascunse în pereţi fără să se teamă sau să se ruşineze că nu mai putea crede nici în rai şi nici în iad.

— Toate îşi au vremea lor şi fiecare lucru de sub

cerari îşi are ceasul lui. Naşterea îşi are vremea ei şi moartea îşi are vremea ei; săditul îşi are vremea lui şi culegerea celor sădite îşi are vremea ei; plânsul îşi are vremea lui, bocitul îşi are vremea lui şi jocul îşi are vremea lui; căutarea îşi are vremea ei şi pierderea îşi are vremea ei…

Nu se aşteptase ca vorbele preotului să-l mişte, totuşi îl atinseră pe neaşteptate. Înghiţi în sec de mai multe ori. Gura i se uscase complet. Simţea că îi era imposibil să părăsească scaunul. 150

Nu se poate, trebuia să-şi vină în fire! Ridică privirea spre picturile murale, picturi groteşti, dar trebuia cumva să scape de cuvintele preotului. îi convenea mai degrabă înfăţişarea lor macabră. Picturile erau în contrast deplin cu ceea ce se rostea acolo. Una dintre picturi ajunsese în spatele unui paravan. O încercare nereuşită de a proteja creştinii din ziua de azi cu credinţa lor că iubirea necondiţionată, esenţa creştinismului îi salvează de păcate şi ei pot face orice fără să suporte consecinţele. Pentru că Iisus primea toate pocăinţele şi îi spăla de păcate, nimic nu era niciodată prea târziu. Acea pictură îl reprezenta pe Satana ce stătea pe vine la marginea unei pâlnii. Pâlnia era pusă în gura unui păcătos cu burta umflată, şi diavolul vărsa excremente în pâlnia aceea, erau pictate ca nişte guguloaie roşiatice. Diavolul avea aripi şi coame de ţap şi un alt treilea corn răsucit în mijlocul fmn-ţii. Rânjea uitându-se la burta umflată a păcătosului. Pe peretele celălalt era pictat Păcătosul cu cele şapte păcate de moarte ieşind din diferite părţi ale corpului. Fiecare păcat era înfăţişat ca un vierme gras cu gura căscată. Deasupra era scris cu litere mari: Mors tua, Mors Christi, fraus mmdi, Gloria coeli et dolor infemi sunt meditanda tibi. Moartea ta, moartea lui Iisus Christos, mizeria lumii, splendoarea cerului şi pedeapsa iadului, gândeşte-te la

ele… Aici, pe acest pământ bătătorit, au stat oameni cu multe sute de ani în urmă, cu trapurile mirosind a sudoare şi înghesuiţi unii în alţii. S-au uitat neputincioşi în sus la frescele acelea şi au ascultat în singura lor zi liberă din săptămână cuvintele vreunui preot. Bieţii oameni, ce puteau ei să înţeleagă la vremea aia, cât s-or fi chinuit să priceapă legătura între toate? Nici cei din zilele noastre, deşi se chinuiau, nu găseau probabil un sens. Biserica avea acum bănci pe care se putea sta, avea încălzire şi în plus excrementele Satanei fuseseră ascunse cu grijă în spatele unui paravan.

Când biserica s-a golit şi doamna Marstad a plecat să ducă florile care erau trimise familiei, fata aceea care era noul ajutor la biserică spuse:

— Bieţii oameni!

— Da, răspunse el, şi adună mai departe resturile de lumânări pe jumătate arse din sfeşnice.

— Şi să mori în felul ăsta. Ai fost acolo ca să-l speli?

— Da. E datoria mea, munca mea.

Nu se potrivea să ai drept slujitor religios o fată atât de tânără în biserica asta străveche şi încărcată de tradiţii, nu se potrivea chiar deloc. Femeile erau clevetitoare şi pisăloage şi ea era mult prea tânără. El nu-şi putea imagina ce-o fi gândit stareţul când a angajat-o.

— Ştiu că e munca ta. Dar n-a lăsat vreo scrisoare?

— Ba da, un bilet în care îşi cere iertare. Am auzit că a fost ceva cu o fată.

— Eu n-am auzit aşa, zise ea.

— Ce vrei să spui? întrebă el şi puse resturile de lumânări într-o pungă de plastic.

— Eu am auzit că ar fi fost ceva cu un băiat. Că el era un… ştii? Homosexual.

Ultimul cuvânt îl spuse în şoaptă.

El strânse catafalcul şi-l puse în portbagajul

Citroënului împreună cu sfeşnicele pentru lumânări şi vazele goale de flori, puse caietul de condoleanţe pe scaunul de lângă el, puse cutia de colectă jos în maşină. În ea erau mai multe plicuri. Se gândi la fata aia care pronunţase cuvântul acela în şoaptă, fiindcă se afla în casa Domnului unde nu trebuie să rosteşti cuvinte urâte. Băiatul era oricum mort.

Păsările. Mergea cu bicicleta la Gaulosen să se uite la păsări, îşi nota când soseau rândunicile.

Curăţă maşina de zăpadă şi pomi la drum. Când era pe podul Ristan deschise telefonul mobil. Un mesaj îi cerea să asculte o înregistrare. El credea că mesajul este de la Tor, că ea murise, că totul se terminase. Dar, nu, mesajul era de la Selma Vanvik, femeia de curând văduvă, trebuia să treacă pe la ea, îi simţea lipsa, ce-ar fi să vină la ea în seara de Ajun, ea nu va mai trebui atunci să meargă la vreimul dintre copii, era prea multă gălăgie acolo, vor fi numai ei doi, ea va găti ceva ce-i place lui, o să fie plăcut. Sau poate că nu era o idee prea nimerită, ce credea el? El nu ascultă mai departe, închise butonul, aruncă mobilul alături peste caietul de condoleanţe şi trase pe dreapta într-o mică parcare. Intră cu picioarele în zăpadă, se frecă pe faţă şi pe creştetul capului cu zăpadă, aplecă ceafa, se apucă să-şi studieze mâinile. Privi firigii de nea, cădeau pe genunchii reci ai pantalonilor, rămâneau acolo fără să se topească.

El nu şi-a dat seama că plângea. Observă abia după un timp. Astăzi ea va pleca acasă. Acasă la ea. îl considerase un norocos pentru că avea porcii ăia frumoşi, ea înţelesese asta. Acum i-a văzut, a înţeles un crâmpei din viaţa lui şi uite, va pleca. I-a cumpărat şi daruri. Nu-şi amintea cât timp trecuse de când nu mai primise un dar Dacă nu-l punea la socoteală pe Ame care venise şi îi adusese hrana pentru animale… Gratis! Niciodată nu i se

mai întâmplase asta. De obicei muncea aproape o zi întreagă să care nutreţul cu tractorul, să-l încarce, să-l descarce, să-l stivuiască. Şi acum Ame venise şi îi adusese tot, ba încă îl mai şi ajutase să descarce şi să care totul în grajd. Nu, asta chiar că era… Nu va uita niciodată ajutorai primit. Dar ea nu trebuia să-i mulţumească atâta pentru curmalele alea, trebuia să-i dea şi el ceva. Mai ales că tot ce-i putuse oferi pentru prima oară în viaţa ei când venise la ferma Neshov erau o cafea şi câteva bucăţele de zahăr cubic.

Şi poftim, ea îi cumpărase cadouri. Erau în maşină acum în nişte pungi, în faţa scaunului de lângă el. O sticlă de whisky într-o pungă roşie ca focul şi nişte pachete în altă pungă. Le va duce în spălător când se va întuneca. Era atât de bucuros că ningea afară, se va concentra la lucrări de felul ăsta precum curăţarea zăpezii, de pildă. Va face pârtie meticulos şi îndelungat şi apoi va gusta din whisky, deşi ea spusese că erau daruri de Crăciun şi ar fi trebuit să aştepte până atunci. Ea îl îmbrăţişase apoi. Mirosea aşa de framos şi semăna grozav cu maică-sa, cu toate că era mult mai în vârstă decât fusese Cissi pe vremea aceea. Oare din cauza asta îl podidise plânsul aşa din senin? Se smiorcăia ca un puşti, ştergătoarele de la parbriz erau de puţin folos acum, el oricum nu vedea dramul din cauza lacrimilor

r

Doctorul a spus azi că nu erau semne care să prevestească im alt atac cerebral. Cum de ştiau ei aşa ceva? Doar nu erau vrăjitori. Sau poate că erau, cine mai poate şti? Acum este vorba de inimă, spuseseră, inima ei nu mai ţine mult. Nişte caraghioşi. Dacă ar fi văzut-o doar cu puţin timp în urmă cum se învârtea prin bucătărie, cum bătea cu telul sosul alb pentru găluştele de peşte şi dăduse radioul mai tare când se cânta melodia. Se luminează pe pajişti liniştite!

Eh, el nu credea ce ziceau ei. Ea va fi pe picioare în cmând, sprintenă şi sănătoasă. Şi deşi fusese nevoie de plimbarea asta la spital ca să-şi revină, de acum încolo lucrurile vor fi cu totul altfel. Pentru că acum a văzut-o pe Torunn şi de acum încolo totul va fi altfel. Data viitoare vor putea să vorbească amândouă pe îndelete cum vorbesc bunica şi nepoata. Trebuia neapărat să o convingă pe maică-sa să nu amintească de povestea aia cu pensia alimentară. Nu de mult îşi adusese iar aminte de asta, se pare că nu va uita vreodată banii ăia care o costaseră scump aventura lui necugetată din armată. Da, trebuia neapărat s-o convingă să nu pomenească chestia asta. Doar nu era vina lui Torarm, ea ce vină avea că s-a născut? Şi Cissi o numise Tomnn, care venea de la Tor, nu? Asta avea importanţă, nu se putea ignora, cu toate că ea nu semăna deloc cu cei din neamul Neshov. El îşi trase puternic nasul şi se şterse cu dosul palmei. Ar fi fost curios s-o vadă din nou pe Cissi, care mirosea a zahăr ars, a brioşe şi a sirop şi care îşi vâra în gură o şuviţă de păr când se intimida. Amândoi au fost atunci foarte stânjeniţi şi de atunci el nici nu mai încercase vreodată cu nimeni altcineva. Pentru că numai ce se zbenguiseră puţin şi uite ce urmare avusese. El fusese preocupat numai să se descarce febril şi fierbinte şi înainte să-şi fi dat seama ce se întâmplă, poftim, din treaba asta a ieşit un copil. Doar o singură dată. Absolut de neînţeles. Dar toate astea nu le putea povesti mamei, ea era convinsă că au ţinut-o ca iepurii într-o împerechere luni de zile de fiecare dată când el avea permisie şi că nu s-au gândit la consecinţe.

Şi ea va pleca astăzi. În locul ei va sosi Erlend. Margido îi spusese că unchiul ei va veni azi. Chiar aşa i-a spus, unchiul ei. Cuvântul ăsta l-a folosit. Se întrebă ce credea Margido despre ea, el o întâlnise atunci pe Cissi. Avea şaisprezece ani pe atunci, chiar în perioada

pubertăţii, se înroşise ca focul când Cissi îl întrebase nu mai ştia ce la masă, în acea unică, scurtă şedere la 154

ferma Neshov. Se îndrăgostise probabil pe loc de Cissi, el însuşi era grozav de îndrăgostit, dar cine nu se îndrăgostea imediat de Cissi? Toţi. Cu excepţia mamei, care considerase că fata nu era destul de voinică şi muncitoare pentru ograda lor, aşa cum sunt femeile din nord. Dacă Cissi nu s-ar fi arătat aşa de lacomă la mâncare, se gândi el. Poate că asta declanşase respingerea. Maică-sa făcuse pateu la cuptor şi pusese masa pentru o gustare cu dulceaţă şi caşcaval şi pâine de casă şi pateul ăla afurisit! Cissi îşi pusese unt pe felia de pâine şi îşi tăiase o felie groasă de pateu pe care o ridicase peste masă. El nu va uita toată viaţa expresia de pe faţa mamei. La ferma Neshov ei erau învăţaţi doar să înfigă puţin vârful cuţitului în pateu, să ia câteva firimituri din el şi să întindă un strat subţire, aproape străveziu pe pâine. Şi imediat ce mama reuşi să stea de vorbă cu el între patru ochi, îi povesti fără menajamente ce pagubă ar putea fi pentru ei o astfel de persoană. Care nu ştia ce înseamnă măsura, nu gândea cumpătat, nu numai la lucrurile mari, dar şi la cele mici. Cissi era, spusese ea, ca un iepure, nu se gândea la iarnă câtă vreme vara era caldă şi când nu mai avea încotro se aciua pe la vreun fecior moştenitor, aşa ca el. El se opusese şi spusese că poate Cissi a vrut să arate cât de mult aprecia mâncarea gătită de ea, poate că nici nu-i plăcea cine ştie ce pateul, la urma urmei. Dar se servise din belşug, poate doar aşa din politeţe. Dar protestele lui n-o convinseseră şi el înţelesese că Cissi îi stătuse mamei drept în gât. Şi când el, două zile mai târziu, îşi adunase toată puterea de care era în stare şi îi spusese că fata era gravidă, maică-sa se înfuriase teribil şi aruncase după el cuţitul cu care curăţa cartofii. Cissi se dusese la o pensiune în oraş şi îl aşteptase. Însă după un

timp a trebuit să plece acasă, în nord, cu ruşinea ei cu tot. Oh, dacă bunicul Tallak ar fi fost acasă, dacă n-ar fi fost plecat să vândă somon la oraş când venise Cissi! Dacă el ar fi întâlnit-o şi ar fi plăcut-o, atunci ar fi trecut peste maică-sa şi ar fi discutat toată povestea cu bunicul.

Dar Cissi plecase deja. Cu micuţa Torunn în burtă. Şi atunci singurul lucru care îi mai rămânea de făcut era să muncească. Să muncească de dimineaţa până noaptea în grajd şi pe arie, să muncească până îl apuca ameţeala de oboseală, să uite mirosul din părul ei, subsuorile ei moi şi albe şi visul de a o vedea mergând prin ograda fermei Neshov cu burta la gură şi vorbind dialectul acela al ei susurat din nord.

Tatăl său aprinsese focul în camera de zi. Şedea acolo şi citea ziarul Naţiunea. Deci îl adusese din cutia de poştă şi chiar se descurcase să aprindă focul. Era îmbrăcat în flanela aia a lui murdară şi găurită într-un cot. Şi nebărbierit. Încetase să se mai bărbierească. Tuleiele albe, ţepoase îi acopereau maxilarele până sus pe obraji, fire de păr închise la culoare îi ieşeau din nas şi din urechi. îi trecu prin minte că taică-său era acum la vârsta la care era bunicu-său Tallak atunci când murise. Totuşi şi-l amintea pe bunic ca pe un om ce se bucura de viaţă şi arăta tânăr în comparaţie cu taică-său care avea acum o înfăţişare mizerabilă. Dacă bunicul ar fi fost acolo acum, cu vocea lui voioasă, cu siguranţa pe care o avea în mişcări, ar fi putut în mod sigur să-l liniştească. El ar fi spus în cuvinte ceea ce Tor doar îndrăznea să gândească, că ea va fi pe picioare în curând, că era o femeie puternică.

Tallak... Simţi deodată că îi duce dorul, dar îşi reveni repede. De ce să-l apuce dorul de el tocmai acum după atâţia ani? Tallak era trecutul, o generaţie dispărută. Şi totuşi amintirile legate de bunicul Tallak erau necrezut de puternice. Nu numai despre el, dar şi despre felul său de a

fi, despre viaţa din jurul lui, cutezanţa aceea a lui, optimismul, credinţa că totul se rezolvă, trebuia numai să vrei din toată inima. Parcă îl vedea acolo la masa din bucătărie, cum îşi bea ceaiul dimineaţa. Un cub de zahăr se îmbiba cu ceaiul scurs din ceaşcă pe marginea farfuriuţei, sprâncenele îi tremurau deasupra privirii. Cubul de zahăr îmbibat cu ceai îşi pierduse colţurile şi bunicul îl sugea cu nesaţ, de parcă ar fi fost un fruct ce se copsese. Aşa obişnuia să spună.

Termometrul de afară arăta minus 2°, zăpada se aşternea fără să se topească, poate că va trebui s-o cureţe săptămâni de-a rândul. Era curios să audă ce vor spune la buletinul meteorologic, în timp ce parca Volvo-ul se gândea că va bea mai întâi o ceaşcă de cafea şi va citi ziarul. Era singurul lux pe care îl acceptase maică-sa, să aibă abonament la ziarul Naţiunea, nimic altceva, niciun ziar local, nici vorbă de reviste. Singura revistă pe care o primeau era Foaia Fermierului, şi asta o primeau gratuit pentru că erau membri în sindicatul fermierilor Naţiunea costa bani, dar chiar şi ea înţelegea că era necesar să fie la curent cu noutăţile în agricultură, nu erau suficiente broşurile informative de la organizaţia crescătorilor de porci. Trebuia totuşi 156

să ai idee de NATO şi Uniunea Europeană, dezbaterile de acolo şi preţurile la came. Era pe deasupra interesant să citeşti despre alţi fermieri care aveau alte metode de cultivat şi de crescut animalele, care experimentau cu stmţi, lame şi lapte de iapă. Intră în camera de zi. Tatăl lui stătea nemişcat cu ziaral în mână, nici nu se sinchişi să-i arunce o privire.

— E al meu, spuse Tor şi-i smulse ziaral.

Tatăl lui lăsă mâinile să-i cadă în poală şi se uită în altă parte.

— N-ai nimic de făcut? îl întrebă Tor. Nu e duminică

azi. Abia azi-noapte şi-a dat seama că dacă maică-sa nu era acolo să-i spună tatălui său ce să facă, omul îşi închipuia că a intrat în vacanţă. O vacanţă de Crăciun prelungită. Nici măcar o singură dată de când o internaseră nu se interesase de soarta ei.

Tor închise uşa de la bucătărie. Focul în soba de acolo nu era aprins şi ligheanul de zinc în care ţineau lemnele era gol. El deschise uşa din nou şi spuse:

— Nu mai sunt lemne de foc.

Trânti apoi uşa. Eh, dumnealui putea să iasă pe uşa cealaltă, nu suporta să-i vadă corpul încovoiat târându-se, să-i audă horcăitul şi sforăitul, mereu îi atârna din nas o picătură de lichid… Cum naiba va fi să locuiască singur cu el dacă ea nu se va pune pe picioare, nici nu voia să se gândească. El azvârli ziaral pe masa de la bucătărie, deschise radioul, aprinse aragazul, îşi tăie, două felii de pâine, abia reuşi să nu se taie la degetul arătător de la mâna stângă, cuţitul întâlni unghia, inima bătu tare, el o simţi drept în dinţii ce scrâşniră. Dacă taică-său n-ar fi locuit acolo, la dracu', ar fi putut să aducă în casă punga roşie, s-o pună drept pe masă, să pună sticla în frigider, să pună dararile pe un scaun în camera de zi, să fie el însuşi, să se simtă relaxat, putea să facă o baie în cadă, să profite puţin de absenţa mamei. El bombăni nişte înjurături şi îşi tăie nişte felii dintr-un calup de caşcaval pe care apărase mucegai.

Maică-sa zicea că mucegaiul e sănătos, ce mai, adevărată penicilină, nu te îmbolnăveai dacă mâneai caşcaval mucegăit. Dar caşcavalul devenea moale şi lipicios pe partea pe care se mucegăia şi lui i se făcea scârbă să-l mănânce. Dar oricum nu se va apuca să o înfrânte acum, chiar acum când ea nu era acolo. În orice caz, nu acum. Erlend va merge azi la ea. Oare ea va simţi asta? Oare se va bucura fără s-o poată spune aşa cum se

întâmplase şi cu Tonmn? La urma urmei, era poate mai bine că Torunn jplecase, scăpase astfel să-l întâlnească pe Erlend. El nu i-a spus niciodată nimic despre Erlend, că era altfel. Dar din moment ce nu-l va întâlni, va scăpa de mustrările ei, despre cum se eschiva el şi nu-i spunea niciodată adevărul gol-go-luţ. Da, acum se gândea că era mai bine că ea va pleca. Erlend va locui în acelaşi hotel în care locuise şi ea, dar chiar dacă vor trece pe coridor unul pe lângă altul, el spre camera lui, ea spre ieşire, n-au de unde să ştie cine sunt. Dar probabil că Thmnn era obişnuită cu aşa ceva, ea locuia la Oslo, erau al naibii de mulţi acolo, văzuse la televizor, nu le era nicidecum ruşine, se împopoţonau şi se curtau între ei şi se prefăceau că total era normal. El îşi aminti de vremea când maică-sa era însărcinată cu Erlend! Ce ruşine îi fusese! Ea făcuse patmzeci de ani şi burta începuse să-i crească, o baborniţă ca ea nu era cazul să mai facă copii, toţi râdeau de el la şcoală. De fiecare dată când ea îşi îndrepta spatele şi se ţinea cu o mână de el, îi ieşea burta înainte şi lui, privind la ea, îi venea să scuipe. El nu mai înţelegea nimic. Ea îl ura pe taică-său, nu era posibil aşa ceva, şi totuşi cum se întâmplase? Ei nu dormeau niciodată în aceeaşi cameră, el doar nu se ducea la ea noaptea, pe fliriş? Podeaua de lemn din coridorul de sus nu trosnise niciodată, el ar fi auzit în mod sigur, sau poate că se ducea la ea în zorii zilei când era somnul mai profund, cam aşa se gândea el pe vremea aceea. Dar gândul la taică-său în pielea goală… asta îi era peste putinţă să-şi imagineze. S-o vadă pe ea aruncându-se de gâtul lui! Dar se vede treaba că l-a primit ca pe un soţ.

El mestecă pâinea şi răsfoi ziarul fără să reuşească să înregistreze nici măcar un cuvânt. Oare Erlend va veni aici la ei? Nu, de ce să vină, ce ar putea să facă aici? Dar faptul că venea… Doar chestia asta în sine merită… Şi chiar acum, înainte de Crăciun.

Uşa se deschise. Tatăl său intră şchiopătând cu un braţ dei lemne în mâna stângă. Merse la ligheanul de zinc şi le dădui dramul în el. Două bucăţi de lemn căzură alături. El le adună cu grijă, le puse în lighean, intră apoi în camera de zi unde era] televizoral şi închise uşa după el fără zgomot.

Se aşternuse multă zăpadă. Plugurile stăteau înşirate unele după altele şi aşteptau să intre pe pistă când avionul se opri la terminal. Din fericire, îşi pusese cizmele la plecare, deşi la Copenhaga, în ploaia de acolo, păruse ridicol.

Singurul lucru pe care îl recunoştea era priveliştea peste fiord dinspre Tautra şi munţii Fossen. Aeroporml era nou, autostrada spre oraş era nouă şi ridicată în teren şi când autobuzul se apropie de centru trecură printr-un cartier nou. Pe terenul foarte întins unde odată era şantierul naval din Trondheim se aflau acum şiruri de blocuri moderne cu steluţe de Crăciun la ferestre şi cu ghirlande din beculeţe ce decorau balcoanele acoperite de zăpadă.

— Nedre Elvehavn şi Solsiden, anunţa şoferul cu voce monotonă următoarea staţie în microfon.

Solsiden! Malul însorit! Tronderii nu se dezmint în vecii vecilor, se gândi el. Totuşi era o duioşie în toate chestiile astea, o nevinovăţie care te făcea să zâmbeşti. Nu-şi ascundeau sentimentele. Dacă ceva li se părea frumos, atunci îi dădeau strălucire chiar şi numai prin denumire. Exact ca treaba asta cu Royal Garden. Hotelul se construise pe vremea când el tocmai se pregătea să plece de acolo şi discuţiile asupra denumirii erau în toi. Hotelul trebuia să fie un castel de sticlă cu lumini ce se vor oglindi în râul Nici, cu seră în interior, adevărate grădini botanice cum nu se mai văzuseră în oraşul acela, şi numele va trebui să fie ceva pe măsură. Era de preferat să te ducă

gândul cât mai departe de limba norvegiană. Grădina regală! Nici mai mult, nici mai puţin, şi pe englezeşte!

Era mahmur şi corpul îi era înţepenit. îşi simţea faţa amorţită după reprizele de plâns de azi-noapte, ar fi fost bine să-şi pună ochelarii de soare, dar afară era beznă deja, n-ar fi făcut decât să atragă şi mai mult atenţia. Şi la aeroport nu-l aştepta nimeni, îi ducea dorul lui Krumme şi-i părea rău că nu l-a lăsat şi pe el să vină. Dar nici n-ar fi avut timp, la redacţie era o zăpăceală veselă ca de sărbători, nu puteai să lipseşti în ruptul capului, decât dacă era vorba de moarte, şi deocamdată nimeni nu era mort. Oraşul era superb în întuneric, nu era absolut deloc cazul să te ruşinezi cu el. Lui Krumme i-ar fi plăcut imediat. Ce s-ar fi făcut el fără omul acela? Aseară oaspeţii rămăseseră cu gura căscată când el începuse să plângă aşa din senin după al treilea coniac. Nu trebuia să bea aşa de mult, tocmai se aşezase să se destindă puţin, petrecerea fusese perfectă şi toate îndatoririle de gazdă îndeplinite cu succes, nu mai era nimic altceva de făcut decât să bea, să râdă şi să aştepte Crăciunul. Mielul pregătit de Krumme fusese calificat drept miracol, iar tarta de mere cu capac de bezea ceva dumnezeiesc. Şi masa, ce să mai vorbim despre masă, a fost o masă cum vezi în revistele de decoraţiuni interioare şi nu poţi crede că e posibil s-o aranjezi singur, şi iată că el reuşise.

Totuşi, a fost şi un fel de nepotrivire. O masă festivă foarte reuşită combinată cu gândul că maică-sa trăgea să moară. Combinaţia asta nu era foarte bună, dar coniacul era, dimpotrivă, foarte bun. Şi când s-a pornit să plângă în hohote cum plâng femeile, cu sughiţuri, într-un mod pe care el însuşi îl considera penibil, atunci din fericire Krumme a reuşit să-l scoată din cameră şi să-l ducă în hol. Acolo a dat cu ochii de ieslea aia oribilă de Crăciun şi asta a înrăutăţit situaţia. Cum dracu’ nu se învăţa niciodată că

nu trebuie să bei prea mult când te lovea o grozăvie. Atunci era cazul să faci o plimbare afară, să tragi aer curat în plămâni, şi nu să cazi într-o cherche-leală patetică împreună cu oamenii care îţi sunt dragi. Şi mai era şi Crăciunul, cu toată bucuria lui. Pentru un biet om, atâta fericire dintr-odată putea fi prea mult.

Hotelul nu era în mod special ceva nemaipomenit, cu toate că trebuia să recunoască că va fi produs ceva flirori cu douăzeci de ani în urmă. El şi Krumme fuseseră în Dubai. După ce ai văzut hotelul Barjal- Arab de acolo, nimic nu te mai poate impresiona.

Recepţia avea un design mult prea încărcat, se vede treaba că la Trondheim nu se auzise de minimalism. Şi lui nu-i trecea 160

prin cap să le povestească despre asta, se afla acolo ca oaspete, nu avea de gând să lase urme după el. El se înregistra şi împreună cu cârdul pentru uşă primi o bucăţică de hârtie împăturită pe care scria un număr de telefon. Un număr de mobil. Sus în cameră merse direct la baie şi se uită în oglindă. Faţa îi era umflată în jurul ochilor, obrajii şi ei umflaţi. Ba chiar şi în colţurile gurii se observa ceva, ce dracu', asta-i bună, să plângi până ţi se umflă colţurile gurii. Scoase imediat trusa de toaletă din bagaj, udă cu apă rece un prosop mic şi şi-l puse pe faţă de mai multe ori până simţi că i se taie răsuflarea. După aceea îşi ciupi puţin pielea, îşi unse faţa cu o cremă neparfiimată, împrospăta cu un creion dermatograf linia neagră foarte discretă de sub ochi, îşi puse puţin fixativ în păr şi îi dădu o formă potrivită la vârf, trăgând un ciuf spre frunte. îl sună pe Krumme la serviciu şi-i spuse că a ajuns.

— Am făcut o prostie că am venit. Nu cred că era necesar Dar tu ştii că sunt foarte impulsiv.

Krumme râse şi-i spuse că-l iubeşte, îi aminti că asta nu era o acţiune impulsivă, ci mai degrabă o virtute

necesară. Pe Erlend îl cuprinse îngrijorarea, oare cât de mult îi divulgase lui Krumme din trecutul său cu o noapte înainte, atunci când îi plânsese în braţe? Krumme mai spuse că avionul de întoarcere era a doua zi, totul va reintra în normal şi nu va trebui de atunci încolo să-şi reproşeze că n-a mers să-şi vadă mama când era pe patul de moarte.

Tot ce spunea Krumme suna natural şi iâresc, lucrurile astea le ştia şi el, dar se simţea bine auzindu-le. Termină convorbirea, merse direct la minibar şi descoperi o sticluţă ridicol de mică de Freixenet spumos, pe care o sorbi dintr-o înghiţitură. Era rece ca gheaţa, dar nimic altceva. Mult prea dulce. Formă numărul de telefon scris pe hârtiuţa aceea şi se aşteptă să audă vocea lui Margido. Omul avea probabil un telefon mobil când se ocupa de o firmă de pompe fiinebre. O astfel de îndeletnicire puteai s-o numeşti meserie ambulantă. La primul apel răspunse o femeie.

— Bumă, aici Torunn, zise ea.

— Oh, Dumnezeule, Torunn! Tu eşti? Ce plăcere! Unde eşti? Ea era la Royal Garden.

— Şi eu sunt tot aici!

Ştia asta, de vreme ce găsise biletul de la ea. Ea trebuia de fapt să se întoarcă la Oslo astăzi, dar nu găsise bilete decât mâine. De aceea se gândise că poate ar fi bine ca ei să…

m

— Şi eu plec acasă tot mâine. Se potriveşte perfect! Gândeşte-te, eu nici n-am avut habar că tu exişti!

Ea tăcu.

— Am spus ceva nepotrivit? iartă-mă, nu m-am gândit la… uneori mă ia gura pe dinainte. Dar aşa sunt eu.

Ea răspunse că totul era în regulă, doar că era puţin surprinsă. Nu spuse ce anume o surprinsese, îl întrebă

când se va duce la maică-sa la spital.

— Nu ştiu… asta… nu prea contează când, la urma urmei. Vreau doar să trec s-o văd şi gata.

Ea râse. El simţi că o place. Simţi că o place cu toate că habar nu avea dacă ea este o bigotă sau o mamă cu zece copii. Care avea o slăbiciune pentru, hai să zicem ceasurile cu arc şi crochetele de peşte.

— Ştii ceva, spuse el. Iau im taxi până la spital chiar acum, apoi hai să ne întâlnim la bar… să zicem la şapte şi jumătate? Luăm masa de seară împreună?

Ea ezită să răspundă, apoi propuse ca ea să cumpere ceva de la Burger King şi să mănânce împreună în camera unuia dintre ei.

— Ce spui, junkfood? Doamne, eu nu mai mănânc aşa ceva de o veşnicie, e scandalos de nesănătos! Dar de data asta, da, mulţumesc! Cel mai mare hamburger cu caşcaval care există. Şi cartofi prăjiţi! Şi comandăm băutură în cameră! Eu fac cinste. Atunci vino aici. Camera patru sute treisprezece. Şapte jumătate, e bine?

Spitalul se schimbase mult. Încă de pe vremea lui se vorbea că trebuie mărit. Un spital gigantic. El îşi aminti de operaţia de amigdalită pe care o făcuse cu o jumătate de an înainte să meargă în armată. În armată l-au declarat inapt pentru serviciul militar, dar apt pentru muncă, se vede treaba că şi-au dat seama că el era altfel. Nu că nu mai avea amigdale, dar că era homosexual. Şi el care se bucurase atâta la gândul că-şi va vedea cămara-l zii despuiaţi la duş. În loc de asta, a petrecut un întreg an nefericit Í pe scaunul unui birou de la unitatea militară din Persaunet, unde a împletit de plictiseală metri întregi de lanţuri din agrafe de birou. Toate lucrurile astea îi veneau acum în minte. Înainte ca taxiul să oprească în faţa clădirii principale, el scuipă pe degetul arătător şi-şi şterse fardul de sub ochi. 162

Margido era acolo. Nu-l recunoscu imediat. Se schimbase mult. îmbătrânise. Albise în felul acela în care albesc oamenii când vor neapărat să ţină pasul cu ceilalţi. Şi se îngrăşase binişor. Se ridică acum şi ocoli patul.

— Erlend, ai venit, spuse el.

— Bună, bună!

Îşi strânseră mâinile, le scutorară puţin, Margido merse şi se aşeză la loc.

Acolo zăcea ea. O străină. N-ar fi recunoscut-o de altminteri în ruptul capului. Cu capul gol, ea care purta de obicei o băs-măluţă legată la ceafă. Se apropie de pat, spre capul ei, respira cu gura deschisă. Faţa ei era strâmbă. Dormea.

— Cum se simte? şopti el.

— Nu trebuie să vorbeşti în şoaptă, oricum nu se trezeşte.

— Deloc?

— Adică deloc, vrei să spui?

— Da.

— Nu, de fapt nu ştiu cum se simte. Dacă ar fi fost tânără i-ar fi făcut zeci de analize. Dar aşa, doctorii spun că sitoaţia e stabilă deocamdată, dar că inima e slăbită, nu mai ţine mult.

— Epuizată, probabil.

— Da.

— Tata mai trăieşte?

— Da.

— Locuieşte acasă, încă?

— Da. împreună cu Tor. Şi cu mama. Adică până ea a…

Erlend se aşeză pe scaunul liber. Dincolo de fereastră ningea frumos, în mod normal el se bucura întotdeauna când vedea zăpadă. El studie atent mâna ei şi descoperi că o recunoştea prea bine, deşi ea era acum cu douăzeci de

ani mai bătrână. Unghiile, felul în care se încovoiau la vârf, linia după care le tăia, le recunoştea, cu toate că acum erau albăstrui. Dar înainte întotdeauna erau curate şi netede, deşi ea nu făcea nimic pentru asta, nici nu le curăţa, nici nu le pilea. El îşi vârî degetele sub degetele ei, erau reci ca gheaţa.

— N-ar fi bine să-i punem mâinile sub pled? propuse el.

— Nu pe amândouă, una e fixată aici.

Un furtun transparent mergea de pe dosul mâinii ei până la o pungă cu lichid agăţată de un stativ.

— Soluţie intravenoasă, spuse Margido.

4

— În orice caz, pot să-i pun mâna cealaltă sub pled. E îngheţată de frig.

Mâna era grea de parcă ar fi fost moartă, el regretă un pic că şi-a permis să ridice pledul, n-avea niciun drept s-o facă, dacă se trezeşte se va supăra teribil că el vine acum după douăzeci de ani şi îi spune ei ce trebuie să facă.

— Dar tu ce faci? întrebă Margido

— Eh, eu. Ce să fac? Foarte bine. Lucrez ca decorator de vitrine. Acum primesc numai comenzi bune, am căpătat experienţă, ştiu jocul.

Simţi deodată o dorinţă puternică să se laude niţel. Poate că el era singurul dintre ei care reuşise cel mai bine în viaţă, dacă se gândea. Şi n-ar fi stricat ca Margido să-l aştepte la aeroport la Vaemes.

— Locuiesc la Copenhaga chiar în centru. Într-un apartament mansardat ultimul răcnet, continuă el.

— Aşa, acum încep să te recunosc. Ai rămas acelaşi.

— Adevărat? Sunt la fel?

— Presupun că n-ai copii şi nu eşti însurat.

— Nu, copii nu am, dar de căsătorit, sunt practic căsătorit.

— Dumnezeule! Asta într-adevăr că nu…

— Cu un bărbat. Redactor şef la un mare ziar

— Aşa, deci.

— Dar tu?

— Eu mă ocup de firma mea.

— Eşti însurat sau…

— Nu.

— Şi Tor?

— Doar ţi-am spus că are o fată.

— Şi eu sunt unchiul ei. Gândeşte-te! Da, şi tu eşti unchiul ei! Tu ai ştiut asta tot timpul. Eu eram doar un mucos pe vremea aia. Şi un caraghios pe deasupra. Şi unde locuieşte?

— La Oslo.

— Vine des aici la voi?

— Acum e prima dată aici, după câte ştiu.

— Oh, Doamne Dumnezeule, chiar aşa? Aoleu! Scuză-mă, am uitat că nu trebuie să rostesc numele Domnului… fără să fie necesar, sau cum se zice?

— Linişteşte-te, nicio problemă. Da, aşa cred, că e prima dată când a venit aici. 164

— Cu alte cuvinte, Tor n-a prea fost tată, s-ar putea spune.

— Da, se poate spune aşa. El se ocupă de fermă acum şi cam atât, nu cred că mai face şi altceva. Creşte porci. A terminat cu vacile. Nu era rentabil.

— Înseamnă că a construit ceva acolo sau…

Nu voia să ştie prea multe despre ferma aia şi simţi o uşurare când Margido îi răspunse:

— Mă îndoiesc.

Nu prea avea idee ce mai putea vorbi cu omul ăsta, între ei erau treisprezece ani diferenţă de vârstă, la care în plus se adăugau şi cei douăzeci de ani de absenţă, dar ceva trebuia să zică, aşa că fără să se gândească prea mult

spuse:

— Ai mult de lucru acum de sărbători, nu?

— Cum adică?

— Adică lumea moare… Nu moare mai multă lume întotdeauna în perioadele astea de sărbători?

Nici nu ştia dacă lui Margido îi păsa de ea, sau dacă era acolo numai din obligaţie. Margido răspunse:

— Da, aşa e. Nu se ştie de ce. Anul trecut am fost la cineva chiar în Ajunul Crăciunului. Un bărbat de vreo patruzeci de ani, tată a trei copii, a murit din senin, era îmbrăcat în haine de Moş Crăciun.

Nu trebuia să râdă. Privi spre punga de plastic din care soluţia intravenoasă se scurgea în corpul mamei, se concentra să citească ce scria pe ea, nu reuşi, era prea departe de el.

— Nici n-a apucat să împartă darurile. A căzut şi dus a fost, continuă Margido.

El încercă să-şi înlăture din minte gândul la un Moş Crăciun mort sub un munte de cadouri nedesfăcute, decorate cu panglici şi rozete de staniol, cu masca pe faţă la o jumătate de oră de miezul nopţii. Nu se cuvenea să râdă. Absolut deloc. Aşa că întrebă:

— Crezi că găsesc ceva de băut pe aici?

— Era nişte suc pe o măsuţă cu roţi pe coridor. Vorbeşti altfel acum. Ai uitat dialectul tronderilor. Nu mai eşti acelaşi.

— Aşa se întâmplă, ştii. Când scapi de aici…

După plecarea lui Margido, se aştepta să simtă o oarecare uşurare, dar nu se întâmplă aşa. Acum era singur numai cu ea şi îl străbătu un fier de groază. Studie faţa ei, fiecare rid, părul p care îi crescuse pe barbă, părul alb şi lipit de ţeastă. Pleoapele îi tremurau, erau împânzite de vase subţiri de sânge. El îşi imagină că ea se preface. Se preface că i s-a strâmbat faţa. Se preface că a avut un atac

cerebral. Ce-ar fi dacă ea dintr-odată s-ar ridica în pat în capul oaselor precum Glenn Close în filmul Fatal Attraction. El ar fi murit pe loc de spaimă. Tomtm trebuia să fi venit aici cu el, de ce oare n-a întrebat-o? Ar fi putut să fie doi. Care veneau, practic vorbind, aici pentru prima oară.

— Aşa deci, mamă, cam aşa merge treaba acum. M-am gândit că e cazul să fac o plimbare. Am venit cu avionul de la Copenhaga în după-amiaza asta. Am aterizat la fix, dar de aşteptat niciun gură-cască dintre fiii tăi nu m-a aşteptat. Mă auzi? îţi transmit salutări de la Kramme. L-ai fi plăcut în mod sigur, cu toate că nu cred că ai fi vrat vreodată să-l întâlneşti. Păcat! Ai crezut că mă voi schimba. În ciuda faptului că aşa sunt născut. Dar toată vina e, de fapt, a ta. Ceva care ţine de cromozomii tăi şi ai tăntălăului ăla. Asta ar fi trebuit s-o ştii. Ţi-l aduci aminte pe Asgeir de la cooperativă? I-am supt-o în camera din dos când aveam şaisprezece ani, el avea patru copii şi mai era şi în consiliul bisericii. îl plăceai foarte mult, de multe ori îţi oprea pachete de mâncare cu data expirată. Şi chiar acolo eu stăteam pe vine şi i-o sugeam până el tremura de plăcere. Şi acasă s-a întâmplat o dată, în grajd, în vreme ce tu erai în bucătărie şi fierbeai cafea pentru el. Venise să cumpere căpşuni, sperma i-a ţâşnit pe un balot de paie. Eu niciodată n-am înghiţit spermă. Niciodată. Nici măcar cu Kmmme. Unora le place s-o înghită, altora nu, mă auzi? Hai, trezeşte-te, să auzi şi alte detalii picante!

Uşa se deschise. Şi cu omul care intră pe ea intrară şi mirosurile. Férma întreagă pătranse în încăpere, cu toate că mirosurile erau puţin altfel decât cele pe care şi le amintea. Porci acum, terminase cu vacile, a spus Margido. Un miros mai ascuţit, şi totuşi inconfundabil. Un miros de grajd.

— Tor! spuse el.

— Aha, ai venit, deci. Nu te ridica.

— Eu… Mi s-a parat că se trezeşte. Şi am…

— Nu pot să stau mult. Am venit doar să o văd.

— Să mă vezi poate şi pe mine? Doar ai aflat că vin?

— Da, da. Torann mi-a spus.

Îşi strânseră mâinile şi el se aşează pe scaunul pe care Margido tocmai îl părăsise. Era murdar şi neîngrijit, arăta ca naiba, mul-166

ţumea cerului că nu venise şi Krumme să vadă aşa ceva. Pe fratele lui mai mare. Arăta ca un vagabond şi putea a trecut, un trecut îndepărtat şi dat uitării.

— Mă întâlnesc cu ea mai târziu.

— Torunn? Te întâlneşti cu Torunn? întrebă el şi îl privi curios.

— Da. Ce e aşa de ciudat?

— Dar trebuia să plece azi.

Ce era cu omul ăsta că se ambala atâta? Trăsese de hanorac cu putere. Nasturii pocniră şi scoaseră la iveală un pulover de lână plin de pete. Bărbia i se ridică, sprâncenele la fel.

— N-a găsit loc la avion. Aşa a spus. Trebuie să aştepte până mâine. De fapt şi eu plec acasă tot mâine.

Tor se chirci pe scaun.

— Poate că m-a sunat şi eu am fost în grajd. Să-mi spună că nu pleacă, îngână el.

Îşi plecă fruntea şi se apucă să-şi studieze mâinile. Nici nu se uitase la maică-sa din momenml în care intrase în cameră.

— Arată grav bolnavă.

— Nici vorbă, spuse Tor şi aruncă o privire rapidă spre ea, apoi spre punga de plastic agăţată pe stativ.

— Margido a spus că…

— Era aici când ai venit?

— Da. Şi a spus că…

— Margido vede totul în negru. Doar ştii că aşa e el.

Nu, nu ştia. Dar dacă se gândea la meseria din care trăia, era cu siguranţă adevărat.

— E vorba de inimă, aşa au spus doctorii.

— Da, da, spuse Tor. O ţin una şi bună cu inima. Altminteri ea e sănătoasă. Numai să se trezească.

— Dar, de fapt, ce s-a întâmplat? Când aţi internat-o?

— Nu… nu se simţea prea bine. A stat în pat toată ziua.

N-avea poftă de mâncare. Avea frisoane. Şi dintr-odată n-a mai putut să vorbească. Zicea doar ga… ga…

— Ga, ga?

— Da, cam aşa se auzea, încerca să spună ceva, dar nu reuşea. A fost…

Tor se opri, clătină din cap de câteva ori, îşi împreună mâinile. Erau înnegrite de muncă, dar probabil proaspăt spălate.

— Am auzit că te ocupi cu creşterea porcilor.

— Ţi-a spus Margido? El, care n-are habar de porcii mei!

— În orice caz, aşa mi-a spus.

— Ţi-a spus cumva Torunn dacă trece pe la spital mâine? M-am gândit să vin şi eu înainte de prânz.

— Nu ştiu ce planuri are în afară de faptul că pleacă mâine. N-am apucat să ne vedem. Am vorbit cu ea la telefon, nici n-am ştiut că există. Chestia asta o găsesc cam…

— Pot s-o sun eu. Mi-a… mi-a cumpărat cadouri de Crăciun. Tăcură şi se uitară amândoi la bătrână. Mirosul de grajd se răspândise în cameră şi ajunsese la apogeu.

— Dar ce văd, şi-a mişcat mâna! spuse Tor cu voce tare şi se ridică pe jumătate din scaun. Asta-i bună, nici nu mi-am dat seama!

— Eu i-am vârât mâna sub pled. Era rece ca gheaţa.

Tor i-a întins mâna, i-a urat Crăciun fericit şi a dat să plece. Din uşă a adăugat:

— Eşti sigur că nu vrei să stai mai mult? în caz că se trezeşte?

— Am vrut doar s-o văd. Dar poate că mâine înainte să plec mai dau o tură pe aici.

— Aici?

— Dar unde altundeva?

După plecarea lui Tor merse direct la fereastră, încercă s-o deschidă, dar nu reuşi. Atunci deschise la perete uşa spre baia mică, caută în zadar un buton pentru un ventilator sau ceva asemănător ca să aerisească acolo într-un fel sau altul. Ceasul se apropia de şapte.

— Eh, mamă, cred că e cazul să o şterg acum. Am o întâlnire, cu cine crezi? Cu nepoata ta. Pe deasupra sunt complet mahmur şi mă gândesc că trebuie să mă dreg puţin ca să nu mă prăbuşesc. Apoi mă întorc acasă. Pa, bătrânico, adio şi n-am cuvinte!

Zăpada se aşternuse pe parapetul podului Elgeseter El o împinse cu mâna în apa neagră a râului, zăpada se dizolva rapid şi curgea la vale cu apa. Mâinile îi amorţiră de frig, uitase să-şi ia mănuşi. Se lipi de parapet acolo unde dispăruse zăpada şi urmări cu privirea curgerea apei. Culmea dinspre vechea fortăreaţă Kristiansten strălucea de lumini ce se reflectau în albul zăpezii. Nu ningea, dar nori grei se vedeau înspre fiord. Erau de] culoarea muştarului din cauza luminilor oraşului. Printre nori se zăreau fâşii de cer pe care sclipeau stelele. Era multă circulaţie 168

peste pod, multe maşini şi autobuze cu reclame imprimate pe ele. Pe vremea când plecase de acolo nu era obiceiul să se lipească reclame pe autobuze, pe atunci erau toate de culoare roşu închis. Dar catedrala Nidaros era aceeaşi, poate mai luminată acum decât atunci. O

ambulanţă trecu în viteză şi urlet de sirene spre spital, maşinile opriră şi traseră pe dreapta ca să-i facă loc. Două fete tinere îl depăşiră din spate, se ţineau de mână şi vorbeau în şoaptă. El îşi înfundă mâinile în buzunarele jachetei de piele şi trebui să se grăbească, simţea că îi este foame. Se întreba dacă în ţara asta era posibil să comanzi la hotel nişte tărie. Să ţi-o aducă direct în cameră.

EtIV

Când vorbise cu el la telefon avusese impresia că doar accentul de Copenhaga din voce îl făcea mai special, dar când îi deschise uşa şi ridică spre ea braţele într-un gest teatral strigând: Torunn! înţelese imediat.

Ea se lăsă îmbrăţişată de el în timp ce ţinea în mâinile puţin depărtate de corp pungile de la Burger King.

— Hai să te văd! spuse el şi o studie în vreme ce o ţinea de umeri împingând-o la oarecare distanţă cu braţele.

— Dar nu semeni cu nimeni, zău! Eşti sigură că Tor…

— Ei susţin asta. Amândoi, şi mama şi el, spuse ea.

— Vai, intră, te rog! De ce ai rămas acolo? Mi-e o foame de lup. îţi place vinul roşu?

— Nu prea. Mai degrabă aş bea o bere.

— Bine. Mi-au trimis în cameră doar două sticle şi o sticlă am şi băut-o de jumătate. Trebuia să cumpăr ceva de băut de pe aeroportul din Copenhaga, dar am fost cu gândurile aiurea şi eram atât de mahmur după beţia de ieri, încât eram convins că nu mă mai ating de alcool în viaţa mea. Prostii, cât de tare se poate înşela omul! Dar trebuie să ai niscaiva tărie la berea aia, îţi place biterul, un rachiu bătrân, danez?

— Da, cum să nu!

— Comand o sticlă de o jumătate. De fapt poţi comanda şi tărie, am întrebat asta în cazul că am poflă de un coniac mai târziu.

— Nu e prea scump?

— Dar trebuie să sărbătorim, nu?

— Trebuie neapărat?

— Bineînţeles!

Era imposibil să şi-l imagineze pe bărbatul ăsta la ferma Neshov, în bucătăria aia, alergând ca un băieţel prin ogradă, alături de Tor şi de Margido, sau ca un tânăr făcându-şi de 170

lucru prin grajd. Avea părul vopsit negru-albăstrui. Într-o ureche îi atârna un cercel cu o piatră preţioasă, în mod sigur un diamant, hainele în care era îmbrăcat arătau a îi foarte scumpe. El îi oferi o sticlă de bere.

La fereastră erau două fotolii tapiţate cu catifea de culoare albastru imperial şi între ele o măsuţă. Deschiseră grăbiţi pungile de la Burger King şi plasară conţinutul pe ea, ciocniră paharele. Erlend se văicări oarecum când îşi înfipse dinţii în hamburger Pe când mesteca, zise:

— Nu-mi aduc aminte când am mâncat ultima oară aşa ceva, ai avut o idee genială. Dar nu se vorbeşte cu mâncarea în gură!

— Eu mănânc mereu aşa. Sunt mereu în viteză şi de vreme ce locuiesc singură…

— De când eşti singură?

— De şase luni. L-am dat afară pe iubitul meu astă-vară după ce o femeie m-a sunat şi m-a întrebat de ce l-am ameninţat că mă împuşc dacă mă părăseşte.

— Un tip al dracului de laş, cu alte cuvinte. Cât timp s-a regulat cu dama aia, ţi-a spus?

— Aproape un an.

— Şi s-a folosit de tine ca scuză pentru laşitatea lui de a lua o hotărâre. Bărbaţii! Habar nu au că femeile nu se împuşcă, ci iau tablete.

— Exact.

— Pe deasupra nu arăţi deloc ca o femeie care se

sinucide. Mă pricep la oameni. Aproape toţi homosexualii sunt aşa. Avem privire Röntgen, ne uităm drept în sufletul omului. Precis din cauză că suntem atât de atenţi la semnalele corpului, înţelegem rapid aluziile şi vorbele cu dublu înţeles.

— Eu nu mă pricep la asta. În orice caz, nu când e vorba de oameni. Dar când e vorba de câini, dimpotrivă…

— Ce meserie ai? Din ce trăieşti? Haide, să începem de undeva, dacă tot vrem să ne cunoaştem! Să demarăm un crant interogatoriu! Noroc, nepoţico! Şi bine ai venit în familie!

El îi puse întrebări, ea îi răspunse, lui îi plăcea să vorbească cu gesturi largi şi cuvinte mari, ea se întreba dacă erau ale lui sau împramutate, dacă el era superficial sau de o sinceritate adâncă, sau poate nici nu era vorba de vreo contradicţie, la urma urmei. Ea simţi faţă de el o apropiere imediată pe care, sinceră să fie, n-o simţise faţă de Margido, nici faţă de taică-său.

Şi ce să mai vorbim că nu simţise nimic pentru bătrâna din patul acela de spital.

— Margido nu mă place, spuse ea.

— Aiurea! Aşa crezi tu. El este destul de închis, aşa a fost întotdeauna. Un om credincios. Şi, ştii, oamenii credincioşi consideră că sunt singurii din lume care au dreptul să dea o definiţie realităţii.

El îi zâmbi. Doar erau în familie. Aveau ceva ADN în comun. Sângele apă nu se face, erau legături de sânge între ei. El golise deja prima sticlă de vin roşu. Biterul fusese adus, tăria o încălzise, ea simţea cum plânsul i se ridica din stomac. Nu voia să plângă, i-ar fi stricat lui bucuria de a sărbători întâlnirea lor. Şi erau atât de multe întrebări pe care şi le punea, iar omul acesta putea acum să-i dea un răspuns. Iar mâine va pleca fiecare pe drumul lui.

— A spus că ferma n-a fost niciodată trecută pe numele lui Tor, adică al lui taică-meu.

— I-auzi, a găsit de cuviinţă să spună chestia asta acum când mama e pe moarte. Dar are dreptate. Dacă ferma ar fi fost trecută pe numele lui, atunci m-ar fi înştiinţat chiar şi pe mine. Doar suntem încă doi. Hârtii care trebuie semnate şi treburi de-astea.

— Ce moşteniţi voi, tu şi Margido?

— Eh, ce naiba să moştenim? Erau o sută şapte acri de pământ acum douăzeci de ani, nu cred că sunt mai mulţi acum. Ferma nu dă niciun profit şi dacă Margido şi eu, sau numai unul dintre noi, pretinde ceva din ea, atunci totul se duce de râpă. Tor nu poate să ia împrumut de la bancă, nici vorbă de aşa ceva, doar dacă ar câştiga la loto sau ar avea o comoară ascunsă pe fundul vreunui scrin. Tor nu mi-a făcut niciodată nimic rău şi nu vreau să-i fac probleme. Eu am bani destui. Să lăsăm omul să-şi vadă de porcii lui câţi ani mai are de trăit, într-o zi se va duce şi el…

— Dar Margido? Dacă el…

— Cu toate că Margido e un creştin convins, nu cred că îl va lăsa pe Tor pe drumuri. Se rezolvă între… ei doi. Dacă ferma încă nu e trecută pe numele lui Tor e din cauza mamei, nu a altcuiva. Dar refliz să cred că Margido va avea pretenţie la moştenire când ştie ce consecinţe are treaba asta. El se descurcă cu ceea ce are. Faci ceva bani cu morţii!

Se scutură îngrozit şi continuă:

— Poate că ar fi timpul să aducem vorba despre asta de faţă cu el şi Tor Just în case că bătrâna moare. Suntem deci de acord. Cine ştie, poate că Tor nu poate să doarmă noaptea de grijă că va fi nevoit să se mute în vreo prăpădită de garsonieră la Spongdal.

— Nu înţeleg prea bine chestia asta cu mama

voastră… dacă va trăi sau va muri… nu trebuie să fie tatăl vostru cel care e stăpânul fermei?

— Pe hârtie, da. Aşa e, draga mea. Dar el nu e în stare de nimic. De când mă ştiu el s-a învârtit şi el pe-acolo şi a făcut ce i s-a spus, fără să crâcnească. Sorbi din bitter

Sorbi şi ea o gură mare din biterul pe care şi-l pusese într-un pahar de vin.

— Nu l-am văzut când am fost la ei, spuse ea. Nu a vrut să vină să bea o cafea.

— Haide, lasă-l în plata somnului acum! Să sărbătorim, Torunn!

— N-am nimic de-a face cu toate astea, spuse ea.

— Ba da, sigur că ai. Pentru că după ce ferma va fi trecută pe numele lui Tor, vei fi tu aceea care îl va moşteni. Nu-i aşa? Cred că aşa e. Dreptul de neclintit la moştenire al primului născut, cam aşa ceva, dar…

— Dar sună complet prosteşte. Dacă taică-meu moare a doua zi după mamă-sa, să zicem, moştenesc eu totul? Nu, nu se poate, e greşit. Dacă se întâmplă aşa, atunci ferma se va vinde şi tu şi Margido împărţiţi banii.

— Dreptul primului născut este o treabă serioasă, drăguţo! Dar tu trebuie să mergi la specializare. Să te califici ca fermieră! Nu, nu ştiu, de fapt. Poate că ai dreptate. Dar, în orice caz, trebuie să trecem ferma pe numele lui Tor cât mai repede. Orice altceva ar fi dureros de nedrept. El a muncit pe brânci \ acolo toată viaţa, nimic altceva.

— Nu au vrut-o pe mama pentru că nu era destul de potrivită, zic ei, dar cum de nu s-a găsit altcineva cu care să se fi însurat?

— Eh, acum ce să zic, nu prea ştiu ce s-a întâmplat acolo în ultimii douăzeci de ani, dan… Maică-mea voia mereu să decidă totul singură. Indiferent de impresia pe care mama ta i-ar fi făcut-o tot „nu” ar fi spus. Ea n-a fost

niciodată tipul de femeie care să; îi accepte condiţii. Dorea să aibă controlul asupra tuturor lucrurilor cu excepţia timpului în care bunicul Tallak încă mai trăia.

¡1

r

Asculta întotdeatma de el. Toţi ascultau de el. A murit când eu aveam şaptesprezece ani şi atunci a fost ca şi cum… ca şi cum…

Ochii i se împăienjeniră şi se şterse cu degetele la unul dintre ei. Apoi se scutură din tot corpul, cum face un câine, şi se smiorcăi dramatic o bună bucată de vreme.

— Puah, fir-ar să fie, nu e cazul să mă fandosesc atâta! Din cauza vinului! Dar din momentul în care am aterizat la Vasmes, îmi apar în minte şi nu-mi dau pace numai chestii de astea. Şi nu suport să-mi amintesc lucruri pe care le-am împachetat în cutii şi de mult le-am dus în pod. Ce părere ai, sunt nesuferit? Nu ţi-ai închipuit că unchiul Erlend e aşa? Mi-e dor de Krumme. De ce nu e şi Kmmme aici? Din vina mea. Dar gândeşte-te că l-ar fi văzut şi… mirosit pe Tor Ei drăcie, nu m-am gândit că e tatăl tău. Să mă ia naiba, mă ia gura pe dinainte, gata acum cu asta, hai să bem!

— Povesteşte-mi despre Kmmme.

Ea se gândi că în viaţa ei nu a simţit atât de repede că un om îi era drag aşa cum a simţit cu Erlend. Se folosi de ocazie să râdă de ceva ce el tocmai spunea în vreme ce se simţea destul de ameţită de băutură, dar totodată ştia că şi mâine când va fi trează va simţi acelaşi lucra. Niciodată nu-i devenise cineva drag atât de repede. Era uimitor, el devenise deodată ca un frate, acel frate pe care ţi l-ai dorit şi nu l-ai avut niciodată. El o acceptase pur şi simplu, nu se îndoise nici de existenţa ei, nici de dreptul ei la acea existenţă. Era un om în care puteai să ai încredere. Da, aşa era, fără îndoială. În care avea încredere şi era de

partea ei, cu toate că până acum nici nu înţelesese că se ană de o parte, acolo sau dincolo. Ea mersese pe dramul de mijloc şi ţinuse de realităţile altora şi uite, acum, deodată, Erlend o etichetase drept fiica lui Tor. Un lucru pe care tatăl ei nu reuşise să-l facă, în ciuda faptului că o luase acasă la el să-i arate grajdul şi să împartă cu ea micile lui bucurii. El era acum în mijlocul unei povestiri despre un pardesiu de piele pe care îl comandase pentru Kramme ca dar de Crăciun. Ea întinse mâna peste masă şi îl apucă de braţ, el se întrerupse în mijlocul propoziţiei şi o privi întrebător.

— Mulţumesc din suflet, spuse ea.

— Pentru ce?

— Pentru că… nici eu nu ştiu. Adică, ba da. Pentru că ai vrat să mâncăm hamburgeral ăsta în camera ta, că n-ai protestat. Mă 174

Îngrozisem la gândul să te întâlnesc, între mulţi alţi oameni străini, mi-a fost frică să nu… Nu ştiu. Am trecut prin atâtea. El veni şi se aplecă în faţa ei, luându-i mâinile într-ale lui.

— Ştii ceva, spuse el în şoaptă, de acum încolo… eu sunt unchiul tău. Forever! Şi îl rumme a devenit şi el totodată un fel de unchi! Unchiul Kmmme. Vei veni la noi la Copenhaga, să vezi ce minunat ne distrăm! Ai să vii la unchii tăi! Şi ne vom ocupa puţin de exterior, asta eu o voi face, Kmmme nu se pricepe la lucrurile astea. Am să te trimit la un coafor bun, am să-ţi cumpăr haine şi… şi nimeni de acum încolo nu va mai face cu tine ce a făcut idiotul ăla care s-a regulat cu o băbătie un an de zile şi a avut tupeul să spună că nu te poate părăsi pentru că atunci mai să dai pe gât, de ciudă, patmzeci de pastile de algocalmin.

Ei începură să-i curgă lacrimile în timp ce el vorbea.

— A spus că mă împuşc, zise ea. Nici atâta lucru n-a

priceput că…

— Împuşcat, înghiţit. La dracu’ cu rahaturile astea. Important este că noi doi suntem nişte oameni normali. Cu toate că Trondheim nu e locul cel mai potrivit pentru noi. Oh, am uitat că tu stai la Oslo. Dar nici Oslo, un prăpădit de orăşel, nu e potrivit, în orice caz, nu pentru mine. Copenhaga, ei, dimpotrivă… e altceva.

— Mie mi s-a părut extraordinar de framos la Byneset. Absolut splendid. Şi, deşi ferma este în paragină…

— Nu mai spune, chiar aşa?

— Da. Absolut. Dezordine peste tot. Şi înăuntra… O mizerie ce n-ai văzut în viaţa ta.

El îi lăsă mâinile şi se ridică în picioare, se apropie de fereastră şi privi afară.

— Nu ar fi fost altfel chiar dacă aş fi rămas acolo, spuse el. Foarte probabil mult mai rău. Eram o raşine de neînchipuit pentru ei. Curistul!

— Aşa îţi spuneau?

— Un cuvânt scârbos. La Copenhaga sunt poponar, la Trondheim sunt homosexual şi la Byneset sunt curist. Copilului răsfăţat multe nume i s-au dat, nu-i aşa? Şi luni seara, când ei i-a fost rău…

El se duse la baie şi se întoarse cu palma întinsă spre ea.

— Priveşte aici!

În palma lui era un ciob mititel de sticlă.

— Ce-i asta?

— Unicomul meu s-a spart. Aici e cornul lui. Acum a devenit un cal obişnuit. Atunci am înţeles că se va întâmpla ceva. Nimic nu e întâmplător. Am simţit cu tot impul, n-am dormit toată noaptea şi aşa mai departe! Şi, iată, am avut dreptate.

Ea clătină din cap. Nu înţelegea o iotă. Poate că era

mai ameţită decât credea, poate că era chiar beată. Băuse o jumătate din sticla de bitter, trei beri din minibar şi acum avea în faţă încă un pahar de bitter şi o bere fără alcool. Ce voia el să spună că ciobuleţul ăla provenea de la un unicom?

— Un cuvânt ciudat. Unicom, spuse ea.

— Da, nu-i aşa? De parcă e vorba de un.com! Dar, de fapt asta este unicornul, un animal cu un.com.

— Care şi-a pierdut cornul.

— Da! Fac colecţie de figurine din sticlă, am o sută trei bucăţi. Le iubesc. Le ador! Şi nu mi s-a întâmplat să sparg vreuna, am grijă de ele ca de bijuteriile Coroanei din Tumul Londrei. Şi unicomul, ca să vezi, mi-a căzut din mână! Drept pe podea! îmi venea să mor de supărare şi apoi m-a apucat o nelinişte grozavă. A fost un semn, Tomnn. Un semn.

El clătină din cap cu gravitate de mai multe ori şi se uită drept în ochii ei.

— Sunt de părere să arunci pe fereastră cornul ăla, spuse ea.

— Da, aşa crezi?

El privi din nou ciobul.

— Da, cred că e cel mai bine. Să-l arunci pe fereastră. Nu se ştie, dar poate mama ta se face bine. Voodoo, dar, în sens invers, spuse ea.

— Doamne fereşte! mai degrabă îl pun într-un seif la bancă! De dragul lui Tor!

Ea râse cu poftă.

— Nu e prea înţelept din partea ta!

— L-am primit de la Kmmme! Unicomul. Nici nu i-am spus ce s-a întâmplat cu el. Că prostuţul de.com s-a spart…

El respiră greu de parcă l-ar fi înecat plânsul.

— Sună-l acum şi spune-i, zise ea.

— Nu pot! A fost un cadou făcut din dragoste. Nu-şi

poate. găsi liniştea decât la sânul unei fecioare!

— Cine, unicomul?

— Da. A fost un dar cu valoare simbolică! 176

— Totuşi, sună-l şi spune-i adevărul. În mod sigur îţi va cumpăra altul.

— Aşa ceva nu se găseşte pe toate drumurile, nu atârnă în copaci, nepoţico!

— Nici oameni de felul lui Krumme nu găseşti prea des.

— Nu! în mod sigur nu. Şi ce milă mi-ar fi de bieţii copaci de care ar sta agăţat Krumme!

El îl sună pe Krumme şi se scutură de plâns peste masa hotelului pe care se afla o mapă de prezentare cu coperţi îmbrăcate în plastic albastru şi litere aurii. El îi povesti despre cum spărsese cornul unicornului şi recunoscu că a băut două sticle de vin, altfel nu i-ar fi mărturisit boacăna făcută şi că nepoata lui îl îndemnase să-l sune. Ea deschise o sticlă de pepsi şi descoperi că mergea foarte bine cu bitterul danez. Sticla de o jumătate era pe sfârşite.

Eriend încheie convorbirea după ce îl asigură de nenumărate ori pe Krumme de iubirea lui şi scoase o grămadă de sunete ce semănau cu nişte pupături în receptor, se întoarse spre ea şi întrebă:

— Cum arăt? Aoleu, Doamne, nu-mi răspunde. Uită-te la televizor până îmi ţin puţin faţa sub apă rece. Dar ce, s-a terminat bitterul? Mai comand unul!

— Cafea şi nişte coniac ar fi mai nimerite…

It

Un tânăr în uniforma hotelului bătu la uşă pe când Eriend încă mai era în baie şi împinse în cameră o măsuţă cu rotile. Pe ea era un termos de cafea şi ceşcuţe, frişca şi cuburi de zahăr, patru păhărele cu coniac, o sticlă de vin roşu, o sticlă de o jumătate de bitter danez, două farfurii

cu prăjitură cu marţipan, o vază cu un trandafir în ea şi un castronel cu alune. Băiatul îi spuse că avea nevoie de semnătura lui Eriend.

— Eriend! strigă ea.

El apăru imediat din baie cu un prosop alb pe faţă şi chicoti i îi când chitanţa se udă, iar pixul îi căzu pe jos.

— Vă doresc o seară plăcută, spuse tânărul şi se retrase în i chizându-şa.

— Dar cum… spuse ea.

Este telefon şi la baie, zise el, îşi scoase prosopul şi trase f prelung aer pe nas în timp ce-şi dădu capul pe spate şi închise ochii. Ştiam că vei protesta dacă mă auzi când fac comanda.

3

— Eşti bogat?

— Da, spuse el. Suntem bogaţi. Tu nu eşti?

— Nu.

— Ei, cum aşa, dar vei moşteni o fermă întreagă. Şi o turmă de porci!

Traseră măsuţa înspre fotoliile pe care şedeau. Ea nu se mai simţea ameţită, dimpotrivă, i se părea că băutura o limpezea la cap. Ridică spre gură paharul de coniac, o usturau ochii, cafeaua era proaspătă şi potrivit de fierbinte. Luă telecomanda şi închise televizorul.

— Ţii la Tor? Simţi că el e, eh, ce să zic, tatăl tău? întrebă el.

— Nu. Mai mult simt că mi-e milă de el. E aşa de neajutorat.

— Este un om bun. Tor este prea bun la suflet. Blestemul lui în viaţă. Şi eu sunt un om cumsecade, dar Tor este mult prea de treabă şi de aceea ceilalţi îl calcă în picioare.

— Sunt atâtea lucruri pe care nu le înţeleg în familia asta a… voastră.

— In vino veritas, spuse el, şi turnă vin roşu în pahare.

— Da’ văd că bei, nu te-ncurci.

— Da, ai mai văzut un beţivan ca mine? Linişteşte-te, Torunn, draga mea, nu sunt un alcoolic. Am adus cu mine şi nişte pastile de valium, dar nu le-am atins. Mai ia un coniac. Văd că l-ai băut pe primul. Nu, nu prea sunt în apele mele acum. În mod obişnuit prefer Bollinger, o băutură sănătoasă care face bine la cap.

— N-am gustat niciodată. Nu-mi place vinul roşu.

— Dar asta e şampanie, scumpo! Trebuie să facem ceva cu coafura asta a ta. Care e culoarea naturală? Dacă-mi dai voie să te întreb?

— Un şaten foarte comun.

— Exact. Şi în cazul ăsta trebuie să alegi un castaniu cu nuanţe de mahon când te afli la maturitate. Şi apoi e prea lung! Semeni puţin cu… Barbra Streisand. Ar fi putut fi un compliment, dar nu este de fapt. Iar forma capului aduce cu a capului lui Nefertiti! Chiar dacă ai fi cheală, tot ai fi frumoasă! Şi de ce nu vrei să fii frumoasă, mă rog? Când, de fapt, eşti?

— Nu sunt obişnuită cu lucrurile astea. N-am chef de ele. N-am timp. Dar tu… ia spune-mi… de ce te-ai întristat atât de tare când ai început să vorbeşti despre bunicul tău?

— Bunicul Tallak… Nu, el… Of, să nu începem iarăşi… 178

— Hai să vorbim şi despre lucruri mai serioase puţin… vrei? Din moment ce mâine pomim fiecare pe drumul nostru.

El îşi puse picior peste picior, goli paharul, îşi aprinse o ţi-W gară, îşi trecu limba peste buze, se uită în podea.

— Lasă, spuse ea. Hai să vorbim mai bine despre culoarea părului meu. ji-Jt

Ea râse uşor ca să-l facă să creadă că într-adevăr puteau vorbi despre altceva. Hi

— Aveam şaptesprezece ani când a murit, dar parcă ţi-am spus, zise el. Am avut un şoc. Toţi au rămas şocaţi când au auzit că a murit, cu toate că era în vârstă de optzeci de ani. Dar era ca o sfârlează şi plin de viaţă. De dimineaţa şi până seara trebăluia fjj prin curte. Îngrijea straturile de căpşuni, se ocupa de găini, ba chiar a vămit casa. S-a căţărat în vârful scării şi a vopsit acoperişul grajdului cu câteva zile înainte să moară. Nu cred că Tor mai are căpşuni acum. Era foarte multă muncă cu ele.

— Nu, nu mi-a spus niciodată nimic despre căpşuni.

— În mod sigur, acum a semănat cereale.

— Acum pari cu totul altul. Când vorbeşti despre fermă. Dar bunica ta? Cât de bătrână era când a murit?

— Ea a murit cu mult înaintea bunicului, dar înainte de a muri a zăcut trei ani la pat.

— La pat?

— Da, în camera ei. Acolo sus. Mama a îngrijit-o, bunică-mea n-a vrut să fie dusă la azil. îmi aduc aminte tăvile pe care mama le căra sus cu mâncarea pusă în ceşti de cafea. Nişte porţioare mici ca pentru un bebeluş. N-am intrat niciodată la ea în cameră. Ea era mereu acră şi prost dispusă. Dar cum să nu fii aşa dacă stai trei ani în pat şi doar te holbezi în tavan?

— Cum a murit bunicul tău?

— S-a înecat. A făcut congestie cerebrală pe când cerceta plasa de peşte. Doamne, gândeşte-te capot să-mi amintesc toate numele astea! Debarcaderul, luntrea, plasa. A căzut în apă peste copastia bărcii, l-au găsit la doi kilometri de debarcader, curentul e puternic acolo lângă malul apei. Şi din clipa aia… a murit totul pentru mine. E foarte adevărat. Totul a murit atunci. Mama… s-a încuiat în camera ei, două zile n-a ieşit de-acolo. Iar eu… eu nu

aveam pe altcineva în afară de el. Mă lua cu el peste tot. Mama se ocupa de casă, nu-mi vorbea niciodată şi tata… eh, ce să zic, era acolo mai mult de formă. Margido şi Tor erau cu mult mai în vârstă decât mine, asta e… ce să faci?

3

— Vai, săracul de tine…

— Din momentul acela, nimeni nu m-a mai băgat în seamă. De parcă brusc am rămas despuiat în mijlocul unui câmp nesfârşit de întins. Complet singur. M-a cuprins o frică de moarte, draga mea Torunn.

Îşi aduse iar prosopul ud din baie şi-şi acoperi gura cu el.

— Gata cu bâzâitul ăsta. Trebuie să mă adun, să-mi vin în fire. Numai că toate astea îmi apar în minte acum fără voia mea. Într-un fel îmi face bine să…

— Dar ce făceaţi împreună? Lucraţi în curte şi pe câmp?

— Da, treburi de felul ăsta. Eu eram destul de neîndemânatic, pe deasupra mi-era frică de păianjeni şi de viespi, eram cum să zic niţel cam isteric, dar bunicul râdea şi era răbdarea întruchipată. Când nu eram la şcoală sau nu aveam lecţii de făcut, mă ţineam după el. Nu aveam prieteni, nu pentru că şi-ar fi bătut joc de mine sau altceva, pur şi simplu nu mi-am făcut prieteni. Eram îndrăgostit de nişte băieţi, eh… asta i-am povestit bunicului o dată. El n-a părut deloc şocat, a râs şi a zis că eu singur voi descoperi cum va fi când, într-o bună, zi voi întâlni o fată drăguţă.

— Deci el nu prea a priceput că tu, de fapt…

— Nu ştiu. Dar în orice caz nu a făcut din asta o catastrofă. Şi nici nu s-a apucat să mă bată la cap cu aşa ceva.

— Oricât aş vrea, nu reuşesc să mi te imaginez cum te învârteşti printre straturile de căpşuni.

— Nici nu e cazul, pentru că acolo erau roiuri de

viespi! Dar îmi plăcea grozav să merg cu plasa la pescuit de somon. Aproape nimeni încă de atunci nu se mai ocupa cu treaba asta, era un mod prea primitiv de a pescui somonul. Familia Neshov nu avea permis de pescuit la somon, doar bunicul şi încă un vecin aveau şi atunci pescuiau împreună. Şi eu, bineînţeles. Şi când răsărea păpădia şi apăreau cufundacii, era timpul de pornit cu plasa la pescuit. Iarna bunicul împletea plasa. Noduri zdravene din fire de cânepă, îl ajutam la vops… la smolitul bărcii, aşa se numeşte. Şi apoi jos la pietrele de pe plajă. Cum crezi că mirosea când fierbeam smoala în cazan?

— De ce o fierbeaţi? Ca să se subţieze?

— Da. Şi apoi cătrăneam barca şi butoaiele. Butoaiele le scuftindam în apă şi le foloseam să agăţăm ancora de ele. Plasa trebuia să fie bine fixată! De ţărm! Din două în două săptămâni 180

O scoteam din apă şi era apoi un chin s-o punem la locul ei… eu I obişnuiam să vâslesc în timp ce bunicul şi… nu-mi mai aduc aminte cum îl chema, Oscar, cred, aruncau plasa. Pe mal, puf) l neam totul la punct de mai dinainte. Fierbeam un cazan cu coajă de mesteacăn. În el puneam smoala. Strecuram apoi bine şi turnam totul peste plasa care se afla într-un butoi. Deasupra puneam pietre.

— Asta ca să reziste la apa sărată a mării?

— Exact. Impregnam plasa, un cuvânt distractiv, nu? Pregnant înseamnă „gravidă” în englezeşte, dar în cazul acesta nu este vorba de un lucru care să se vâre înăuntru şi să producă daune! Ba dimpotrivă! Dar unde am rămas… ah, da, puneam pietre deasupra. Şi toate mirosurile alea, draga mea! Şi cufundacii care ţipau şi soarele şi plaja şi fiordul şi sentimentul că ceea ce făceam avea un rost, era important, eram siguri că vom prinde şi vom vinde nişte somoni uriaşi! Ce ştii tu…

— Deci după moartea bunicului tău te-ai hotărât să

pleci de acasă.

— Da. Înainte credeam că voi fi acolo toată viaţa. împreună cu el. Dacă poţi să-ţi imaginezi cât de prost eram! Dar el a fost un asemenea om… Atât de plin de viaţă şi apropiat de mine încât părea… nemuritor când voi ajunge acasă în mod sigur mă va apuca o criză de depresie. Nu vorbesc cu Krumme despre Norvegia. Am devenit, eh, ce să mai zic… am devenit un altul, mai aproape de mine însumi, în Danemarca.

— Nu complet: Tot ce spui acum este o parte din tine.

— Nu mai spune! Domnişoară psiholog?

— Hai noroc, unchiule Eriend!

Eriend adormi în scaun, capul îi căzu pe spate şi adormi în secunda următoare. Ea îl acoperi cu cuvertura de pe pat, stinse lumina şi luă liftul spre etajul şase unde se afla camera ei. Deschise mobilul şi descoperi trei sms-uri de la Margrete şi un mesaj pe automat. Era de la taicăsău. Vorbea rar şi atent ca într-un microfon, auzise că ea nu plecase şi de aceea se gândea că poate va trece pe la spital mâine dimineaţă. Încheiase mesajul prin a-i spune că Siri omorâse doi purcei când se răsturnase peste ei. Niciun cuvânt mai mult, doar atât. Siri omorâse doi piu-cei.

Era pentru prima oară când Siri făcea aşa ceva. Şi el care o crezuse o mamă perfectă!

Spălă şi curăţă totul în jurul ei, aduse paie curate şi rumeguş şi presără nişte turbă. Se prefăcea că nu-i pasă. Purceii morţi îi aruncase în spatele grajdului chiar aseară când i-a găsit, acolo unde aruncase şi salteaua din camera mamei. Adusese câteva lemne uscate, stropise totul cu parafină şi dăduse foc.

— Poftim, de ce a fost în stare purcică mea cea frumoasă!

El scoase o bucată de pâine din buzunarul de la piept şi i-o dădu, o scarpină după ureche şi se purtă cu ea ca de

obicei. Scosese purceii morţi de sub corpul ei şi ea nici nu reacţionase. Poate nici nu şi-a dat seama că lipseau şi că i-a omorât. De altminteri porcii n-au cum să ştie să numere.

Nu se simţea bine. Corpul îi era greu şi capul la fel. Ce-ar fi să se îmbolnăvească acum şi el? Nu, asta ar fi culmea, asta ar mai lipsi. Oh, dacă mama lui ar fi fost acum la bucătărie şi l-ar fi aşteptat cu micul dejun pregătit. Nu se gândea că ea ar fi lucrat în grajd dacă el s-ar fi îmbolnăvit, dar numai gândul că era acolo i-ar fi făcut bine, pentru că ea ştia întotdeauna ce trebuia făcut. Nu au folosit niciodată ajutoare înainte, ce rost ar fi avut, el fusese întotdeauna sănătos. Dar ea ar fi rezolvat într-un fel sau altul problema dacă el s-ar fi îmbolnăvit cumva.

El spălă şi curăţă totul temeinic şi îndelungat, deretică în spălător, stivui nutreţul şi puse uneltele la locul lor, avea de gând să se uite şi pe socotelile din registre azi, când se va întoarce de la spital. Poate că ar trebui s-o sune pe Torunn din nou, nu prea era sigur că ea auzise mesajul ăla înregistrat pe robot.

Tatăl era în camera de zi. Se vede treaba că asta devenise rutina lui zilnică, de-acum. O găleată cu rumeguş şi o lopăţică 182

apăraseră pe podea în faţa sobei din bucătărie, focul era aprins şi acolo. El se apropie şi examina găleata, simţi mirosul de parafină. Rumeguş şi parafină. Strigă înspre camera de zi:

— Încă nu te-ai învăţat să faci focul ca lumea? Aprinzi focul cu parafină? Doar ştii că parafina costă bani, nu?

Apoi trânti uşa furios. Poştaşul nu venise, n-avea ziaral de azi. Luă un ziar vechi, puse cafeaua la fiert şi îşi tăie o felie de pâine. În frigider era un castronaş cu dulceaţă de căpşuni, se uscase de veche ce era, dar el turnă puţină apă fierbinte peste ea şi o amestecă. Dulceaţa se subţie şi arăta de parcă era proaspăt făcută. Cine mai

putea să zică ceva? El se descurca excelent, în bucătărie era dereticat şi curat, farfuriile şi ceştile erau puse la locul lor, începuse să-i placă să spele vasele, mâinile îi deveiieau curate. Tocmai atunci sună telefonul. Era probabil Torann, el va fi la spital cam peste o oră, simţi cum se bucură, nu crezuse că o va mai vedea.

Era cineva de la spital. Maică-sa era rău acum, o trecuseră pe oxigen. Făcuse apă la plămâni, din cauza inimii, spuse vocea din receptor. S-ar putea să facă pneumonie, făcuse şi temperatură.

El aprobă din cap, îşi drese vocea.

— Da, da, bine.

Trebuia să vină imediat. Era fiul?

— Da.

Şi soţul ei să vină.

— El… el e bolnav. Are gripă.

— Ceilalţi membri ai familiei, atunci, spuse ea.

— Bine, spuse el, şi puse receptoral în furcă. Auzi un sfârâit. Cafeaua curgea în foc. Se grăbi să dea ibricul la o parte de pe plită. Luă un şervet şi şterse înjurai plitei, dar nu o ridică să cureţe ca lumea. N-avea timp de asta acum, va curăţa mai târziu. Ce aveau plămânii cu inima, nu înţelegea. Apă la plămâni? aruncă o privire pe uşa dinspre camera în care era taică-său. Nu. Nici vorbă. Dar trebuia… Trebuia s-o sune pe Torann. Poate şi pe Erlend? Nu, Torann îl va anunţa ea. Şi trebuia să-l sune pe Margido, sau poate că l-au sunat de la spital? Mai bine să-l sune, pentru orice eventualitate.

Trecu un timp destul de lung până ea răspunse. Vocea îi era răguşită şi de nerecunoscut, el se îngrijoră.

— Te-ai îmbolnăvit? Erai în pat?

Ea tuşi, apoi răspunse: Nu, deloc, adică un pic, nu era bolnavă, dar era în pat, nu se trezise încă. Totul e în regulă. Mai tuşi o dată şi spuse că era îngrozitor că Siri îşi

omorâse cei doi purcei.

— Ei, nu e ceva neobişnuit. Se mai întâmplă ca purcelele să se aşeze direct pe purcei şi să-i omoare. La Asociaţia crescătorilor de porci se cercetează chestia asta. Se aleg şi se însămânţează purcelele care nu fac aşa ceva.

Ea spuse că e interesant de ştiut asta şi tuşi din nou.

— Mama e mai rău acum. Adică biuiica ta, spuse el. Ea nu întrebă cum adică mai rău.

— A făcut apă la plămâni. Au pus-o pe oxigen. Şi inima… în mod sigur ei exagerează, dar aşa au spus când m-au sunat chiar acum. Plec la spital. Imediat. Da, acum plec. Ai putea să… L-ai întâlnit pe Erlend ieri?

Da, l-a întâlnit. A fost foarte drăguţ, spuse ea, este un băiat foarte bun şi simpatic.

— Băiat? Face patruzeci de ani în curând, spuse el.

Nu asta voise ea să spună. Dar îl va anunţa pe Erlend şi vor veni împreună la spital.

Apoi el îl sună pe Margido.

— Au spus că s-a agravat. Apă la plămâni. Au cuplat-o la tubul de oxigen.

— Atunci nu mai are mult, spuse Margido.

— Nu cred până nu văd, zise el. Beau un pic de cafea şi pornesc la drum. Ne vedem la spital.

Nu. Margido nu putea veni imediat. Era pe drum la o înmormântare la biserica Bakke şi femeile cu care lucra erau fiecare la alte două înmormântări, azi aveau trei înmormântări. Vinerea era o zi aglomerată. Era imposibil să scape mai devreme, acum era ora unsprezece, putea să ajungă la spital pe la două. El va veni cât de repede va putea, şi repetă ceea ce spusese mai înainte, că de-acum nu mai e mult până se duce.

Margido spunea întotdeauna lucrărilor pe nume. Mai ales atunci când erau veşti proaste. Despre veştile bune nu sufla un cuvânt. Noroc că i-a spus că voia să bea o cafea

înainte de plecare şi a evitat astfel să-şi iasă din fire. În ultimii şapte ani Margido nu se sinchisise vreodată de maică-sa. N-a făcut nimic pentru ea, n-a venit s-o vadă, nu i-a trimis vreodată măcar o floare sau o carte poştală sau ceva, orice. Aşa cum ar fi făcut un fiu care nu locuia cu ea. Şi nici Erlend, bineînţeles că nici el 184

nu făcuse nimic pentru ea, dar cu el era altceva, el era un alt capitol. Ultima dată când Margido fusese la ei, se certase atât de violent cu maică-sa că el nu rezistase să stea să asculte şi-şi făcuse de lucru prin grai d.

La vaci. I se făcuse brusc un dor nebun de ele. Chiar avusese chef să le spele ugerele şi să simtă mirosul de lapte proaspăt muls, le vedea cum îşi vânturau cozile. Le auzeai mugetele, te simţeai în siguranţă în preajma lor, dimineaţa şi seara. Porcii erau cu totul altfel, nu văzuse în viaţa lui o vacă omorând un vij i ţel. Umplu o jumătate de ceaşcă de cafea şi mâncă o felie de pâine pe care întinse dulceaţa călduţă.

Faţa ei era roşie, desigur din cauza febrei. El ar fi vrut să-i vadă ochii, să-i întâlnească privirea. Pleoapele alea care nu se ridicau te scoteau din minţi, o bună parte din faţa strâmbată era acum acoperită de masca de oxigen. Aparatul la care era cupiată masca scotea un zumzet uşor Două surori medicale erau înăuntru, dar se ridicară să plece când intră el. Una dintre ele îl bătu uşor pe umăr şi îi zâmbi forţat înainte să iasă pe uşă.

El apucă mâna mamei. O cunoştea atât de bine. Mâna aceea care muncise din greu, fusese pretutindeni, la spălatul găleţilor, la gătitul mâncării, ţinuse andrelele şi culesese fructe din pomii din spatele grajdului. îşi lipi obrazul de mâna aceea şi simţi că e rece ca gheaţa. Pielea mirosea a acru, cimi miroase uneori pielea sub cureaua unui ceas.

Uşa se deschise şi el ridică fruntea. Amândoi erau

palizi la faţă, de parcă erau bolnavi.

— Am venit cât de repede am putut, spuse Eriend şi se lăsă să cadă pe un scavm.

— Ce spun doctorii? întrebă Torunn.

— N-am vorbit cu ei. Zace în continuare. O să-i treacă. E sigur vorba de vreun virus. Sunt o grămadă de viruşi la vremea asta.

— Eu intru un pic la baie, spuse Eriend şi se închise înăuntru. Robinetul se auzi curgând cu putere, dar cu tot zgomotul, îl auziră cum vomita.

Torunn zâmbi stânjenită şi spuse:

— Ieri am stat până târziu. Am vorbit despre atâtea lucruri. Am băut cam mult vin roşu. Şi nişte coniac…

— Doar sunteţi oameni în toată firea. Nu trebuie să vă scuzaţi faţă de mine…

3

Erau complet mahmuri; pentru ei nu fusese deloc greu să stea şi să se îmbete într-un hotel de lux pe când ea zăcea aici singură; singurică. Erlend era alb la faţă ca varul când în sfârşit ieşi afară din baie.

— Trebuie să beau nişte suc, zise el. Să-mi ridic concentraţia de zahăr din sânge.

— Da, şi eu, spuse Tomnn. Ştiu unde este ceva dulce de băut. Amândoi dispărură pe uşă, el se uită din nou la mâna ei.

Apoi la aparatul pe ecranul căruia inima ei desena o linie verde cu ridicaturi pentru fiecare bătaie. Deodată total se opri, un bec începu să pâlpâie, se auzi un sunet puternic, el se ridică, smulse masca de oxigen de pe faţa ei şi o apucă de obraji.

— Mamă! Mamă!

O asistentă apăru în goană, apucă mâna mamei şi îi luă pulsul.

— Ce se întâmplă cu aparatul? Doar are puls, nu-i

aşa? strigă el.

Asistenta lăsă uşor mâna bătrânei pe pled.

— S-a prăpădit, spuse ea. Condoleanţe. Dar era grav bolnavă şi nu ne puteam aştepta la altceva. Şi boala s-a agravat în ultimele zile. Ia loc pe scaun, te rog, mă duc să aduc o lumânare.

El încuviinţă din cap şi se aşeză. Faţa ei. Devenise deodată netedă. Gura întredeschisă. El întinse mâna şi-i ridică una dintre pleoape. Globul ocular era gălbui, avea o privire pe care n-o recunoştea, îşi retrase mâna şi pleoapa căzu la loc. Sora medicală se întoarse cu o lumânare de ceară albă într-un sfeşnic. Decupla toate firele care o legau pe aparate, apoi aprinse lumânarea.

— Ştiu ce simţi, şopti ea. Dar trebuie să te gândeşti că n-a suferit deloc. A murit în somn, fără să simtă vreo durere.

Se auziră râsete. Erau Erlend şi Tomnn care tocmai intrau pe uşă cu câte un pahar de suc în mână. Cubiuile de gheaţă zor –, năiau în pahare. Cei doi se opriră brase, rămaseră nemişcaţi.

— A… ea a… zise Torann.

— Da, răspunse asistenta.

Erlend se apropie de pat, puse paharul pe noptieră şi o mângâie pe bătrână pe obraz.

— E caldă, spuse el.

— Pentru că are temperatură, spuse Tor. Adică, a avut. Nenorocirea venise şi era prea mult pentru el. Ceva de felul ăsta nu avea putere să suporte.

I

II

Partea a iii-a

Tor căzu de pe scaun şi rămase întins pe podea. Asistenta medicală se grăbi să aducă din baie un prosop înmuiat în apă rece. Se aplecă şi îl şterse pe frunte.

— El a locuit împreună cu mama toată viaţa, spuse Erlend. Dacă ea ar fi zăcut un timp mai îndelungat, s-ar fi obişnuit cu gândul.

Tor deschise ochii. Zăcea pe jos, într-o rână, cu hanoracul descheiat. Ea observă că sub pulover avea o cămaşă cu gulerul îmbâcsit de grăsime şi simţi intens şi cu oarecare întârziere o milă nesfârşită faţă de el.

— Îşi revine, spuse asistenta. Merg să vă aduc nişte cafea şi ceva dulce. Poate că n-a mâncat nimic astăzi.

Ea se aplecă pe vine lângă taică-său.

— Cum te simţi? Ai leşinat.

— Am leşinat?

— Da, ai căzut de pe scaun. Dar nu te-ai lovit la cap, ai căzut… eh… pe-o parte. Ne aduce cafea imediat. Vrei să te ajut să te ridici?

Erlend ajută să-l ridice, amândoi îl puseră pe scaun. Şi de parcă atunci el o descoperi iarăşi pe bătrână în pat, scoase un fel de strigăt înăbuşit, cu buzele strânse. Asistenta apăru cu o tavă cu trei cafele în pahare de carton şi câteva feliuţe de prăjitură.

— Puţin zahăr pentru cafeaua lui, spuse Torunn. Asistenta încuviinţă cu capul şi dispăru iar pe uşă. Taică-său stătea încovoiat pe scaun şi-şi apăsa pe abdomen mâinile încrucişate. Ea schimbă câteva priviri cu Erlend.

— Margido ştie ce trebuie… făcut, spuse tatăl. Vine şi el aici la ora două. Nu a putut să vină mai devreme. Are o… o…

Ea îi făcu semn lui Erlend să iasă pe coridor.

— Nu putem să-l lăsăm aşa, spuse ea. Trebuie să-l ducem acasă.

— Ah, Torunn, Doamne Sfinte, ce-ţi trece prin cap?

— Doar tu ai spus. El a locuit împreună cu ea toată viaţa! Cineva trebuie să…

— Eu nu sunt în stare! Luni e Ajunul Crăciunului!

Vreau să mă întorc acasă la viaţa mea!

— Bine, bine, dar ai destul timp până luni. Gândeşte-te şi la mine un pic, te rog! Ce crezi că eu singură… Doar e fi-atele tău, nu? Şi taică-tău e acolo la fermă şi… şi…

Pe ea o podidi plânsul, el o cuprinse cu braţele.

— Am să încerc, şopti el. Am şi câteva pastile de valium la mine, ţi-am spus. Să-i dăm una lui Tor, îl va ajuta. Trebuie să merg la hotel să le iau. Şi trebuie să-l sun şi pe Kmmme.

Ea îşi înghiţi lacrimile, trebuia să gândească raţional acum. Se retrase din braţele lui.

— Eu predau camera la hotel, zise ea. Şi merg să dorm la ferma Neshov.

— Ah, nu, asta nu. Eu nu vreau acolo! spuse el. Să ne păstrăm calmul, să nu ne prostim în halul ăsta.

— Te rog foarte mult. Nu cunosc casa aia. Nici nu ştiu unde… Nu poţi să-mi arăţi acum că eşti într-adevăr unchiul meu? Doar atât, că eşti unchiul meu acum, numai acum? Chiar dacă nu…

El rămase tăcut câteva secunde cu privirea în pământ, apoi aprobă încet din cap.

Tatăl ei nu voia să-l mai aştepte pe Margido, doar clătină din cap când îl întrebară.

— Vreau să merg acasă, spuse el.

Cei de la spital să ia legătura cu Margido, spuse el. Erlend le lăsă numărul de mobil. Afară ningea. Mergeau cu Tor între ei, el nu-şi mai amintea unde parcase maşina, dar ea o descoperi destul de repede.

— Conduc eu, spuse ea.

— Foarte bine, eu oricum n-am permis, zise Erlend. îşi făcu \ loc pe scaunele din spate dând la o parte o grămadă de gunoaie. Purta o pereche de pantaloni deschişi la culoare, n-avea chef să şi-i murdărească în mizeria aia. Nu pomeni nimic despre miros. Maşina porni din prima,

dar ea se chinui cu schimbătorul de viteză îi şi luă un timp până-l puse în revers. Ambreiajul aproapej nu prindea, ea împinse pedala cât de jos era posibil, puţin ma lipsea să treacă prin caroserie. De servodirecţie nici vorbă. 190

— Unde sunt ştergătoarele?

Tor nu răspunse, stătea cu capul plecat şi mâinile în poală.

— Habar n-am! spuse Eriend şi se aplecă între cele două scaune din faţă studiind febril butoanele de la bordul maşinii.

După puţin ea reuşi să găsească butonul ştergătoarelor şi al aparatului de încălzire. Simţea cu toată fiinţa că nu avea deloc chef să meargă acolo. Nu dorea chiar absolut deloc, dar trebuia. Iarăşi în casa aia căzută în paragină, cu un tată care era pe cale să-şi piardă minţile. Nu avea nici cea mai mică experienţă cu oamenii loviţi de nenorocire. Ce bine că Eriend avea valium la el, durerea tatălui se va amesteca cu acea pastilă care o va calma cât de cât. Dar ce se va întâmpla cu munca în grajd?

Reuşiră în sfârşit să iasă din raza spitalului şi conduse spre hotel. Tatăl ridică fruntea când maşina se opri în faţa intrării.

— Acasă, zise el. Nu aici!

— Ne luăm lucrurile de aici şi predăm camerele, las motorul pornit să nu se răcească, în regulă? Poţi să stai aici şi să aştepţi puţin?

El nu răspunse.

Eriend plăti pentru amândoi. Ea protestă, dar în zadar

— Nu vezi că e doar o bucată de plastic? zâmbi el arătându-i cârdul. Doar nu sunt bani adevăraţi. Hai, du-te afară la Tor şi aranjez eu treburile aici.

Îl găsi pe taică-său în aceeaşi poziţie. Maşina se încălzise, zăpada se topise pe parbriz. Nu reuşi să

deschidă portbagajul, în genunchi, pe scaunul din spate, înghesui bagajul peste spătar Pe scaunul din spate era un dispozitiv ciudat, după părerea ei putea fi vorba de o capcană de prins vulpi.

— Ai o capcană de prins vulpi aici? Doar nu te-ai apucat de aşa ceva?

El clătină din cap.

— Am găsit-o pe câmp. M-am gândit că… poate o dau cuiva care are nevoie.

Ea nu mai întrebă nimic, se aşează la volan, aprinse o ţigară, coborî puţin geamul.

Eriend îl sună pe Krumme din maşină. Vorbea calm şi concret, mama murise, se aflau acum în drum spre casă împreună cu Tor. Nu se va întoarce azi la Copenhaga, nu ştia să-i spună când va veni.

1

— Mergi după indicatoarele spre Flakk, spuse tatăl. Conduseră prin mijlocul oraşului împodobit de Crăciun.

Era aglomerat pe trotuare, vitrinele magazinelor se întreceau unele pe altele în fel şi fel de ornamente.

— Less is more, zise Erlend.

— Ce spui?

— Nimic. Vorbesc de unul singur.

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Trecuseră deja de Flakk. Lăsară în spate un perete de nori, acum cerul era albastru deschis, două feriboturi se depăşiră unul pe altul în mijlocul fiordului.

— Adevărată nebunie că mă aflu aici, zise Erlend. Ea se uită la el prin oglindă.

— Doar am venit să-i spun adio. Cu toate că ea nici nu s-a sinchisit să-mi răspundă atunci când i-am spus adio pe vremuri.

— Tacă-ţi gura, zise Tor.

Erlend îi spuse pe unde trebuie s-o ia, ea nu-şi

amintea drumul, dar recunoscu imediat aleea aceea cu plopi.

Ajunsă în ogradă, parcă maşina şi ieşiră din ea. Tor o porni spre grajd.

— Tată! strigă ea. Era prima dată când îi spunea aşa. El nu se opri.

— Trebuie să intrăm înăuntru mai întâi. Să-i spunem bătrânului!

Tor trânti uşa grajdului după el.

— Hai că-mi place, începe distracţia, zău, spuse Erlend. Ce-ar fi s-o ştergem? Să facem autostopul până-n oraş. Nu se vede nici dracu' pe-aici. Pe deasupra tot rahatul ăsta e acoperit cu cel puţin o jumătate de metru de zăpadă…

— Termină! Trebuie să dăm de el. Nu l-am văzut niciodată.

Bătrânul era în camera de zi. Bunicul ei. Ridică spre ei capul când intrară acolo pe uşa dinspre bucătărie. Era nebărbierit de multă vreme şi arăta foarte neîngrijit, cu hainele pline de găuri şi de pete de mâncare, umerii acoperiţi de mătreaţă. Ţinea în poală o carte groasă şi în mâna stângă o lupă. Cartea avea nişte poze, ea apucă să vadă poza lui Hitler. Cu toate că privea de-a-ndoaselea, îl recunoscuse pe Hitler. Oamenii în vârstă nu vor înceta niciodată să fie preocupaţi de război, se gândi ea.

— Bonjour, spuse Erlend şi se aplecă peste prag. iată-i sunt aici! 192

Ea se apropie şi îi întinse mâna bunicului. El o apucă şi o trase încet spre el cu o uimire de nedescris în privire. Unghiile îi erau mult crescute şi de culoarea muştarului, cu marginile înnegrite.

— Eu sunt Torunn, fiica lui Tor.

— Fiica?

— Da. Am fost aici miercuri, dar tu se pare că ai fost

ocupat cu altceva.

— Dar eu niciodată nu am…

— A murit mama, spuse Erlend.

Bătrânul îl privi şi nu spuse nimic. Erlend îşi vârî mâinile în buzunare.

— Da, chiar acum, zise ea. Şi taică-meu e în stare de şoc, a leşinat la spital şi acum când am ajuns aici a mers direct la grajd. Nu a fost în stare să conducă maşina şi de aceea l-am adus noi până aici şi vom rămâne aici la noapte.

Erlend se întoarse la bucătărie.

— Deci Anna e moartă, spuse bunicul.

Ea descoperi că el avea dinţi numai pe gingia de sus, buza de jos i se strânsese în jurul gingiei goale şi intrase în gură, bărbia îi ieşise înainte ascuţită şi neputincioasă.

— Da. A adormit în pace. A făcut apă la plămâni, apoi complicaţii cu inima. Şi febră, probabil un început de pneumonie. Nu s-a putut face nimic. N-a avut dureri.

— Nu. Bine. Deci aşa. Şi tu… eşti Torunn. Deci aşa. Când…

— Azi dimineaţă. Înainte să venim încoace.

— Nu, eu voiam să spun… tu… adică Tor…

— Ah, asta, da. El a fost împreună cu mama mea o dată când era în armată. Ea a venit o dată aici la voi în vizită. Aţi mâncat împreună pateu de ficat.

— Ah, da, aşa e. Mi-amintesc. îmi amintesc prea bine. Dar era însărcinată…

— Da, era. Dar se vede treaba că n-a ajutat la nimic. Trebuie să dau o fugă să văd ce se întâmplă cu tata.

La bucătărie îi şopti lui Erlend la ureche:

— Habar n-a avut că exist. Nici el, deci. Asta e chiar culmea! Tor se încuiase în grajd pe dinăuntru. Ea nu descoperi gaura cheii.

— Este un zăvor pe dinăuntru, spuse Erlend care venise după ea şi-şi aprindea acum o ţigară. Să fiu al

dracului ce mizerie groaznică e acolo înăuntru. îmi vine să vărs!

— Mai există şi altă intrare în grajd?

— Prin pod, vino să vezi! Dar dacă vrei du-te singură înăuntru. N-am de gând să-mi stric hainele. Ajunge că am stat în maşina aia… deja mi-a cam ajuns…

— Bine, bine. Mă duc singură.

El nu apucase să bea prea mult din sticla de whisky, probabil nu mai mult decât avea nevoie. Şedea pe un sac în ţarcul lui Siri, avusese destulă putere să se schimbe de haine şi să-şi pună salopeta şi cizmele. Siri era întinsă pe jos şi purceii dormeau sub lampa aceea de încălzit cu lumină roşie. Purceii înţărcaţi din ţarcul vecin se zbuciumară şi grohăiră ascuţit la vederea ei, iar purcelele se uitară la ea pieziş şi clătinară din urechi.

— Lasă-ne în pace, zise el şi îşi strânse mâna pe gâtul sticlei. Sticla aceea fusese cumpărată într-un moment de bucurie că se apropia Crăciunul, acum se lipiseră de ea paie şi rame-guş, licoarea ajuta la domolirea unei mari dureri.

— Bineînţeles! Vreau numai să mă asigur că eşti…

— Nu mi se întâmplă nimic. Nu sunt dintr-ăia care… Eu trebuie să am grijă de purcei.

— Eu vreau să te ajut, împreună cu Erlend, rămânem aici, te ajutăm la grajd. Facem tot ce trebuie, stăm cât va trebui, rezolvăm situaţia.

El încuviinţă din cap.

— Pot să deschid uşa pe dinăuntru? E mai bine aşa. Promitem să te lăsăm în pace atâta timp cât doreşti.

El încuviinţă din nou din cap.

— Eşti fiaarte bună, spuse el.

Erlend era încă afară, stinse cu pantoful mucul ţigării în zăpadă.

— M-am gândit un pic, zise el. Trebuie să intervenim

imediat. Nu e cu putinţă să stai în bucătăria aia înainte să o cureţi. Propun complete action, pur şi simplu din motive de supravieţuire. Hai, în maşină cu noi! Tu eşti şofer!

La magazinul din Spongdal umplură cu vârf un cărucior Erlend cumpără două găleţi de plastic, mănuşi de plastic, cârpe de spălat şi de şters, detergent, dezinfectant, praf de frecat, detergent de rafe, suluri cu hârtie de şters, pâine, mezeluri, cutii de conserve cu vestita supă a tronderilor, unt, cafea, ciocolată, bere, răcoritoare, un pachet cu saci negri de plastic pentru gunoi. Plăti cu cardul Visa, după ce se răţoise la ei că nu acceptaseră cârdul Diners. Deschise pachetul cu saci negri de plastic imediat şi puse mărfurile în ei. 194

— Îi legăm la gură să nu prindă mâncarea miros din maşină. Nu suport mirosul ăla. Într-un sac pim tot ce ne trebuie la spălat, iar în celălalt mâncarea. Sacul cu mâncare îl lăsăm afară până reuşim să facem ciffăţenie înăuntru. Ah, curăţenie şi curăţenie în mizeria aia, domniţa mea! Ne vom concentra la început pe bucătărie. Apoi pe baia de sus. Cred că va trebui să iau un valium ca să rezist acolo.

Într-un scrin în antreu găsiră şorţuri, erau curate şi călcate şi aveau broderie pe margine.

— Au zăcut aici zeci de ani, în mod sigur, îmi amintesc, erau şorţurile ei cele bune. La ţară, femeile îşi pun duminica şorţuri frumoase iar în restul săptămânii umblă mai mult cu vechituri. Vrei şorţul ăsta cu carouri verzi sau cel roşu cu flori albe pe margine? Cred că pe mine mă aranjează mai mult ăsta verde.

— Nu-ţi pare rău, Eriend?

— Că a murit sau că am venit aici?

— Că a murit.

— Nu, de fapt nu. Dar asta e altă mâncare de peşte. De altceva îmi pare rău. îi duc lipsa lui BCrumme şi încerc

să nu mă gândesc la el. Dar întotdeauna când sunt trist mă apuc de făcut ceva. Sigur din cauza acestei neastâmpărate gene de fermier din mine.

Bunicul plecase din camera de zi.

— Unde-o fi? Ar trebui să-l căutăm…

— Lasă-l să fie singur puţin. Trebuie să rumege noutăţile. Hai să începem spălatul, nepoţico!

Îşi puseră şorţurile, ambele aveau şnururi care se înnodau la ceafa şi pe spate. Apoi, cu mănuşile de cauciuc în mâini, se priviră unul pe altul şi izbucniră în râs. Era greu să decidă de unde trebuiau să înceapă. Eriend deschise un sac negru de plastic şi începu să arunce în el cârpe de spălat vasele, prosoape, perii de spălat vase şi mai multe cârpe de bucătărie la care era imposibil să le mai recunoşti culoarea iniţială, apoi nişte şorţuri foarte murdare care atârnau de un cui pe uşă. Într-un lighean cu apă şi detergent puse perdelele la înmuiat. Ea se apucă să golească frigiderul. Era bine că avea şorţ şi mănuşi, se simţea protejată, deşi simţea o acută greaţă, erau acolo resturi uscate de mâncare veche, farfuriuţe de ceai cu resturi ce nu puteau fi identificate, cu excepţia unei farfurii cu resturi de orez cu lapte atât de uscat că a fost nevoie să scrijelească totul cu un cuţit. Umplu chiuveta cu apă şi puse în ea farfuriile debarasate de resturi.

— Aruncă tot din frigider, spuse Erlend. Tot! mai dăm o mră la magazin dacă e nevoie. Şi scoate-l din priză să se dezgheţe.

— Doar n-am să arunc şi cutii de lapte nedesfăcute?

— Ba da! Dacă au stat în frigiderul ăsta, nu mai pot fi folosite, pe onoarea mea!

— Noi suntem de fapt mahmuri, nu? Nici nu-mi pot imagina o zi mai proastă ca asta pentru mahmureală.

— Ai dreptate, asta întrece orice imaginaţie. Eu am reuşit în orice caz să vomit un pic. Probabil că acesta a fost

ultimul sunet pe care a mai apucat să-l audă. Fiul ei homosexual care vomită vin roşu şi coniac.

Ea chicoti, totul părea suprarealist, doar cu câteva zile în urmă ţinuse de la pupitrul din Asker o conferinţă despre ierarhia în lumea de haită a caninelor.

— Să fiu al dracului dacă nu ajungem drept în cer pentru faptele astea, zise Erlend. Ne aşteaptă cu covor roşu şi bar la discreţie.

— Eu sunt nespus de bucuroasă că ai venit cu mine aici, unchiule!

— Haide, haide, eu sunt, precum ştii, fiul rătăcitor. Te pomeneşti că Tor se apucă să taie vreun purceluş fraged pentru mine.

Micul boiler din bucătărie se goli mult prea repede, ei mai puseră la fiert două oale cu apă. Acolo era vorba de spălatul pe care îl vedeai la reclamele de la televizor, unde treceai cu cârpa croind un drum peste petele de grăsime uscate. Era vorba de spălat şi frecat serios, într-adevăr serios.

— Este un boiler cu apă caldă şi la baie, spuse Erlend. Dau o fugă şi aduc o găleată, pot să fac asta fără să înghit neapărat valium.

— Ce crezi, taică-tău s-a dus la culcare?

— Se prea poate. Bătrânii merg la culcare când nu mai suportă viaţa în poziţie şezând.

Margido sună exact când ea ştergea cu o cârpă înmuiată în detergent şi pusă pe coada unei mături, tavanul de deasupra aragazului, grăsimea se mia într-un fel de câmăciori de culoare portocaliu închis. Ea apucă receptoral fără să-şi scoată mănuşile de cauciuc, orificiile în care vorbeai erau îmbâcsite de praf ce semăna cu un puf Erlend se apucase de dulapuri şi umplea sacii de gunoi cu cutii goale de smântână, sticle şi tot felul de ambalaje, nişte mâncare uscată şi pungi cu resturi de făină; 196

Margido suna de la spital, voia să ştie dacă Tor a ajuns acasă.

— Da, sunt Torunn, abia am ajuns.

Aha, deci era şi ea acolo. El ar vrea să vorbească cu Tor ca să hotărască cum vor să facă înmormântarea.

— E în grajd acum. Nu se simte prea bine. Să-i spun să te sune?

Nu, nu e grabă. Era imposibil de aranjat înmormântarea înainte de Crăciun, el abia a reuşit să rezerve joi, a treia zi de Crăciun. Nu va costa nimic, asta trebuia să-i spună ea lui Tor, pentru că Tor se speria când era vorba să cheltuiască bani şi acum nu se mai primea ajutor pentru înmormântări, sigur că el habar n-avea de chestiile astea. Ce va trebui plătit, va plăti Margido, Tor să nu aibă şi grija asta. Va aranja ca anunţul mortuar să apară în ziar chiar mâine, cunoştea pe cineva care-l ajutase. Ştia ea ceva, dacă Tor sau Erlend aveau vreo preferinţă anume?

— Adică cum?

Pentru anunţ. Versuri sau altceva?

— Sunt aproape sigură că te vor lăsa pe tine să alegi ce crezi de cuviinţă.

— Dar o mică ceremonie de comemorare, astă seară în capela spitalului, crezi că Tor vrea aşa ceva?

— Am să-i spun să te sune.

Ea şedea acolo cu mănuşa de cauciuc pe mână şi se gândea la ceea ce spusese el atunci. Cum că ea nu se va simţi bine în familia aia. Dar în loc să încheie discuţia zise:

— Ne-am apucat de curăţat aici. Eu şi Erlend. Era şi Erlend acolo?

— Aici e îngrozitor de murdar, continuă ea. Cineva trebuie să… El o întrerupse şi o întrebă cât vor să rămână acolo.

— De unde vrei să ştiu? ridică ea vocea. Totul este atât de… Ea abia a murit! Tu nu te-ai gândit să vii aici?

Nu, nu s-a gândit. Nu azi. Dar se înţelege că vrea să stea de vorbă cu ei şi să pună la punct tot ce trebuie pentru înmormântare.

— Deci nu te-ai gândit să vii aici! maică-ta e moartă şi fratele tău e... Şi când cei care fac parte din aceeaşi familie sunt complet dărâmaţi, atunci omul trebuie să... ce să zic...

Ce e cu ea? Trebuia să se calmeze. Ce ştia ea? Nimic. Şi el nu avea timp să vorbească mai mult.

— Nici eu nu am timp! zise ea şi puse receptorul în fiircă.: Erlend stătea în genunchi în faţa frigiderului şi râdea.

— Afurisitul ăsta de telefon e foarte împuţit, spuse ea. Trebuie demontat şi curăţat ca lumea.

Răul cel mare nu era că ea dispăruse, ci mai degrabă că nu-l pregătise pentru aşa ceva. Niciodată nu o auzise văicărindu-se că e bătrână şi slăbită. Ferma nu era pe numele lui. Ce se va întâmpla acum? Va fi nevoit să trimită toţi porcii la abatorul Eidsmo imediat după Crăciun. Ferma va fi probabil vândută. Ce va face el, unde va locui de acum încolo? Şi Tomnn care dorea să înnopteze la fermă, acum dorea asta. Nu mai simţi nicio bucurie. Oare ce credea ea despre toate astea? Dar Erlend? Ce căuta el aici? Nu mai avea poftă să bea.

Trebuia să vorbească cu Margido. Aşa îmbrăcat în salopetă şi cu cizmele în picioare pomi din grajd direct spre casă să-i dea un telefon.

Rămase în picioare în uşa deschisă de la bucătărie. Nu-i venea să-şi creadă ochilor Ei se apucaseră de dereticat şi spălat îmbrăcaţi în şorţurile cele bune ale mamei. Doi saci mari plini cu gunoi erau în mijlocul camerei. Zări nişte pungi de făină şi nişte cutii goale de smântână într-unul din ei, perdelele dispămseră, ferestrele erau aburite.

— Ce faceţi aici? Doar nu v-aţi apucat să aruncaţi lucrurile mamei…

— Ba da, spuse Erlend. Trebuie neapărat. Nu poţi sta aici de mizerie. Mocirlă, nu altceva!

— Dar s-a făcut mereu curăţenie aici! Chiar eu am dereticat când ea era la spital!

— În cazul ăsta, ai nevoie de ochelari, zise Erlend.

— Dar ea… ea abia a murit!

— Noi suntem aici, zise Tomnn. Şi trebuie, ce să zic, un pic de…

— Atunci nu e nevoie să fiţi aici! 198

ŞI!:

El intră în aşa-zisul lui birou, Torunn îl urmă imediat, el se lăsă greu în scaun, ea rămase în faţa lui în picioare cu o cârpă din care picura apă.

— A sunat Margido.

Ea îi reiată convorbirea cu Margido, cum că el va suporta cheltuielile şi că se întreba dacă vor să aibă o mică ceremonie de pomenire în capela bisericii.

— Nu. Am văzut-o cu toţii de-acum. îl sun să-i spun.

— Tatăl tău n-a văzut-o.

— Nici nu e cazul.

— Nu-l întrebi şi pe el? El trebuie să hotărască dacă vrea s-o vadă sau nu! spuse ea.

— Nu, nu suportă. E prea mult pentru el. El pricepu că ea acceptă minciuna lui. Torunn continuă:

— Ştii… va fi frumos aici acum. Nu aruncăm lucruri bune, numai vechituri care nu sunt de folos. Cumpărăm altele şi Eriend a spus că e plin de prosoape curate şi cârpe de bucătărie într-un dulap pe care-l ştie el. Vom rămâne aici şi te vom ajuta.

— Da, dar nu trebuie să schimbaţi tot. Şi perdelele… dintotdeauna au atârnat aici. Ea… totuşi… abia a…

— Le-am pus la înmuiat. Le agăţăm la loc după

aceea. Le spălăm, le călcăm şi le punem la loc. Totul va fi exact la fel ca mai înainte. Şi curat. Am cumpărat şi mâncare.

— A, da, bine. Deci perdelele, nu le…

— Nu, nici pomeneală. Le punem la loc curate şi frumoase. El ascultă vocea ei. îi vorbea ca unui copil, acum ea părea mai în vârstă ca el. îi repeta aceleaşi lucruri ca să-l liniştească.

— Dar de ce te preocupă aşa de mult perdelele? îl întrebă ea.

— Nu, doar m-am gândit la…

Cum să-i explice ei că în faţa perdelelor acelora stătuseră ei adesea, el şi mama, vorbiseră vrute şi nevrute, ridicaseră un pic marginea lor să vadă câte grade arăta termometrul de afară sau se uitaseră în ogradă, dacă ningea sau ploua, se uitau la umbra serii care se flirişa printre pomii fermei, în timp ce sorbeau cafeaua şi gustau vreo prăjiturică. Să vadă fereastra acum, goală şi pătratră… Perdelele atârnaseră acolo dintotdeauna.

— Obişnuiam adesea să stăm aici. Eu şi mama, spuse el.

— La măsuţa de lângă fereastră?

— Da.

— Să vorbiţi şi să vă delectaţi cu ceva bun?

Pe el îl apucă brusc lehamitea când auzi tonul îngăduitor din vocea ei, îl cuprinse un sentiment neplăcut şi dorea să o scoată din rolul ăsta, să se termine odată cu toate. Aceasta era, în fond, durerea lui şi numai a lui.

— Vorbeam câte în lună şi stele. Mama nu se mai oprea când începea să vorbească despre război, spuse el.

— Da, aşa este când ai trecut prin el. Înţeleg foarte bine.

El simţi cum ea îi e din nou dragă. Pentru că ar fi putut spune că bătrânilor le place să vorbească despre

război, dar ea nu spusese aşa.

— Ea ştia o mulţime de lucruri, urmărise tot ce se întâmplase. Hitler avea planuri să construiască aici un mare oraş. Peste cincizeci de mii de case terasate şi cea mai mare bază marină din lume, spuse el.

— Aici? Glumeşti de-a binelea.

— Nu, nici vorbă! Nemţii au plantat mai întâi copacii. Plopi de Berlin pe care i-au adus din Germania. Ca nu cumva să li se facă prea tare dor de casă. I-au plantat adânc şi bine. Fără folos însă.

— De ce? S-au uscat?

— Nu. Acum sunt bătrâni. Vremea s-a încălzit după ce s-au retras nemţii.

— Şi stăteaţi de vorbă despre lucrurile astea?

— Da. Ea spunea… ea spunea că aşa era întotdeauna, ceea ce reuşeşte să crească va rezista. Era foarte preocupată de copacii ăştia…

El se abţinu să spună mai multe, ochii îi căzură pe preşul de pe podea. Era murdar Nu se mai distingeau culorile pe care le avuseseră odată peticele din care era ţesut. Ea ar fi putut să spună acum că el o cam luase razna şi băuse prea mult whisky, de vreme ce stătea acolo ca un caraghios şi vorbea fără rost despre perdele şi baze marine şi copacii nemţilor. Dar ea nu spuse nimic, doar încuviinţă din cap de mai multe ori de parcă ar fi înţeles ce spunea el şi se întoarse în bucătărie. Uşa o lăsase deschisă şi de la radio se auzeau colinde de Crăciun în limbi străine.

El îşi aruncă o privire peste masa plină de hârtii, caută prin ele, mormanul de bonuri de nutreţ era acolo, în curând trebuia să predea evidenţa anuală, cea mai nesuferită treabă din lume de care trebuia să se ocupe singur, singurel. Maică-sa avea obiceiul să-i asculte văicărelile, îi spunea să lase treaba la 200

O parte când îl vedea cât de mult se consumă, îl

chema la o cafea. Uneori aveau şi mici prăjiturele. Ei cumpăraseră mâncare, Erlend şi Torunn. Deşi congelatorul era plin. Multe fructe puse la congelat de ani de zile, sigur ceva carne şi peşte. Era imposibil să-şi adune gândurile, whisky-ul nu ajutase la nimic, simţea doar cum îl ardea şi îl durea stomacul. Bine că n-a băut prea mult! Poate că nici nu trebuia să-i fi povestit ei despre nemţi şi plopii lor, era ceva ce-i aparţinea numai lui personal, lui şi mamei.

— Eu încep să curăţ sus, se auzi vocea lui Erlend. Ţine-mi pumnii. I'm going în

— Nu! sări din scaun şi ieşi în hol. Nu, repetă el.

Erlend ţinea în mână o găleată din care ieşeau aburi, o pungă nedesfăcută cu cârpe de şters şi o cutie cu detergent de frecat.

— Nu… Nu vei merge acolo, nu-ţi dau voie, spuse el.

— Voie? Ce nu-mi dai voie? întrebă Erlend.

— Să intri în camera ei.

— Nici n-am de gând să intm în camera ei. Vreau să spăl baia. Dacă îmi aduc bine aminte, cada de baie era bleu odată. Vreau să văd dacă îmi aduc bine aminte.

— Dar suntem în doliu acum. Şi voi doar., doar…

— Ascultă aici! De acum încolo nu mai e nevoie să te gândeşti că tu trebuie să faci totul. Concentrează-te doar pe treburile mai importante. Porcilor tăi nu le pasă că mama e moartă. Pentru ei ziua asta e o zi obişnuită.

Eh, ce tot spunea Erlend, cum adică, el nu avea destulă grijă de animale?

— Porcii au tot ce le trebuie!

— Nu asta am vrat să spun, zise Erlend. Eu înţeleg foarte bine că moartea mamei este ceva foarte tragic pentru tine. Noi încercăm să te ajutăm atât cât putem. Uite, vezi ce mizerie ai făcut pe jos cu cizmele alea? Şi să intri în casă cu salopeta asta din grajd, asta n-ar fi fost pe placul mamei. Ei i-ar fi displăcut mirosul ăsta la fel de mult

ca şi mie.

Cuvintele îl liniştiră, aveau în ele un fel de normalitate. Într-adevăr, mamei lui nu i-ar fi plăcut mirosul, Erlend avea dreptate.

— Dar apropo, nu mai sunt lemne de foc la bucătărie, poate vrei să aduci câteva.

Erlend urcă scara. Pantaloni negri şi pulover negra, două şnururi verzi, unul la gât, unul la spate. În viaţa lui nu se gândise că îl va mai vedea vreodată din nou în casa lor şi iată-l acum cum urca pe scară cu o găleată cu apă caldă şi spumă deasupra! Şorţ şi cercei, bărbat în toată firea!

El luă ligheanul de zinc din bucătărie.

— Te simţi mai bine? întrebă Torunn.

Ea era la aragaz, plitele erau ridicate. Râcâia zaţul uscat de cafea cu o lingură. Oare se murdărise plita în halul ăla când azi dimineaţă dăduse în foc cafeaua?

— Am să aduc nişte lemne, zise el.

— Când începi treaba în grajd?

— Acolo nu e nici început, nici sfârşit, spuse el, şi după părerea lui răspunsul era cum nu se poate mai potrivit. Ce ştiau ei, la urma urmei?

El n-a vrut să doarmă în vechea lui cameră de adolescent. Torunn putea foarte bine să doarmă acolo. Ea zâmbi când dădu cu ochii de cele trei postere de pe pereţii camerei care înfăţişau un David Bowie în perioada de hermafrodit cu faţa grosolan machiată cu fond de ten şi părul vâlvoi.

Căsoaia aceea ţărănească avea dormitoarele înşimite la etaj, opt cu totul. Intrară în ele să caute perne şi aşternuturi. El simţea că îl trec năduşelile şi îl apuca un fel de leşin după ce terminase cu spălatul băii. Deschidea şi închidea uşi, vorbea cu Tomnn şi se gândea la Kmmme şi la faptul că va trebui să doarmă aici şi nu acasă.

Cumpăraseră bere, avea şi valiumul ăla la îndemână la o adică, trebuia să depăşească momentul. Nu au găsit aşternuturi de pat ca lumea, doar nişte plăpumi grele umplute cu vată pe care le-au cărat jos în bucătărie, le-au întins pe scaune şi le-au lăsat la uscat pentru că erau reci şi umede.

El voia să doarmă în camera bunicului Tallak. Torann urcă la etaj cu o găleată cu apă să cureţe pânzele de păianjen de pe noptieră, pervazul ferestrei, sobele din ambele camere. De vreme ce el îi mărturisise că avea fobie de păianjeni, ea controla minuţios patul lui şi îi spuse că iarna păianjenii erau amorţiţi şi nu ieşeau din cotloanele lor Dar se putea întâmpla ca unii care erau mai afurisiţi să se trezească şi să se caţere peste tot doar ca să-i sară lui inima din piept.

La bucătărie mirosea framos acum. Două oale mari erau pline cu apă caldă, el puse detergent în una şi merse cu ea în camera de zi unde era televizoral. Aruncă toate plantele uscate, o păstră doar pe cea verde. Cutii de conserve înfăşurate în folie de aluminiu, legate cu sfoară de lână! îl ramme nu ŞÂTar crede urechilor dacă i-ar povesti. Pervazurile goale luceau acum de curăţenie. Tor va protesta probabil zgomotos, dar nu va ajuta la nimic. El curăţă masa, spătarele scaunelor, scoase pernele pe uşă şi le azvârli în zăpadă, unde deja aruncase şi preşurile. Ar fi preferat să arunce toate astea dar nu se putea chiar aşa să arunce întreaga fermă într-un sac de plastic.

Nu îndrăznea să-l sune pe Krumme. Se va prăbuşi când va auzi vocea lui şi apoi nu ştia ce să-i răspundă dacă îl va întreba când se întoarce acasă. Dacă Tor va fi mai bine şi dacă le va cumpăra destulă mâncare, eh, atunci el şi bătrânul se vor descurca să petreacă împreună Crăciunul. Uitase să sune la agenţia de bilete. Torunn uitase şi ea de asta, în mod sigur. Puse de cafea. Ibricul era

frecat cu sârmă şi lucea şi pe dinăuntru şi pe dinafară. Cutia în care păstrau cafeaua era curată. Aduse înăuntru pungile cu cumpărături şi începu să le aşeze în frigider. Mânerul frigiderului avea încă nişte pete pe el, luă un prosop şi şterse totul bine. La radio se dezbătea problema Orientului Mijlociu şi a sinucigaşilor cu bombe.

Torann cobora scara.

— Hei, taică-tău ce face? E tot în pat?

— Da, lasă-l acolo. Hai să bem cafeaua şi apoi dăm o raită la magazin. Tor e în grajd?

— Unde altminteri? Mă duc sus să-i duc bătrânului o ceaşcă de cafea.

— Cafea la pat? Cred că în viaţa lui n-a primit aşa ceva.

— Nu mai spune! Există cineva care n-a fost servit niciodată la pat?

Îşi tăiară câteva felii de pâine pe un fiind de lemn pe care era pirogravat desenul unui purcel. Mai înainte puseseră fiin-dul de lemn în apă clocotită şi îl frecaseră cu buretele de sârmă. Cumpăraseră unt de alune şi şuncă presată. Torann merse sus cu o ceaşcă de cafea, câteva cuburi de zahăr şi două sandvişuri. Se întoarse desml de repede.

— S-a bucurat?

— A fost foarte surprins, zise ea. Dar e o mizerie acolo, Doanrne! Aşternutul de pat e neschimbat de-o veşnicie. Şi miroase de-ţi mută nasul din loc! Stătea şi citea. Cam ciudată comportare cum când tocmai i-a murit nevasta.

Au mâncat în picioare. Scaunele erau ocupate cu aşternuturile.

— Dacă vrei să ştii părerea mea, află că e urât din partea lui Margido că nu vine aici azi, spuse ea. Să fie şi el cu tine şi tata. 204

Doar sunteţi fraţi şi aţi pierdut-o pe mama voastră acum. Nici nu se vede că a murit cineva aici. Ar fi trebuit să fie plin de flori şi de rude…

— Un cor care jeleşte? Nimeni nu ştie. Dacă ar fi aflat vecinii, ar fi venit cu vreo floare. Din politeţe, deşi nu au fost prieteni cu mama. După moartea bunicului s-au rupt toate legăturile cu vecinii. Peste noapte toţi au amuţit. Morţi cu toţii! Dar vom cumpăra noi nişte flori sau plante, pentru că le-am aruncat pe toate care erau aici, în afară de una. Şi să ne gândim ce ne mai trebuie.

Nişte pesmeţi pentru supă. Şi nişte cârnaţi ca să punem în ea, să-i dea un pic de gust. Şi lapte. Ce facem cu gunoiul?

— Îl ardem. În spatele grajdului. Punem un pic de parafină, pe el şi-i dăm foc.

La magazin, el alese şase ghivece cu flori, evită plantele cu frunze în formă de stea care se foloseau în special de Crăciun. Nu aveau alte ghivece decorative decât ceva de prost gust din plastic. Îngrozitor de urâte, se gândi el, dar alese totuşi şase ghivece verzi. Torunn voia să cumpere nişte lumânări decorative, să fie frumos, spuse ea. El se gândea la taică-său cum să-l facă să se spele. Când alese şi puse în coş nişte ciorapi şi chiloţi pentru el, pentru că nu-şi adusese prea multe schimburi, se gândi că e bine să cumpere şi pentru bătrân un schimb. Dar va trebui să facă baie înaintea bătrânului, câtă vreme cada era curată. De ce naiba nu avea proteză pe maxilarul de jos? Trebuia să fie grozav de greu să mestece mâncarea aşa. O înghiţea probabil nemestecată.

La întoarcere, el se ocupă de preşuri şi de perne. Le curăţă temeinic cu zăpadă în spatele grajdului. Le fi-ecă bine, le scutură în timp ce îşi arunca ochii asupra peisajului. Începuse să se întunece, cerul era senin, fiordul se zărea negru şi liniştit, apa nu făcea unde. Era într-

adevăr un peisaj superb, cum spusese şi Torunn. De multe ori la Copenhaga se gândise la peisajul ăsta, în la puritatea lui, la deschiderea şi la întinderea lui. Aerul era atât de curat, o binefacere pentru plămâni, cu totul altceva decât aerul poluat de acasă. Păduricile din preajmă se înălţaseră şi se întinseseră de când le văzuse ultima dată. Cu o sută de ani în urmă, nu era nici urmă de copac pe acolo, îi povestise bunicul

Tallak. Apoi fusese o surpare de pământ prin 1928. Optzeci de hectare de pământ cultivate se surpaseră în apele fiordului. În locul lor rămăsese o argilă albăstruie. Văile de acolo erau predispuse la aşa ceva, coborau spre fiord şi erau prea întinse, toate se terminau în apă. El simţi dureros lipsa bunicului. Un sentiment puternic şi necunoscut îl cuprinse deodată. Acesta era adevărata durere! Când murise bunicul fusese doliu adevărat la ferma aceea. Camerele se umpluseră de lume când se întâmplase nenorocirea, toţi veniseră cu mâncare şi diverse lucruri, dar mai mult cu mâncare decât cu flori. Dacă se gândea bine, şi el şi Torann procedaseră aşa cum trebuie. Şi ei aduseseră mâncare, umpluseră frigideral. Acum vor face o supă bună de came. Torann va spăla înainte toate farfliriile şi tacâmurile.

El duse înăuntra pernele şi preşurile şi le puse la locul lor, Torann aranja plantele. El făcu un duş, apa era doar călduţă, dar îşi puse lenjerie curată şi bătu la uşa tatălui. Drept răspuns se auzi un mormăit, el împinse uşa, respiră pe gură şi duse mâna la nas.

— Trebuie să te speli, zise el. Ţi-am cumpărat chiloţi şi ciorapi. Restul de haine sunt în mod sigur curate şi puse în dulap. Cămaşă, pantaloni şi ce mai trebuie ai în dulap, presupun. Şi găseşte un pulover mai ca lumea. Apa nu e prea caldă, dar am pus boileral la trei. Poţi să-ţi tai unghiile după aceea. Am pus forfe-cuţa pe marginea

chiuvetei.

Tatăl lui îl privi îngrozit.

— Vine lume aici?

— Nu. Suntem numai noi, dar miroşi urât. Torann nu e învăţată cu aşa ceva. Şi unde îţi sunt dinţii de jos?

— Mi-au căzut.

— Gătim supă cu came.

Tor intră în camera de zi. Televizoral nu era deschis. El se prăbuşi într-un fotoliu şi privi fix înainte, avea acum haine de casă şi ciorapi de lână în saboţii de lemn.

Oala de supă stătea pe aragaz.

— Ai vorbit cu agenţia de voiaj? o întrebă Erlend pe Torunn.

— Am uitat. Va trebui să-mi cumpăr un bilet nou. Mă va raina în mod sigur

— Şi eu am uitat. Dar nu te gândi la bani, mă ocup eu de asta. Te împramut pentru o perioadă lungă. Nelimitată.

Aduse trei sticle de bere din frigider, le deschise, îi dădu una lui Torunn, intră în camera de zi şi-i întinse una lui Tor Trebui să-l zgâlţâie puţin de umăr ca să-i atragă atenţia. Tor tresări şi apucă indiferent sticla, uită să mulţumească.

— Acum arată bine aici.

— Mama s-a chinuit ceva cu cutiile alea, zise Tor După părerea mea, erau frumoase.

— Erau ruginite. Plantele erau uscate, numai una era verde. Am cumpărat altele.

— Dar asta las-o să stea aici.

— Cum doreşti, o lăsăm aici.

Mutară în camera de zi aşternuturile ca să aibă loc să stea la masă. Erau doar trei scaune. Tor aduse un taburet din hol. Tatăl putea, îţi dispărea pofta de mâncare. El observă cum Torurm se chinuia să nu se vadă cât de greu îi venea, masa era mică, stăteau destul de înghesuiţi.

El simţi cum o uşoară milă înlătură vechiul dezgust pentru tatăl care îi era atât de indiferent încât abia dacă se gândise la el în ultimii douăzeci de ani. Tor se mişcase ca un robot când venise să se aşeze la masă. Acum avea ochii aţintiţi în farflirie şi cotul stâng sprijinit de colţul mesei.

Nimeni nu vorbea. Supa era destul de bună, Torurm o sărase puţin cam tare, dar gândul că vor face puţină atmosferă cu lumânările îl uitaseră definitiv. îşi evitau privirea reciproc, se concentra fiecare asupra lingurii, farfuriei şi pesmeţilor El privi cu atenţie desenul mesei făcute din material plastic, îşi aminti când o cumpăraseră, cum se mai chinuiseră să-i facă loc acolo. Bunicul Tallak o cumpărase, venise triumfător cu o cutie mare o dată când fusese în oraş, era ultimul răcnet, spusese el, seamănă cu marmura. Acum era materialul plastic la modă din nou. Pereţii de la baie erau tot din material plastic, baia costase o mică avere s-o instaleze, erau treizeci de ani de atunci. W.C. Şi cadă şi robinete deasupra chiuvetei. Pe vremea aia ferma Neshov era altfel. Tufe de trandafiri, căpşuni şi coteţ cu găini, el şi bunicul erau mereu pe afară în ogradă. îşi aminti focul pe care îl aprindeau în seara de Sfântul Ilie. Şi Crăciunul cu atmosfera lui. Snopul de grâu ca simbol al bunăstării atârnat de pomul din ogradă şi castronul de orez cu lapte pentru nisse, piticul grajdului. Ieşea afară împreună cu bunicul cu castronul. Bunicul a fost copilăros până în ultima zi a vieţii, încă mai credea în vechile legende şi superstiţii. Povestea cu piticul care avea haine de postav şi scufiţă roşie şi locuia la rădăcina pomului din ogradă. Şi dacă nu aveai grijă să-i dai mâncare, să-i pui acolo castronul cu orez fiert, atunci gospodăria nu va merge bine întregul an.

Nu credea să se mai fi ocupat cineva de pitic şi orezul lui în ultimii douăzeci de ani.

Torunn merse cu Tor în grajd. Au stat acolo cam două

ore. Ar fi trebuit să-l sune pe Krumme, dar nu se putea decide. Mobilul era închis şi-l pusese în buzunarul jachetei. Strânse masa la bucătărie, spălă vasele şi se aşeză la televizor. Tatăl se auzea moşmondind sus la baie, cum dracu' de-şi pierduse proteza cu dinţii de jos? Ce idiot!

Tomnn se întoarse, făcu un duş şi-i spuse:

— Nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată atât de obosită. Aş-temuturile sunt uscate şi calde, mă duc la culcare.

— Mă duc să-ţi fac patul. Te-ai descurcat în grajd?

— Am fost atât de obosită că nici n-am mai avut putere să mă sperii de animale.

— Să te sperii? Doar nu ţi-e frică de porci?

— S-o crezi tu! Când vezi un animal de 250 de kilograme! Dar el nu s-ar fi descurcat singur, umbla de colo-colo fără să se poată concentra la ceva. Şi n-a scos o vorbă tot timpul. Întotdeauna i-a plăcut să vorbească despre porcii lui. O purcică la care el ţine foarte mult şi-a omorât ieri doi purcei. În mod sigur că l-a afectat foarte tare. De parcă tocmai asta îi mai lipsea acum!

O oră mai târziu se cuibări şi el sub plapuma lui. Cearşaful atârna strâmb şi indiferent pe marginile patului. El se strânse în poziţie de fetus ţinându-se cu mâinile de picioare ca să le încălzească. Patul era rece. Recunoscu mirosul de demult al aş-l temutului, era mirosul acestei case, un miros binecunoscut pe care şi-l reamintea acum.

Se liniştise, respira regulat, aştepta ca tableta să-şi facă efectul, în patul acela dormise odată bunicul. El aşa cum fusese, aşa [cum trăise, aşa cum gândise. Mirosul patului se asocia cu imagil nea bunicului. îl vedea pe pajişte în cămaşă albastră şi cu coasa; pe care o mânuia cu o uşurinţă şi cu o precizie de parcă s-ar fi; 208

jucat cu o frânghie pe care o arunca dintr-o parte într-alta, striga ceva, poate că îi era foame, unde e Anna cu

mâncarea? Şi paşii lui largi şi apăsaţi peste brazdele lăsate de plug. Omul acela nu stătea locului niciodată. Era energie în fiecare mişcare pe care o făcea, chiar şi atunci când îşi ştergea fruntea de sudoare. Ceilalţi păreau nişte melci în ploaie în comparaţie cu el, cu excepţia mamei poate. Ea râdea adesea împreună cu el, înţelegea ce voia să spună înainte ca el să termine de vorbit şi zâmbea când îl vedea mâncând. El obişnuia să mănânce cu o oftă şi o lăcomie care se pare că pe ea o amuza foarte mult. îşi aminti că o dată bunicul o ridicase în braţe, el era destul de mititel pe atunci, nu băgaseră de seamă că cineva îi vedea. Nimeni nu făcea năzbâtii din astea în mijlocul zilei la muncă, să ridici o femeie în aer şi s-o învârteşti în joacă. El văzuse totul printre scândurile privatei din curte, bunicul o apucase de mijloc şi o ridicase în aer, ea ţipase veselă şi se prefăcuse că-l împinge în joacă. El se chirci şi mai tare sub aşternut şi se gândi din nou la imaginea asta, mama într-o rochie galbenă cu şorţ alb plin de pete de căpşuni, bunicul mare şi puternic lângă ea. îşi aminti că îl apucase un fel de gelozie şi o rupsese la fugă din closet fără să se şteargă la fund ca lumea, alergase cât putuse de repede şi ceruse ca bunicul să-l ridice şi să-l învârtească şi pe el exact aşa cum făcuse cu ea. Bunicule, ridică-mă şi pe mine, hai bunicule, ridică-mă şi pe mine! maică-sa zisese atunci că e cazul să termine cu joaca asta şi plecase întorcându-le spatele.

Acum simţea cum tableta începe să-şi facă efectul, încordarea dispărea, ce rost avea să tremure de frig acolo, se întinse cât era de lung, se acoperi cu aşternutul cum putu mai bine ca să împiedice să intre în pat aerai rece.

Perdelele erau transparente, fereastra deschisă doar un pic. Era atât de multă linişte. La Copenhaga era întotdeauna zgomot până târziu în miez de noapte. Auzi cum cineva trăgea apa la W.C. Zgomotul cunoscut îl

destinse. Luni era Ajunul Crăciunului. Mâine dimineaţă îl va suna pe Kramme şi va afla probabil ce părere are despre şederea lui acolo.

Ea îşi pusese mobilul să sune în loc de ceas deşteptător. Trebuiau să fie în grajd la şapte, pusese soneria la şapte fără un sfert. Atunci când târâitul se auzi şi se aprinse displayul verde, nu înţelese unde se afla. Nu găsi butonul de aprins veioza din prima şi bâjbâi cu mâna pe lângă marginea patului până îl găsi, camera se umplu de lumină şi dădu cu ochii de David Bowie ce părea un duh din lampa lui Aladin cu faţa vopsită jumătate roşie, jumătate albastră.

Porcii. Tatăl.

Podeaua era rece ca gheaţa; ea îşi înşfacă hainele şi trasa de toaletă şi fugi la baie. Era linişte în toată casa. Ea ştia acum care era camera tatălui ei şi care a bunicului. Uşile camerelor erau închise. Tor nu dormea la ora asta, ţăranii nu-şi pot permite asta. Nu mergea să dai un telefon la grajd şi să le spui animalelor, alo, vedeţi că eu vreau să mai dorm niţel şi vin acolo peste câteva ore! Aici nu mergea cu program de voie!

Aşa cum bănuise, el era treaz şi stătea pe un scaun în bucătărie. Mirosea a cafea şi ieşea abur din ibricul de pe plită, dar nu era nicio ceaşcă pe masă. Arăta foarte tras la faţă, avea gura deschisă puţin şi privea fix înainte, abia dacă îi aruncă o privire când ea intră în încăpere. Nu aprinsese lumânările de Advent de pe pervazul ferestrei. Firal de contact al stativului; era pus în priză. Ea începu să înşurabeze beculeţele, unul câte unul. Ajunse la cel din mijloc şi apoi la cel de sus şi toate şapte se aprinseră deodată. Bezna din ogradă se lipea de geamuri şi le făcea să pară ca nişte oglinzi. Termometral de afară arăta mi-l nu-s şapte grade.

— N-ai dormit, nu-i aşa?

El clătină uşor din cap. 210

— Mi se pare mereu că ea e încă la spital. Şi că trebuie să merg acolo. Să văd ce face. Să văd dacă nu s-a trezit şi şi-a revenit.

Vocea i se înecă, dar se adună şi reuşi să camufleze totul cu o tuse prelungită.

Ea puse mâna pe umărul lui şi-l mângâie.

— Bietul de tine! Trebuie să fie îngrozitor să-ţi pierzi mama.

Deasupra perdeluţei îşi văzu propria ei faţă, palidă, înconjurată de părul închis la culoare. Se oglindea în întunericul de sticlă, într-o dimineaţă de decembrie.

— N-ai cunoscut-o. Ce păcat!

— Da. Păcat că n-am cunoscut-o, spuse ea.

— Aţi făcut frumos aici, Tomnn. Şi florile sunt frumoase. Dar nu e nevoie ca Erlend să fie aici. Ajunge că tu…

Ea simţi cum o apucă indignarea, tatăl ei n-avea idee cât de mult îl costaseră pe Erlend toate astea, sinceră să fie nici ea n-avea habar. Dar se abţinu şi spuse blând, fără să-şi ia mâna depeumămilui:

— Nu. Poate că nu. Dar când se întâmplă astfel de lucruri… Şi nu trebuie să uiţi că el a venit tocmai de la Copenhaga când a auzit că ea e bolnavă. Asta înseamnă ceva, nu crezi?

— Da. Dar el nu e îndurerat.

— Fiecare om îşi exprimă durerea în felul său, spuse ea. Luă mâna de pe el şi se aşează.

— Crezi că şi lui îi e greu? zise el şi ridică faţa spre ea, faţa aceea a lui îngustă în care ea nu se putea recunoaşte, dar din care ştia că moştenise câteva trăsături.

Ea aprobă din cap, privi în altă parte, dădu de înţeles că îi era greu să se gândească la asta.

Era un sentiment plăcut să intre în grajd din nou. Se

simţea acum confortabil în salopeta murdară, nu se mai sinchisea de mirosul puternic. Se gândea cu bucurie la purcei, nu se mai să-mra să-i privească, deşi în clipa aceea alte lucrări erau mai importante.

Purceii guiţară şi grohăiră şi se agitară grozav când luminile din tavan se aprinseră. Mai întâi vor căra bălegaral, cu siguranţă că dimineaţa nu era prea mult, doar porcii dormeau şi ei noaptea.

Şi în clipa aceea dădu cu ochii de purcelul mort. Nu era purcelul lui Siri, ci al Sarei. Zăcea în mijlocul ţarcului. Ceilalţi patru dormeau sub lampa electrică. Sara era trează şi părea neafectată, scotea râtul printre zăbrelele de metal şi grohăia adulmecând spre ea, capul plat şi enorm se învârtea ca un radar.

— Uite ce-am găsit, zise ea şi-i arătă purceluşul.

El se apropie cu doi-trei paşi de ea şi rămase în picioare cu mâinile atârnând grele pe lângă corp. Privea prostit purcelul. După un timp îl ridică apucându-l de ceafă. Pielea micuţului se încreţi ca o stofă subţire în mâinile lui.

— E mort, nu-i aşa? întrebă ea.

El nu răspunse, ieşi din ţarc şi duse purcelul la spălător. Se auzi zgomotul făcut de corpul micuţ aruncat pe beton. Apoi se făcu linişte. Ea rămase în picioare şi se uită la Sara.

— Vezi ce ai făcut? îi zise ea în şoaptă. Şi chiar acum când el are atâtea pe cap.

Sara nu-şi luă privirea de la ea. Se vedea clar că îi era foame, că era nerăbdătoare să-şi primească hrana, nu-şi făcea griji. Mai avea alţi patru purcei, era prima dată când fătase, cum să ştie ea ce înseamnă să fii mamă?

— Să ştii că eşti un caz special, mai zise ea. Zilele îţi sunt numărate!

Lovi purceaua cu palma destul de tare peste bot.

Sara se dădu în spate cam o jumătate de metru, se aşeză pe picioarele din spate, arăta foarte nedumerită şi îşi mişca ochii speriată. Tatăl era încă la spălător. Era o linişte neobişnuită. Ea se îndreptă într-acolo.

Îl găsi stând pe vine în faţa purcelului şi ţinându-se cu amândouă mâinile de cap. Era cu spatele la ea. Smocuri de păr îi ieşeau printre degete. Lângă perete, corpul purcelului era acum mai mult cenuşiu decât roz la culoare.

— Tată, spuse ea, şi cuvântul nu sună destul de firesc.

— Nu mai pot, zise el. Vocea îi era înecată de plâns.

— Dar chiar tu ai spus că aşa ceva se mai întâmplă din când în când.

— Dar nu acum. Nu acum.

El se legănă încet. Înainte şi înapoi.

— Te înţeleg foarte bine, spuse ea.

El nu răspunse. Se legăna din ce mai repede, apoi se prăbuşi pe-o parte şi rămase acolo cu mâinile în păr ca mai înainte, cu genunchii strânşi la piept. În grajd se auzi un guiţat puternic. La început doar doi, trei porci, apoi din ce în ce mai mulţi, de parcă erau o haită de lupi. Le era foame şi voiau mâncare, sc. 212

făcuse deja târziu pentru masa de dimineaţă. Ea se aplecă deasupra lui, încercă să-i scoată mâna din păr, dar el se opuse. El plângea în hohote acum, lacrimile îi acoperiseră faţa şi se scurgeau pe ciment. Era îngrozitor de frig acolo. Trebuia să aibă grijă ca apa din conducte să nu îngheţe. Porcii ţipau, purcelele grohăiau într-un mod gutural de bas adânc, purceluşii scoteau nişte gui-ţări subţiri într-un falset oarecum feminin. Sunetele i se înfipseră în spate, în ceafa, în cap, în timpane, aici era vorba de nişte fiinţe vii care depindeau de rutina lor zilnică.

— Trebuie să… Mă ocup eu de tot. Se aranjează. Stai

liniştit. Hai, linişteşte-te! Poţi să… Acum termin treaba şi mergem împreună în casă. Să mâncăm micul dejun.

Ea porni printre ţarcuri şi încercă să-şi aducă aminte din seara trecută câtă mâncare trebuia să le pună la fiecare. Va curăţa bălegarul mai târziu, acum trebuia să le dea de mâncare cât mai repede.

După multă bâjbâială găsi întrerupătorul din camera cu fii-raj. Pâlnia de pânză atârna grea şi umflată din tavan. Ea ţinu găleata sub ea şi trase de mecanismul de deschidere. Nutreţul ţâşni prin gura pâlniei plină de praf, ea împinse placa înţepenită într-o parte. Nutreţul dădu pe dinafară din găleată şi se răspândi pe jos. Eriend avea nişte valium, dacă tatăl ei refuza să ia, atunci va pisa o tabletă şi i-o va pune în mâncare. Asta în cazul în care el se va atinge de mâncare. Sau poate era mai bine s-o pună în cafea.

Ea se simţea bine să aibă singură grijă de întregul grajd. Numai de n-ar fi fost acolo tatăl care zăcea întins pe ciment. Altminteri ea se mişca firesc de la un ţarc la altul, se ocupa de tot ce trebuia. Niciodată nu mai fusese singură într-un grajd înainte, doar însoţită de cineva. Şi iată cum deodată era acolo şi hrănea nişte animale. Ea avea acum o importanţă vitală pentru ele. Nimeni n-ar fi fost în stare de aşa ceva când taică-său ar fi zăcut în îng, pe jos, într-un grajd. Ea se gândi la reportajele ce apăreau în ziare. Organizaţii de protecţia animalelor care dezvăluiau situaţii îngrozitoare, animale ce înotau în bălegar până la genunchi şi se mâncau unele pe altele. Da, ştia acum că poate fi posibil aşa ceva. Dacă îngrijitorul animalelor din gospodăria respectivă murea, dacă o purcea îşi omora din greşeală un purcel. Dispărea atunci bucuria de a munci cu animalele. Nu era greu de înţeles că totul decădea în jur. Iar învinuirile ce li se aduceau acelor persoane erau doar nişte cuvinte fără rost.

El nu se mişcase.

— Să mergem în casă, spuse ea. Hai, vino!

El părea că doarme. Poate că ar fi trebuit să sune la un doctor îi trecu prin cap că ar fi fost bine să fi vorbit cu un doctor de la spital înainte să fi plecat. Dar despre ce? Ce să-i fi spus? Să-l fii întrebat cum să suporţi durerea, cum să depăşeşti şocul? Crezuse că dacă va veni cu Erlend la ferma Neshov totul se va aranja. Purceluşul acela putea deocamdată să rămână acolo. Chiar şi femeile puteau să-şi omoare propriii nou-născuţi dacă se întâmpla să le dea să sugă noaptea şi adormeau peste ei, citise ea undeva. Se zgudui de groază la gândul acesta pe care îl asocie cu lipsa instinctului matern, o mamă trebuia să-şi protejeze copiii chiar şi în somn.

— Hai, vino acum!

El deschise ochii şi-şi îndreptă privirea foarte încet înspre ea.

— Am leşinat, sau ce?

— Nu-mi dau seama. A fost groaznic cu purcelul ăla. Dar acum, hai să…

— Am leşinat, nu-i aşa?

— Da. Se pare că ai leşinat. Hai în casă acum!

El îl sună pe Kmmme în jur de ora nouă, dar nu răspunse. După şapte apeluri şi trei mesaje care chiar şi lui i se păreau isterice, sună la ziar. Nu ştia nimeni unde este Kmmme, lucra în tura de noapte, îi spuseră. Încercă iar mobilul. Auzi aceeaşi voce monotonă cu tonul omului de afaceri care îi cerea să lase un mesaj.

Aceasta era pedeapsa. Kmmme nu dorea să mai aibă de-a face cu el. El înţelesese chiar din seara trecută, când îi spusese în puţine cuvinte, şi alea lipsite de afecţiune, că nu poate veni acasă. Dar cum naiba să fi vorbit altfel când şi Torunn şi Tor erau de faţă şi auzeau ce spunea el în telefon? Acum îl scosese din viaţa lui pe Kmmme cu

afiirisita aia de convorbire. Totul începuse cu unicomul şi cu minciuna, da, el se prefăcuse că doarme în noaptea aia când Kmmme încercase să-i vorbească. De ce oare nu i-a spus totul atunci pe loc? De ce a putut să-i spună totul trei zile mai târziu, beat, de la hotel? Eh, totul se terminase acum, Kmmme nu voia să mai audă de el, garantat, era mi mincinos de mare clasă, nici mai mult nici mai puţin.

Facă-se voia sorţii! Se aşează pe scaunul de la bucătărie din faţa geamului. Un stol de vrăbii şi piţigoi se opriră pe scândura cu firimituri de pâine şi pe un guguloi cu mâncare pentru păsărele atârnat de o sfoară. Se gândi din nou la piticul nisse care cel mai probabil murise demult la rădăcina pomului din ogradă. Bău nişte cafea călduţă, încercă să-şi umple gândurile cu activitatea păsărelelor, unda lor de zi cu zi. Tor dormea sus după ce Torann reuşise să-i dea o tabletă de valium azi-dimineaţă. Apoi venise la el să-i dea deşteptarea. Ah, se simţise îngrozitor trezindu-se şi înţelegând unde se află. Şi îl apucase fiica la gândul că trebuia să telefoneze. Abia după o oră sunase pentru prima dată. Plin de spaimă că nu va şti ce să spună acum când în mod vizibil Tor cedase nervos, iar Torunn era cum nu se poate mai dezorientată. El trebuia să stea acolo, deşi nu erau obligaţi. Nu prea înţelegea cu ce ar putea contribui rămânând acolo, dar era convins că soluţia cea mai bună era să se aiie acolo. El era unchiul, abia acum începea să înţeleagă ce însemna asta. îi auzise vorbind la baie, Torunn aproape că a trebuit să-i vâre pe gât tableta, ea plângea şi se ruga de el până ce în sfârşit l-a făcut s-o înghită. Ca să vezi, să facă un şoc de durere atât de mare la moartea mamei, dar la urma urmei maică-sa avusese cu Tor o altfel de relaţie, mult diferită de aceea pe care o avusese faţă de el şi Margido. Ea îl văzuse pe Tor altfel decât pe ei, i se adresase lui mereu.

Torunn plecase din nou la grajd. Tată-său abia fusese

jos, îşi tăiase o felie de pâine pe care o luase apoi sus cu el. Nu schimbaseră niciun cuvinţel. Ceasul era aproape unsprezece şi jumătate, soarele se arăta la orizont, cerul era violet, erau flori de gheaţă la colţurile ferestrelor, el ridicase perdeluţa de mai multe ori şi se uitase la ele, dar evitase să se lase copieşit de frumuseţea lor Erau opera naturii de tip design Swarovski. Acasă nu erau niciodată flori de gheaţă pe ferestre. Acolo acasă… Aici. Acolo. Acasă.

Fuma ţigară după ţigară, scutura scrumul într-o farfurioară. îşi rósese unghiile în permanenţă, simţise deodată nevoia asta, era multă vreme de când nu mai făcuse aşa ceva. La un moment dat se gândi să mai pună nişte lemne în sobă şi atunci observă că ligheanul era aproape gol. Trebuia deci să se ducă afară în şopron şi să aducă lemne. îşi mai aprinse o ţigară şi se uită în ibric, mai era doar nişte zaţ pe fund. E totul la pământ aici, se gândi el.

Luă jacheta de piele din cuierul din hol, era rece ca gheaţa, holul era şi el tot ca gheaţa, neîncălzit, saboţii la fel. Cu ligheanul de zinc în mână, traversă curtea şi merse în şopron. Erau precis multe grade sub zero, dar îi făcea bine, aerul rece şi curat îi pătrundea drept în plămâni.

Lemnele tăiate erau stivuite într-o grămadă uriaşă, bucăţi mai mari în stânga, aşchii şi bucăţi mai mici la dreapta. Buturuga pe care tăiau lerrme stătea în mijloc cu toporul înfipt în ea. Pe jos era un strat moale de rumeguş şi aşchii mici şi mirosul era sănătos şi puternic. El se gândi cam cât de mare era uşa sobei 216

şi umplu ligheanul cu lemne care se potriveau în timp ce se gândea la şemineul cu gaz de acasă şi la cele trei, patru ore de îruegistrare video ale unui şemineu adevărat la care se încălzise odată demult, când era foarte tânăr, la începutul şederii lui la Copenhaga. Luă şi nişte lemne mai

mari pentru soba din camera de zi, nici acolo nu aprinsese nimeni focul. Ceva luci pe jos într-un colţ în şopron, el scormoni şi scoase la iveală o proteză pe care o puse în buzunar. În alte împrejurări ar fi izbucnit în râs, dar de data asta numai de râs nu-i ardea. Poate că va râde împreună cu Torunn când i-o va arăta, probabil că ea a şi terminat treaba în grajd.

Înapoi în bucătărie puse proteza într-un pahar, îl umplu cu apă şi se aşeză pe bancă. Rumeguşul de pe proteză se ridică şi plutea deasupra apei. Aprinse focul în soba din camera de zi, clăti ibricul şi puse apă de cafea. O auzi pe Torunn intrând pe uşă. Va pune masa pentru ea, vor mânca micul dejun, va aprinde lumânările pe care le uitaseră ieri. Lui nu-i era foame, dar va face toate astea pentru ea. Scoase pâinea din cutia galbenă de plastic. Luă cuţitul să o taie şi în aceeaşi clipă auzi zgomotul unui motor de maşină în curte. De la fereastră zări un Golf alb care se opri cu un fel de smucitură în ogradă. Pe maşină scria: Europear Maşini de închiriat.

El rămase în picioare şi îşi încleşta mâinile pe masa din material plastic pentru că descoperise în aceeaşi secundă cine venise. Torunn ieşi afară din casă şi se îndreptă să-l întâmpine pe Kmmme cu mâna întinsă. Kmmme îi întinse şi el mâna. Ceea ce fusese de neimaginat se întâmplase, îi venea să se ascundă pe undeva într-un dulap, îi venea să moară de ruşine. Şi totuşi, un sentiment de uşurare ieşi la iveală, el nu se mai simţea părăsit acum, ba dimpotrivă, era căutat, tot drumul ăla limg îl făcuse Kmmme pentru el. Kmmme, care era un şofer nepriceput, ei nu conduceau niciodată nicăieri, şi încă pe o vreme de iarnă ca asta! Dar Krumme se orienta bine, întreba de drum, asculta şi nota, se uita pe hartă. Era absolut necesar să aibă întotdeauna harta la el. Dar trebuia să lucreze în tură de noapte, nu? Şi chiar asta spuse când Kmmme,

câteva secunde mai târziu, intră în bucătărie şi-l găsi în faţa ferestrei:

— Dar tu lucrezi tură de noapte, nu!?

— Erlend! în sfârşit, te-am găsit!

Ah, ce grozav era să-i simtă mirosul din nou, să-l cuprindă cu mâinile, să-şi lipească obrazul de fruntea lui. Privirea îi căzu pe proteza din pahar, pe calendarul de la magazinul Coop, pe perdele, se gândi la mirosul şi dărăpănarea care dăinuiau după toată curăţenia pe care o făcuseră ei.

— Gata, Krumme, plecăm imediat. Minunat că ai închiriat o maşină.

— Nu se poate să plecăm. Dacă s-ar fi putut ai fi plecat de mult.

În bucătărie era un bărbat necunoscut, el rămase nemişcat în pragul uşii, cu mâna încleştată pe clanţă.

— Intră odată, e curent, spuse Torunn.

El o ascultă. Şi se gândi: Grajdul. Apoi spuse tare:

— Grajdul!

— Totul e în regulă acolo, e mâncare şi apă şi e curăţat pe jos. Paie şi praf de turbă. Vino şi aşază-te să mănânci ceva, ai dormit mult, trebuie să-ţi fie foame.

N-avea încotro, trebuia să facă ce-i spune, capul îi atârna strâmb pe gât, iar gâtul şi-l simţea ca de gumă. Atunci îi mai trecu prin cap încă ceva. Gândul dispăru pentru un moment şi apoi reveni.

— Lumina, spuse el. Trebuie să stea aprinsă.

— La porci? În timpul zilei?

— Da. Numai noaptea să fie întuneric. Să aibă… ritm natural.

— N-am ştiut. Mă duc şi aprind lumina chiar acum.

Apoi privi iar la bărbatul cel străin. Cu toate că stătea pe un scaun de bucătărie, putea să-şi dea seama că era scund şi gras. Semăna cu Karlsson, din povestea

pentru copii Karlsson pe tavan. Tomnn trecu pe lângă el şi ieşi afară. Bărbatul avea în ureche un cercel, perechea celui pe care îl purta Eriend. Eriend ţinea mâna pe genunchiul lui. Masa era acoperită cu o faţă de masă. Felii de pâine, mezeluri şi unt. Şi o sticlă înaltă maroniu închis la culoare cu o etichetă galbenă cu roşu. Ceştile de cafea erau cele bune, pe care mama nu le folosea niciodată.

— Aţi luat ceştile cele bune de cafea ale mamei? întrebă el.

— A trebuit, răspunse Eriend. Nu am găsit nici măcar o ceaşcă sau o farfurie aici în dulap ca să meargă una cu alta.

— Să meargă una cu alta?

— Da. Să se potrivească una cu alta. Fă cunoştinţă cu Krumme.

— Krumme?

— Partenerul meu din Copenhaga. Acum a sosit.

— Aici?

— Doar vezi bine că e aici!

Erlend se răsuci spre bărbat şi şopti ceva, el reuşi să audă doar cuvântul valium.

— Eu n-am vrut să iau, spuse el. Torunn m-a forţat.

— Stai jos. Tor să bei o cafea. Tableta aia are efect mai multe ore, din cauza asta te simţi puţin ciudat.

Erlend lăsă genunchiul bărbatului după ce îl îmbrăţişase scurt şi-l ciupise în glumă de câteva ori.

— Nu, spuse el.

— Ce nu? Nu vrei cafea sau nu te simţi ciudat?

— Nu.

— Dar nu faci cunoştinţă cu Krumme?

— Nu. Întotdeauna ai făcut-o pe mama să sufere. Dacă ar fi văzut ce faci acum… Bine că a murit.

— Ce dracu’ spui tu acuma? ţipă Erlend mult prea puternic şi subţire, vocea lui umplea acum întreaga

bucătărie. Pe geamuri erau flori de gheaţă.

— Porcule, zise el. Vii aici şi… stai în felul ăsta şi te mângâi cu… Mai bine pleacă de-aici.

Erlend se vârî drept în faţa lui, mirosea a parfum bărbătesc şi a alune.

— Taci din gură imediat! spuse el. Eu nu mă aflu aici pentru tine, ci pentru că Tomnn are nevoie de ajutori

— Nu ţipa. Doar necazuri i-ai făcut mamei.

Simţi o plesnitură peste obraz, căzu peste banca din bucătărie, bâjbâi cu mâinile căutând în jur ceva de care să se apuce, obrazul îi ardea ca focul pe lemnul rece al băncii, încercă să-şi ridice capul, dar acesta nu se supuse dorinţei lui. Şi tocmai atunci uşa se deschise, se auzi vocea lui Tomnn şi mâinile ei îi cuprinseră umerii, îl durea şi urechea acum. Tomrm îl ridică.

— Ce naiba v-a apucat? ţipă ea.

Poftim, şi ea începuse acum să ţipe. Ei vorbeau în spatele lui, el nu se întoarse. Auzi cum repetau tot ce se spusese, cu excepţia faptului că Erlend spusese că se afla acolo pentru a o ajuta pe Tomnn şi nu pe el. Tomnn îl trase spre uşă. 220

— Cred că trebuie să mai stai un pic în pat, zise ea. Te duc sus, apoi îţi aduc nişte cafea şi ceva de mâncare.

Patul încă mai era cald, el stătea întins acolo gata îmbrăcat. Grinzile din tavan erau aceleaşi. Deşi totul părea schimbat. Totul era altfel, dar grinzile alea erau aceleaşi. Era recunoscător pentru asta, se hotărî să le studieze îndelungat şi amănunţit. Chiar şi atunci când uşa se deschise şi cu coada ochiului văzu că Torunn intrase cu o tavă pe care o puse pe noptieră.

— Ei ţin mult unul la altul, spuse ea. Şi sunt împreună de doisprezece ani.

— Mama ar fi…

— Mama ta e moartă. Şi s-ar fi bucurat dacă ar fi

ştiut că Erlend o duce bine şi este fericit împreună cu un om cumsecade.

— Nu.

— Nu înţelegi nimic. S-o lăsăm baltă! Ieşi şi trânti puternic uşa după ea.

Ce să lase baltă? El se uită la ceaşca de cafea, era din fericire una din cele vechi. Ea uitase de zahărul cubic. îi curse puţină cafea din ceaşcă când se sprijini în cot să bea. Două felii de pâine cu caşcaval şi una cu… Muşcă din ea, era şuncă presată. Aşa ceva nu mai gustase de ani de zile, ei cumpărau salam sau parizer. Dar lui nu-i plăcea salamul, era făcut din purcele bătrâne care fataseră de mai multe ori, ajunseseră la abator şi se transformaseră în salam.

Pâinea era făcută de maică-sa, danezul ăla sta acolo jos şi mânca din pâinea făcută de o femeie moartă care l-ar fi urât dacă l-ar fi cunoscut. Obrazul îi ardea, el îşi puse capul pe pernă în timp ce mesteca mâncarea şi se ţinea cu mâna de obraz. Simţea cum îi ard mâinile, pielea zvâcnea în tact cu pulsul. Să vină aici şi să-l mai şi lovească. Să stea acolo şi să se giurgiulească amândoi şi apoi să îndrăznească şi să-l lovească. Ce neraşinat! mai bine va trimite toţi porcii la abator la Eidsmo şi după aia o să-şi zboare creierii, se gândi el.

El a preferat să vină împreună cu preotul, totul căpăta astfel un aer profesional. De şapte ani nu mai fusese acolo. Acum însă trebuia să-şi facă datoria. Era vorba de o înmormântare, trebuia planificată şi aranjată. El vorbise cu preotul Fosse şi stabilise să treacă să-l ia de acasă. Nu vor sta prea mult, va avea în felul ăsta un motiv să plece repede. Trebuia să-l conducă pe preot înapoi acasă.

Era întuneric când coti pe alee în după-amiaza aceea de iarnă nordică. O maşină străină era parcată în curte, o maşină de închiriat. El parcă Citroënul în spatele ei. Lăsă

mobilul pe scaunul din maşină. Se bucura să scape de el, Selma Vanvik suna ca o apucată, îi trimisese şi o felicitare de Crăciun la adresa lui privată! Şi nu putea să nu răspundă la telefon, doar oamenii nu mureau între nişte ore definite, el trebuia să le stea la dispoziţie tot timpul.

În întuneric ferma arăta cum şi-o amintea dintotdeauna. O lumină nevinovată se zărea la ferestrele de la bucătărie aburite pe dinăuntru.

— Da, trebuie să stăm de vorbă cu ei, îi spuse el preotului Fosse care se ţinu un pas în urmă lăsându-l pe el să intre primul. Dinăuntru se auzea muzică.

Un bărbat străin într-un pulover pe gât şi cu şorţ verde amesteca într-o tigaie lângă aragaz. Mirosea puternic a mirodenii şi a came prăjită. Omul era scund şi gras şi bătea tactul după o melodie pop ce se difuza la radio. Două oale fierbeau pe plitele din spate, ferestrele erau complet aburite, fereastra la care era sfeşnicul cu lumânări de Advent era pe jumătate deschisă, dar nu ajuta la nimic. Tomnn şi Eriend şedeau la masă, fiecare cu o sticlă de bere în mână, probabil beau direct din sticlă, nu se vedea nici urmă de pahare acolo. Pe podea era plin de pungi pline cu 222

cumpărături de la magazinul City Syd pe care nu le goliseră încă. Pe masă ziarul era deschis la pagina cu decese. El zări genunchii tatălui său prin uşa întredeschisă dinspre camera de zi. Erlend şi Torunn se ridicară când dădură cu ochii de bărbatul din spatele lui şi înţeleseră după îmbrăcăminte că era preot. Torunn merse şi închise radioul, bărbatul scrând de lângă aragaz se întoarse spre ei. Se făcu tăcere în bucătărie. Din cealaltă cameră se auzea vocea febrilă a unui comentator de fotbal.

— Tu eşti, spuse Erlend. Adică dumneavoastră. Preotul Fosse îi întinse mâna.

— Tu eşti Erlend?

— Da.

— Condoleanţele mele. Eu sunt Per Fosse. Sunt preotul de aici.

— Mulţumesc, spuse Erlend şi îi strânse mâna; părea puţin stânjenit, privea la sticlele de bere de pe masă.

— Omul poate să bea o bere chiar dacă are un deces în familie, spuse preotul şi zâmbi.

— Acesta este… Cari, spuse Erlend. Cari, acesta este Margido, fratele meu.

Torunn şi acest Carl dădură mâna cu preotul. După felul în care vorbea, pricepu că bărbatul era danez.

— A venit azi, zise Erlend. Preotul Fosse intră în camera de zi.

— Luaţi loc, spuse Torunn. Erlend şi… Cari tocmai s-au întors de la cumpărături. Au cumpărat şi ziarul. Anunţul e frumos. Şi au venit şi nişte buchete de flori de la vecini. Le-am pus în camera de zi.

— Unde Tor?

— A făcut un şoc, i-am dat o tabletă, spuse Erlend. E în pat. Dar ia loc. Nu vrei, desigur, bere, eşti la volan. Dar nu cred că e loc pe aragaz pentru ibricul de cafea. Vrei un suc?

El încuviinţă cu capul.

— Nu va lua mult timp. Dar Tor ar trebui şi el să…

— Mergi sus la el. Eu n-am nimic de hotărât.

— Trebuie să alegem psalmii şi muzica şi cum să arate broşura.

— Hotărâţi voi, zise Erlend.

Tor zăcea cu ochii închişi, dar pleoapele. îi tremurau. Nu aşa arată un om care doarme, se gândi Margido. Era îmbrăcat şi cu lumina veiozei aprinsă.

3

— Aici erai?

— M-au forţat să iau o tabletă, spuse Tor şi deschise

ochii. Nu am luat-o de bunăvoie. Aşa să ştii.

— Ai avut în mod sigur nevoie de ea. Trebuie să-ţi vină foarte greu.

— Danezul lui Erlend a venit şi el, nu pot să stau acolo jos. Şi trebuie să merg în grajd. Torunn a făcut tot ce trebuia acolo azi, dar trebuie să mă asigur că totul e în ordine.

— L-am salutat adineauri. E jos şi găteşte.

— Nu mai spune!

— Da, aşa e.

— Nici nu pot să fiu în stare să… mă gândesc. Erlend doarme în camera bunicului. Acolo au să se… culce unul cu altul.

Margido se aşează pe un scaun lângă uşă. În mâini ţinea cartea de psalmi, carnetul de notiţe şi un pix. El era aici cu scopul de a pregăti o înmormântare.

— Dar, Tor, tu trebuie să…

— Ce trebuie să…?

— Să mergi jos. Să fii şi tu acolo. Nu se poate să stai aici întins şi să…

Tor îşi acoperi ochii cu antebraţul, nu răspunse imediat, traseputernic aer în piept.

— Au stat acolo şi s-au giurgiulit. Pe sub masă, spuse el în şoaptă.

— S-au giurgiulit? Cum adică s-au…

— Se mângâiau unul pe altul. Pe coapse.

— Am să stau de vorbă cu Erlend.

— Şi ce ai să-i spui?

— Am să vorbesc cu el, Tor Dar înmormântarea… Ai văzut anunţul?

— Nu. N-am putere să mă gândesc la asta.

— Trebuie să alegem psalmii şi muzica. M-am gândit că poate…

— Decide tu! Doar e meseria ta. Tu ştii cel mai bine.

— Preotul e aici. Vrei să vorbeşti cu el? Să-l chem aici? Preotul Fosse este un om înţelept şi cumsecade care…

— Dumnezeule mare! L-a văzut şi el pe danez? strigă Tor şi se ridică într-un cot.

— Sigur că da. Dar, ştii, preoţii sunt obişnuiţi cu tot felul de lucruri. Hai, linişteşte-te! Vrei să-i spun să urce?

3.

— Nu! Mi-e ruşine! Preoţilor nu le plac lucrurile astea! spuse Tor şi se întinse din nou pe spate.

— Tocmai că aici e deosebirea. Preoţii au înţelegere pentru astfel de lucruri… Şi nici nu e sigur că el a înţeles…

— Dar la Eriend se vede de la o poştă! Şi pe deasupra mai au şi cercei la fel în ureche.

— Trebuie să mergi jos şi să te prefaci că nu ştii nimic.

— Nu mă simt în stare

— Gândeşte-te la mama. Trebuie să ai grijă de gospodărie. E munca ta, e de datoria ta.

Margido merse jos şi îl chemă pe Eriend în hol.

— Tor nu suportă asta, spuse el fără introducere.

— Să aleagă psalmii? Dar atunci poţi tu să…

— Că voi… vă mângâiaţi în văzul lumii.

Eriend se răsuci, dădu să intre în Cameră, apucă clanţa, Margido îl luă de braţ şi spuse şoptit:

— Eriend! Ascultă-mă!

Eriend stătea cu spatele. Margido spuse:

— E vorba de gospodărie şi de animale. Torunn nu se poate descurca cu… Tor trebuie să-şi vină în fire, mă înţelegi? Dacă sunteţi aici, puteţi şi voi doar câteva zile să vă abţineţi să… să…

— Să ţinem unul la altul?

— Nu. Dar într-un fel să nu vă vadă Tor

— Să ne urâm acum unul pe altul pentru că Tor e

aici?

— De ce vrei să mă provoci pe mine, acum când e vorba de Tor? Şi el trebuie să fie aici în casă fără ca…

— Înţeleg ce vrei să spui. E în regulă. Am să-i explic lui Krumme că a nimerit în alt secol.

— Krumme?

— Eu aşa îi spun. Îl răsfăţ. Am voie?

— Dar Eriend, să nu crezi acum că eu… Asta e doar din cauză că Tor…

Eriend deschise uşa de la bucătărie şi el îl urmă înăuntru. Torunn pusese nişte suc în două pahare, unul pentru el şi unul pentru preotul Fosse.

Acesta aştepta liniştit şi-i zâmbi lui Margido:

— A mers aşa repede?

— Alegem noi psalmii şi muzica, noi doi. Ei vor aşa. Să facem noi asta.

3

Da. Acum el dorea să plece şi goli repede paharul de suc.

— Am stat un pic de vorbă, zise Torunn. Despre… Ajunul Crăciunului. Noi trei ne-am hotărât să rămânem aici pentru înmormântare.

— Aşa deci.

— Am vorbit despre asta de fapt înainte ca voi să veniţi. Erlend mi-a arătat şemineul cel mare din camera de zi. E aşa frumos! Ar fi minunat dacă şi tu ai putea veni. Nu trebuie să ne cumpărăm cadouri şi chestii de-astea.

— Să vin aici în seara de Ajunul Crăciunului? Asta vrei să spui?

— Fără cadouri? zise Erlend. N-am mai auzit aşa ceva!

— Nu, spuse Torunn. Nu ne batem capul acum cu cadouri. Dar dacă vii o faci pentru fratele tău, Margido. O dată e Ajunul Crăcitmului. Ar fi frumos să fim aici cu toţii.

— Doar nu la mine te gândeşti, spuse Erlend. Nu de dragul meu trebuie Margido să vină, nu?

— Nu, vorbesc acum despre Tor Doar nu tu eşti pe cale să te prăbuşeşti complet ca el!

— Camuflez totul foarte bine!

Să vină în seara de Crăciun la ferma Neshov! Nici nu-şi mai amintea cum arăta şemineul.

Totul semăna cu o mascaradă, dar ce să răspundă?

— Ai spus că eu nu mă voi simţi bine în familia asta. Înţeleg că nu-ţi plac lucrurile astea, dar ar fi foarte frumos dacă şi tu ai fi aici.

Ea vorbea aşa când preotul Fosse stătea acolo şi auzea. Ce-o fi crezând bietul om?

— Gândeşte-te că e Ajunul Crăciunului, mai adăugă ea.

— Nu e potrivit să petrecem de Crăciun acum când mama e moartă. Asta e părerea mea, zise el.

— Nu e vorba de o petrecere, e vorba numai să luăm masa împreună, spuse Torunn. Nu ne-am gândit să punem făclii şi pitici pe alee, dacă crezi cumva asta.

— E o idee foarte bună, Margido, spuse preotul Fosse. Să mâncaţi împreună, să fiţi împreună şi la durere şi de Crăciun.

Selma Vanvik îl sunase pe mobil în lipsa lui. Mesajul îi demonstra că ea nu renunţa uşor îl invita la ea în seara de Crăciun şi dacă el putea să cumpere şi să aducă ceva de băut ar fi fost 226

perfect. De rest se va ocupa ea. El o sună imediat ce preotul Fosse coborâse în faţa casei sale.

— Mama a murit ieri. Nu pot să vin, înţelege-mă!

Ea începu să plângă, dar sublinie că acum erau amândoi în doliu şi că se vor înţelege şi mai bine unul pe celălalt.

— Poate ai dreptate, zise el. Ce voia el să spună cu

asta?

— Vreau să spun că… în orice caz, nu pot veni.

Dar de Anul Nou, era şi atunci o seară frumoasă, puteau să fie atunci împreună.

— Vom vedea.

Margido trase adânc aer în piept, deschise fereastra şi lăsă gerul să intre în maşină. De ce nu reuşea s-o înlăture pe femeia aceea din calea lui? Doar nu-l interesa deloc. Dar, pe de altă parte, habar n-avea ce pierdea. Poate că îi va plăcea să fie şi el bărbatul cuiva. Sau era şi el ca Erlend?

Nu era în stare să aibă de-a face cu o femeie. Simţi deodată o dorinţă puternică să stea singur într-o saună, să închidă ochii pentru ca sudoarea sărată să nu-i intre în ei, să simtă căldura cum îi cuprinde mădularele, să inspire aerul cald şi umed, să nu gândească la nimic, să nu trebuiască să facă nimic.

Să asude şi apoi să doarmă, era singurul lucra pe care şi-l dorea. Să scoată din el toată sudoarea şi apoi să doarmă.

Duminică după micul dejun, Torann şi Erlend au început să deretice în camera de zi, cea cu şemineu. Kramme era plecat la cumpărături. În Ajunul Crăciunului magazinele din Trondheim erau deschise.

Camera era mare şi avea o oarecare nobleţe. În mijloc era o masă mare şi opt scaune din piele cu spătar înalt. Pereţii erau din bârne neşlefiiite vopsite în verde deschis, podeaua era din lemn natur. Mai multe covoare ţesute erau agăţate pe pereţi, iar în şemineul ce semăna cu o vatră era agăţată o oală mare de un lanţ gros. Perdelele de la ferestrele înalte din capătul camerei erau tot ţesute şi atârnau grele până la podea. Păreau nişte porţi. Contrastul cu mobilele din anii şaizeci din camera cealaltă era colosal. Aceasta) era o cameră ce semnala tradiţie şi o

oarecare poziţie socială.

În cameră era rece ca gheaţa. Erlend aprinse focul în şemij noul care era singura sursă de căldură din cameră. Nu folosea la i nimic să deschizi uşile între cele două camere până nu se încălzea suficient. Pânze de păianjen atârnau peste tot, sub tavan, pe i pervazurile ferestrelor şi pe duşumea. Aduseră apă şi începură; să cureţe, se mai şi încălzeau în felul acesta.

— Trebuie să fie nişte podoabe de Crăciun pe undeva pe aici în vreo ladă, spuse el. Dar nu vom exagera cu decorarea încăperii.

El îi povesti despre petrecerea de Crăciun pe care el şi Kramme tocmai o dăduseră la Copenhaga. îi descrise cum aranjase masa şi ce meniu serviseră. Erlend se mişca uşor şi era vesel, sărea din loc în loc cu cârpa de şters în mână şi nu mai avea accese de isterie la vederea pânzelor de păianjeni. Erau mult prea vechi ca să însemne o ameninţare. Ea îşi dorea din tot sufletul ca masa de Crăciun să se desfăşoare fără incidente. Dacă taică-său n-ar fi aşa de îndărătnic. Cu o seară înainte, după ce 228

ea îl ajutase cu munca în grajd, el mersese drept în biroul ăla al lui şi se aşezase pe un scaun.

— Mâncăm de seară, zise ea. Mâncare cu carne.

— Nu e timpul de cină acum, spuse el. E noapte de-a binelea.

— Da, dar trebuie să mănânci ceva.

— Nu mi-e foame.

— Simţi ce frumos miroase?

— Am multe de făcut aici. Am rămas în urmă şi în curând trebuie predată balanţa.

El începu să învârtească fără rost nişte hârtii care erau puse de-a valma unele peste altele într-un teanc.

— Şi faci asta sâmbătă seara, zise ea. E în regulă, fa cum doreşti.

El nu reacţionase când ea îi spusese că Margido va veni la masa de Crăciun. Dar azi-dimineaţă acceptase să mănânce micul dejun cu ei la bucătărie, după ce venise din grajd şi Erlend îi şoptise ei la ureche când erau în hol:

— Acum vrea să stea cu noi aici. După ce i-am promis că eu şi Kmmme nu ne vom apuca de giugiuleli şi chestii de astea. Margido m-a rugat în genunchi să nu facem asta. Aşa că Tor să stea liniştit de acum.

— Ce-a spus Kmmme de asta? Va crede că…

— Chiar el m-a convins că aşa trebuie să facem când i-am povestit tărăşenia. Din partea mea puteam să fac un show chiar pe duşumea cu preotul de faţă, zău aşa!

— Ei, asta pare niţel cam copilăresc.

— Copilăresc, dar eliberator. Dar de fapt nici nu cred că preotul ăsta ar fi făcut o criză de isterie, părea un om ca lumea şi atunci, din păcate, n-aş fi avut nicio plăcere să mă dau în spectacol.

În sufragerie era un bufet cu farfurii şi pahare. Din el luaseră ceştile de cafea când sosise Kramme.

— Ce zici, nu e framos? întrebă ea şi ridică un teanc de farfurii cu marginile tivite cu o liniuţă aurie. Că a venit şi Kramme? Chiar dacă nu vă puteţi acum giurgiuli în văzul lumii?

— E minunat, dar şi îngrozitor în acelaşi timp. E greu pentru el să mă vadă aici. Ca pe un copil de ţăran. îşi imaginează cum arătam în pantaloni scurţi, desculţ, mestecând între dinţi un pai. I-am promis o mică randă în grajd, dar e ca dracu’ de frig. La fel de frig ca în camera asta. Să facem o pauză şi să căutăm nişte feţe de masă.

3

În ciiţda aspectului de paragină al casei, camera de la etaj era cu totul altfel. Dulapurile erau pline cu feţe de masă şi perdele frumos împăturite, cuverturi şi pături de lână. Lucrurile pe care le-au găsit erau curate şi frumoase,

mult mai bune decât cele pe care se pare că le foloseau zilnic. Descoperiră şi un dulap cu preşuri noi, nefolosite. Eriend coborî cu ele, ea veni cu mai multe feţe de masă să vadă dacă se potrivea lungimea. Aruncară toate preşurile vechi şi le înlocuiră cu altele noi, găsiră o faţă de masă de damasc alb spre crem care se potrivi pentru masă. Faţa de masă lumina acum încăperea, cu lucirea ei şi faldurile bine călcate şi ascuţite. Cu siguranţă că o dată, demult, Anna fusese o gospodină desăvârşită.

— Mâine cumpăr nişte şerveţele frumoase şi nişte lumânărele. Krumme nu se pricepe la aşa ceva. El e specialist la gătit.

Căzuseră de acord că vor face costiţă la cuptor cu varză roşie şi varză de Bruxelles şi prune uscate, după tradiţia daneză.

Eriend găsi o ladă cu podoabe de Crăciun într-un dormitor gol.

— În camera asta a zăcut ani de zile bunica, zise el.

Ea privi la patul vechi, încercă să-şi imagineze întinsă în el o femeie bătrână care timp de trei ani primise la pat mâncare în ceşcuţe de cafea.

— Nu aveţi fotografii? întrebă ea.

— Nu obişnuim să facem poze în familia noastră, aşa că atunci când se moare se moare forever. Ia uite aici.

El ridică un pitic de Crăciun care ţinea în mână un cleşte de spart nuci.

— Pe ăsta mi-l amintesc foarte bine. Şi aici simt suporturile pentru lumânări de pus pe masă.

Erau făcute din bile vopsite în roşu, şi ea îşi amintea că avuseseră acasă unele la fel când era mică.

— Şi trebuie să găsim nişte ienupăr să pimem în oala din şemineu, pentru că miroase foarte frumos când aprindem focul sub ea. Apropo de foc, trebuie să ardem preşurile astea vechi şi gunoiul în spatele hambarului

înainte ca Tor să le vadă şi să se infime.

Eriend găsi o canistră cu parafină în şopronul în care se afla tractorul. Se înnorase şi fulguia uşor, în curând va începe să ningă. Tor era în grajd, se întorsese acolo după micul dejun. 230

Ei aruncară într-o grămadă preşurile şi sacii cu gunoi. Ea pusese purcelul mort într-o pungă pe care o ascunsese sub nişte gunoaie sub hambar Merse şi-o aduse.

— Aici este un loc făcut special în care se arde gunoiul, zise Erlend. E înconjurat de pietre mari ca să nu se răspândească focul.

Se vedeau nişte urme vechi de paşi în zăpadă, ningea peste ele acum. Lui îi intră zăpadă în ghete. Trăgea după el sacii de gunoi ce alunecau uşor peste nea. Locul pătrat în care ardeau gunoiul semăna cu o gaură neagră de cărbune. În mijloc, zăpada albă se topise.

— Văd nişte arcuri de fier aici, şopti el şi-i arătă cu degetul.

— Se pare că a fost o saltea. Arcurile seamănă cu cele pe care le au saltelele înăuntru.

— Arsă de curând, spuse el.

— Dar de ce o fi ars-o?

— Poate că nu voia ca cineva să mai doarmă vreodată pe ea.

— Şi uite acolo nişte resturi de oase.

— Oase? Ce spui? zise Erlend şi o apucă strâns de mână.

— Linişteşte-te! Sigur sunt purceii lui Siri. Purcica aia pe care el o iubeşte atât de mult.

— Săracul Tor Acesta e un adevărat mormânt. Pentru atât de multe lucruri.

Dădură foc sacilor şi preşurilor şi pungii cu purceluşul mort. Au stat nemişcaţi unul lângă altul şi s-au uitat la flăcările a căror căldură o simţeau pe feţe.

— Să ne străduim ca seara de mâine să fie cum nu se poate mai frumoasă, spuse ea.

Margido avea de gând să meargă la biserica Byneset după-amiaza, le spuse când sună în dimineaţa de Ajun. La telefon răspunse Torunn. Erlend îl privea pe Krumme. Încă nu se putea obişnui cu gândul că el stătea acolo natural şi firesc în bucătăria aceea urâtă, fără să pară deloc afectat.

— Oricum nu ne putem aşeza la masă înainte de a termina treaba în grajd, spuse ea în receptor Eu îl ajut pe tata şi vom termina mai repede, să zicem la ora şapte, e bine?

Aveau cafea şi rachiu danez pe masa din bucătărie. Krumme pregătea varza roşie. Aromele creau o atmosferă de Crăciun şi la radio se auzeau pe toate canalele melodii vesele. Uşile dintre camere erau deschise, căminul răspândea căldură, ei aveau grijă să pună lemne pe foc. Masa era aranjată cu farfurii şi pahare proaspăt spălate. Tacâmurile de argint de care Erlend îşi amintea că existaseră odată nu erau de găsit. îl întrebaseră pe Tor unde erau şi aflaseră că acestea fuseseră vândute cu mulţi ani în urmă la un negustor din oraş care se ocupa cu cumpărare şi vânzare de astfel de lucruri. Şerveţelele erau roşii şi galbene şi Ixmiânările roşii. Florile pe care le trimiseseră vecinii erau la capetele mesei, erau frumoase, cu verde, alb şi argintiu. Masa era simplă şi frumoasă, ar fi arătat desigur altfel într-un alt context dacă el ar fi avut mână liberă s-o aranjeze. Două scaune erau puse lângă perete, arătau bine acolo şi creau mai mult spaţiu. Nimeni nu va sta în capul mesei, Toruim se întrebă care era motivul, dar nu reuşi să obţină o explicaţie clară. Era ceva legat de tradiţii ca fermierul să stea la un capăt al mesei şi nevasta la celălalt, dar în situaţia dată nu putea fi vorba de aşa ceva. Aici erau oameni care lipseau şi rolurile celor de faţă erau neclare. Aşa că vor sta cu toţii frumos de o parte

şi de alta a mesei. 232

În seara asta le va spune că el doreşte ca ferma să fie trecută pe numele lui Tor. Nu-şi putea imagina că Margido s-ar putea împotrivi. Doar înţelegea că în situaţia de faţă nu putea fi vorba de moştenire şi că hârtiile trebuiau puse în ordine. Venise timpul ca Tor să devină de-acum adevăratul stăpân la ferma Neshov.

Se bucura la gândul acesta, va putea astfel să-şi arate generozitatea faţă de Tor Considera că era obHgaţia lui să deschidă discuţia despre asta şi astfel să încheie definitiv această problemă. Cu siguranţă că asta îl va face pe Tor să ridice fruntea şi să privească înainte. Acesta era darul de Crăciun din partea lui pentru ei toţi. Iar de la prăvălie cumpărase im castronaş cu budincă de orez gata preparată, va da o fugă afară şi o va pune lângă hambar când Tor şi Torunn vor fi în grajd. Orezul era darul lui pentru bunicul Tallak. Şi va lăsa să-i curgă câteva lacrimi când va scoate castronaşul din ambalaj. Da, îşi va permite să fie foarte sentimental şi va pune alături de castronaş şi cornul unicomului.

Tor curăţa zăpada din ogradă şi dinspre alee. îşi revenise acum, dar nu scotea o vorbă. Cu o seară înainte, când venise din grajd mirosea a băutură. Stătuse şi băuse în grajd de unul singur Gândul ăsta îl întrista. Ştia că era acolo o sticlă de whisky pe care i-o făcuse Tomnn cadou. Pentru că era de neimaginat ca Tor să meargă şi să-şi cumpere băutură de la magazinul de vinuri. De unde să aibă bani de aşa ceva? Poate că trebuia să-i lase nişte bani la plecare din partea lui şi a lui Kmmme. Dacă ar vrea să-i primească, bineînţeles. Nu era prea sigur că Tor i-ar fi primit. Sau poate că ar fi fost bine să cumpere câteva bidoane mari de vopsea roşie şi albă pentru vopsitul casei şi al grajdului.

Kramme îi promisese că vor sărbători Crăciunul încă

o dată când vor ajunge acasă. Totul părea atât de îndepărtat acum, cutia de şah pe care şi-o dorea, apartamentul, pomul de Crăciim cu steluţa marca Georg Jensen în vârf şi zăpada artificială din coşuleţe. Acolo acasă la ei domnea acum singurătatea şi tocmai azi era într-adevăr sărbătoare la Copenhaga. Tot oraşul era plin de lumini, strălucire şi veselie de Crăciun, pe când aici dacă închidea radioul, s-ar fi auzit doar tractoral lui Tor şi nici haine să se îmbrace mai deosebit nu aveau la ei. Kramme avea un costum negra pentru înmormântare, apucase să-l pună în bagaj înainte de a pleca. Dar nu putea să-şi pună costum negru pe el în seara asta, ar fi arătat ciudat, aproape macabru.

— Am să-mi cumpăr un costum negru a treia zi de Crăciun dimineaţa, zise el.

— Da, dar după înmormântare plecăm acasă, nu? întrebă Krumme.

— Da, sigur că da. Ce altceva să mai facem aici?

— Nu putem să ne mutăm aici, spuse Torunn. După ce tata îşi mai revine, trebuie să plecăm…

— Şi de acum încolo totul va fi altfel. Ne vom vedea din nou, vom ţine legătura, vii la noi în vizită la Copenhaga.

— Bineînţeles, spuse Krumme şi o mângâie pe obraz.

— E aşa ciudat, spuse Torunn. Dacă cineva mi-ar fi spus asta acum o săptămână…

— Cred că sentimentul ăsta îl avem cu toţii, zise Krumme.

Tatăl, în camera de zi, urmărea la televizor un film de desene animate. El se opri în uşă, se aplecă înainte şi îl privi pe bătrân.

— Nu vrei să te bărbiereşti?

Tatăl se uită în sus la el fără să-i răspundă.

— Acum ai dinţi şi tot ce trebuie. Trebuie să arăţi

frumos în seara asta, gândeşte-te că e ziua de naştere a Mântuitorului.

Bătrânul îşi întoarse privirea spre ecran şi spuse:

— Ba da, poate că ar trebui să… dar e atâta bătaie de cap. Chiloţii pe care mi i-ai cumpărat sunt foarte buni.

— Ţi-e greu fără ea? El nu răspunse.

— Ea n-a fost deosebit de bună cu tine. Te bombănea de dimineaţa până seara.

Acesta este un om invizibil, se gândi el, un om invizibil care trăieşte pe pământ de optzeci de ani. Stă aici cu chiloţi de patruzeci şi opt de coroane sub pantaloni şi încearcă să-mi mulţumească pentru asta.

Bambi alimecă pe gheaţă, în curând vor cânta When you wish upon a star. Asta trebuia cu orice preţ să evite astăzi, pentru că de obicei plângea cu hohote la secvenţa aia, şi nu de alta, dar l-ar speria de moarte pe bătrân.

— Pot să te ajut, tată. Să te ajut cu bărbieritul. Hai să mergem sus la baie.

3

El îl aşează pe un taburet în faţa oglinzii şi-i puse un prosop ca o bavetă în jurul gâtului. îl legă cu nod la spate. Când curăţase baia descoperise un pachet cu lame noi de ras într-un dulap. Aruncă lama veche şi puse una nouă. Nu exista spumă de bărbierit în baie.

— Foloseşti de obicei săpun obişnuit?

Tatăl încuviinţă din cap cu o mină serioasă şi se uită în oglindă la propriul său chip.

— Aşteaptă puţin.

Aduse trasa lui de toaletă şi folosi spuma Chanel, se folosi de un prosop umed ca să umezească faţa bătrânului şi apoi plimbă sprayul peste barbă; spuma era acum albă şi deasă. Încercă să nu se gândească prea mult la ceea ce făcea. Tatăl sta cu ochii închişi şi ceafa ţeapănă, cu un aer deosebit de solemn.

Trase încet şi cu atenţie lama de ras peste faţa bătrână. Dârele păreau nişte fâşii de piele prin albul spumei. La sfârşit ridică prosopul şi tampona faţa proaspăt rasă.

— Acum te-am făcut frumos. Aşa cum trebuie să fii de Crăciun.

Mulţumesc foarte mult.

— Şi la ora cinci când vor bătea clopotele şi ne vom aşeza la masă te servesc cu un rachiu.

Tatăl încuviinţă din cap de nenumărate ori. îşi trecu un deget peste obrazul bărbierit de parcă l-ar fi cercetat.

Tocmai atunci Tor urcă scările şi intră direct în baie.

— Ce?…

— L-am bărbierit pe tata. Nu-i aşa că-i stă bine?

— Dracu’ să mă ia dacă mai înţeleg ceva pe lumea asta, zise Tor, se întoarse şi coborî scara.

— Aşa, acum să dăm cu un pic de cremă hidratantă, să nu se usuce pielea.

Tatăl se lăsă dat cu cremă, în timp ce închise ochii şi-şi lăsă mâinile să-i atârne.

Margido avea dreptate. Trebuia să se adune, să-şi vină în fire, să se gândească la gospodărie şi la animale. Una era să-ţi vină fiica în vizită şi să-i arăţi animalele, alta era să nu mai fi în stare să te descurci în grajd şi să nu mai poţi avea grijă singur de ele. Dar ea era atât de pricepută, aducea paie şi le punea în cocină, intra şi ieşea din ţarcurile purcelelor de parcă asta era o nimica toată, animalele se şi obişnuiseră cu ea. Şi purceii înţărcaţi erau înnebuniţi după ea şi i se învârteau printre picioare când intra la ei.

Când au terminat treaba, înainte să intre în casă, ea îi spuse:

— Poţi să desfaci pachetele acum. Am hotărât că nu ne vom da cadouri şi atunci nu e prea potrivit să le

deschizi în faţa celorlalţi. Am văzut că le-ai pus în spălător

Deci aşa, ea văzuse. Văzuse sticlele cu rachiu şi sherry în dulap. Acum când ea ştia ar fi ciudat să nu ducă înăuntru sticla cu rachiu. Erlend se văietase în gura mare azi că magazinul de vinuri era închis şi tot ce aveau de băut era bere, o sticlă cu vin roşu şi nişte tărie daneză. Lui i se părea o cantitate enormă de băutură. Erau două lăzi de bere în cămară, dar era de neconceput Crăciunul fără rachiu, spusese Erlend.

În pachet găsi lenjerie de corp de cea mai bună calitate. El împături frumos hârtia în care fusese împachetată în vreme ce studia atent figura bărbatului tânăr şi sportiv pozat pe capacul cutiei.

— Oh, vai de mine… Ceva atât de bun şi scump. Nu trebuia să…

— Vezi şi restul.

Cafea şi zahăr candel pe beţişoare de lemn, o ceaşcă în formă de purcel cu codiţa în formă de toartă. El o ridică şi o 236

duse la gură, se făcu că bea din ea. Ea zâmbea şi tot zâmbea, el poate că trebuia să-i dea o îmbrăţişare, se gândi. Acum când stăteau acolo în salopetele acelea primite de la întreprinderea agricolă Tronderkom.

— Mulţumesc frumos. îmi pare rău că eu nu am nimic pentru tine, spuse el, şi o îmbrăţişa scurt şi stângaci. Pielea ei mirosea proaspăt a săpun, cu toate că din haine îi ieşea miros de grajd.

— Ei, nu-i nimic, zise ea, dacă mă laşi să intru prima la baie mi-ai făcut deja un dar foarte frumos!

Îi trebui ceva timp să-şi vină în fire. Scoase sticla de rachiu şi o puse pe bancă, deschise sticla de sherry şi trase câteva înghiţituri. Whisky nu mai era. Se gândi că nu se putea să o ţină aşa cu băutura. După înmormântare, când totul se va termina, va vedea ce va mai & Să bea acum

când avea ce bea, apoi ce-o fi să fie!

Sherry-ul îl încălzi. Căldura îi cuprinse pieptul. Masa de Crăciun în sufrageria veche, tatăl cu un şervet în jurul gâtului. Erlend care îl bărbierea. Un danez cu cercel în ureche la cratiţă. Dacă maică-sa ar fi văzut aşa ceva. Şi pe ei toţi la masă în sufrageria cu şemineu. Tacâmurile de argint le vânduseră când a trebuit să facă rost de bani ca să plătească pensia alimentară pentru Torunn.

Citroënul lui Margido era în ogradă. Margido, în antreu, îşi scotea paltonul, abia intrase. Mirosea frumos dinspre bucătărie. Uşile erau deschise, astă seară era cald până şi în hol.

— Am dus-o la capelă, spuse Margido.

— Deja?

— Da, am dus-o acolo azi, la spital e plin. Nu e departe, doar câteva sute de metri distanţă de aici. Mâine dimineaţă când vor bate clopotele pentru slujba de Crăciun, vor bate şi pentru ea.

Alb, era îmbrăcată în ceva alb, toţi sunt la fel cu mâinilei încmcişate pe piept. Încerca să şi-o închipuie aşa. El se hotărî să meargă s-o vadă la capelă înainte de înmormântare şi se simţi deodată plin de pace.

— Ia asta înăuntra, zise el şi-i întinse lui Margido sticla de rachiu.

— Dar eu nu pot să beau nimic în cazul că mă cheamă careva.

— Nicio grijă, sticla se va goH şi fără ajutorai tău.

3

El îşi alese nişte haine curate. Intră în baie şi se spălă pe tot corpul. Se simţea liniştit şi uşurat. Ea se odihnea nu prea departe de acolo şi el o va vedea în curând. Şi o vor înmormânta aproape de ferma Neshov. Ea se va odihni acolo. Pentru totdeauna! Nu la spitalul ăla groaznic, asta îl duruse foarte tare, să ştie că ea se află la spitalul ăla.

Locul ei era aici, aproape de ferma Neshov. Şi de fiecare dată când vor bate clopotele… El simţi lacrimile curgându-i, dar nu le şterse, îi făcea bine să plângă, se amestecară cu apa de la duş.

Cămaşa era necălcată, dar curată. Era în regulă şi aşa.

Coborând scara, auzi vocea bătrânului. Se opri şi ascultă. Erlend şi Torunn şi danezul stăteau de vorbă cu el. Vocea lui Margido nu se auzea. Probabil că i-au dat ceva tare de băut, lui care nu punea gura pe alcool, acum se va chercheli de tot.

— Dar un oraş întreg! Am crezut că tata glimieşte cu mine, zicea Torunn.

— Peste cincizeci de mii de case terasate, spuse bătrânul.

— N-ar mai fi fost poate loc pentru gospodăriile de aici, zise Erlend.

— Neu-Drohtheim, zise bătrânul.

— Aşa trebuia să se numească oraşul? întrebă danezul. Bătrânul nu răspunse imediat, încuviinţă în schimb cu capul. Apoi continuă:

— Albert Speer a făcut o machetă. Mare de douăzeci şi cinci de metri pătraţi. Din ghips. Cu tot ce trebuia.

— Ştii multe, spuse danezul.

— A, nu, mai citesc câte ceva.

— Unde e macheta asta acum? întrebă Torunn.

— A fost expusă la Berlin. Dar s-a făcut bucăţi când au bombardat locul în care se afla.

— Dar copacii sunt încă aici, spuse Erlend. Mi-i amintesc foarte bine. Bunicul Tallak mi i-a arătat când eram mic. Creşteau aici în modul cel mai firesc din lume, de parcă aici ar fi locul lor.

— Da, vremea trece. Acum locul lor este aici, spuse bătrânul. După şaizeci de ani…

— Doar nu poţi să-i scoţi din rădăcini şi să-i trimiţi în Germania, zise Erlend şi râse niţel. Cam aşa ceva… alo!? Aţi uitat aici nişte nimicuri! Luaţi-le înapoi! S-ar usca după ce ar trece de St. Oren.

3

El se grăbi să coboare scara şi intră în bucătărie. Şi, cum bănuise, tatăl lui avea un pahar gol de lichior în faţă, sticla de culoare maronie era pe masă, toţi aveau pahare în faţă, cu excepţia lui Margido care stătea cu mâinile încrucişate aplecat deasupra mesei din bucătărie.

— Un bitter danez. Tor? zise Erlend şi-i întinse un păhărel. Aha, deci asta era în sticla maronie. Auzise şi el de băutura asta, dar de gustat nu gustase niciodată. Se aşteptase la ceva dulceag, dar gustul era amar, un gust străin.

— Să ne aşezăm la masă, spuse Torunn.

Lumânări aprinse în sfeşnice erau puse la fereastră şi în şemineu ardea focul. Pe masă, în candelabre, erau lumânări înalte, roşii. La capetele mesei erau aranjamentele florale venite de la Hovstad şi Snarli unde stăteau nişte neamuri îndepărtate ale mamei.

El se opri uimit în uşă. Totul părea ca dintr-un alt timp. Danezul intra şi ieşea cu platouri pline de mâncare.

— Ce grozav că ai avut ascunsă o sticlă de rachiu, zise Erlend. O surpriză foarte plăcută.

Tatăl său era acolo mai curat ca niciodată, totul lucea pe el, faţa, ochii, părul pieptănat pe spate. El se întrebă câte pahare de lichior îi dăduseră să bea, fără să le treacă prin minte că omul nu băuse niciodată până atunci.

El se aşeză pe partea opusă, cât mai departe posibil de ceilalţi. Torunn turnă bere în toate paharele, în afară de cel al lui Margido, şi după aceea rachiu. Era linişte în cameră, radioul şi televizorul erau închise. Danezul apăra cu sosul într-o sosieră, care şi ea era dintr-un alt timp, el

şi-o amintea prea bine, mama era foarte pricepută să facă sosuri şi lui îi plăceau sosurile la nebunie.

— Avem apă minerală Farris şi băuturi acidulate, îi spuse Torann lui Margido.

— Apă Farris mi-e de ajuns, spuse el.

De foarte multă vreme nu mai mâncase o mâncare aşa de bună; îşi puse trei porţii una după alta. Şoriciul de pe friptură era bine rumenit şi crocant şi sosul atât de bun că uită de toate regulile şi se apucă să tăvălească cartofii prin el. Descoperi piticul cu spărgătoral de nuci pe bufet. Un castron cu nuci era pus tot acolo, un pachet cu smochine şi un alt castron cu bomboane roz şi verzi din marţipan. Berea şi rachiul şi luminile şi mâncarea aceea atât de bună îi deşteptară un sentiment de recunoştinţă şi îngăduinţă. Nimeni nu ciocnise paharele deocamdată, aşa că el se gândi că se cuvine s-o facă. Ridică păhărelul de lichior

— Să ciocnim paharele pentru… mama!

Nu auzi şi nu văzu cine ciocni cu el, trebui să închidă ochii şi să înghită greu în sec, înainte de a lua o sorbitură din băutură. Nimeni nu spuse nimic, toţi îşi aplecaseră feţele în farfurie, concentraţi asupra mâncării şi a tacâmurilor Dar o spusese, el spusese asta, nu ştia de ce cuvintele astea erau importante, dar simţea că erau. Se putea gândi la asta mai târziu când va merge la grajd, când va fi singur cu animalele.

— Şi să ne trăiască bucătaral, zise Erlend întrerupând tăcerea. Ridică paharul degajat spre danez. Ceva bun tot trebuia să fie în omul acela, de vreme ce era în stare să facă mâncare atât de bună. Doisprezece ani, se gândi el, doisprezece ani e o bună bucată de vreme.

— Noroc, zise el şi remarcă privirea lui Margido care se opri asupra lui.

Tomnn găsise mure în congelator şi pregătise din ele

un desert.

— Tu le-ai cules? îl întrebă ea.

El încuviinţă cu capul. Le culesese cu doi-trei ani în urmă, dar nu era cazul să spună asta în gura mare. Murele se păstrau foarte bine în congelator şi maică-sa avea mereu grijă să pună deoparte puţin din ceea ce era bun. Danezul veni cu farfuriuţele de cafea şi le puse pe marginea şemineului. Tomnn puse ceştile cele bune ale mamei pe ele. Ea le puse cu mare grijă şi atenţie şi el aprecie asta foarte mult.

— La cafea merge bine un bitter danez, zise Erlend şi ocoli masa fumând fiecăruia în pahare.

El îl privi pe taică-său care, cu spinarea încovoiată şi cam ameţit, fixa ceaşca de cafea şi lichidul închis la culoare din pahar Arăta de parcă aţipise.

— Daţi-mi voie să spun ceva, zise Erlend. Pentru că suntem adunaţi cu toţii aici.

Ce-o mai fi acum? Abia dăduse noroc cu iubitul lui, Erlend trebuie să înţeleagă că ei şi-au dat toată silinţa, să dea noroc cu 240

el nu era o treabă uşoară pentru cei aici de faţă, care nu şi-ar putea vreodată închipui cum doi bărbaţi în toată firea…

— Ferma trebuie trecută pe numele lui Tor. Nu s-a făcut treaba asta până acum, zise Erlend.

Urechile începură să-i vâjâie; întinse mâna bâjbâind după ceaşca de cafea, o ridică fără rost, după care o puse la loc cu mâna tremurândă. Ei habar nu aveau cât de părăginită era toată gospodăria şi cum va deveni acum fără pensia mamei. Va fi nevoit să vândă, nu avea nici cea mai mică posibilitate să le dea partea lor lui Erlend şi lui Margido. Şi tocmai acum, când el stătea aici şi de fapt…

— Nu, spuse el.

— Cum? Nu vrei să facem asta? întrebă Erlend cu

voce surprinsă.

— Nu, spuse el din nou. În cazul ăsta se alege praful de gospodărie. Şi cum este acum abia se ţine. Abia ne ducem zilele.

— Dar noi nu vrem nimic de la tine. Nu-i aşa, Margido, că noi ne descurcăm cu ce avem?

— M-aţi luat prea repede, zise Margido.

— Repede? Repede, ai spus? Tor are cinzeci şi şase de ani! zise Erlend.

— Erlend, n-ar fi trebuit să… în seara asta… zise Torunn.

— E important, spuse Erlend. Şi acum suntem toţi de faţă. Eu credeam că voi vă veţi bucura.

— Cum rămâne cu Torunn, atunci? întrebă Margido.

— Da! Ce e cu Torunn? spuse Erlend. Dacă Tor moare subit, atunci totul îi rămâne ei, nu-i aşa? Putem să dăm în scris că ne luăm partea noastră atunci şi ea poate apoi să facă ce vrea cu restul.

— N-am vrut să spun asta, zise Margido tărăgănat. Cu toate asta, ferma este… Şi eu aş vrea să…

— Nu se poate spune că ai tocit pragurile de atâta venit pe aici, zise Erlend.

— Hai terminaţi odată, spuse Torunn.

— Dar dacă facem acte cum spui tu, spuse Margido calm. Că ne luăm partea atunci. Dacă se poate. Şi dacă mai e ceva de luat. Dacă cumva ne trebuie.

— Dar asta depinde de tine şi de mine, Margido, spuse Erlend. Să renunţăm la moştenire acum, să-l lăsăm pe Tor să continue cu munca lui de atâţia ani. El a muncit aici din greu, şi culmea.

I

să nu fie proprietatea lui! E groaznic să mă gândesc la asta. Eu n-am dat pe aici deloc, aşa că din partea mea…

— Dacă este atât de simplu, spuse Margido.

— Putem să facem orice înţelegere vrem dacă noi trei suntem de acord şi semnăm. Martori şi avocat şi ce mai trebuie, eu nu mă prea pricep la asta, dar deşi Danemarca e altă ţară decât Norvegia, Krumme e de părere că putem să facem un astfel de act. Krumme ştie foarte bine lucrurile astea.

— Atunci aşa facem. Aşa facem. Tor, spuse Margido. Vorbim cu un avocat şi punem totul la punct aşa cum trebuie.

El abia reuşi să ducă ceaşca la gură, dar nu reuşi să soarbă din ea. Se gândise ani în şir la lucrul ăsta, să fie oare atât de simplu, să fie adevărat că ei renunţau la moştenire?

— Ce spui. Tor? E bine aşa? întrebă Eriend

— Dar eu…? zise Torunn. Voi vă gândiţi că eu doar am să… Eu vin la rând după voi…

— Aceasta este o moştenire de familie, spuse Margido. Şi tu eşti aceea care îl va moşteni pe Tor Dacă nu vei dori, atunci totul va fi vândut.

— Poţi să vinzi, de exemplu, o parte din gospodărie, zise Eriend. Şi să faci altceva dacă nu vrei să creşti porci. Sau să investeşti şi să dezvolţi. Doar trăieşti din munca cu animale deja de acum. Câinii din Trondheim se comportă în mod sigur la fel ca şi javrele din Oslo. Sau poţi să faci cu totul altceva. Să dai câmpul la lucrat şi să deschizi o lăptărie! Poţi să faci tot ce-ţi trece prin cap! Chiar ai spus că e splendid aici! Când Tor va prelua totul, tu devii moştenitoare! Hai, zău, nu e drăguţ să te gândeşti la aşa ceva?

— Eriend! Las-o în pace, are nevoie de timp să se obişnuiască cu toate astea, zise danezul.

— E adevărat ce spune Krumme. Nici nu-mi vine să cred, spuse Torunn încet. Nici prin cap nu mi-au trecut vreodată lucruri de felul ăsta. Totul a venit prea repede.

— Nu mi-o lua în nimic de rău, dar în momentul de faţă nu e vorba despre tine, ci despre Tor, spuse Eriend. Şi despre faptul că trebuie să clarificăm lucrurile. Şi să vă spunem că eu şi Margido renunţăm la moştenire fără să avem vreo pretenţie de la Tor Chiar acum. Sau poate că ar fi bine să iau cu mine nişte 242

paturi ponosite şi m-aş fi declara mulţumit, ce zici, Krumme nu-s drăguţe? Dar să lăsăm gluma. Suntem cu toţii de acord?

— Da, suntem de acord, răspunse Margido.

El sorbi din cafea, încercă să respire calm. Deci ferma va fi a lui de-acum, numai a lui, el va fi cu adevărat proprietarul fermei Neshov, va scăpa de literele încovrigate ca nişte gheare de cioară pe care tatăl lui trebuia să le treacă sub formă de semnătură pe toate hârtiile. El îi aruncă o privire rapidă. Bătrânul dintr-odată nu mai stătea în poziţia aceea somnolentă, ci îi privea pe toţi cu ceafa încordată şi ochii strălucitori. Nu semăna deloc cu cel pe care îl ştiau ei; ridică păhărelul cu o mână tremurândă, îl goli dintr-o sorbitură, înghiţi de mai multe ori şi spuse:

— Nu.

— Ce nu? zise Erlend.

— Nu suntem de acord. Şi eu vreau să…

— Tu? întrebă Erlend. Nu trebuie să-ţi baţi capul cu aşa ceva. Nimic nu se va schimba pentru tine. Tor nu s-a gândit să-şi arunce tatăl pe uşă afară. Dar din punct de vedere juridic, el are dreptul la moştenire după tine. Nu trebuie decât să dai o semnătură şi hocus-pocus am terminat cu totul!

— Eu nu sunt tatăl lui.

El rămase nemişcat şi se uită în ceaşca de cafea, ce tot spunea omul ăsta, ce spunea de fapt taică-său? Bătrânul îl privi drept în faţă.

— Eu nu sunt tatăl tău, spuse el. Eu sunt fi-atele tău.

— Frate vitreg, spuse Margido.

— Cu voi toţi trei, spuse tatăl. Sunt fratele vostru vitreg.

— Eu am ştiut asta, spuse Margido. Dar acum nu e potrivit să spui mai mult, ea de-abia a murit.

În cameră se făcu o tăcere totală, auzi cum un lemn în şemineu se prăbuşi peste celelalte, dar nu se întoarse să vadă dacă nu cumva au sărit scântei pe jos. Ce se întâmpla acolo, îşi ridică faţa spre Margido, ce era chestia asta cu fi-atele vitreg?

— Eu nu am avut niciodată nimic de-a face cu Anna, continuă tatăl cu voce înaltă în timp ce se îndrepta de spate. Niciodată nu am avut vreo legătură cu maică-ta. Doar atât că m-am însurat cu ea.

Bătrânul se prăbuşi din nou. Maxilarele se coborâră, ridurile păreau nişte dungi negre pe obrazul bătrân.

— Cum de ai putut să faci asta, spuse Margido încet. Să ştii adevărul şi să faci asta. Nu pot să înţeleg.

— Ai spus că nu e cazul să spun mai mult.

— Trebuie că ai fost un… spuse Margido.

— Un ce? zise tatăl şi îşi îndreptă iarăşi spatele, dar păstră ochii închişi de parcă asculta atent. îşi pusese mâinile pe fala de masă înaintea lui.

— Un fiu deosebit de ascultător, spuse Margido încet. Mult prea ascultător

— Da. Dar oricum nu avea nicio importanţă.

— Să te însori cu ea. Nu avea nicio importanţă?

— Nu. Pentru că mie nu-mi prea plăcea…

— Ce nu-ţi prea plăcea…?

— Treaba cu femeile, spuse tatăl şi privi iute spre Erlend.

— Eşti beat.

— Da, zise tatăl şi râse. Sunt beat.

Erlend îşi cuprinse faţa cu mâinile, se aplecă peste masă. Un pahar din faţa lui se răsturnă.

El merse în grajd, trase zăvorul pe dinăuntru, scoase sticla de sherry, era grozav de frig înăuntru, el era numai în cămaşă, scoase dopul de la sticlă şi-l răsuci în mână, îl puse la loc fără să bea, tatăl n-a fost împreună cu mama, nu pricepea, omul înnebunise, şi chestia asta cum că nu-l interesau fetele, şi asta trebuia să fie vreo gogomănie, un om bătrân de optzeci de ani care niciodată n-a avut…

Intră la porci, dar nu aprinse lumina, prin uşa întredeschisă din spatele lui se întindea pe cimentul de jos o fâşie de lumină ce amintea de forma unui pat, baloţii de paie aruncau umbre lungi, animalele dormeau, nu simţiseră lumină, pentru ele era noapte, dormeau înghesuite unele în altele, respirau regulat şi se odihneau, sătule, spre o nouă zi, ele nu ştiau că e Ajunul Crăciunului, lămpile de încălzit erau nişte pete roşii în întuneric. Se auzi cum cineva zdrăngănea clanţa afară. El îl auzi pe Margido cum îl striga şi apoi şi vocea lui Torunn. Şi ea îl striga. El dorea doar să se culce acolo cu porcii, să nu ştie de nimic altceva, să fie un animal care să nu se gândească la altceva decât la mâncare şi căldură, odihnă şi pace. Dar dintr-odată în dâra 244

aceea de lumină ce semăna cu un pat se mişcară siluete neclare şi cei doi erau acum acolo în spatele lui. Auzi cum Tonmn plângea. El se îndepărtă de ei, se cufundă în întuneric, spre petele roşii şi grămezile de corpuri vii adormite.

— Niciodată n-am crezut că el va vorbi despre asta, spuse Margido foarte încet. Şi mama nu s-a gândit vreodată să spună ceva.

Câţiva porci începură să grohăie uşor, o pufăială somnoroasă, el îi recunoscu, orice nuanţă de sunet îi era cunoscută, tata n-a fost niciodată aici în grajd după ce

începuseră să crească porci, nici Margido, de fapt.

— Nu înţeleg nimic. Despre ce e vorba aici, şopti el, simţi că salivează, îi venea să vomite. Zări contururile purcelelor pe care le va da la vier, erau ca un munte cenuşiu în beznă.

— El nu bea niciodată, spuse Margido. A vrut şi el puţină atenţie, a vrut să participe şi el. Dar el este înregistrat peste tot ca tată al nostru. Peste tot, la evidenţa populaţiei şi în registrele bisericii. Dar el nu va face nimic cu asta. Când se trezeşte, va dori doar să… Hai, vino acum cu noi înăuntru. Tor. El s-a dus în mod sigur la culcare.

— Dar el nu s-a atins niciodată de ea. Cum… am apărut noi, doar suntem trei, nu?

Margido strânse puternic maxilarele înainte de a spune: – Am dat peste ei o dată. Am venit mai devreme de la şcoală pentru că îmi era rău.

— Bunicul Tallak? şopti el. Simţea că vorbeşte ca prin vis, un vis întunecat cu voci ireale în spatele lui. Bunicul Tallak. Mama se închisese în dormitor două zile întregi când murise bunicul. Socrul ei, adică.

— Da, bunicul Tallak, spuse Margido. Dar ei nu m-au văzut atunci. îţi aduci aminte că m-am certat cu mama? Ultima dată când am fost aici? Din cauză că voi vă purtaţi atât de urât cu tata. Trebuie să aveţi nişte limite, i-am spus mamei atunci.

— Da, dar el este… este un neisprăvit.

— Dar cimi de a ajuns el aşa. Tor?

— Pentru că… Pentru că el niciodată… Nu ştiu. Întotdeauna a fost aşa. Singur a spus că tot nu avea nicio importanţă.

— Mama l-a dispreţuit întotdeauna, poate de aceea. Sau poate pentru că el n-a protestat niciodată. Cred că cel mai rău a fost după moartea bunicii. Pentru că atunci mai era doar tata între ei. Şi ea a continuat să-l dispreţuiască şi

după moartea bunicului. Poate că şi mai tare încă…

— Dar bunica…

— Nu cred că ea a ştiut ceva din toate astea. Sau poate că doar spre sfârşit. Atunci a zăcut la pat câţiva ani şi n-a vrut să meargă la azil, ci a vrut ca mama s-o îngrijească. Poate că asta a fost un fel de răzbunare, cine ştie?

— Dar eu… Dar eu nu ştiam că tata nu s-a atins niciodată de mama. Asta mi-a spus ea pentru prima dată acum şapte ani.

El se sprijini de zăbrele unui ţarc şi căzu în genunchi, rămase acolo nemişcat când se aprinse deodată lumina. Torunn veni şi se aşeză pe vine în faţa lui, erau lângă ţarcul Sarei, dar Sara nu se clinti, doar clipi din ochi înspre ei, ochii aceia aproape orbi, oarecum deranjată în mijlocul rutinei, în spatele ei piu-ceii, cei puţini pe care îi mai avea.

— Adică atunci când i-ai spus că trebuie să aibă nişte limite? întrebă el încet.

Da, iar ea a răspuns că eu habar nu am despre ce vorbesc. Şi atunci i-am spus că i-am văzut. Când erau împreună sus în dormitor. Nu mi-e ruşine deloc, a spus ea. De la început şi până la sfârşit eu şi Tallak am fost făcuţi unul pentru altul. Asta e tot. Tor când tata se deşteaptă din beţie…

— Dar el nu e tatăl nostru! El este… El este moştenitorul fermei acum. Băiatul cel mai mare al lui Tallak! Noi ceilalţi suntem doar., fraţii lui mai mici. Mai mici şi vitregi. Nu, asta e prea… Nu cred că pot să…

Sara se ridică, merse cu paşi nesiguri spre el, scoase râtul printre gratiile de fier şi-l împinse spre capul lui, el o lăsă fără să protesteze.

— Hai, Tor, acum adună-te! Pe hârtii el este trecut ca tatăl nostru! Trebuie doar să ne prefacem că nu ştim ceea ce s-a întâmplat. Că nu s-a vorbit niciodată despre asta.

Gospodăria va fi trecută pe nimiele tău.

Margido avea o voce severă ca un profesor la şcoală.

— Dar el va locui aici! împreună cu mine! Tu pleci acasă după toate astea!

— Poate că de acum încolo va fi totul mai uşor Pentru tine.

Margido veni şi el şi se aşeză în faţa lui, asta era bună, se lipeau de el cu prea mare insistenţă. Margido cu pantofi de casă 246

şi costum de haine maroniu înciiis, va trebui să arunce totul, mirosul ăla nu va ieşi niciodată din haine.

„Nu te-ai gândit niciodată să-mi spui şi mie lucrurile astea. Nu te-ai gândit…

— Ba da. Tor. Mai demult. Dar tu… n-ai fi vrut să crezi ce-ţi spun. Ai fi crezut că vreau s-o ponegresc pe mama. Am vrut să-ţi spun la un moment dat. Aş fi vrut să-ţi fie milă de tata în loc să te enervezi de câte ori îl vezi.

— Deci aşa, te-ai gândit…

— Da. Pentru că e păcat de el, spuse Margido. Gândeşte-te că a fost aici în toţi aceşti ani. Şi după moartea bunicului, el a rămas singur cu ea, eh, cu ceea ce se numea nevastă-sa.

— Mama voastră trebuie să fi fost o scorpie, spuse Torunn şi se ridică.

— Nu-i adevărat, n-a fost rea! strigă el şi împinse botul Sarei înapoi, ea încercă să-l muşte, dar nu reuşi decât să apuce aerul cu botul umed şi ascuţit.

— Nu, nu a fost aşa, spuse Margido. Dar ne-a pricinuit mari probleme. Tor Da, aşa a făcut. îţi aduci aminte când ai sunat de la spital şi mi-ai spus că mama a fost internată?

— Tu n-ai vrut să vii pentru că el era acolo. Am crezut că tu… gândeai la fel ca mine. Despre el.

— N-am putut să suport gândul să-i văd împreună. Cu

şapte ani în urmă mi-am jurat că nu vreau să văd asta. Să-l văd la căpătâiul ei când ştiam câte a îndurat din pricina ei. N-am putut pur şi simplu să suport!

— Dar ce să fac eu acum? Să trimit toţi porcii la abator şi să…

— Nu! spuse Torunn. N-ai să faci asta. Ce spui, cum să faci asta? N-ai voie să faci asta. Eu nu-ţi dau voie.

— Va trebui să vorbeşti cu el, spuse Margido. Să-l tratezi ca pe un om. îţi va fi de folos. Şi vei putea rămâne aici în continuare. Va fi bine şi pentru mine. De fapt, aş putea să vin aici şi să… Ai porcii ăştia aşa frumoşi. Tor.

— Eu am fost mereu de partea ei. Noi doi împotriva lui.

— Ştiu. Dar de acum încolo ai scăpat de povara asta.

— Şi ea se odihneşte aici pe aproape! Oh, mamă…

Îl apucă un hohot de plâns fără lacrimi. Margido se aplecă şi îi puse mâna pe umăr

— Vino, Tor, hai să mergem în casă acum.

Erlend şedea la masă şi îl ţinea pe danez de mână. îşi trase nasul când dădu cu ochii de ei, faţa îi era umflată de plâns. Danezul îl mângâie pe mână.

— Dumnezeule, ce mirositi a grajd, spuse Erlend, zâmbi uşor şi se şterse pe obraji.

Bătrânul şedea într-un colţ de masă cu capul sprijinit în mâini, un om bătrân de optzeci de ani cu obrazul proaspăt bărbierit şi cu o jumătate de proteză regăsită.

— Cred că ar fi bine să mai bem încă o cafea cu nişte lichior, zise danezul.

El se aşeză. Din ceaşca de cafea ieşeau aburi, danezul umplu păhărelul, el trebuia să spună ceva.

— Tată?

Bătrânul ridică faţa spre ei, clipi nedesluşit fără să-i privească:

— Nu, mulţumesc, nu vreau să mai beau nimic. Merg la culcare, acum merg la culcare.

Nimeni nu scoase un cuvânt când el, pe picioarele slăbite, ieşi încet din încăpere, sprijinindu-se cu mâna de un perete, nimeni nu scoase o vorbă, dar înainte ca el să pună mâna pe clanţă, Tomnn întrebă:

— Să te ajutăm să urci scara?

— Nu, nicio problemă, spuse el. Mă descurc. Noapte bună şi mulţumesc pentru masă. Mulţumesc foarte mult.

Era rândul lui să lucreze la casele rămase de la nemţi. La început, toţi locuitorii de pe Oysand, din Leinstrând şi Byneset voiau să le dărâme. Considerau că acele case erau o dovadă a neobrăzării nemţilor Ilustrau voinţa lor puternică de a prinde rădăcini aici într-o ţară care nu era a Ion să construiască şi să locuiască în altă ţară şi să-şi închipuie că erau la ei acasă. Casele fuseseră construite cu intenţia să fie folosite de ofiţerii marinei germane. Să locuiască în ele când debarcau pe uscat. De fapt, erau nişte case micuţe, foarte bune, şi era o prostie să le distrugi. Mulţi erau de părerea asta, printre ei şi Tallak. Era mult mai bine să le repare şi să le dea o întrebuinţare oarecare. De exemplu, să fie săli de întrunire sau case pentru tineret.

Oamenii gospodăriilor din preajmă lucrau la ele cu schimbul. Sâmbăta şi duminica lucrau mai mulţi împreună şi locul se umplea de viaţă şi de hohote de râs când femeile veneau la ei cu mâncare şi băutură la amiază, când soarele era sus pe cer.

Ea lucrase din zori pe câmpul cu cartofi, căldura verii făcea buruienile să crească mai rapid decât cartofii şi trebuiau prăşiţi pentru ca apa să intre la rădăcina lor în caz că ploua. Dar Tallak trebuia să mănânce şi el ceva, celorlalţi nu li s-ar părea deloc nepotrivit dacă ea s-ar oferi să-i ducă şi lui ceva de mâncare.

Casele erau destul de departe, dar ei nu-i era greu să meargă pe jos. Se înnorase puţin, dar nu erau semne de ploaie. Ea trebuia să meargă pe drum, câmpul era arat de curând şi era greu să mergi pe brazde. Şi în plus nu se obişnuia să intri pe terenurile altora.

Când ajunse în vârf la Braliene, se opri. Aşa făcea întotdeauna. Gura de vărsare pe care o formase râul Gaula se întindea largă şi învolburată. Dumbrava şi tufişurile erau înverzite şi pline de fiori în golfurile mici născute sub forţa apelor

Ochii i se umplură deodată de lacrimi. Nu ştia dacă era din cauză că se ducea să se întâlnească cu el sau pentru că în curând totul se va schimba sau poate pentru că nu ştia ce fel de schimbare se va produce.

Trase aer în piept şi o porni la vale, îşi lăsă corpul să se destindă cu fiecare pas, simţi cum încordarea din muşchi cedează. Se simţea moale şi toropită de căldură, se îndrepta spre casele nemţeşti şi se ducea la el.

El era urcat pe un taburet şi scrijelea tavanul unei bucătării. Sări de pe scaun, alergă spre ea şi încuie uşa imediat ce ea intră. În gură avea nişte cuie ce-i atârnau de buze pe care le scuipă pe jos chiar în secunda în care cheia se răsuci în broasca ruginită. Îi luă coşul cu mâncare din mână şi o trase la pieptul lui.

— Anna mea.

Să-l sărute pe Tallak era ca şi cum ar fi murit. Şi după moartea aceea mai venea încă o moarte, mai uşoară şi mai adâncă, când el îşi scotea hainele, îi respira în ureche şi îi şoptea numele şi-i spunea ce înseamnă ea pentru el. Ea simţea că trăia pentru asta, pentru asta şi pentru nimic altceva, pentru că ea era a lui. Şi de data asta, după ce totul se potolise şi ea îşi reveni, se aşeză pe banca din bucătărie. El stă în faţa ei şi zâmbea cu dinţii albi, i se vedea puţin vârful limbii în timp ce o sorbea din

ochi cu capul într-o parte. Mâinile lui erau pe şoldurile ei, ea şedea acolo doar în pantofi şi şosete pe o bancă făcută de nemţi şi ca de obicei nu reuşea niciodată să se desprindă de privirea lui, nu se ruşina niciodată de goliciunea ei, era dezvelită în faţa lui întotdeauna când erau împreună. El aplecă ceafa şi ridică sânul ei cu palma noduroasă, o sărută cu buze atât de dulci că ea crezu iarăşi că va muri.

— Stai bine? şopti el spre sânul umed, pielea se înfiora, ea lovi călcâiele pantofilor sub bancă.

— Da, minţi ea şi-i trase capul mai aproape.

— Aduc nişte apă de la fântână, spuse el. Să te speli un pic.

— Nu pleca.

El se trase de lângă ea, o sărută grăbit pe gură.

— Mă întorc imediat.

El descuie uşa şi ea se grăbi să-şi pună hainele. Putea să vină cineva, uşa era deschisă acum spre tot şi toate. Luase sfârşit şi întâlnirea asta.

— Vreau să-ţi spun ceva, zise ea. Trebuie să-ţi spun.

— Da, ce e?

Erau afară acum. El mâncase ce adusese ea, băuse sucul de coacăze amestecat cu apă de fântână. Erau câţiva metri între ei, ea cu coşul de mâncare gol într-o mână ca să vadă toţi care s-ar fi. nimerit prin preajmă cu ce scop se afla ea acolo. Puteau fi văzuţi din gospodăriile vecine şi din drum acum.

— Sunt însărcinată.

El nu se mişcă, nu veni spre ea, nu se putea.

— Anna mea. Hai înăuntru din nou.

— Nu! Nu mai are rost… Vreau să ştiu ce crezi. Noi nu vorbim unul cu altul aproape deloc. Doar…

— Da. Asta facem.

— Tallak, ce va spune băiatul?

— Băieţelul?

— Băieţelul!… El este, de fapt, de aceeaşi vârstă cu mine. Şi el este soţul meu.

Ea izbucni brusc într-un hohot de râs, simţi singură că suna ridicol şi ciudat, încetă la fel de rapid cum începuse. Se gândea atât de rar la toate astea. Îi intrase în sânge gândul că totul trebuie ţinut în secret, că nimeni nu trebuia să bănuiască nimic. Ştiau asta amândoi şi el acceptase condiţia asta. Dar că din toată treaba va ieşi un copil, că vor avea un copil, un omuleţ viu care va alerga neştiutor de colo-colo şi nu va şti niciodată…

— El nu va spune nimic, zise Tallak.

— Dar…

— Ştii doar că el nu te vrea. Nu umblă după tine niciodată şi nici nu încearcă să te atingă.

Ea îşi aminti de nuntă. Acea zi ciudată în care totul părea aiurea şi totuşi firesc, pentru că ea în felul acesta ajungea la ferma Neshov. Şi cât de bucuroasă era că după război nimeni nu se aştepta la evenimente mari şi nu prea se dădea importanţă la orice. Toţi erau preocupaţi de ale lor şi de a face rost de ce le trebuia. Şi, pe deasupra, în aceeaşi zi se însurase şi Henrik de la

Landstad cu Guri şi acolo erau din belşug nu numai fericire, ci şi bunătăţi şi toţi au vrut să meargă la nunta lor – Cum o să-i spună lui copilul?

— Tată, zise Tallak.

— Tată? Să-i spună lui copilul tată? – Nu poate să-i spună altcumva.

Ea îşi îndreptă rochia, simţi în trup căldura, ardoarea ce încă mai zăbovea după el. Nu se gândise să-i spună asta azi, se gândise să mai aştepte, să nu lase ceva nou să intre în lumea lor, acolo era deja destul.

— Dar ce facem cu… ea?

— Ea n-a ştiut niciodată nimic. Nici măcar că băiatul

ei nu s-a descurcat niciodată să-şi găsească o fată. Nu te mai gândi la ea.

— Tallak, mie mi-e frică.

— Să nu-ţi fie. E prea târziu acum să-ţi fie frică. Acum faci parte dintre noi, eşti din familia Neshov.

— Nu ştiu…

Deodată el se repezi şi începu să tragă zdravăn de unul din plopi. Ea îl privi înspăimântată.

— Ce faci. Dă-i drumul!

El nu-i dădu drumul, dar nici plopuleţul nu se lăsă scos din pământ. Frunzele tremurară, se întoarseră cu partea argintie de pe spate în sus spre ei, dar nu cedă.

— Vezi? Stau aici înfipţi bine, spuse el. Nu sunt demult aici şi totuşi sunt bine înfipţi. Nici măcar Tallak Neshov nu e în stare să-i clintească.

El se îndepărtă de copăcel. Ea merse şi apucă un mâţişor, polenulfloricelelor se răspândi în palma ei ca nişte firicele de speranţă.

— Şi cei care i-au plantat au fost daţi afară din ţară, spuse el. Şi totuşi, ei au rămas aici şi aşteaptă cu bucurie vara.

Ea nu răspunse.

— Într-o zi am să mă duc şi eu, spuse Tallak.

— Nu! zise ea şi lăsă pomul, făcu un pas spre el, dar se opri şi îşi luă seama.

— Eu sunt mult mai în vârstă decât tine, într-o zi am să mor şi de aceea vreau să-mi promiţi ceva. Acum că ai un copil în burtă, totul se va schimba.

Ea respiră adânc şi aşteptă, nu-şi luă privirea de la el, faţa lui era serioasă şi rigidă, ochii întunecaţi nu priveau înspre ea. 252.

— Trebuie să-mi promiţi că niciodată nu-l vei dispreţui, spuse el încet. Nu este vina lui.

— Vina?

— Da. Nu e vina lui că nu poate face munca de fermier şi că nu se pricepe la nimic.

— Eu nu-l cunosc deloc, şopti ea. Şi nu ştiu ce va crede el despre asta.

— Nu. Dar cine poate şti? Nici el însuşi nu ştie. Dar dacă ar fi după el, nimeni nu va prelua gospodăria.

— De ce nu-i plac fetele? întrebă ea cu curaj; nu îndrăznise niciodată să-l întrebe pe Tallak despre asta.

El nu răspunse imediat, se uită într-o parte, începu să scurme cu pantoful de lemn în iarbă.

— Aşa este şi gata. Sunt lucruri pentru care nu există cuvinte, spuse el într-un târziu.

— Dar tu nu cumva te-ai încurcat cu mine numai pentru că gospodăria are nevoie de un moştenitor?

— Nu.

El o privi în ochi cu intensitate când spuse asta şi ea îşi plecă privirea. Ea îşi dorea din tot sufletul ca el să o ţină la piept în clipa aceea.

— Anna. Tu eşti a mea. Şi chiar dacă toată gospodăria s-ar duce de râpă… şi atunci tot a mea ai fi. Dar acum nu se mai duce de râpă. Pentru că vom avea un copil. Dar niciodată să nu-l dispreţuieşti. Promite-mi asta.

Ea ascultă cuvintele lui, le lăsă să o pătrundă unul câte unul. Le auzi clar şi răspicat. îşi îndreptă spatele, ridică pe braţ coşul şi întâlni privirea lui.

— Da, spuse ea. îţi promit. Dar şi tu trebuie să-mi promiţi că nu vei muri niciodată.

Colecţiile Cotidianul. LITERATURA

În colecţia LITERATURA au mai apărut:

1. Romain Gary I Ai toată viaţa înainte
2. John Updikei Centaurul
3. Marguerite Yourcenar I Piatra filosofala
4. Michel Tournier I Piticul roşu
5. Ian McEwani Durabila iubire

6. Javier Marías I Romanul Oxfordului
7. Jeroen Brouwers I Roşu ucigaş
8. Ray Bradbury I Omul ilustrat
9. Cees Nooteboom I Următoarea poveste
10. Michael Ondaatje I Pacientul englez
11. Daniel Pennac I Domnilor copii
12. Amos Oz I Cutia neagră
13. Raymond Queneaul Sfântu Aşteaptă
14. Marguerite Duras I Ochi albaştri, părul negru
15. Jostein Gaarder I Lumea Sofiei
16. IVuman Capotei Mic dejun la Tiffany.
17. Junikiro Tanizaki I Jurnalul unui bătrân nebun
18. Lawrence Durell I Labirintul întunecat
19. Alice Hoffman I Regina de gheaţă
20. Peter Ackroyd I Chatterton
21. Carlos Fuentes I Bătrânul gringo
22. Donald Barthelme I Regele
23. V.S. Naipaul I Măscăricii
24. Sylvie Germain I Cartea nopţilor
25. Jhumpa Lahiri I Interpret de maladii
26. Anne Tyler I Lecţii de respiraţie
27. A.S. Byatt I îngeri şi insecte
28. Richard Russo I Empire Falls
29. Isaac Asimov I Soarele gol
30. Muriel Spark I Domnişoara Brodie în floarea vârstei
31. Ira Levin I Sărutul dinaintea morţii
32. Paul Auster I Trilogia New York-ului
33. Rüssel Banks I Deriva continentelor.
34. Boris Vian I Blues pentru o pisică neagră 35. Benokri I În Arcadia
36. E.M. Forster I O călătorie în India
37. Giorgio Bassani I Grădinile Finzi-Contini
38. Yann Martel I Viaţa lui Pi

39. Susan Sontag I în America
40. Knut Hamsun I Foamea
41. Curzio Malaparte I Pielea
42. Henry Miller I Tropicul Cancerului
43. William Faulkner I Zgomotul şi furia
44. Ben Rice I Pobby şi Dingan
45. Achmat Dangor I Fructul amar
46. Marilynne Robinson I Galaad
47. J.L. Carr I O vară la ţară
48. William Trevor I Citind din Turgheniev
49. Gustav Meyrink I Golem
50. Jack Kerouac I Cartea viselor
51. Sebastian Barry I Calea cea lungă
52. Koboăbe I Femeia nisipurilor
53. Andrew Crumey I Pfitz
54. Lewis Caroli I Alice în Ţara minunilor; Alice în Ţara din oglindă 55; Evgheni Zamiatin I Noi
56. Per Pettersoni la furat de cai
57. Julia Kristeva I Bătrânul şi lupii
58. Gore Vidal I Oraşul şi stâlpul
59. Benoît Duteurtre I Fetiţa şi ţigara
60. Antologie I Despre dragoste şi alte întâmplări: în 17 povestiri şi 54 de scrisori de amor
61. Lars Saabye Christensen I Beatles
62. Chinua Achebe I O lume se destramă
63. Clairelastillon I Insecta
64. Annelies Verbeke I Dormi
65. Aoibheannăweeneyl Printre altele, m-am apucat de fumat
66. Antologie I Femei în ţara bărbaţilor: al doilea sex în 23 de episoade
67. Cesare Pavese I Casa de pe colină
68. Bernard Malamud! Lada fermecată
69. Pär Lagerkvist I Moartea lui Ahasverus

70. Antologie I Ispita şi cele 10 porunci: tentaţii clasice în lupta cu Decalogul
71. Simone de Beauvoir I Toţi oamenii sunt muritori
72. Pedroălmodóvarl Patty Diphusa
73. Alberto Moravia I Mascarada
74. Nadine Gordimer I La agăţat
75. Antologie I Erotica: Clasicii & literatura XXX
76. Ruthanne Lum McCurm I O mie de monede de aur
77. Max Frisch I Numele meu fie Gantenbein
78. William Gibson I Neuromantul
79. Hisashi Inoue I Peripeţiile bunului părinte Mockinpott
È0. Antologie I Cartea cu himere. 19 maeştri ai prozei fantastice dau şah şi mat imposibilului
81. Marie Darrieussecq I Bebeluşul
82. Harry Mulise Ji I Siegfried – O idilă neagră
83. Carlo Frutterò, Franco Lucentini I Femeia de duminică
84. Antologie I Arca lui Noe, Ulise & Co. – 17 incursiuni celebre în misterele marelui ocean
85. Joseph Conrad I Inima întunericului
86. J.C. Huysmans I în răspăr
87. Arthur C. Clarlie I Sfârşitul copilăriei
88. Antologie \ Umor cu premeditare. 22 de inculpaţi celebri şi delictele lor
89. Jerome K. Jerome Arta de a nu scrie un roman
90. Rudyard Kipling Povesfiri indiene
91. Luigi Pirandello Caietele lui Serafino Gubbio, operator
92. Antologie întâmplări din Gastropolis. 14 mărturii şi investigaţii de neuitat din cetatea ideală a gastronomilor şi gastrofililor
93. Kader Abdolah la porţile moscheii

94. Henry James Daisy Miller şi alte nuvele
95. Vicente Blasco Ibăfiez Maya Desnuda
96. Oscar Wilde I Portretul lui Dorian Gray
97. Antologie \ Sodoma şi Gomora. 14 motive de a urî şi de a te lăsa cucerit de viaţa de la oraş
98. Franz Kafka America
100-102. Alexandrăoljeniţân Arhipelagul Gulag (3 vol.)
103. Michael Ondaatje Divisadero
104. Frank L. Baum Viaţa şi aventurile lui Moş Crăciun Vrăjitorul din Oz

Comenzi, în limita stocului disponibil, la shop. cotidianul.ro.